

ดนตรีกับการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของกะเหรี่ยงโป
กรณีศึกษากะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวี
ตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี

วาทีตต์ ดุริยอังกูร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วัฒนธรรมศึกษา)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2551

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ดนตรีกับการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของกะเหรี่ยงโป

กรณีศึกษากะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวี

ตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี



นายวาทีตต์ คุริยอังกูร

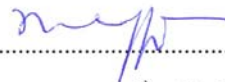
ผู้วิจัย



รองศาสตราจารย์ เสาวภา พรศิริพงษ์

ศศ.บ., สม.ม., ศศ.ด.

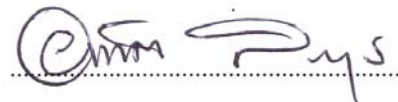
ประธานคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์



ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรทิพย์ อู่อุสรรัตน์

ศศ.บ., ศศ.ม.

กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์



อาจารย์อนันต์ สบถุกษ์

กศ.บ., กศ.ม.

กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บทที่ ๑

ศาสตราจารย์ บรรจง มไหสวริย์

M.D.

คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย



รองศาสตราจารย์เสาวภา พรศิริพงษ์

ศศ.บ., สม.ม., ศศ.ด.

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ดนตรีกับการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของกะเหรี่ยงโป

กรณีศึกษากะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวี

ตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี

ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วัฒนธรรมศึกษา)

วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2551



นายวาทิตต์ คุริยอังกูร

ผู้วิจัย



รองศาสตราจารย์ เสาวภา พรศิริพงษ์

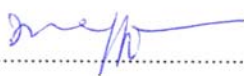
ศศ.บ., สม.ม., ศศ.ด.

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์



รองศาสตราจารย์มานพ วิสุทธิแพทย์, Ph.d.

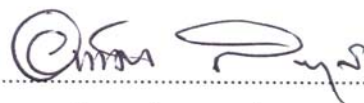
ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์



ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรทิพย์ อุสุภรัตน์

ศศ.บ., ศศ.ม.

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์



อาจารย์อนันต์ สบฤกษ์

กศ.บ., กศ.ม.

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

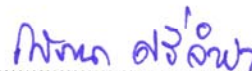


ศาสตราจารย์ บรรจง มไหสวริย

M.D

คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล



รองศาสตราจารย์ โสภนา ศรีจำปา, Ph.d.

ผู้อำนวยการ

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท

มหาวิทยาลัยมหิดล

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณครูเสาวภา พรศิริพงษ์ ประธานคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ครูผู้ให้วิชาและดูแลแนะนำตรวจสอบแก้ไขข้อมูลด้วยความรักด้วยความกรุณายิ่ง ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์มานพ วิสุทธิแพทย์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์พรทิพย์ อุดุรรัตน์ อาจารย์ยอนันต์ สบถุภย์ กรรมการควบคุมและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำชี้แนะแก้ไขและตรวจสอบข้อมูลในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

กราบบูชาพระคุณพ่อวิจิตร ไผ่ศิริ พระคุณแม่สุกัญญา เกตุคอย ที่ให้กำเนิดและเลี้ยงดูเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยตลอดเวลา อีกทั้งเป็นแรงบันดาลใจในการก้าวสู่ความสำเร็จ

กราบบูชาเทพแห่งศิลปะวิทยาการ ครูผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชา

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัชรภรณ์ วรรณดี และครูณัฐพงศ์ โสวัตร ที่ให้โอกาสในการนำพาผู้วิจัยเข้าสู่การศึกษาในระดับมหบัณฑิตและกราบขอบพระคุณ ดร.ลักขณา คาวรัตน์หงษ์, ดร.ณรงค์ อาจสมิติ ที่ได้ให้คำปรึกษาและแนวคิดในการทำวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ใหญ่นันทพล วงศ์ทอง และครูสุวรรณ บุญสุข ผู้ให้ความสะดวกและอนุเคราะห์ในทุกๆ ด้านระหว่างการศึกษาภาคสนาม

ขอขอบคุณผู้เฒ่าผู้แก่ นักดนตรี น้องๆ นักแสดง และพี่น้องชาวหมู่บ้านบ่อหวี ทุกๆ คน ที่ให้ความเอ็นดู และเป็นที่พึ่งพาอาศัยแก่ผู้วิจัยในระหว่างการศึกษาภาคสนาม

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อธณวัฒน์ คุณแม่รัชนิ ตุงกะบรรหาร ที่ให้การอุปการะเสมือนเป็นบุตรของท่านและกราบขอบพระคุณ คุณอาไพเราะ คุณอายุกฟ้า ไผ่ศิริ ที่ให้กำลังใจหลานชายตลอดมา

ขอขอบคุณ น้องวิฑูร, น้องจัตติกร, น้องณัฐนิชา น้องชายและน้องสาว ที่รักและเป็นกำลังใจให้พี่ชายมีพลัง

ขอขอบคุณ คุณวัชชัย รามัญ คุณจิตติกานต์ จินารักษ์ คุณธีรพงษ์ ฉลาด เพื่อนผู้ช่วยเหลือในทุกๆ ด้าน

ขอบคุณนายวาทีตต์ ศุริยอังกูร ที่ฟันฝ่าอุปสรรค ไม่ย่อท้อ และให้กำลังใจตัวเอง อย่างดีตลอดมา ขอบคุณความสำเร็จของชีวิตและวงศ์ตระกูล

วาทีตต์ ศุริยอังกูร

ดนตรีกับการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของกะเหรี่ยงโป กรณีศึกษากะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวี ตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี

(MUSIC AND ETHNIC IDENTITY CONSTRUCTION OF THE PWO KAREN : A CASE STUDY OF PWO KAREN IN BOWEE VILLAGE, TANOWSRE SUB-DISTRICT, SAUNPAUNG DISTRICT, RACHABURI PROVINCE)

วาทิตต์ ดุริยอังกูร 4636802 LCCS/M

ศศ.ม. (วัฒนธรรมศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : เสาวภา พรศิริพงษ์ , ศศ.บ., สม.ม. , ศศ.ด.,
พรทิพย์ อุตกรัตน์ , ศศ.บ., ศศ.ม., นายอนันต์ สบฤกษ์ กศ.บ., กศ.ม.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตลักษณ์และกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของกะเหรี่ยงโป บ้านบ่อหวี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ประเทศไทย ผ่านดนตรี โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย การสัมภาษณ์ระดับลึก กับผู้เกี่ยวข้องต่างๆ ได้แก่ ผู้นำชุมชนทั้งที่เป็นและไม่ใช่ทางการ ผู้ก่อตั้ง นักร้อง และนักแสดงของวงดนตรีกะเหรี่ยงโป บ้านบ่อหวี รวมทั้งชาวบ้านบ่อหวี และบุคคลภายนอกที่ได้มีโอกาสชมวงดนตรีดังกล่าว ในช่วงระหว่างเดือน สิงหาคม พ.ศ. 2549 ถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2551

ผลการศึกษาพบว่า กะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวี ได้สูญเสียอัตลักษณ์ดั้งเดิมของตนไปเนื่องจากพัฒนาของภาครัฐ ทำให้ต้องสร้างอัตลักษณ์ขึ้นใหม่เพื่อเป็นการตอกย้ำความเป็นตัวตนของกะเหรี่ยงและแสดงออกให้สังคมภายนอกได้รับรู้ โดยมีกระบวนการสร้าง คือ (1) สร้างแนวคิดเรื่องวัฒนธรรมและความสามัคคีเพื่อปลุกจิตสำนึกของชาวกะเหรี่ยง (2) ใช้ทุนทางสังคมเป็นตัวขับเคลื่อนอัตลักษณ์ ผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อขอรับการสนับสนุนเรื่องงบประมาณ (3) การรื้อฟื้นเครื่องดนตรีกะเหรี่ยงซึ่งแต่เดิมเคยมีอยู่ในหมู่บ้านกลับขึ้นมาใหม่ (4) การจัดหาเครื่องแต่งกายให้นักดนตรีและนักแสดงที่แสดงสัญลักษณ์ของความ เป็นกะเหรี่ยง (5) นำคำร้องและทำนองเพลงดั้งเดิมมาปรับปรุงเนื้อหาเพื่อบอกเล่าประวัติความเป็นมาของบรรพบุรุษ และปลุกสำนึกเรื่องความรักสามัคคี (6) พัฒนารูปแบบการแสดงที่ตอกย้ำความรักและสามัคคีภายในกลุ่ม

อัตลักษณ์ของกะเหรี่ยงโปถูกผลิตซ้ำด้วยการนำวงดนตรีไปแสดงในโอกาสต่างๆ ทั้งภายในและนอกหมู่บ้าน และดำเนินงานโดยกลุ่มคนที่รวมตัวกันเพื่อสืบสานความเป็นกะเหรี่ยง ซึ่งอาจขาดความยั่งยืน ดังนั้นหน่วยงานในพื้นที่ อาทิ โรงเรียน ควรเข้ามามีบทบาทในการสืบทอดอัตลักษณ์ องค์การบริหาร ส่วนตำบล ควรเข้ามาสนับสนุนงบประมาณและการอำนวยความสะดวกในการประสานงานกับหน่วยงานความมั่นคงในการออกไปแสดงนอกหมู่บ้าน

คำสำคัญ : อัตลักษณ์ / กะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวี / กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ ผ่านดนตรี

MUSIC AND ETHNIC IDENTITY CONSTRUCTION OF THE PWO KAREN : A CASE STUDY OF PWO KAREN IN BOWEE VILLAGE , TANOWSRI SUB-DISTRICT , SUANPAUNG DISTRICT , RACHABURI PROVINCE

VATIT DURIYAUNGGON : 4636802 LCCS/M

M.A.(CULTURAL STUDIES)

THESIS ADVISORS : SAOWAPHA PORNSIRIPONG, B.A., M.A.(SOCIOLOGY), PH.D., PORNTHIP USUPHARAT, B.A., M.A., ANAN SOPRUEK B.ED., M.ED.

ABSTRACT

The objective of this research was to study ethnic identity and ethnic identity construction process of Pwo Karen in Bowee Village, Tanowsri Sub-district, Saunpaung District, Rachaburi Province Thailand. The research methodology was qualitative research. Data were gathered by using in-depth interview with related persons who are both official and unofficial leaders of the community, the founder, singers, and performers from the music band of Pwo Karen in Bowee Village, including Bowee villagers, and third parties who had a chance to see the performance of the mentioned music band during August 2006 to August 2008.

The research result found that Pwo Karen had lost their original ethnic identity. Because of the development of the governmental sector, the ethnic identity was reconstructed in order to focus on individuality of Karen and to show such individuality to outside society for acknowledgement. The process of ethnic identity construction included (1) creating ideas on culture and harmony in order to cultivate consciousness of Karen, (2) using social capital as identity driver through local administration organizations in order to ask for budget support, (3) bringing back Karen musical instruments which previously used to exist in the village, (4) providing a costume for musical players and performers which showed the unique style of Karen, (5) improving the content of original rhythms and lyrics in order to narrate history and background of Karen ancestors as well as to cultivate the consciousness of harmony, and (6) developing the style of performance which concentrated on love and harmony in the group.

The identity of Pwo Karen was reproduced by performances of the music band on several occasions, both inside and outside the village. In addition, the music band was operated by a cooperative group of persons in order to succeed in being Karen, although this cooperation may lack sustainability. Thus, organizations in the area, such as schools should play a major role in identity succession. In addition, the Tambon Administration Organizations should support the budget and facilitate the coordination with security organization when the music band performs outside the village.

KEY WORDS: IDENTITY/ PWO KAREN IN BOWEE VILLAGE/ IDENTITY
CONSTRUCTION PROCESS THROUGH MUSIC

169 pp.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญแผนผัง	ช
สารบัญตัวอย่างโน้ต	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามในการวิจัย	4
1.3 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	4
1.4 ประโยชน์ของงานวิจัย	4
1.5 ขอบเขตของงานวิจัย	4
1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดทฤษฎี	6
2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
3.1 การเลือกพื้นที่ในวิจัย	29
3.2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา	29
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	32
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	35
3.5 การเรียบเรียงและการวิเคราะห์ข้อมูล	35
3.6 สรุปผลการวิจัยและนำเสนอข้อมูล	36
3.7 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย	36
3.8 ข้อจำกัดในการวิจัย	36

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ประวัติศาสตร์และพัฒนากะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี	
4.1 ประวัติความเป็นมากะเหรี่ยงไปสวนผึ้ง	38
4.2 ข้อมูลทั่วไปของกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี	44
4.3 ระบบเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม	49
4.4 กะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวีกับการเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์	81
บทที่ 5 กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ของกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี	
5.1 อัตลักษณ์กะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี	84
5.2 กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ผ่านวัฒนธรรมดนตรี	85
5.3 กระบวนการผลิตซ้ำอัตลักษณ์ผ่านวัฒนธรรมดนตรี	107
บทที่ 6 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
6.1 สรุปผลการวิจัย	111
6.2 อภิปรายผลงานวิจัย	114
6.3 ข้อเสนอแนะ	116
บทสรุปแบบสมบูรณ์ภาษาไทย	118
บทสรุปแบบสมบูรณ์ภาษาอังกฤษ	127
บรรณานุกรม	136
ภาคผนวก	142
ประวัติผู้วิจัย	169

สารบัญแผนผัง

แผนผัง	หน้า
1 แผนผังแสดงพื้นที่ที่กะเหรี่ยงอพยพเข้ามาอยู่ชายแดนไทย	39
2 แผนผังแสดงเส้นทางเข้าพื้นที่อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี	42
3 แผนผังแสดงการแบ่งเขตอำเภอ จังหวัดราชบุรี	43
4 แสดงพื้นที่แต่ละหมู่บ้าน ตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี	44
5 แผนผังแสดงพื้นที่ติดต่อหมู่บ้าน ตำบลตะนาวศรี	48
6 แผนผังการแบ่งพื้นที่กลุ่มต่างๆในบ้านบ่อหวี	52

สารบัญตัวอย่างโน้ต

ตัวอย่างโน้ต	หน้า
1 คำร้องและทำนองในห้องโน้ตที่ 20-24	99
2 คำร้องและทำนองในห้องโน้ตที่ 102-106	99
3 คำร้องและทำนองในห้องโน้ตที่ 118-192	100

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 สัญลักษณ์หวี บริเวณทางเข้าหมู่บ้านบ่อหวีในปัจจุบัน	45
2 โรงเรียนตามพระราชดำริของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี	46
3 ลักษณะภูมิประเทศและสภาพทั่วไปของหมู่บ้านบ่อหวี	47
4 ทางเข้าหมู่บ้านบ่อหวี	47
5 หลวงพ่อสุชิน จีฐธมโม	49
6 วัดบ่อหวี	49
7 การบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน	50
8 การปฏิบัติธรรมของเด็กๆในหมู่บ้าน	50
9 ศาลาปฏิบัติธรรมของชาวบ้านบ่อหวี	50
10 ผ้าป่าสามัคคีของชาวบ้าน	50
11 สถานที่ฌาปนกิจในวัดบ่อหวี	50
12 พิพิธภัณฑ์ภูมิปัญญาชาวบ้าน	50
13 ปีนป้องกันประจำหมู่บ้านบ่อหวี	53
14 กิจกรรมการอบรมชุดรักษาความปลอดภัยและป้องกันชายแดนในหมู่บ้าน	54
15 บริเวณกองร้อยทหารพรานจู่โจมที่ 955 ที่ตั้งอยู่ในหมู่บ้าน	54
16 เกียรติบัตรดีเด่นของหมู่บ้าน	55
17 โล่รางวัลดีเด่นของหมู่บ้าน	56
18 ป้ายคำประกาศदनารมณที่ติดไว้ในหมู่บ้านบ่อหวี	56
19 เครื่องรีดดอก	57
20 การจัดสวนแข่งในหมู่บ้าน	57
21 ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์	58
22 ร้านค้าที่ตั้งอยู่ในหมู่บ้านบ่อหวี	59
23 บริเวณโรงเรียนในหมู่บ้านบ่อหวี	60
24 การเรียนในชั้นของเด็กๆหมู่บ้านบ่อหวี	60
25 สถานีอนามัย ที่ตั้งอยู่ในหมู่บ้านบ่อหวี	61

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
26 การตรวจสอบสภาพในหมู่บ้าน	61
27 บ้านกะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวี	63
28 หลังคาบ้านด้านใน	63
29 หลังคาบ้านด้านนอกมองด้วยจาก	63
30 พื้นบ้านปูด้วยฟากไม้ไผ่	63
31 ฝาบ้านกันด้วยฟากไม้ไผ่	63
32 บันไดไม้ไผ่	64
33 คานไม้ไผ่	64
34 หิ้งพระภายในบ้าน	64
35 บริเวณครัวภายในบ้าน	64
36 บ้านมุงหลังคาสังกะสี	65
37 บ้านเสาปูน ฝาอิฐ	65
38 บ้าน 2 ชั้นแบบในเมือง	65
39 บ้านผู้ใหญ่นัฎพล วงศ์ทอง	65
40 จานเคเบิลในหมู่บ้านบ่อหวี	66
41 จานเคเบิลในหมู่บ้านบ่อหวี	66
42 การแต่งกายชาวกะเหรี่ยงในหมู่บ้านบ่อหวี	67
43 การแต่งกายหนุ่มสาวชาวกะเหรี่ยงในหมู่บ้านบ่อหวีที่เข้าร่วมพิธีกรรม	67
44 การแต่งกายชาย ชาวกะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวี	68
45 ชุดแต่งกายหญิงสาวชาวกะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวี	69
46 ชุดแต่งกายหญิงที่แต่งงานแล้วชาวกะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวี	69
47 การเกี่ยวไร่ข้าวห่อจากมะพร้าวกับน้ำตาล	70
48 การห่อข้าวเหนียวเป็นรูปทรงกรวยด้วยใบตองและดัมจนสุก	71
49 สิ่งของทั้งหมดที่เตรียมไว้ใช้ในการเรียกขวัญ ในบ้านบ่อหวีปัจจุบัน	71
50 พ่อบุญมิตร ทองผาไพล อาจารย์ผู้ทำพิธีเรียกขวัญ	73
51 เรือนวัฒนธรรมกะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวี	74

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
52 ผู้สูงผูกข้อมือเรียก “สู่ขวัญ” ให้ลูกหลานผู้มาเยือน	75
53 ข้าวห่อและการร่วมกินข้าวห่อในงานประเพณีเรียกขวัญกินข้าวห่อ	75
54 ผู้ใหญ่นักพล วงศ์ทอง แนะนำวงดนตรีและการแสดงของกะเหรี่ยงโปบ้านป่อหวี	75
55 วงดนตรีกะเหรี่ยงบ้านป่อหวี	75
56 การแสดงของเด็กๆนักแสดงชุดแปลอักษร	77
57 การแสดงของเด็กๆนักแสดงชุดसानเลื่อ	77
58 จุฑชายแดนห้วยคอกหมู	79
59 บริเวณทางขึ้นน้ำตกป่อหวี	79
60 รีสอร์ทเอกชน ที่เข้าไปตั้งในพื้นที่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว	80
61 ผู้ใหญ่นักพล วงศ์ทอง หนึ่งในผู้ให้ข้อมูลหลัก	86
62 กำนันจิบ จะนุผู้ให้ข้อมูลหลัก	86
63 ปะตะหล่า (ระนาดเหล็ก)	88
64 มงดัง (ฆ้อง)	89
65 ปะลุ่ม (ขลุ่ย)	89
66 มิชาระ(พิณ)	89
67 โพลาคู (กลอง)	90
68 มงดัง (โหม่ง)	90
69 ชีเค้า (เกราะ)	90
70 ฉาบ	91
71 ครูสุวรรณ บุญสุข.หัวหน้าวงดนตรีกะเหรี่ยงโปบ้านป่อหวี	91
72 เครื่องแต่งกายของนักดนตรี	91
73 การแต่งกายของนักแสดงเดี่ยวลายธงชาตินุ่งผ้าซิ่น	91
74 การแต่งกายของนักแสดงแบบยาวถึงข้อเท้า	93
75 การแต่งกายของนักแสดง ในงานแสดงนอกหมู่บ้าน	93
76 นักแสดงเด็กๆในหมู่บ้านป่อหวี	94
77 นายลมชิ ทองจิ บรรเลงปะตะหล่า เป็นทำนองเพลงเพื่อให้ผู้วิจัยบันทึก	100

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
78 นายขาว บุญทอง บรรเลงประหลู	100
79 ผู้วิจัยถ่ายภาพร่วมกับนักดนตรี	100
80 การแสดงชุดแปลอักษรในงานประเพณีกินข้าวห่อในหมู่บ้านบ่อหวี	102
81 การแสดงชุดแปลอักษรในการแสดงนอกหมู่บ้าน ที่สถาบันวิจัยภาษา และวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล	102
82 การแสดงชุดสานเสื่อในงานประเพณีกินข้าวห่อในหมู่บ้านบ่อหวี	103
83 การแสดงชุดสานเสื่อในการแสดงนอกหมู่บ้าน ที่สถาบันวิจัยภาษา และวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล	104
84 นักแสดงคล้ายเชือกถึงยอดเสาเป็นการแสดงออกว่าได้ร่วมกันแก้ไขปัญหา	105
85 ผู้ใหญ่นักพล วงศ์ทอง แนะนำวงดนตรีกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี	106

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

การศึกษาวัฒนธรรมผ่านดนตรีเป็นงานที่ละเอียดอ่อน มีคุณค่าอยู่ในตัวมันเอง มนุษยชาติเกิดมาล้วนต่างเผ่าต่างพันธุ์ ต่างเผ่าสีผิว ต่างศาสนาและมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ดนตรีเป็นสมบัติของมนุษยชาติ เป็นภาษาสากลที่คนทุกกลุ่มชนชาติสามารถศึกษาได้โดยศรัทธา ดนตรีแห่งมนุษยชาตินั้นมีอยู่หลากหลาย อาจจะถูกแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ ระดับต่างๆ มีชื่อเรียกอันเป็นหมวดหมู่ แยกประเภทเพื่อการที่จะจดจำได้ง่าย ต่างกลุ่มต่างสังคม แต่ดนตรีก็ดำรงอยู่ในสถานะเดียวกัน มีคุณค่าอยู่ในตัวของดนตรีเอง (ปนาพันธ์, 2534 : 8) การศึกษาดนตรีในกลุ่มชาติพันธุ์นั้นเป็นการศึกษางานดนตรีที่น่าสนใจอย่างยิ่งเพราะนอกจากความเป็นดนตรีแล้ว ยังสามารถที่จะบ่งบอกวิถีวัฒนธรรมความเป็นมาของกลุ่มชน การดำรงชีวิต พิธีกรรม และความเชื่อ นอกจากนั้นดนตรียังเป็นเครื่องมือในการแสดงอัตลักษณ์ของแต่ละกลุ่มชน สำหรับผู้วิจัยเป็นนักดนตรีที่ศึกษาร่ำเรียนมาในสายวิชาชีพดนตรีไทย โอกาสที่จะได้เปิดโลกทัศน์ไปสู่โลกดนตรีของกลุ่มอื่นถือว่าเป็นเรื่องใหม่ เป็นประสบการณ์ที่ตัวเราจะต้องวางตนให้เป็นกลางทางดนตรี ต้องทำความเข้าใจกับดนตรีในมิติอื่นๆ อาทิ ดนตรีกับความเป็นชาติพันธุ์ ดนตรีกับการสร้างความภาคภูมิใจ และการทำให้เข้าใจพัฒนาการทางสังคมผ่านวัฒนธรรมเป็นต้น

กะเหรี่ยง เป็นกลุ่มชนเผ่าหนึ่งที่มีการศึกษาข้อมูลเชิงลึกในด้านต่างๆ อีกทั้งกะเหรี่ยงเป็นกลุ่มชนที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยโดยอพยพมาจากพม่าก่อนชนเผ่าอื่นๆ และมีจำนวนประชากรมากที่สุด กะเหรี่ยงสะกอ (S'kow Karen) กะเหรี่ยงโป (Pwo Karen) กะเหรี่ยงบเว แบร์ หรือคะยา (Bwe, B'ghwe, Kayah Karen) กะเหรี่ยงตองอูหรือปาโอ (Hu Tangthu, Pao Karen) เป็นกลุ่มกะเหรี่ยง 4 กลุ่มที่พบในประเทศไทย การหนีภัยเข้ามาในเขตไทยของชนเผ่ากะเหรี่ยงเกิดจากการทำสงครามกับพวคมอญ ในปี พ.ศ. 2318 สมัยของพระเจ้าอลองยา (อ่องเจยะ) และสาเหตุที่ทำให้กะเหรี่ยงอพยพเข้ามาในไทยอีกระลอกหนึ่ง คือช่วงที่อังกฤษทำการปราบปรามชนเผ่ากะเหรี่ยงที่แข็งข้อเมื่ออังกฤษยึดพม่าเหนือได้ ในปี พ.ศ. 2395 ถึงแม้ว่าจะไม่ปรากฏหลักฐานเป็นที่

แน่นอนว่าเข้ามาเมื่อไร แต่อาจสันนิษฐานได้ว่าเข้ามาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา เพราะกรมพระยาดำรงราชา นุภาพ ได้เขียนไว้ในหนังสือไทยรบพม่า ครั้งเมื่อพระนเรศวรมหาราชยกทัพไปตีเมืองตองอู ได้มีแม่ทัพกะเหรี่ยงคนหนึ่งชื่อ สีน ภูมิโลกเพชร ครั้นสมัยพระนารายณ์มหาราชมีชัยชนะตีเมืองเชียงใหม่ได้ ก็มีกะเหรี่ยงและละว้าเป็นกองอาทมาต สมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี อะแซห่วนก็จัดทัพมาตี กรุงธนบุรี ศรีมหาสมุทร ก็มีกะเหรี่ยงและละว้าเมืองศรีสวัสดิ์คอยหาข่าวให้สงครามเก้าทัพสมัยพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช กะเหรี่ยงจากสังขละได้มีใบบอกไปยังเมืองหลวง ทำให้เตรียมการรับศึกได้ทัน กะเหรี่ยงมีความสัมพันธ์อันยาวนานกับประวัติศาสตร์ไทย เป็นทั้งด่านหน้า กองสอดแนมและกำลังพลในการสู้รบกับพม่า กะเหรี่ยงจึงเข้ามามีบทบาทแทนละว้า ซึ่งเป็นคนดั้งเดิมแถวเพชรบุรี ราชบุรีและกาญจนบุรี มอญและกะเหรี่ยงจะมีความชำนาญในภูมิประเทศเป็นอย่างมาก จึงได้รับการสนับสนุนตั้งแต่กรุงธนบุรีจนถึงต้นรัตนโกสินทร์ ในตอนปลายศตวรรษที่ 18 รัชสมัยสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2411-2433) จำนวนกะเหรี่ยง ที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย ก็มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

กลุ่มกะเหรี่ยงที่ใหญ่ที่สุด คือ กะเหรี่ยงสะกอ (S'kaw Karen) รองลงมาคือ กะเหรี่ยงโป (Pwo Karen) ซึ่งทั้ง 2 กลุ่ม เรียกตัวเองว่า “ปวาเกอญอ” มีความหมายว่า “คน” การศึกษาข้อมูลเชิงลึกในมิติต่างๆ ส่วนมากจะพบงานศึกษากะเหรี่ยงสะกอ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในจังหวัดต่างๆทางภาคเหนือ เช่น แม่ฮ่องสอน ลำพูน เชียงใหม่ แต่สำหรับการศึกษากะเหรี่ยงโปจะยังพบน้อย กะเหรี่ยงโปอาศัยอยู่ตามแนวชายแดนแถบตะวันตกของประเทศไทยกับพม่า พบมากอยู่ที่จังหวัดตาก กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ คนไทยเรียก “ยางโป” พม่าเรียกว่า “ตะเลงกะยีน” ซึ่งหมายถึง กะเหรี่ยงมอญ ทั้งนี้กะเหรี่ยงจะมีชุมชนปะปนกับชนชาติมอญ กะเหรี่ยงโปเรียกตนเองว่า “โพลั่ว (Phlow), โพล่ง หรือเผ่ล่อตามสำเนียงของแต่ละท้องถิ่น (โกวิท แก้วสุวรรณ , 2542: 26-27 ; ขวัญชีวัน บัวแดง , 2545: 187-188 ; อนรรฆ จรรย์ยานนท์ และคนอื่นๆ , 542 : 1)

กะเหรี่ยงสวนผึ้งเป็นกะเหรี่ยงโปที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ตลอดลุ่มน้ำภาษีบริเวณที่ราบเชิงเขาตะนาวศรี ติดชายแดนไทย-พม่า ครอบคลุมพื้นที่อำเภอสวนผึ้ง อำเภอปากท่อ อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี อพยพมาจากพม่า กะเหรี่ยงสวนผึ้งมีเอกลักษณ์วัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิต ซึ่งเป็นแบบแผนของตนเอง ใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย สันโดษ และสมถะ มีรายได้จากการค้าของป่าที่มีอยู่ในผืนป่าตะนาวศรี กะเหรี่ยงสวนผึ้งถูกวางบทบาทให้เป็นผู้ตระเวนไพร่สืบทอดชายแดนตะวันตก มีหน้าที่ปกป้องผืนแผ่นดินมาตุภูมิในช่วงเวลาที่ไทยและพม่าเป็นคู่ศึกสงคราม และใช้ด่านเจ้าเขว้าเป็นเส้นทางเข้าออกของกองทัพสองฝ่าย ในปีพ.ศ. 2444-2510 เมื่อรัฐไทยปฏิรูประบบราชการแบ่งการปกครองออกเป็นมณฑล บทบาทของผู้นำกะเหรี่ยงที่เคยเป็นนายกองนายด่านได้เปลี่ยนหน้าที่มาเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างกะเหรี่ยงสวนผึ้งกับ

รัฐไทยจึงเกิดขึ้นผ่านผู้นำท้องถิ่นและตัวแทนรัฐที่มีศูนย์อำนาจการปกครองอยู่ที่เมืองราชบุรี มีการค้นพบแหล่งแร่ดีบุกในสวนผึ้ง เปิดประตูให้คนภายนอกเข้ามาทำเหมืองแร่ ชุมชนชายขอบเริ่มเปิดตัวและถูกดึงเข้ามาใกล้อำนาจรัฐ โดยรัฐได้ส่งหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่เข้ามาเพื่อแย่งชิงมวลงกับ พรรคคอมมิวนิสต์ มีการบัญญัติศัพท์ใหม่ให้เรียกกะเหรี่ยงสวนผึ้งว่า “ ไทยตะนาวศรี ” เพื่อ หลอมละลายจิตวิญญาณและสร้างสำนึกความเป็นพลเมืองไทยให้แก่กะเหรี่ยงสวนผึ้ง ผลของการแย่งชิงมวลงระหว่างรัฐบาลกับพรรคคอมมิวนิสต์จึงทำให้ชุมชนสวนผึ้งเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม มีผู้คนจำนวนมากที่เข้ามาบุกเบิกพื้นที่ทำกิน ปลูกพืชเศรษฐกิจเพื่อการส่งออก การขยายพื้นที่สัมปทานเหมืองแร่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐ ผืนป่าตะนาวศรีเริ่มทรุดโทรม สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลง ไร่มุมนเวียนของชาวกะเหรี่ยงถูกควบคุม โดยรัฐได้ควบคุมและจัดการป่าด้วยการประกาศเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภาษี กะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ต้นน้ำถูกโยกย้ายลงมาอยู่ในพื้นที่ที่ทางการกำหนดไว้เพื่อความมั่นคง กะเหรี่ยงสวนผึ้งเริ่มมีภาระหนี้สิน จากความไม่แน่นอนของราคาพืชเกษตรที่พ่อค้าเป็นผู้กำหนดราคา ความไม่คุ้นเคยกับระบบการผลิตพืชเกษตรเพื่อการส่งออก ที่ดินคือทุนที่ตกทอดมาจากบรรพบุรุษเริ่มหลุดไปอยู่ในมือของคนนอกเผ่า ไร่มุมนเวียนเริ่มหดหาย และเมื่ออำนาจรัฐได้เข้าครอบครองพื้นที่โดยประกาศให้เป็นอำเภอสวนผึ้ง ชุมชนกะเหรี่ยงสวนผึ้งก็ต้องปรับตัวและยอมรับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งรัฐเป็นผู้กำหนด ในด้านบวก การบริการจากรัฐเข้าถึงทุกพื้นที่ ชาวชนได้รับการศึกษา ชาวสาระบันเทิงผ่านสื่อโทรทัศน์เข้าถึงทุกครัวเรือน โรคประจำท้องถิ่นลดลง สุขภาพดีขึ้น แต่ใน ด้านลบ คนไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงสวนผึ้งต้องทำงานหนัก คำนวณหาเงินและมีหนี้สิน หนุ่มสาวเข้าเมืองเพื่อขายแรงงาน จิตวิญญาณเริ่มสาบสูญ ภูมิปัญญาและวิถีชีวิตที่มีรากฐานมาจากวัฒนธรรมถูกกลืนหายไป (วุฒิ บุญเลิศ ,2546 : 238 – 241)

กะเหรี่ยงสวนผึ้งในปัจจุบัน มีวิถีชีวิตไม่แตกต่างกับคนเมือง มีที่อยู่อาศัยที่ปลูกสร้างอย่างคนเมืองเพิ่มมากขึ้น มีเครื่องอำนวยความสะดวกครบครัน ทั้งทีวี ตู้เย็น ของเครื่องใช้ภายในครัวเรือน การแต่งกายก็สวมใส่เสื้อผ้าที่ทำซื้อได้อย่างคนเมือง มีตลาดนัดเข้าไปอำนวยความสะดวกถึงหมู่บ้าน การสื่อสารภายในหมู่บ้านก็ใช้เป็นภาษาไทย เด็กๆ รุ่นหลังไม่รู้จักภาษากะเหรี่ยง การละเล่น ประเพณีถูกกลืนหายไปกับวัฒนธรรมเมือง ซึ่งบ้านบ่อหวิเป็นหมู่บ้านกะเหรี่ยงไปหมู่บ้านหนึ่งที่ได้รับผลกระทบอย่างยิ่งจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมดังกล่าว ผู้นำหมู่บ้านจึงพยายามรื้อฟื้นความเป็นตัวตนของชาวกะเหรี่ยงผ่านดนตรี และกิจกรรมประเพณีท้องถิ่น เพื่อบ่งบอกอัตลักษณ์ของกะเหรี่ยงไป

ผู้วิจัยได้มีโอกาสไปงานบุญกฐินที่วัดบ่อหวิ หมู่บ้านบ่อหวิ ตำบลตะนาวศรี ในอำเภอสวนผึ้ง ได้เห็นวงดนตรีกะเหรี่ยงวงหนึ่ง มีนักดนตรีพร้อมกับนักแสดงที่เป็นเด็กๆ แต่งกายด้วยชุด

กะเหรี่ยง ออกมาจับร้องและบรรเลงดนตรีกะเหรี่ยงของตนเองอย่างภาคภูมิใจ มีการแสดงในงานประเพณีของหมู่บ้าน และออกไปแสดงในเมืองเพื่อประกาศอัตลักษณ์ของกะเหรี่ยงไป ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาว่า กลุ่มชนกะเหรี่ยงบ้านบ่อหามีวิธีการคิดในการที่จะสร้าง อัตลักษณ์ผ่านวัฒนธรรมดนตรีอย่างไร แล้วทำไมดนตรีจึงถูกเลือกให้มีบทบาทในการสร้าง อัตลักษณ์ของกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหิ

1.2 คำถามในการวิจัย

กะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหามีการใช้ดนตรีเพื่อสร้างอัตลักษณ์ให้กับกลุ่มของตนเองได้อย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหิ
2. เพื่อศึกษากระบวนการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของกะเหรี่ยงไปผ่านดนตรี

1.4 ประโยชน์ของงานวิจัย

ได้เห็นกระบวนการในการนำดนตรีกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหิมาสร้างอัตลักษณ์ให้กับกลุ่มชนของตนเอง ซึ่งเป็นการย้ำเตือนกลุ่มชนของตนเองให้เห็นความสำคัญของชาติพันธุ์กะเหรี่ยงไปผ่านวัฒนธรรมดนตรี ถึงแม้ว่าจะถูกวัฒนธรรมอื่นกลืนไปบ้างตาม สภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม แต่ก็ยังคงหลงเหลืออยู่ให้เราได้ศึกษา งานวิจัยนี้สามารถใช้เป็นกรณีตัวอย่างเพื่อศึกษาวัฒนธรรมดนตรีกลุ่มชาติพันธุ์ในกลุ่มอื่นๆ ก่อนที่จะสูญหายไป

1.5 ขอบเขตของงานวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะกลุ่มกะเหรี่ยงไปในพื้นที่บ้านบ่อหิ ตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี เนื่องจากเป็นเพียงหมู่บ้านเดียวในตำบลตะนาวศรีที่มีการแสดงดนตรีหลงเหลืออยู่

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ใช้แนวคิดเรื่องอัตลักษณ์มาวิเคราะห์ดนตรีกับการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของกะเหรี่ยงโปในพื้นที่บ้านบ่อหวี ตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี

1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น

ผู้วิจัยจะศึกษาดนตรีและชุดการแสดงที่กะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวีได้สร้างขึ้นใหม่เพื่อใช้สำหรับการแสดงจำนวน 2 ชุด คือ ชุดแปลอักษร และसानเลื้อ

ผู้วิจัยได้ถ่ายทอดคำร้องภาษากะเหรี่ยงด้วยภาษาไทย ตามลักษณะการออกเสียงของเจ้าของภาษา และได้แปลความหมายโดยสรุปเพื่อวิเคราะห์เนื้อร้อง

ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้บันทึกโน้ตไว้ในภาคผนวก โดยบันทึกทำนองหลักจากเครื่องดนตรี ปะตะหล่า (ระนาด) ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีเสียงหลักของวง เทียบกับระบบเสียงไทย ใช้สัญลักษณ์ของโน้ตสากล เพื่อให้เกิดความเข้าใจในวงกว้าง และสามารถแสดงระดับเสียงของทำนองเพลงได้อย่างชัดเจน

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

อัตลักษณ์เป็นการมองลักษณะหรือตัวตนของชาติพันธุ์ในฐานะงานวัฒนธรรมที่มนุษย์สร้างขึ้นมาเพื่ออธิบายตัวตน ทั้งนี้จะด้วยการเปลี่ยนแปลงทางสังคมภายนอก หรือผลกระทบที่ส่งผลถึงสังคมภายในกลุ่มชนก็ดี การสร้างอัตลักษณ์อาจเป็นสิ่งที่มนุษย์พยายามที่จะฟื้นฟูหรือสร้างขึ้นมาใหม่ภายใต้บริบททางสังคม และกาลเวลา ลักษณะพลวัตรประกอบด้วยภูมิปัญญาและพลังทางสังคมที่ถูกจัดวางให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้ ตัวแทนอาจจะมีทั้งวัตถุ ตัวแสดงแทน ระบบสัญลักษณ์ที่มีเนื้อหาทางสังคมและมีคุณค่า

2.1 แนวคิดทฤษฎี

แนวคิดที่ผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเรื่อง “อัตลักษณ์” (Identity) มาใช้เป็นกรอบในการอธิบายและวิเคราะห์ถึงการสร้างอัตลักษณ์ผ่านวัฒนธรรมดนตรีของกะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวี ว่ากะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวีมีกระบวนการสร้างอัตลักษณ์อย่างไร เพราะเหตุใดจึงเลือกดนตรีเป็นเครื่องแสดงตัวตนของกลุ่มชาติพันธุ์และอัตลักษณ์ที่สร้างเหล่านั้นส่งผลอย่างไรต่อการดำรงอยู่ของกะเหรี่ยงโป

อัตลักษณ์ (Identity หมายถึง **คุณสมบัติที่เป็นลักษณะเฉพาะของบุคคลหรือสิ่งนั้น** สิ่งที่ทำให้เรารู้สึกว่าเป็นเราหรือพวกเขาแตกต่างจากเขา อัตลักษณ์ไม่จำเป็นต้องมีหนึ่งเดียวแต่อาจมีหลายอัตลักษณ์ที่ประกอบกันขึ้นมา อัตลักษณ์ไม่ใช่สิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ แต่เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นโดยสังคม (social construct) อัตลักษณ์จึงจำเป็นต้องมีกระบวนการสร้าง ปัญหาก็คือการสืบทอดการผลิตซ้ำอัตลักษณ์ของคนรุ่นหลังอัตลักษณ์เก่าลดลง การสร้างอัตลักษณ์ใหม่ก็มีความจำเป็น แต่จะสร้างโดยใครที่ไหนเมื่อไรและอย่างไรล้วนเป็นประเด็นที่น่าสนใจ

สำหรับคำว่า “อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์” (ethnic identity) หมายถึง สิ่งที่ทำให้สมาชิกในกลุ่มชาติพันธุ์นั้น ๆ รู้สึกร่วมกัน ว่าเป็นพวกเดียวกันและรู้สึกแตกต่างจากกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ

การศึกษา “ กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ ” จึงหมายถึงการศึกษากระบวนการสร้าง “ ความเหมือน ” และ “ ความแตกต่าง ” ดังกล่าว

อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ที่สร้างขึ้นและผลิตซ้ำโดยกระบวนการที่เป็นตัวแทนของชาติพันธุ์นั้นย่อมมีผลต่อความคิด จิตสำนึก และการปฏิบัติของบุคคล แต่ในการปฏิบัติและท่ามกลางความสัมพันธ์ทางสังคมที่เป็นจริงนั้น ชาติพันธุ์เป็นเพียงหนึ่งในอัตลักษณ์อื่นๆที่บุคคลสามารถเลือกที่จะแสดงออกได้ให้มีความหมายในทางปฏิบัติ ดังนั้นถ้าเรามองเรื่องการสร้างอัตลักษณ์ในเชิงกลยุทธ์ เราจึงเข้าใจได้ว่า การสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ ย่อมมีการเกิดใหม่ การปรับเปลี่ยนเนื้อหา รูปแบบทางสังคมและวัฒนธรรม คำถามสำคัญในการศึกษาอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์อีกประการหนึ่งคือ ด้วยเหตุผลอะไรที่ทำให้สมาชิกในกลุ่มชาติพันธุ์เลือกคุณสมบัติทางวัฒนธรรมแบบใดแบบหนึ่งในการนิยามความเป็นตัวตนทางชาติพันธุ์

2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 ความหมายของอัตลักษณ์

อัตลักษณ์ (Identity) ได้มีผู้ให้ความหมายไว้อย่างน่าสนใจหลากหลายในพจนานุกรมภาษาไทย-อังกฤษ แปลว่า“เอกลักษณ์” หมายถึง สิ่งที่เป็นคุณสมบัติของคนหรือสิ่งหนึ่งและมีนัยขยายต่อไปว่าเป็นคุณสมบัติเฉพาะของสิ่งนั้นที่ทำให้สิ่งนั้นโดดเด่นขึ้นมาหรือแตกต่างจากสิ่งอื่น (วิทย์ เทียงบูรณะธรรม, 2527:1049)

เดิมในวงการสังคมวิทยาไทยใช้คำว่าเอกลักษณ์ในความหมายอัตลักษณ์แต่เนื่องจากอัตลักษณ์เป็นพหูพจน์จึงไม่ควรใช้เอกลักษณ์ แวดวงสังคมศาสตร์ปัจจุบัน แนวโน้มทางทฤษฎียุคหลังสมัยใหม่(post modernism) ทำให้เกิดการตั้งคำถามอย่างมากกับวิธีการมองโลก การเข้าถึง “ความจริง” ของสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งสิ่งที่เชื่อกันว่าเป็นความจริงที่เป็น “แก่นแกน”ของปัจเจกบุคคล วิธีคิดในกระแสนี้รื้อถอนความเชื่อเกี่ยวกับคุณสมบัติแก่นแกนของปัจเจกภาพ ความเป็นปัจเจกกลายเป็นเรื่องของการนิยามความหมายซึ่งสามารถเลื่อนไหลเปลี่ยนแปลงไปได้ตามบริบท มันมิได้หมายถึงคุณสมบัติเฉพาะตัวอีกต่อไป ดังนั้นคำว่า “อัตลักษณ์” จะเหมาะสมกว่า “เอกลักษณ์” ในความหมาย identity ในยุคปัจจุบัน “อัตลักษณ์” น่าจะหมายถึงคุณสมบัติที่เป็นลักษณะเฉพาะของบุคคลหรือสิ่งนั้น หากสำรวจดูหนังสือที่เกี่ยวกับข้อถกเถียงทางทฤษฎีสังคมศาสตร์ โดยเฉพาะในแวดวงวัฒนธรรมศึกษา (cultural studies) จะต้องพบมโนทัศน์ “อัตลักษณ์” ซึ่งถูกกล่าวถึงควบคู่ไปกับมโนทัศน์อำนาจ เราเห็นขบวนการเคลื่อนไหวทางศาสนา ชาติพันธุ์ และ

วัฒนธรรมใหม่ ๆ ผุดขึ้นมาราวดอกเห็ดในประเทศต่าง ๆ เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่ทำให้ต้องมีการทบทวนคำว่า “วัฒนธรรม” หรือ “ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม” กันใหม่ ขบวนการเหล่านี้ต้องการเสนอความหมายและทิศทางใหม่ในเชิงสังคมวัฒนธรรม กระบวนการสร้างตัวตนและอัตลักษณ์ของกลุ่มเกิดจากการผสมผสานองค์ประกอบทางวัฒนธรรมที่ซับซ้อน (อภิญา เพื่องฟูสกุล , 2546:1-2)

วาสนา ละอองปลิว (2551:115) ก็ได้เสนอแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์เป็นสิ่งที่มีความเคลื่อนไหวได้เช่นเดียวกัน และมองว่า อัตลักษณ์เป็นเสมือนคลังของทรัพยากรในการต่อรองและมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น โดยอ้างอิงอย่างเลือกสรรกับทั้งลักษณะที่มีมาแต่เดิม และสิ่งที่ตนได้นิยามหรือสร้างขึ้นใหม่ในสถานการณ์ที่ตนเผชิญ

ซิกมันด์ ฟรอยด์ (อ้างใน อภิญา เพื่องฟูสกุล , 2546:1-2) เน้นวัยเด็กเป็นจุดสำคัญในการก่อรูปของอัตลักษณ์และเชื่อว่าเมื่อก่อตัวขึ้นแล้ว ปมและบุคลิกภาพจะฝังแน่นอยู่และมีอิทธิพลต่อคนผู้นั้นตลอดไป แต่อีริก อีริกสัน (Erik Erikson) เป็นนักจิตวิทยาที่กลับเห็นว่าการก่อรูปของอัตลักษณ์เป็นกระบวนการตลอดชีวิต (a life-long process) และคนเราสามารถเปลี่ยนแปลงลักษณะสำคัญของตนเองได้ อีริกสันเลือกใช้คำว่าอัตลักษณ์ (identity) แทนคำว่าบุคลิกภาพ และแม้จะได้อิทธิพลจากฟรอยด์ เขาเลือกเน้นที่บทบาทของ Ego มากกว่าบทบาทของจิตใต้สำนึกในกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ ซึ่งชี้ว่าเขาให้ความสำคัญกับกระบวนการของจิตสำนึกและมีนัยของการเน้นเสรีภาพในการเลือกของปัจเจกแต่ละคนจึงต้องรับผิดชอบต่อการเลือกในชีวิตและรูปแบบอัตลักษณ์ที่ตนเลือกจะเป็น

อัตลักษณ์ (identity) คือการศึกษาความเป็นตัวตน (self) มโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องเช่น เรา , เขา และ คนอื่น , ความเหมือน (same) , ความต่าง (difference) , การสร้าง (construction) โดยสร้างความเป็นเราเป็นเขาที่เชื่อมโยงกัน “อัตลักษณ์” หมายถึง สิ่งที่ทำให้เรารู้สึกว่าเป็นเราหรือพวกเขา แตกต่างจากเขา พวกเขาหรือ คนอื่น เป็นความรู้สึกเกี่ยวกับตัวตนโดยผ่านการปฏิสังสรรค์ระหว่างบุคคล จากการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม อัตลักษณ์จึงเกี่ยวข้องกับการมองตัวเราเองที่ว่าฉันมองตัวเองอย่างไรและคนอื่นมองฉันอย่างไร มันเป็นการกำหนดตำแหน่ง (position) ที่เรารู้ทางสังคม ซึ่งเกิดขึ้นจากคนอื่นรับรู้เราด้วย ไม่ใช่แค่ตัวเราเท่านั้น อัตลักษณ์ไม่จำเป็นต้องมีหนึ่งเดียวแต่เป็นลักษณะผสมผสานของความหลากหลาย (multiple) ที่ประกอบกันขึ้นมาเป็นตัวเราพวกเขา อัตลักษณ์ไม่ใช่สิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติแต่เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นโดยสังคม (social construct) อัตลักษณ์จึงจำเป็นต้องมี กระบวนการสร้างความเหมือนระหว่าง “พวกเขา” และความแตกต่างกับ “พวกเขา” หรือ “คนอื่น” ควบคู่กัน และเมื่อบุคคลยอมรับอัตลักษณ์ใดอัตลักษณ์หนึ่งในเวลานั้นมันจะมีกระบวนการเป็นผลผลิตที่เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ของเรากับสังคมที่เรา

อาศัยอยู่ สังคมในแต่ละสมัยอาจใช้อัตลักษณ์แตกต่างกันไปตามเงื่อนไขของเวลาและบริบททางสังคม สถานการณ์จะเป็นเงื่อนไขสำคัญในการกำหนดการแสดงออกของอัตลักษณ์ อัตลักษณ์จึงแบ่งเป็นสองระดับคืออัตลักษณ์บุคคล(personal identity)และอัตลักษณ์ทางสังคม(social identity) (ฉลาชชาย รมิตานนท์, 2542:153-174 ; จวีวรรณ ประจวบเหมาะ, 2546:17 ; พิธิษฐ์ คุณวโรตม์, 2545: 307 ; สรัสดี อ่องสกุล และโยชิยูกิ มาซุฮารุ, 2545:155 และอภิญา เฟื่องฟูสกุล, 2546:1-2)

การศึกษาเรื่องวัฒนธรรมในระบบโลกาภิวัตน์ก็คือพลวัตของระบบโลกาภิวัตน์เอง สามารถผลิตพลังด้านตรงข้ามตัวมันออกมาด้วยพลังที่ว่ามันนิยามโดยทั่วไปว่าเป็นพลังของท้องถิ่นนิยม ยิ่งพื้นที่โลกถูกรอบล้อมด้วยพลังโลกาภิวัตน์มากขึ้นเท่าใดการเน้นย้ำความเป็นท้องถิ่นก็จะยิ่งปรากฏชัดขึ้นเท่านั้น การศึกษากระบวนการผสมผสานของโลกาภิวัตน์และท้องถิ่นนิยม จึงนำไปสู่การศึกษากระบวนการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างโลกาภิวัตน์และท้องถิ่นนิยม (Glocalization) การศึกษาการผสมผสานดังกล่าวยังทำให้อัตลักษณ์เป็นหัวใจในการวิเคาะห์มุ่งทำความเข้าใจว่าอัตลักษณ์ของปัจเจกหรือกลุ่มถูกสร้างขึ้นจากองค์ประกอบทางวัฒนธรรมได้อย่างไร (อภิญา เฟื่องฟูสกุล 2546:86-88)

2.2.2 อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์

ปัจจุบัน นักมานุษยวิทยาได้หันมาสนใจประเด็นทางวัฒนธรรม ที่มองว่าวัฒนธรรมเป็นเหมือนกับหนังสือ ที่จะต้องมีการตีความหรือแปลความหมายในบริบทของตัวเองให้ความสนใจในด้านวัฒนธรรมกับอัตลักษณ์ และวัฒนธรรมกับประวัติศาสตร์ จากประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก มีผลทำให้กลุ่มชนที่มีส่วนร่วมทางการเมืองและเศรษฐกิจ พยายามที่จะกำหนดอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตัวเองขึ้นมา (สุเทพ สุนทรเกสัช , 2548 :188-192)

คำว่าอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Ethnic identity ในวงวิชาการในประเทศไทยมีมานานกว่าครึ่งศตวรรษ คือลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมที่ร่วมกันของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่มีลักษณะเฉพาะที่ทำให้สมาชิกในกลุ่มชาติพันธุ์นั้น ๆ รู้สึกร่วมกัน ว่าเป็นพวกเดียวกัน และรู้สึกแตกต่าง ต่างจากกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ต้องการความตระหนัก (awareness) ในตัวเราและพื้นฐานของการเลือกบางอย่าง นั่นคือ เราจะต้องแสดงตนหรือยอมรับอย่างตั้งใจกับอัตลักษณ์ที่เราเลือกความสำคัญของการแสดงตัวตนก็คือการระบุได้ว่าเรามีอัตลักษณ์เหมือนกับกลุ่มหนึ่งและมีความแตกต่างจากกลุ่มอื่นอย่างไร การสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์เกิดขึ้นภายใต้ความสัมพันธ์ทางสังคมที่สลับซับซ้อนหลากหลาย ไม่หยุดนิ่ง มาตั้งแต่อดีตสันนิษฐานกันว่ากลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน ณ ช่วงเวลาเดียวกัน มีการติดต่อสัมพันธ์ทั้งในเชิงซื้อขายแลกเปลี่ยนสิ่งของจนถึงการบรรพชาเข้ากัน ความสัมพันธ์ดังกล่าว

ก่อให้เกิดการหิบบั้มและผสมปนเปทางวัฒนธรรมระหว่างกัน ดังนั้น เมื่อกลุ่มชาติพันธุ์แต่ละกลุ่มต้องการรักษาความเป็นหนึ่งเดียวหรือความเป็นปึกแผ่นในพวกเดียวกัน กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์เพื่อสร้าง “ความเหมือน” ใน “พวกเรา” และ “ความต่าง” ในพวกเขาจึงเกิดขึ้น ในกระบวนการนี้ อาจมีทั้งการสร้างขึ้นมาใหม่อย่างสิ้นเชิงและการหิบบั้มบางส่วนทางวัฒนธรรมของคนอื่นมาทำให้เป็นของเรา อัตลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้นในยุคหนึ่ง อาจนำมาใช้จำแนกความแตกต่างระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์นั้น ๆ ได้ดีในยุคหนึ่ง แต่เมื่อกาลเวลาเปลี่ยนไป อัตลักษณ์ดังกล่าวอาจใช้ไม่ได้ผล เนื่องจาก กลุ่มชาติพันธุ์แต่ละกลุ่มมีการปรับตัวและหิบบั้มวัฒนธรรมระหว่างกัน ด้วยเหตุนี้ เมื่ออัตลักษณ์เก่ามีพลังน้อยลงอัตลักษณ์ใหม่จึงถูกสร้างขึ้นมาทดแทน อัตลักษณ์จึงเป็นสิ่งที่ไม่แน่นอนตายตัวและไม่หยุดนิ่ง การสืบทอดและผลิตอัตลักษณ์ใหม่จึงเกิดขึ้นได้เสมอภายใต้กาลเวลา และบริบททางสังคมที่เปลี่ยนไป อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ที่สร้างขึ้นและผลิตซ้ำโดยขบวนการที่เป็นตัวแทนของชาติพันธุ์นั้นย่อมมีผลต่อความคิด จิตสำนึก และการปฏิบัติของบุคคล แต่ในการปฏิบัติและท่ามกลางความสัมพันธ์ทางสังคมที่เป็นจริงนั้น ชาติพันธุ์เป็นเพียงหนึ่งในอัตลักษณ์อื่นๆ ที่บุคคลสามารถเลือกที่จะแสดงออกได้ให้มีความหมายในทางปฏิบัติ ดังนั้นถ้าเรามองเรื่องการสร้างอัตลักษณ์ในเชิงกลยุทธ์ เราจึงเข้าใจได้ว่า ขบวนการอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ ย่อมมีการเกิดใหม่ การปรับเปลี่ยนเนื้อหาและรูปแบบทางสังคมและวัฒนธรรม (ขวัญชีวัน บัวแดง , 2546: 98 ; ฉลาดชาย รมิตานนท์, 2542 ; พิธิษฐ์ คุณวโรตม์, 2546:306-307 และวันดี สันติวุฒิมณี , 2545 : 220)

อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ (ethnic identity) และกลุ่มชาติพันธุ์ (ethnic group) เป็นทั้งคำและแนวคิดสำคัญที่นักมานุษยวิทยาตะวันตกนำมาใช้ในยุคหลังสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา เพื่อการศึกษากลุ่มชนที่มีวัฒนธรรม หากอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์เป็นสิ่งที่เลื่อนไหล และปรับเปลี่ยนไปมาได้ คำถามสำคัญในการศึกษาอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์อีกอันหนึ่งคือ ด้วยเหตุผลอะไรที่ทำให้สมาชิกในกลุ่มชาติพันธุ์เลือกคุณสมบัติทางวัฒนธรรมแบบใดแบบหนึ่งในการนิยามความเป็นตัวตนทางชาติพันธุ์ในขณะที่บาร์ท อธิบายเหตุผลของการสร้างขอบเขตของอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ภายใต้อิทธิพลของแนวคิดเชิงโครงสร้างหน้าที่ว่า เพื่อการสร้างเครือข่ายของการแลกเปลี่ยนทางด้านสินค้าและแรงงานนักมานุษยวิทยาที่ได้รับอิทธิพลทางความคิดจากแมก เวเบอร์ (Max Weber) เช่น คลิฟฟอร์ด เกิร์ตซ์ (Clifford Geertz) และชาร์ล คายส์ (Charles Keyes) กลับเห็นว่า พื้นฐานสำคัญของการสร้างความเหมือนและความต่างของสมาชิกในกลุ่ม ชาติพันธุ์ มาจากแนวคิดเรื่องกำเนิดหรือต้นกำเนิดร่วม (shared descent) ที่คนในกลุ่มเชื่อว่าสืบทอดและปฏิบัติร่วมกันมาจนกลายเป็นที่มาและรากฐานของกลุ่ม (primordial attachment) ที่มาของกำเนิดร่วมอันเป็นอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ อาจมีลักษณะเป็นเรื่องเล่าถึงที่มา การอพยพมา

ตั้งถิ่นฐานในที่ใหม่ ความทรงจำร่วมถึงประวัติศาสตร์การถูกกดขี่จากกลุ่มชาติพันธุ์อื่น เพลง ตำนาน และการละเล่นต่างๆ เป็นต้น กลุ่มสมาชิกชาติพันธุ์สามารถเลือกใช้คุณสมบัติทาง วัฒนธรรม (cultural attribute) ที่มีอยู่อย่างใดอย่างหนึ่ง ในการนิยามตัวตนของตนเอง วัฒนธรรมจึง ไม่ใช่แบบแผนหรือความเชื่ออันเดียว แต่เป็นพหุวัฒนธรรมที่คนเลือกและปรับเปลี่ยนเพื่อนำมา นิยามตนเองและกลุ่ม อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์จึงเลื่อนไหลได้ ในแง่นี้อัตลักษณ์จึงมีลักษณะเป็น กระบวนการมากกว่าคุณลักษณะที่ตายตัว (ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี, 2546 : 4 - 8)

อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์เป็นความสัมพันธ์ที่ถูกจารึกอยู่ในชีวิตวัฒนธรรมของมนุษย์เป็น เครื่องหมายบอกความสัมพันธ์ของกลุ่มชนที่มีวิถีชีวิตและแนวทางเผชิญปัญหาาร่วมกัน เป็น ตัวกำหนดลักษณะทางวัฒนธรรมของกลุ่ม ตำนาน ความเชื่อทางศาสนา พิธีกรรม ประวัติศาสตร์ ท้องถิ่น ศิลปะการแสดงออกทางวัฒนธรรมซึ่งก่อให้เกิดเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic formulations) ของอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ความเป็นตัวตนของชาติพันธุ์ ในฐานะเป็นพื้นที่ทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็น เวทีการนิยามสถานการณ์และให้ความหมายกับระบบสัญลักษณ์และการกระทำที่มนุษย์สร้างขึ้นมา เพื่ออธิบายตน สังคมและประวัติศาสตร์ของตนเอง ในสมัยใหม่มีการรับเอาวัฒนธรรมใหม่ มีการ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การสร้างอัตลักษณ์จึงมักกระทำโดยการนิยามตนเองร่วมกันให้มี คุณลักษณะที่แตกต่างไปจากคนอื่นรอบข้าง และการที่เราจะศึกษาว่าชาติพันธุ์ของคนกลุ่มหนึ่งจะ ต่างจากคนอีกกลุ่มหนึ่งนั้นเราจะศึกษาอะไร เราอาจจะศึกษาองค์ประกอบที่สำคัญเช่นการแต่งการ การสร้างบ้าน ภาษา ตำนาน ความเชื่อ พิธีกรรม สิ่งเหล่านี้ทำให้กลุ่มชาติพันธุ์มีความมั่นคง ยั่งยืน และมีพลังในตัวเอง แม้จะกลายพันธุ์ไปบ้างแต่ก็ยังคงมีลักษณะที่ถือว่าเป็นแกนได้บ้าง ความเป็น ตัวตนหรืออัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ จึงไม่ได้เป็นเพียงระบบสัญลักษณ์ที่ให้ความหมายในลักษณะ นามธรรม ความเป็นตัวตนของกลุ่มชาติพันธุ์ไม่ได้ถูกสร้างขึ้นอย่างตายตัว หรือปรับเปลี่ยนไม่ได้ อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ย่อมมีการเกิดใหม่ ปรับเปลี่ยนเนื้อหาและรูปแบบทางสังคมและวัฒนธรรม และการดับสูญ มีลักษณะเป็นพลวัตรปรับเปลี่ยนตามการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ของโลกทำให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงอยู่ของวัฒนธรรมในชีวิตยังมีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้นเท่าใดการสร้าง อัตลักษณ์ก็จะยิ่งเพิ่มมากขึ้น และมีกิจกรรมการรวมตัว และการแสดงออกในวาระต่างๆ ประกอบด้วยภูมิปัญญาและพลังสังคมอันหลากหลาย ซึ่งจะทำให้กลุ่มชนสามารถสืบสานความเป็น ชาติพันธุ์ต่อไปได้ ภายใต้บริบทใหม่ๆที่แตกต่างไปจากเดิม อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ที่สร้างขึ้นและ ผลิดำเนินไปด้วยขบวนการที่เป็นตัวแทนของชาติพันธุ์นั้นย่อมมีผลต่อความคิด จิตสำนึก และการปฏิบัติ ของบุคคล (ขวัญชีวัน บัวแดง, 2546 : 75-78, 96 ; ทวีช จตุรพฤกษ์, 2543 : 4-5)

เสกสรรค์ ศรรสพิสุทธ์ (2546 : 123-127) กล่าวว่า อัตลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงความเป็น ชาติพันธุ์ของกลุ่มนั้น แบ่งเป็นลักษณะอัตลักษณ์ที่เป็นนามธรรม คือ ความรู้สึกสำนึกร่วมในความ

เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ของตน เกิดจากรากฐานทางชาติพันธุ์ และประสบการณ์ร่วมกันทางสังคม อีกลักษณะหนึ่งที่แสดงออกเป็นรูปธรรม คืออัตลักษณ์ที่เป็นวิถีเชิงประจักษ์ เช่น ภาษา การแต่งกาย เป็นต้น กระบวนการของการปรับอัตลักษณ์เพื่อความอยู่รอดของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้รับผลกระทบจากสังคมระบบเศรษฐกิจทุนนิยมในปัจจุบันนั้น มีลักษณะสำคัญของการปรับตัวอยู่ 3 ลักษณะ คือ

- 1) การดำรงอัตลักษณ์ที่สำคัญให้คงอยู่ เช่น ภาษา การให้ความสำคัญกับประเพณี พิธีกรรม
- 2) การนำ อัตลักษณ์เดิมมาปรับใช้ให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น พิธีกรรมการส้องขวัญควายมาเป็นพิธีการมัดมือธนู
- 3) การสร้างอัตลักษณ์ใหม่ เป็นความพยายามที่จะสร้างสิ่งทดแทนทางอัตลักษณ์เดิมที่สูญหายไป เช่นการสร้างชุดการแสดงให้เป็นอัตลักษณ์ประจำของกลุ่ม

กระบวนการสร้างตัวตนและอัตลักษณ์ของชุมชนนั้นจะเกิดการผสมผสานกันขององค์ประกอบทางวัฒนธรรม ซึ่งชุมชนนำมาใช้โดยเสนอผ่านกระบวนการเสนอภาพตัวแทน เพื่อนิยามความหมายใหม่ให้สอดคล้องกับบริบททางสังคม (สุริรัตน์ เทมวรรณ , 2548 : 152-153)

กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ สามารถที่จะผลักดัน โดยผ่านสถาบันที่สำคัญดังนี้คือ

- 1) สถาบันครอบครัว ซึ่งมีหน้าที่อบรมสั่งสอน รากฐานของกลุ่ม เช่น การใช้ภาษา พิธีกรรม เป็นต้น
- 2) ชุมชน ซึ่งมีส่วนในการให้ความร่วมมือ โดยเฉพาะประเพณีต่างๆของกลุ่ม
- 3) สถาบันการปกครองผ่านนโยบาย การพัฒนาของรัฐ เป็นส่วนที่ผู้นำกลุ่มและคณะกรรมการปกครองจะต้องให้ความสำคัญและให้การสนับสนุน (อรอนงค์ แสนยากุล , 2548 : 112-117)

อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์เป็นที่มาของลักษณะทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์โดยถูกนำเสนอผ่านการแสดงออกทางวัฒนธรรม การแสดงออกทางวัฒนธรรมเหล่านี้เป็นการนำเสนออัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ และการแสดงออกทางวัฒนธรรมทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ (Keyes 1979 อ้างใน ยศสันตสมบัติ และคณะ , 2551 : 18-19)

แนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ถูกนำไปใช้ในมิติที่หลากหลาย อาทิ กระบวนการสร้างตัวตนทางชาติพันธุ์ การแก้ไขปัญหาและข้อขัดแย้งในการจัดการทรัพยากร การรวมกลุ่ม การปรับ/เปลี่ยนอัตลักษณ์ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

กระบวนการนำอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ มาใช้ในการแก้ไขปัญหาและข้อขัดแย้งในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ของชุมชนพื้นราบ (คนเมือง)พื้นที่กลุ่มบ้านห้วยหม้อดตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ และชุมชนปกาเกอญอ ในกลุ่มบ้านดอยและบ้านฝางหมื่นตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด (สุริรัตน์ เทมวรรณ , 2548 : 74-77) โดยนำเรื่องอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมมาใช้เป็นเครื่องมือในการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการเข้าถึงและการจัดการทรัพยากรของชุมชน และนิยามตนเป็นชุมชนในฐานะผู้นุรักษ์ เช่น ความเชื่อเรื่องพื้นที่ต้องห้าม

(ป่าอนุรักษ์) เพราะเป็นพื้นที่ของผี พิธีห่อปลา (พิธีกรรมเลี้ยงผีป่า) ซึ่งเป็นพิธีกรรมที่ช่วยในการจัดการดูแลและรักษาป่าให้เกิดความยั่งยืน โดยความเชื่อในเรื่องของวิญญาณ ถูกนำมาเชื่อมโยงกับธรรมชาติ ซึ่งมีอิทธิพลต่อวิถีการดำเนินชีวิตของชาวปกากะญอตั้งแต่เกิดจนตาย ในขณะที่คนเมืองก็มีการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการทรัพยากรป่าไม้ โดยมีประเพณีและพิธีกรรมเป็นกระบวนการปฏิบัติการระหว่างมนุษย์ ธรรมชาติ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์เช่นกัน อาทิ ประเพณีไหว้ผีเสื้อบ้าน ซึ่งเป็นป่ารอบๆชุมชน ประเพณีเลี้ยงผีฝ่าย และประเพณีเลี้ยงผีป่า

กระบวนการปรับอัตลักษณ์เพื่อความอยู่รอดของชุมชนไทลื้อ บ้านแม่สาบ ตำบลสะเมิงใต้ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ (เสกสรร สรรสพิสุทธิ, 2546 :127) ที่ได้ดำรงอัตลักษณ์เดิมที่สำคัญด้วยการใช้ภาษาไทลื้อ การให้คุณค่าต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่น การถือผีประจำตระกูล พิธีกรรมการฮ้องขวัญ และมีการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์โดยใช้ฐานความคิดเดิม เช่นการนำเอาพิธีแฮกนา มาแฮกปลูกกระเทียม ตลอดจนมีการสร้างอัตลักษณ์ใหม่ เพื่อทดแทนสิ่งที่สูญหายไป เช่น การสร้างศิลปะการฟ้อนลื้อให้เป็นอัตลักษณ์ของชุมชน

การปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ความเป็นจีน ขององค์กรชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดอุบลราชธานี ของ วิมลรัตน์ ทวีสิทธิ์ (2546 : 211) พบว่า ได้มีการนำเอาอัตลักษณ์ความเป็นจีนมาเป็นตัวสร้างและสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มกัน โดยเริ่มต้นสร้างอัตลักษณ์ความเป็นจีนด้วยการรวมกลุ่มของชาวจีน ตั้งแต่ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 มีการจัดตั้งองค์กรทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการในช่วงต่อมา และในช่วงที่เกิดการเปลี่ยนแปลงจากภาวะสงครามโลกครั้งที่สอง ชาวจีนมีการปรับตัวสร้างอัตลักษณ์ให้เข้มแข็งขึ้น และเกิดเป็นองค์กรประชาสังคมของกลุ่มชาติพันธุ์จีนให้ความช่วยเหลืองานสาธารณกุศลและสาธารณประโยชน์ต่อสังคม ในปัจจุบันองค์กรประชาสังคมของกลุ่มชาติพันธุ์จีนยังบทบาทต่อการธำรงอัตลักษณ์ความเป็นจีนของกลุ่มชาวไทยเชื้อสายจีนในการดำเนินงานประเพณีและพิธีกรรมต่างๆ อาทิ เทศกาลจี่ว ประเพณีไหว้เจ้า งานแต่งงานศพ

กระบวนการก่อรูปอัตลักษณ์ของผู้อพยพชาวกะเหรี่ยงในพื้นที่พักพิงชั่วคราวบ้านแม่หละ อำเภอสองยาง จังหวัดตาก (สรพงษ์ วิชัยดิษฐ์, 2547 :131-136)พบว่ามีกระบวนการแสดงออกทางอัตลักษณ์ที่เป็นรูปธรรม เช่น การให้ความสำคัญกับการแต่งกาย การใช้ภาษากะเหรี่ยงในการพูดและการเขียน การอนุรักษ์เครื่องดนตรีของกะเหรี่ยง และสร้างสื่อเป็นเทปบันทึกเสียงเพลงกะเหรี่ยง มีการสร้างธงประจำกลุ่ม นอกจากนั้นยังมีการแสดงออกอัตลักษณ์ที่เป็นนามธรรม เช่น มีการแสดงระบำกะเหรี่ยง ละครกะเหรี่ยง ที่นำเสนอเรื่องราวประวัติศาสตร์เกี่ยวกับสงคราม การอพยพ สภาพความเป็นอยู่ และการทำมาหากินของชาวกะเหรี่ยง การแสดงออกดังกล่าวได้ก่อรูปอัตลักษณ์ เพื่อต่อสู้และสร้างเครือข่ายในการเพิ่มพื้นที่ทางสังคมให้กับกลุ่มชาติพันธุ์

การนำอัตลักษณ์ไปศึกษาผ่านประสบการณ์ชีวิตของผู้หญิงลี้ชู่ โดยศึกษากระบวนการสร้างอัตลักษณ์ของผู้หญิงลี้ชู่ สามรุ่นของอรอนงค์ แสนยากุล (2548 :108-110) พบว่า อัตลักษณ์ของผู้หญิงลี้ชู่ ทั้งสามรุ่นนั้นประกอบไปด้วยอัตลักษณ์ทางสังคม อัตลักษณ์ส่วนรวมและส่วนตัว ทั้งสามส่วนถูกประกอบสร้างกันอย่างสัมพันธ์กับวัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจที่แตกต่างกันในแต่ละช่วงเวลา จึงเป็นเหตุในการอธิบายตัวตนของผู้หญิงลี้ชู่ทั้งสามรุ่น คืออย่าเป็นผู้หญิงลี้ชู่รุ่นแรกๆ ต้องโยกย้ายครอบครัวตามญาติพี่น้องฝ่ายชาย ผู้หญิงต้องมีการเรียนรู้และใช้ชีวิตในการทำมาหากิน แม่เป็นผู้หญิงลี้ชู่ที่เริ่มมีการปฏิสัมพันธ์กับสังคมภายนอกมากขึ้น นอกจากการเป็นแม่ที่ดีและเมียที่ดีแล้ว ยังต้องทำหน้าที่ต้อนรับและดูแลแขกที่มากับผู้ใหญ่บ้าน ดูแลนักท่องเที่ยว และการประสานงานจากภาครัฐ แม่ต้องเรียนภาษาไทยเพิ่มเติม วิธีการทำไร่นาได้หยุดไปพร้อมกับการพัฒนา ลูกสาวผู้หญิงลี้ชู่ภายใต้บริบททางสังคมสมัยใหม่ ถูกส่งเข้าไปเรียนหนังสือในเมือง ไม่รู้ระบอบการณและวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของลี้ชู่

การศึกษาอัตลักษณ์ผ่านวัฒนธรรมดนตรี กรณีศึกษาอัตลักษณ์ของกระจับปี่ โดยเข้าไปศึกษาการเทียบเสียง เพลง ทางของการบรรเลง การบรรเลง และลักษณะท่าทางของผู้บรรเลง บทบาทของเครื่องดนตรี เพื่อหาความเป็นตัวตนเฉพาะของเครื่องดนตรีกระจับปี่และอธิบายความหมายให้เกิดความแตกต่างจากเครื่องดนตรีที่มีลักษณะคล้ายๆกัน เช่น พิณ ซึ่ง เป็นต้น (ปณมา เอี่ยมสอาด , 2539 :106-112)

ชาวลี้ชู่ในเมืองเชียงใหม่ มีกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมเมือง มีการสร้างศาลผีเสื้อบ้านใหม่ในเขตเมือง และร่วมกันจัดพิธีปีใหม่และงานเลี้ยง เพื่อให้เกิดการยอมรับการมีตัวตนของลี้ชู่ในสังคมเมือง รวมไปถึงการผลิตสินค้าอัตลักษณ์เพื่อตอบสนองการบริโภคความหมายทางวัฒนธรรมแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งนอกจากการค้าขายแล้วยังแสดงออกถึงความมีตัวตนของกลุ่มชาติพันธุ์ (ทวิช จตุวรพฤษ , 2543)

การศึกษาเรื่องอัตลักษณ์และการดำรงอยู่ของแพทย์พื้นบ้านภาคใต้ อำเภอฟิปปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช การเข้ามาของแพทย์สมัยใหม่ ทำให้การแพทย์พื้นบ้านที่เคยทำหน้าที่รับใช้ชุมชนต้องเสื่อมคลายหน้าที่ลงไป หมอพื้นบ้านจึงจำเป็นต้องสร้างอัตลักษณ์ของการแพทย์พื้นบ้านเพื่อให้สามารถปรับตัวและดำรงอยู่ได้และมีคุณค่าอย่างสอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป (วิเชียร ไทยเจริญ , มปป)

การศึกษากระบวนการปฏิรูประบบสุขภาพกับการเปิดพื้นที่ให้เครือข่ายหมออนามัยได้เข้ามาแสดงอัตลักษณ์ มีปฏิบัติการเฉพาะที่ไม่ใช่แบบการสั่งการหรือกลไกจากระบบราชการ เช่น การสร้างต้นไม้แห่งความคิด บอร์ดความคิดอิสระ การเล่นเกมดนตรี ในเวทีสมัชชาสุขภาพ สร้างความสัมพันธ์กับเครือข่ายสุขภาพอื่นๆเพื่อปรับเปลี่ยนวิธีคิดและการผลักดันนโยบายด้านสุขภาพ

แห่งชาติ ผ่านการมีส่วนร่วมในพระราชบัญญัติสุขภาพ การแสดงตัวตนผ่านภาพลักษณ์ของผู้ดูแลสุขภาพผู้ป่วย และให้คำปรึกษา คำแนะนำแก่ญาติและผู้ดูแล ผลักดันวิชาชีพหมออนามัยให้มีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับบุคลากรสาธารณสุขอื่นๆ (ราตรี ปิ่นแก้ว , 2548 : 39-41)

กระบวนการจัดเกล้าเพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของความเป็นพระสงฆ์ ซึ่งเป็นการพัฒนาตามแนวทางของไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา และกิจวัตรทั้ง 10 ประการ โดยเปรียบเทียบวัดสังฆทาน และวัดชลประทานรังสฤษฎ์ พบว่า วัดสังฆทาน เน้นการปฏิบัติกรรมฐาน การเจริญภาวนาตามแนวสติปัฏฐาน 4 ซึ่งจะให้เวลากับการปฏิบัติภาวนามากที่สุด แต่วัดชลประทานรังสฤษฎ์ จะเน้นการเรียนคัมภีร์พระเวทย์ ส่วนใหญ่จึงเน้นไปกับการขวนขวายหาความรู้ ธรรมวินัย (วิโรจน์ พรหมสุด , พระมहा , 2547 : 76-77)

การนำแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ไปศึกษาเครือข่ายของกลุ่มชาติพันธุ์ม้งท่ามกลางความทันสมัย ซึ่งในสังคมม้งนั้นจะสืบเชื้อสายทางฝ่ายบิดา เป็นลักษณะของครอบครัวขยาย ซึ่งนักมานุษยวิทยาแบ่งโครงสร้างของระบบเครือญาติม้งออกเป็น 3 ระดับ คือ แซ่ตระกูล กลุ่มนับถือผี และกลุ่มร่วมสายโลหิต อัตลักษณ์ทางเครือญาติของกลุ่มชาติพันธุ์ม้งเป็นระบบของความสัมพันธ์และการจัดระเบียบทางสังคมที่มีการสืบทอดผ่านทางสายโลหิตและทางวัฒนธรรม ฉะนั้นทุกคนในสังคมม้งล้วนแล้วแต่มีความสัมพันธ์ทางเครือญาติกัน (ประสิทธิ์ ลิปรีชา , 2546 : 210-215)

กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวไทยใหญ่ชายแดนไทย-พม่า หมู่บ้านเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ของวันดี สันติวุฒิมณี (2545 : 232-244) ที่พบว่า มีการเลือกสรรจิตสำนึกทางประวัติศาสตร์ ภาษา ศาสนา เครื่องแต่งกาย การสืบทอดภาษาและวัฒนธรรมไทยใหญ่ การผลิตสื่อบทเพลงชาติไต และเพลงชาติไทยใหญ่-ไทยน้อย การรื้อฟื้นประเพณีเก่า เช่นงานปอยปีใหม่ และสร้างประเพณีใหม่ เช่น ปอยปีภาคเรียนภาษาไต มาบรรจุไว้เพื่อแยกแยะให้เห็นความแตกต่างระหว่างกลุ่มตนกับกลุ่มชาติพันธุ์อื่น

ชาวม้งคอยปุยกับการสร้างอัตลักษณ์ของตัวตนใหม่ เปลี่ยนภาพลักษณ์จากการปลูกฝิ่นที่น่ากลัวมาเป็นดอกฝิ่นที่สวยงามชวนให้ถ่ายภาพ การรื้อฟื้นกิจกรรมและกีฬาพื้นบ้านเพื่อเป็นมหรสพทางวัฒนธรรมและกีฬาเพื่อชิงคุณนักท่องเที่ยว โดยผ่านบริบทของการค้าเชิงพาณิชย์และการขายของที่ระลึกให้แก่นักท่องเที่ยว เป็นการปิดอัตลักษณ์ของคนทำลายป่า ค้ายาเสพติดที่บุคคลภายนอกเข้าไปนิยามให้ โดยใช้อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเป็นพื้นที่ในการต่อสู้ (ประสิทธิ์ ลิปรีชา, 2551 : 163-164)

2.2.3 กระเหรี่ยงในประเทศไทย

นักประวัติศาสตร์และนักชาติพันธุ์วิทยา ได้แบ่งประชากรของเอเซียตะวันออกเฉียงใต้สมัยโบราณก่อนประวัติศาสตร์ เอาไว้ 2 พวกด้วยกัน คือ

1) พวกออสตราลอยด์ อาศัยอยู่ในดินแดนที่เป็นแหลมมลายู หมู่เกาะอินโดนีเซีย นิวกีนิ จนถึงทวีปออสเตรเลียและพวกเมลานีลอยด์ อยู่ทางหมู่เกาะตะวันออก

2) พวกมองโกลอยด์ อพยพมาจากตอนกลางทวีปเอเชียโดยเฉพาะบริเวณประเทศจีนและทิเบต เข้าสู่ที่ราบและลุ่มแม่น้ำของภูมิภาคนี้ เช่น ลุ่มแม่น้ำแดง แม่น้ำโขง แม่น้ำสาละวิน แม่น้ำอิระวดี แม่น้ำเจ้าพระยา บ้างอาศัยอยู่บนภูเขา ที่ราบสูง บางพวกอพยพลงมาทางใต้เข้าสู่บริเวณคอคอกระ จนถึงแหลมมลายูและบริเวณหมู่เกาะ

พวกมองโกลอยด์นี้เองที่เป็นต้นเค้าความเป็นมาของกะเหรี่ยง นักประวัติศาสตร์บางท่านสันนิษฐานว่า เดิมทีอยู่ในดินแดนด้านตะวันตกของทิเบต แล้วเข้ามาตั้งอาณาจักรอยู่ในประเทศจีน เมื่อ 733 ปีก่อนพุทธกาลหรือประมาณ 3,238 ปีล่วงมาแล้ว ชาวจีนเรียกว่า ชนชาติโจว ภายหลังถูกกษัตริย์จีนรุกรานเมื่อปี พ.ศ. 207 จึงพากันแตกพ่ายหนีลงมาอยู่บริเวณแม่น้ำแยงซี ซึ่งยังไม่มีกษัตริย์อย่างแน่ชัดลงไปว่ากะเหรี่ยงอพยพมาจากส่วนใดของประเทศจีน ต่อมาเกิดการปะทะกับชนชาติไทยจึงถอยร่นลงมาอยู่ตามลำน้ำโขง และแม่น้ำสาละวินในเขตพม่า กะเหรี่ยงอาศัยอยู่ในเขตไทย ก่อนที่ชนชาติไทยจะเคลื่อนย้ายลงมาสู่แหลมสุวรรณภูมิ แต่มีจำนวนเพียงเล็กน้อย ดำเนินเก่าแก่ของล้านนากล่าวถึง ก่อนไทยวนจะมาถึงดินแดนล้านนา บริเวณนี้เป็นถิ่นอาศัยของชาวลัวะและยาง คำว่า “ ยาง ” เป็นชื่อที่ชาวไทยวนเรียกชาวกะเหรี่ยง ชนชาตินี้อาศัยอยู่ทางทิศตะวันออกในเขตสหภาพพม่าและมีรัฐของตนเองถึง 2 รัฐคือ รัฐกะยาซึ่งเป็นดินแดนของกะเหรี่ยงแดงกับรัฐก๋อตูเล อันเป็นที่อยู่ของกะเหรี่ยงขาว นอกจากนั้นก็กระจายอยู่ตามป่าตามเนินเขาบริเวณ เมื่อสมัยอาณาจักรมอญยังรุ่งโรจน์อยู่นั้น กะเหรี่ยงไม่เคยได้รับการกดขี่จากพวกมอญ แต่ครั้งถึงสมัยพระเจ้าตะเล็งผิงตะกายี (ประมาณปี พ.ศ. 2175) กะเหรี่ยงถูกบังคับและถูกปกครองจากชนเผ่าอื่นๆ

การอพยพครั้งที่สำคัญของกะเหรี่ยงเข้าสู่ประเทศไทยเกิดขึ้นใน พ.ศ. 2318 สมัยเมื่อพระเจ้าอลองพญา (อ่องเจยะ) ทำสงครามกับอาณาจักรมอญ หรือพะโค ซึ่งมอญพ่ายแพ้ถูกพม่าตาม ฆ่าฟันอย่างหนัก พวกกะเหรี่ยงมีความสัมพันธ์อันดีกับพวกมอญจึงให้ที่พักหลบภัย แต่เมื่อพม่าตามคิดมา พวกกะเหรี่ยงเกรงว่าจะเกิดภัย จึงพากันหลบหนีอพยพเข้ามาในเขตไทย และสาเหตุที่ทำให้กะเหรี่ยงอพยพเข้ามาในไทยอีกระลอกหนึ่งคือ ใน พ.ศ. 2395 พม่าทำการปราบปรามชนเผ่ากะเหรี่ยงที่แข็งข้อ เพราะระแวงว่ากะเหรี่ยงจะไปสวามิภักดิ์ต่ออังกฤษ ในขณะที่อังกฤษทำสงครามกับพม่าแล้วรวมพม่าเข้าอยู่ในเครือจักรภพอังกฤษ ครั้นเมื่อพม่าสูญเสียอำนาจแล้ว กะเหรี่ยงก็ตั้งองค์กรการรบเพื่อป้องกันตนเองแห่งชาติขึ้น (The Karen National Deforce Organization) เรียกชื่อย่อว่า KNDO ต่อมาในปี พ.ศ. 2428 เมื่ออังกฤษได้เข้ายึดครองประเทศพม่า กะเหรี่ยงก็ได้อพยพเข้ามาในเขตไทยอีกระลอกหนึ่ง ความขัดแย้งระหว่างพม่ากับกะเหรี่ยงเริ่มแสดงออกชัดเจน หลังจากอังกฤษมอบเอกราชให้แก่ประเทศพม่าในปี พ.ศ. 2491 ชาวกะเหรี่ยง

ต้องการแยกดินแดนและมีประเทศของตนเอง ความขัดแย้งนี้ก็ยังคงอยู่มาจนถึงปัจจุบัน กะเหรี่ยงจะเคลื่อนย้ายตัวเองวนเวียนไปมาอยู่บริเวณรอยต่อของเขตอิทธิพลอำนาจ (mandala) ระหว่างรัฐต่างๆ เช่น พม่า มอญ สยาม ล้านนา และไทใหญ่ และนี่เป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ชาวกะเหรี่ยงไม่เคยได้สถาปนาอาณาจักรของตนเองได้เลย ไม่เคยได้มีเวลาลงหลักปักฐานอย่างสงบท่ามกลางสงครามขยายอำนาจรัฐต่างๆ ที่รายล้อมอยู่ พวกเขาต้องอพยพหนีการเก็บส่วยภาษีหรือถูกเกณฑ์ไปเป็นลูกหาบในกองทัพอยู่เสมอ

ในบรรดาชาวเขาที่อาศัยกระจัดกระจายอยู่ กะเหรี่ยงนับว่าเป็นชาวเขาที่มีจำนวนมากที่สุด ซึ่งในพม่าไม่มีการแสดงตัวเลขการสำรวจประชากรอย่างเป็นทางการแต่สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงซึ่งนำขบวนต่อสู้ของกะเหรี่ยงในพม่ามาเป็นเวลานานกว่าครึ่งศตวรรษประมาณว่ามีประชากรกะเหรี่ยงทั้งหมด 3-4 ล้านคน สำหรับจำนวนประชากรของกะเหรี่ยงในประเทศไทยนั้น เนื่องจากยังไม่มี การสำรวจสำมะโนประชากรกะเหรี่ยงโดยเฉพาะ ดังนั้นตัวเลขที่ได้จากแหล่งต่างๆ จึงไม่ตรงกัน แต่จากการสำรวจในไทยปีพ.ศ. 2544-2545 กะเหรี่ยงอาศัยอยู่ตั้งแต่จังหวัดเชียงรายจนถึงประจวบคีรีขันธ์ (กรมพัฒนาและสวัสดิการสังคม, 2545) พบว่ามี จำนวน 1,203,149 คนเป็น 48 % ของกลุ่มชาติพันธุ์บนที่สูง อาศัยอยู่ใน 3,881 หมู่บ้าน ในเขตพื้นที่สูง 14 จังหวัดทางภาคเหนือ และ 6 จังหวัดทางภาคกลางและตะวันตก ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มกะเหรี่ยงสกอร์และโป ถึงแม้ว่าจะไม่ปรากฏหลักฐานเป็นที่แน่นอนว่าเข้ามาเมื่อไร แต่อาจสันนิษฐานได้ว่าเข้ามาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา เพราะกรมพระยาดำรงราชานุภาพได้เขียนไว้ในหนังสือไทยรบพม่า ครั้งที่ ๑ พระนเรศวรมหาราชยกทัพไปตีเมืองตองอู ได้มีแม่ทัพกะเหรี่ยงคนหนึ่งชื่อ แสน ภูมิโลกเพชร ครั้นสมัยพระนารายณ์มหาราชมีชัยชนะตีเมืองเชียงใหม่ได้ ก็มีกะเหรี่ยงและละว้าเป็นกองอาทมาต สมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี อะแซห่วนก็จัดทัพมาตีกรุงธนบุรีศรีมหาสมุทร ก็มีกะเหรี่ยงและละว้า เมืองศรีสวัสดิ์คอยหาข่าวให้ สงครามเก้าทัพสมัยพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชกะเหรี่ยงจากสังขละได้มีใบบอกไปยังเมืองหลวง ทำให้เตรียมการรับศึกได้ทัน กะเหรี่ยงมีความสัมพันธ์ อันยาวนานกับประวัติศาสตร์ไทย เป็นทั้งด่านหน้า กองสอดแนมและกำลังพลในการสู้รบกับพม่า กะเหรี่ยงจึงเข้ามามีบทบาทแทนละว้า ซึ่งเป็นคนดั้งเดิมแถวเพชรบุรี ราชบุรีและกาญจนบุรี มอญและกะเหรี่ยงจะมีความชำนาญในภูมิประเทศเป็นอย่างมาก จึงได้รับการสนับสนุนตั้งแต่กรุงธนบุรีจนถึงต้นรัตนโกสินทร์ ในตอนปลายศตวรรษที่ 18 รัชสมัยสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2411-2433) จำนวนกะเหรี่ยงที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น (โกวิท แก้วสุวรรณ , 2542: 26-27 ; ขจัญญ์ บุรุษพัฒน์ , 2538:67 ; ขวัญชีวัน บัวแดง , 2545: 187-188 ; นิภา ลาซโรจน์ , 2533: 2-3 ; ปิ๋วพอง , 2538:10 ; ถาวร พู่เฟื่อง , 2543 :14 ; ธรรมรัตน์ ทองเรือง, 2543: 13-14 , 18 ; สังคีต จันทนะโพธิ์ , 2544 :7-10 ; สมัย สุทธิธรรม, 2541:11-13 ; สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการ

ปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ , 2519 :1 ; สุนทรี ศิลพิพัฒน์ ,2524:152 ; ศาสตราวุธ , 2548 : 6 และอนรรฆ จรรย์ยานนท์ และคนอื่นๆ ,2542 :1)

เมื่อมีการจัดแบ่งชนพื้นเมืองในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตามกลุ่มภาษาที่ปรากฏอย่างเป็นทางการในหนังสือของ Le Bar , Hickey and Musgrave 1964) นั้น คนกะเหรี่ยงถูกจัดให้เป็นกลุ่มคนที่พูดภาษากะเหรี่ยง Karen ภายใต้วงศ์ภาษา Sino-Tibetan ซึ่งรวมเอากลุ่มวัฒนธรรมย่อยหลายกลุ่มเข้าด้วยกัน เช่น สกอว์ โป ปะโอ คะยา บเว และจีบา แต่กลุ่มกะเหรี่ยงสกอว์และโปถือว่าเป็นกลุ่มย่อยที่มีจำนวนประชากรมากที่สุด ก่อนหน้าคริสต์ศตวรรษที่19ไม่มีคนในกลุ่มต่างๆ ซึ่งปัจจุบันถูกรวมอยู่ในกลุ่มกะเหรี่ยงใช้คำว่ากะเหรี่ยง (Karen) จนกระทั่งมีชนนารีและเจ้าหน้าที่ของจักรวรรดินิยมอังกฤษในนาม (Pax Britannica) เริ่มใช้คำนี้ซึ่งจากนั้นมาคำนี้ก็เริ่มกลายเป็นความจริงทางสังคม (social reality) เป็นคำที่ได้รับการยอมรับโดยส่วนใหญ่ของคนกะเหรี่ยง ไทย พม่า คนกะเหรี่ยงซึ่งรวมกลุ่มย่อยหลายกลุ่มส่วนใหญ่ตั้งหมู่บ้านกระจายในหุบเขาและบริเวณชายแดนพบว่ากลุ่มกะเหรี่ยงแบ่งกลุ่มตามลักษณะภาษาศาสตร์ซึ่งนักมานุษยวิทยาจัดให้อยู่ในกลุ่ม จีน-ทิเบต ได้ 4 กลุ่มคือ

- 1) กะเหรี่ยงสกอ (S'kaw Karen) เป็นกลุ่มที่มีประชากรมากที่สุด เรียกตัวเองว่า ปกาเกอญอ คนไทยเรียกว่ายางขาว
- 2) กะเหรี่ยงโป (Pwo Karen) เรียกตัวเองว่า พล่ง คนไทยเรียกว่า ยางโป
- 3) กะเหรี่ยงบเว แบร์ หรือกะยา (Bwe, B'ghwe, Kayah Karen) คนไทยเรียกว่า ยางแดง พม่าเรียกว่า คะยีน
- 4) กะเหรี่ยงตองตู หรือตองอู (Tangthu) เรียกตัวเองว่า พะโอ (Pa o Karen)

(ขจิตกัย บุรุษพัฒน์, 2538:68; ขวัญชีวัน บัวแดง, 2546 :82-83; นิภา ลาขโรจน์, 2533: 5-6 ; ปิ๋วพอ ,2538:11; ประวิตร โพธิอาสน์, 2527 :3-4 ; พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ 3-5 ; ถาวร ฟูเฟื่อง, 2543 :14 ; สังคีต จันทนะโพธิ์, 2544 :8 ; สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ , 2519 :10 ; สุนทรี ศิลพิพัฒน์ 2524:157 ; สุรินทร์ เหลือสมบัติและคณะ, 2545:128)

2.2.4 กะเหรี่ยงโป

2.2.4.1 ประวัติความเป็นมา

กะเหรี่ยงโป เรียกตัวเองว่า “โพล่ว (Phlow) หรือ โพล่ง ” ซึ่งบางครั้งก็ใช้คำว่า “เขอโพล่ง” ในภาษากะเหรี่ยงแปลว่าผู้อาวุโส คนไทยเรียก “ยางโป” พม่าเรียกว่า “ตะเลงกะยีน” ซึ่งหมายถึง “กะเหรี่ยงมอญ” ทั้งนี้สันนิษฐานว่ากะเหรี่ยงโปจะมีชุมชนปะปนกับชนชาติมอญมา เมื่อครั้งอยู่

เมืองทวายแถบลุ่มแม่น้ำอิรวดีและตะนาวศรีโพลงและปกากะญอเมืองราชบุรีเป็นกะเหรี่ยงพื้นราบ อยู่ติดที่มานานร่วม 200 ปีมาแล้ว มีบทบาทคือทำหน้าที่เป็นชาวด่านมีหน้าที่คอยดูแลชายแดนไทย ด้านตะวันตก ผู้นำในอดีตที่เป็นนายกองค์ตำบลสวนผึ้งคือหลวงพิทักษ์ศิริมาตย์ (ได้รับเลือกเป็น กำนันคนแรกของตำบลสวนผึ้ง เมื่อมีการปฏิรูปการปกครองสมัยรัชกาลที่ 5 พ.ศ. 2444) เคยเข้าใจ ว่าโพลงราชบุรีเคลื่อนย้ายมาทางด่านเจดีย์สามองค์ แท้จริงแล้วน่าจะมาจากทวายแล้วเข้ามาทางด่าน บ้องตี้ไทรโยค จากนั้นก็เข้ามาอยู่ที่ห้วยซองกาเรียหนีการปราบปรามของเจ้าอลองพญา โพลงส่วนใหญ่ครั้งแรกกระจายอยู่ตามที่ราบเชิงเขา ริมแม่น้ำภาชี และลำห้วยสาขา ในปัจจุบันส่วนใหญ่จะ อาศัยอยู่ในภาคกลางและตามแนวชายแดนแถบตะวันตกของประเทศไทยกับพม่าที่จังหวัดตาก กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ (ประวิตร โพธิอาสน์, 2527 :3-4; ผอบ นะมาตร์และคนอื่นๆ, 2544 :19 ; วีรวัชร ปิ่นเขียน, 2524 :20 ; สุรินทร์ เหลือสมัยและคณะ, 2545 :130 - 134) นอกจากนี้เรายังพบว่ามีกรเรียกกลุ่มกะเหรี่ยงไปว่าข่างน้ำ หมายถึงกลุ่มกะเหรี่ยงที่หากินอยู่ในที่ราบลุ่มต่างจากกลุ่มกะเหรี่ยงบนเขาที่จะเรียกว่า ข่างดอย (วีรวัชร สำราญจิตต์, 2516: 3)

2.2.4.2 ลักษณะทางกายภาพ

กะเหรี่ยงโดยทั่วไปจะมีลักษณะคล้ายชาวไทยพื้นราบ ความสูงปานกลาง ผู้หญิงจะร่างเล็ก กว่าผู้ชาย รูปร่างหน้าแบน ตาหยีเล็กน้อย จมูกแบน ผมหยาบ ลักษณะสีผิว สีเหลืองจนถึงสี น้ำตาลคล้ำ รักสงบ ผู้หญิงจะช้ำอัย ใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย กะเหรี่ยงจะไม่ดูฐานะจากเรื่องเงินทอง แต่จะดูความร่ำรวยจากจำนวนสัตว์ เช่น วัว ควาย รวมไปถึงปริมาณข้าวในยุ้งฉาง (สุจริตลักษณ์ ดีผดุง และ สรินยา คำเมือง, 2540 :19 ; สถาบันวิจัยและพัฒนา, 2533 : 41)

2.2.4.3 ระบบเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

1) ศาสนา และความเชื่อ

แต่เดิมนั้นกะเหรี่ยงจะนับถือผี ชาวกะเหรี่ยงเชื่อว่าเทพเจ้าสร้างโลก มีความเชื่อเรื่องผี ทั้งผี เจ้าที่ ผีบรรพบุรุษ และผีที่สถิตอยู่ตามป่าเขา ลำน้ำ ในไร่ กะเหรี่ยงจะให้ความสำคัญกับเรื่องผีลี้ลับ เหนือธรรมชาติมาก ดังนั้นชีวิตจึงอยู่กับการเซ่นไหว้ผี คือผีฝ่ายมารดา (อา เตอะ มิง เก๋อย อา ชู) โดยผู้นำอาวุโสฝ่ายหญิงจะเป็นผู้ประกอบพิธีกรรมนี้ สมาชิกทุกคนของสายสกุลจะต้องมาร่วมพิธีนี้ แต่ในปัจจุบันไม่ค่อยพบ เพราะมีการยอมรับนับถือศาสนาพุทธกันมากขึ้น และเชื่อว่าการนับถือ ศาสนาพุทธไม่ทำให้ผีโกรธ แต่นับถือคริสต์จะเป็นการตัดจากผีผู้สืบสายมารดา ด้วยเหตุนี้ กะเหรี่ยงไปจึงถือคริสต์น้อยกว่ากะเหรี่ยงสะกอ (เทวี สวรรยาธิปิติ, 2525 : 49-50)

สุทิน สนองผัน (2545 : 2) เขียนไว้ว่ากะเหรี่ยงไปยอมรับศาสนาพุทธมานานแล้ว ก่อนที่จะอพยพเข้าสู่ประเทศไทยเสียอีก

สำหรับความเชื่อและพิธีกรรมทางการเกษตร กระเหรี่ยงโปจะให้ความสำคัญมากๆตั้งแต่ขออนุญาตเลือกพื้นที่ บอกกล่าวเมื่อเริ่มฝนไร่ เริ่มเพาะปลูก เมื่อข้าวเติบโต รับขวัญข้าว เก็บเกี่ยวข้าว นวดข้าว จนกระทั่งนำข้าวขึ้นยุ้งฉาง จะต้องทำพิธีเช่นผีทุกขั้นตอน นอกจากนี้ยังมีความเชื่อเรื่องความฝัน ถ้าเลือกพื้นที่ทำไร่ปลูกข้าวเสร็จแล้วฝันไม่ดี หรือถ้ามีสัตว์ร้ายเดินผ่านมาในพื้นที่ ทำกินก็ต้องไปขยับหาที่ใหม่ ถ้ากำลังทำงานอยู่แล้วเจอ ผี หรือเต่า ก็ต้องหยุดทำงานแล้วกลับมาทำต่อในวันรุ่งขึ้น ในขณะที่นวดข้าวใครจะตะโกนหรือมาช่วยคุยไม่ได้ ถ้าใครเรียกก็จะเสียค่าปรับเป็นไข่ไก่ 1 ฟอง แล้วต้องอยู่ช่วยนวดต่อจนเสร็จ การขนข้าวขึ้นยุ้งฉางต้องเป็นหัวหน้าครอบครัว เว้นเสียแต่ถ้าป่วยก็ให้ลูกหลานทำแทน การตากข้าว จะต้องให้คนเกิดปีสัตว์ที่ไม่กินข้าว เช่น ปีงู ปีเสือ เป็นคนตาก ถ้าคนปีไก่ ปีหมู ตากข้าว ข้าวก็จะหมดเร็ว (สุจิตลักษณ์ ศิผดุง และสรินยา คำเมือง , 2540 : 23-26)

นอกจากนั้นกระเหรี่ยงยังมีความเชื่อเรื่องขวัญ หรือวิละ กระเหรี่ยงเชื่อว่าคนเรามีขวัญอยู่ 33 ขวัญ ขวัญจะละทิ้งคนไปก็ต่อเมื่อตายแล้ว นอกจากนั้นยังเชื่อว่า ขวัญจะหนีไปเที่ยวและอาจถูกผีทำร้ายหรือกักตัวไว้ทำให้เจ้าของขวัญเจ็บป่วย การรักษาพยาบาลก็คือจะล่อให้ขวัญกลับมาพร้อมกับทำพิธีผูกข้อมือรับขวัญด้วยด้ายขาว มีการเซ่นไหว้เลี้ยงผี ประจำหมู่บ้านจะทำกันในเดือน 5 และ เดือน 9 โดยใช้หมูเป็นๆผูกติดกับต้นไม้ใหญ่ และฆ่าเซ่นไหว้ และถ้าเกิดเหตุร้ายซ้ำๆกันในหมู่บ้าน ก็แสดงว่ามีการผิดจารีตของสาว ๆ ในหมู่บ้าน เช่นได้เสียก่อนแต่งงาน จะต้องมาเซ่นผีอีกเช่นเดียวกัน (สุจิตลักษณ์ ศิผดุง และสรินยา คำเมือง , 2540 : 23-26)

การเกิดของเด็กกระเหรี่ยงแต่เดิมจะใช้หมอดำแบ เมื่อคลอดแล้วจะให้บิดามารกาใส่กระบอกไม้ไผ่ไปทิ้งที่ป่าบนต้นไม้ใหญ่ เพราะเชื่อว่าเด็กโตขึ้นมาแล้วจะทำมาหากินได้ดี บางทีก็ฝังได้บันไดบ้าน เพื่อให้บุตรมีความเจริญก้าวหน้า และหญิงที่ตั้งท้อง ห้ามกินเนื้อสัตว์ใหญ่ เพราะจะทำให้แท้ง (เทวี สวรรยาธิปติ , 2525 : 52)

2) ระบบการปกครอง

กระเหรี่ยงจัดระบบการปกครองโดยแบ่งหมู่บ้านเป็นหลักสำคัญ และแต่ละหมู่บ้านก็จะประกอบพิธีกรรมของตนเอง มีหัวหน้าหมู่บ้านฝ่ายชาย ที่สืบทอดกันมา ผู้เฒ่า (เซี้ยเก็งกู) ปัจจุบันได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ใหญ่บ้านนอกจากนี้ยังมีผู้อาวุโส ผู้เฒ่าผู้แก่ของหมู่บ้าน (โพ่ง พู เซีย) ให้คำปรึกษา จารีต ประเพณี พิธีกรรม ข้อขัดแย้งโดยทั่วไป นอกจากนี้ยังมีกลุ่มหัวหน้าสืบสายเครือญาติฝ่ายมารดาอีกด้วย เรียกว่า คนมีผีฝ่ายมารดาเดียวกัน (โพ่ง เตอะ มิง เฉ่) ทำหน้าที่ดูแลและประกอบพิธีกรรมเกี่ยวกับผีของบรรดาเครือญาติในสายตน ชาวกระเหรี่ยงเมื่อได้ตั้งหมู่บ้านแล้ว ก็มักจะไม้อพยพไปไหนอีก ทั้งนี้ก็เพราะว่ามีที่ทำนาเป็นแหล่งผลิตข้าวที่มั่นคง ควบคู่ไปกับการทำไร่เป็นระบบหมุนเวียน ในแต่ละหมู่บ้านจะถูกกำหนดเขตเอาไว้อย่างชัดเจน ทั้งเขตที่ตั้งบ้านเรือน

เขตพื้นที่ทำไร่ ทำนา ชาวกะเหรี่ยงไม่นิยมตัดโค่นไม้และทำลายป่าเพื่อทำไร่เลื่อนลอยเหมือนเผ่าอื่นๆ (สุจริตถักษณ์ ติศคัง และ สรินยา คำเมือง , 2540:21)

3) ระบบเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจของชาวกะเหรี่ยงไปจะเป็นไปเพื่อการยังชีพ (subsistence econcmly) ซึ่งหมายถึงการเพาะปลูกเป็นหลัก ได้แก่ปลูกข้าวไร่ ทำนาตามหุบเขา ปลูกพืชผักต่างๆ ไว้บริโภค นอกจากนั้นยังเลี้ยงวัว ควาย โดยเฉพาะหมูกับไก่ที่เลี้ยงไว้เพื่อทำพิธีกรรมต่างๆ สำหรับการเพาะปลูก การถางป่ากะเหรี่ยงจะเก็บไม้ใหญ่ไว้ โดยไม่ตัดทำลาย และจะไม่เคลื่อนย้ายที่ทำกิน ปลูกเสร็จจะปล่อยให้ดินฟื้นตัว 2-3 ปี ถึงจะหมุนเวียนกลับมาอีกครั้ง กะเหรี่ยงจะมีความรู้เรื่องพันธุ์ข้าว ดิน พื้นที่ และการวางแผนปลูกและการควบคุมวัชพืชและโรคพืชเป็นอย่างดี การเดินทางกะเหรี่ยงจะใช้การเดินทาง นอกจากนั้นก็ยังมีเก็บของป่า หาสมุนไพร หวาย น้ำผึ้ง (ส่วนใหญ่จะตีในเดือน 5) อีกทั้งมีความรู้เรื่องหน่อไม้ ต้นไม้เป็นอย่างดี และนำใผ่มาใช้ประโยชน์นอกจากปลูกบ้านแล้วยังนำมาทำเป็นเครื่องจักสานไม้ไผ่อีกด้วย (เทวี สวรรยาธิปติ , 2525 :70 ; วีรวัชร ปิ่นเขิน, 2524 : 32 ; สุจริตถักษณ์ ติศคัง และ สรินยา คำเมือง , 2540 : 20)

4) โภชนาการและระบบสาธารณสุข

กะเหรี่ยงไปกินข้าวเจ้าเป็นหลัก ไม่นิยมกินข้าวเหนียว กับข้าวส่วนใหญ่เป็นผักและน้ำพริก น้ำพริกหรือกะปิกะเหรี่ยงนั้น ใช้ปลาเล็กปลาน้อยทอดเกล็ดควักไส้ทิ้ง ล้างให้สะอาดแล้วผัดแดดพอแห้งก็โขลกกับเกลือและรำข้าว อัดใส่กระบอกไม้ไผ่ทิ้งไว้อย่างน้อยหนึ่งสัปดาห์ก็นำมาปรุงอาหาร การปรุงเครื่องแกงจะใช้พริก ข่า ตะไคร้ ใบมะกรูด ตำให้เข้ากัน ใส่ปลาร้าหรือกะปิ กะเหรี่ยง อาหารกะเหรี่ยงจะขาดพริกไม่ได้ ถ้าไม่มีพริกจะกินข้าวได้น้อยมาก ผักก็จะนำมาต้มหรือแกง กะเหรี่ยงไม่นิยมผัดโดยใช้น้ำมันปรุงอาหาร แกงส้มก็จะไม่ใส่น้ำมันแต่จะใช้ใบกระเจียวป่าช่วยในการปรุงรสอาหาร สำหรับเนื้อสัตว์นั้นจะมีเฉพาะในโอกาสพิเศษเท่านั้น (สุจริตถักษณ์ ติศคัง และ สรินยา คำเมือง, 2540 :19; สมภพ ลาขโรจน์ , 2525 ; สุรินทร์ เหลือสมัย และคณะ, 2545 : 153)

นอกจากนี้กะเหรี่ยงทั้งหญิงและชายมีความนิยมและเชื่อเรื่องการกินหมากและสูบยาว่าหมากจะทำให้ไม่เป็นโรคทางเดินอาหาร ส่วนการสูบยาจะสามารถป้องกันการรบกวนของแมลงจำพวกกรีนได้ (วีรวัชร ปิ่นเขิน , 2524 : 32 ; สถาบันวิจัยและพัฒนา , 2533 :43)

กะเหรี่ยงจะมีความรู้เรื่องสมุนไพรเป็นอย่างดี มีผู้เฒ่าผู้แก่ที่คอยรักษา และเมื่อมีการเจ็บป่วย ก็จะมีการเลี้ยงผี ผูกข้อมือตามความเชื่อที่ถ่ายทอดต่อกันมา น้ำผึ้งป่าก็เป็นยาอีกอย่างหนึ่งที่กะเหรี่ยงต้องไปตีผึ้งหาออกมาจากป่า จนกลายเป็นชื่อของตำบลและอำเภอในเวลาต่อมา สำหรับการกินข้าวห่อเมื่อก่อนก็จะใช้ข้าวห่อจิ้มน้ำผึ้ง แต่ในปัจจุบันน้ำผึ้งมีราคาแพงและหายากมาก จึงเปลี่ยนมาเป็นมะพร้าวชุบเคี้ยวน้ำตาลเป็นหน้ากระฉีกแทนอาหาร (สุรินทร์ เหลือสมัยและคณะ, 2545 : 153)

5) ระบบครอบครัว

สังคมกะเหรี่ยงเป็นครอบครัวเดี่ยว เมื่อลูกสาวแต่งงานฝ่ายชายจะต้องมาอยู่บ้านภรรยา และนับถือผีฝ่ายหญิง แต่ในขณะเดียวกัน ก็ยังถือในกลุ่มญาติสายมารดาของตนด้วย ส่วนบุตรนั้นจะสืบสายสกุลของมารดา เมื่อออกมาตั้งครัวเรือนของตนเองก็จะมีพิธีเรียกว่า “เตอะ มิง เชื้อ” เพื่อให้ผีฝ่ายมารดาของภรรยาทราบ เมื่อแต่งงานแล้ว ผู้ชายจะเป็นหลักในการใช้แรงงานทำมาหากินสร้างบ้าน และภรรยาจะเป็นเจ้าของบ้านมีอำนาจมากกว่า จะมีสิทธิ์ในบ้านหลังใหม่การจะให้ผู้อื่นเข้ามาอาศัยหรือพักค้างคืนเป็นสิทธิ์ของภรรยาหากภรรยาเสียชีวิตก่อน บุตรที่ยังไม่ได้แต่งงานจะเป็นผู้รับสิทธิ์การเป็นเจ้าของบ้านต่อจากมารดา การแต่งงานเป็นแบบผัวเดียวเมียเดียว ไม่นิยมได้เสียกันก่อนแต่งงาน ซึ่งมีความเชื่อว่าผีจะขุ่นเคือง เมื่อมาอยู่บ้านพ่อแม่ของฝ่ายหญิงได้ครบ 1 ปี ลูกเขยกับลูกสาวก็จะแยกไปปลูกบ้านใหม่ ใกล้กับบ้านพ่อแม่ของฝ่ายหญิง ลูกสาวคนสุดท้ายจะต้องอยู่กับพ่อแม่ไปตลอด (สุจิตต์ลักษณ์ ศีผดุงและสรินยา คำเมือง, 2540 :22 ; ชมรมบริการวิชาการ, 2541 : 3)

6) ที่อยู่อาศัย

บ้านของกะเหรี่ยง ใช้ไม้ไผ่เป็นส่วนใหญ่ มีลักษณะเป็นบ้านยกพื้นสูงจากดินราวเมตรกว่าๆ ลักษณะของพื้นบ้านและฝาบ้านเป็นไม้ไผ่สับฟาก ความสูงแนวผนังประมาณ 18 ฟุตมีเสา ด้านละ 4 ต้น แบ่งเป็นสามช่วงเท่าๆกัน หลังคามุงด้วยหญ้าคา มีบันไดขึ้น ภายในเป็นห้องโถง มีเตาไฟอยู่กลางบ้าน สำหรับใช้หุงต้มอาหาร มีหิ้งพระที่เรียกว่า สะโง้งโทะ ไม่มีรูปเคารพใดใด นอกจากคันว่นหาวเสือหรือคันหมาพลู ปักไว้ในภาชนะใส่น้ำพอบ บางบ้านอาจจะมีเสาออกไปเป็นชานอีก 1 ช่วงเป็นระเบียงยื่นออกมา สำหรับยั้งข้าวนั้นจะปลูกอยู่เอียงๆใกล้บ้าน แยกไว้ต่างหาก จะไม่ปลูกไว้หน้าบ้านหรือหลังบ้าน (ผอบ นมะตร์และคนอื่นๆ, 2544:22 ; เทวี สวรรยาธิปิติ, 2525 : 47 ; วิรวรรษ์ ปิ่นเขียน, 2524 : 27-28)

แต่เดิมบ้านกะเหรี่ยงมีห้องเดียวไม่มีหิ้งบูชา ยั้งข้าวอยู่เอียงกับบ้านแต่ ยั้งจะต่ำกว่าบ้าน เมื่อสร้างเรือนใหม่เสร็จจะต้องขึ้นบ้านใหม่โดยใช้สายสิญจน์คล้องรอบบ้านนำข้าวสารขึ้นบ้านก่อน มีการเลี้ยงผีโดยใส่ข้าวสารไว้ในกระถางและฆ่าไก่เช่นผี มีการเลี้ยงอาหาร ร้องเพลงอวยพรกัน และเมื่ออยู่ได้ครบสามวันสามคืนแล้วพ่อแม่ของฝ่ายภรรยาจะมัดมือ(ผูกข้อมือ)ให้ (สุจิตต์ลักษณ์ ศีผดุง และสรินยา คำเมือง , 2540 : 9-10)

เนื่องจากกะเหรี่ยงปลูกบ้านได้สูง กะเหรี่ยงจึงมีความเชื่อเกี่ยวกับโชคลางการขึ้นลงบันไดว่า ถ้าใครมาขึ้นบ้านแล้วบันไดหัก ถือว่านำโชคลางที่หนักมาให้ ก็จะนำอาหารมาเลี้ยงพร้อมกับมอบเงินให้ 6 บาทและผูกแขนด้วยด้ายขาว แต่ถ้าใครลงจากบ้านแล้วบันไดหัก แหกที่มาก็จะต้องเสียค่าทำขวัญ 6 บาทให้เจ้าของบ้านเช่นกัน เพราะถือว่าเงินทองออกไปนอกบ้าน (เทวี สวรรยาธิปิติ, 2525: 48-49) การมาเยี่ยมเยือนเพื่อนบ้าน ถ้ามีตะเหลว สัญลักษณ์แสดงว่าเป็น

เขตหวห้าม (ซึ่งอาจจะห้ามเป็นช่วงระยะหนึ่งเท่านั้น) ปักอยู่ ถ้าใครล่วงล้ำเข้าไปในช่วงนี้จะต้องเสียค่าปรับเป็นเงินเท่าที่เจ้าของได้จ่ายไป (ชมรมบริการวิชาการ, 2541 : 4)

สำหรับการสร้างบ้านของกะเหรี่ยง จะต้องสร้างให้เสร็จภายในหนึ่งวัน ถ้าไม่ใช่ญาติหรือกลุ่มสมาชิกในฝ่ายผีของมารดาแล้วจะมาอยู่ซิดติดกันไม่ได้ แม่ของสามีก็จะอยู่ชายคาเดียวกับลูกสะใภ้ไม่ได้ (สมภพ ลาขโรจน์, 2525 : 5)

7) การแต่งกาย

ในส่วนที่เป็นตัวเสื้อของกะเหรี่ยงโป จะเย็บเป็นตัววันช่องว่างไว้เฉพาะส่วนหัวและแขนเท่านั้น สำหรับตัวเสื้อไม่ว่าหญิงหรือชายจะนำผ้าที่ทอสองชิ้นมาประกบกัน การเย็บริมผ้าหรือการปล่อยชายผ้าหรือการถักชายผ้าถือเป็นจุดเด่นอย่างมากสำหรับเสื้อกะเหรี่ยง

ผู้หญิงสาวที่ยังไม่แต่งงานจะสวมชุดยาวทรงกระสอบที่ทอจากผ้าฝ้ายพื้นขาว มีลายขวางบนบ่าและมีลวดลายทอขวางรอบลำตัวจากบริเวณเหนืออกจะมีการทึงด้ายแดงห้อย จากบริเวณเข่าลงไปก็จะมีทอลายขวางรอบลำตัวอีกช่วงหนึ่ง อีกแบบหนึ่งจะมีทั้งพื้นเป็นสีขาวและสีอื่นๆ จะมีลวดลายขวางเหนือเอว และลวดลายเพิ่มเติมตรงชายเสื้อ หรือทอลายขาวเต็มลำตัวตั้งแต่เอวลงไปจนถึงชายเสื้อ มักมีด้ายพู่ห้อยตรงจุดปลายคอด้านหน้า ด้านหลังและใต้รักแร้

ผู้หญิงที่แต่งงานแล้ว จะเปลี่ยนจากทรงยาว เป็นเสื้อสีเข้ม ดำ หรือน้ำเงิน จะทอลายจากบ่าลงไปจนถึงใต้อก และชั้น สางกะเหรี่ยงจะเปลี่ยนชุดในวันแต่งงาน หญิงที่แต่งงานแล้วแต่อายุยังน้อย เสื้อจะทอลายจากใต้อกไปจนถึงชายเสื้อ ชั้นจะเป็นพื้นสีแดงหรือชมพูเข้ม แต่ถ้าสูงอายุก็นจะเป็นสีแดงเข้ม มีลวดลายมัดหมี่ทอสอดแทรกหรือทอลายรอบลำตัว

สำหรับชายจะเป็นเสื้อตัวเดี๋ยวล้ายกับผู้หญิง แต่ตัวเสื้อจะยาวลงมาคลุมสะโพก อาจจะมีบ้างที่ยาวถึงเข่า ใช้ผ้าฝ้ายซึ่งมีพื้นขาวหรือพื้นแดง ตกแต่งริมเป็นลายเส้นตามยาวสีแดง เหลือง ขาว หรืออาจมีการทอลายด้วยด้ายแดงเป็นลายขวางรอบลำตัวเสื้อช่วงล่างก็ได้ โสร่งจะทอด้วยฝ้ายพื้นสีขาวหรือแดง มีลายทอในตัวของรอบลำตัว สำหรับชายในสมัยก่อนจะใส่เสื้อขาวแขนยาวแล้วนุ่งโจงกระเบน มีผ้าพันรอบศีรษะแล้วสวมหมวกด้านหน้า ในปัจจุบันบางครั้งก็จะใส่เสื้อแบบคนพื้นราบแล้วใส่เสื้อทับไว้ นอกจากนี้ก็จะมีถุงข้อมสะพายอีกด้วย สำหรับเสื้อผ้า ฝ้ายชายนี้ในพิธีแต่งงานเจ้าสาวต้องเตรียมไว้ให้ฝ่ายชายด้วย

สำหรับ เครื่องประดับ ผู้หญิงนิยมใส่สร้อยคอที่ทำจากลูกปัดเล็กๆร้อยเป็นสาย หลายๆเส้น สวมกำไลเต็มทั้งแขน ทั้งกำไลเงิน กำไลทองเหลือง กำไลทองแดง หรือกำไลโลหะ มีเข็มขัดคาดเอวไว้ผอมยาวแล้วมวนด้าย เครื่องประดับเป็นแผ่นเงินตีบางบาง นอกจากนั้นจะมีต่างหูเป็นเงินทำเป็นรูปกรวยก้านยาวเสียบที่ติ่งหู อีกทั้งยังนิยมสักเป็นลายดอกจุกๆที่หลังมือหรือน่อง รอบข้อมือข้อเท้า เชื่อว่าป้องกันผี แต่ถ้าเป็นชายก็จะสักทั้งตัวหรือไม่ก็จากเอวลงไปถึงเข่า พกกล้องยาเส้นอีกด้วย

(วีรวัชร ปิ่นเขียน, 2524 : 40-41 ; สุจริตถักกษณ์ ติฬดุง และสรินยา ค่ำเมือง, 2540 :10-14 ;สถาบันวิจัย และพัฒนา, 2533 : 41 ; สุรินทร ฬลือสมัย และคณะ, 2545 : 141-144)

8) ประเพณี และพิธีกรรม

กะเหรี่ยงมีเรื่ององประเพณีและพิธีกรรมที่แสดงออกถึงความเป็นกะเหรี่ยงโปที่เด่นชัด และถือปฏิบัติกันต่อๆมายาวนาน และเป็นที่ยอมรับในกลุ่มชนของตนเอง

การเกี้ยวสาว หญิงกะเหรี่ยงสามารถเลือกคู่ครองได้ตั้งแต่อายุ15ปีขึ้นไป หลังจากทีหนุ่มใน หมู่บ้านทำงานเสร็จแล้ว ในช่วงค่ำ ก็จะรวมกันมาเป็นกลุ่มเป่าแคนเกี้ยวสาว โดยที่พ่อแม่ฝ่ายหญิงก็จะเปิดทางให้ได้พูดคุยกัน ถ้าถูกใจกันตอนดึกหนุ่มก็จะมาหาอีกครั้ง แต่จะไม่มีการล่วงเกินกัน ถ้ารักกันอาจจะพูดคุยกันโดยที่ไม่ต้องจุดไฟ แต่ถ้าหญิงไม่รักต้องเปิดไฟหรือคุยในที่สว่าง ฝ่ายหญิงจะตอบรักได้ก็ต้องให้ผ่าน 3 คืนไปแล้ว และคืนที่ 7 พ่อแม่ฝ่ายหญิงก็จะถามถึงความรักที่มีต่อกัน และหนุ่มก็ต้องมอบของทีระลึกไว้ให้ ถึงตอนรุ่งเช้า พ่อแม่ฝ่ายชายก็จะไปหาโดยมีผู้ใหญ่ไปด้วย จากนั้นก็จะกำหนดงาน ชายทีไปเกี้ยวสาวนั้นต้องโสดและเป็นชาติเดียวกัน

การแต่งงาน การสู่ขอและการแต่งงานในสมัยก่อนนั้นจะไม่ยุ่งยาก แต่จะมีการผูกแขนกัน ในปัจจุบัน นิยมแต่งในตอนเย็น มีการหักไม้หรือโยนไม้ให้กระต๊อบ อีกทั้งฝ่ายชายจะต้องรื้อหลังคาบ้านแถบหนึ่งเพื่อดูว่าแข็งแรงหรือไม่ มีการตีกลอง ตีฉาบ สังสรรค์ร้องเพลงกัน เมื่อแต่งงานแล้ว ฝ่ายชายจะตกเป็นของฝ่ายหญิง ต้องไหว้ผีฝ่ายมารดาของภรรยา และสำหรับข้อห้ามอย่างเด็ดขาดในการแต่งงานคือห้ามแต่งงานในสายผีมารดาเดียวกัน และการเป็นหม้าย ส่วนใหญ่ จะเกิดขึ้นทีต่อเมื่อคู่เสียชีวิต (เทวี สวรรยาธิปติ , 2525:53-57 ;วีรวัชร ปิ่นเขียน , 2524 : 42 ; สุจริตถักกษณ์ ติฬดุง และสรินยา ค่ำเมือง , 2540 : 26)

สงกรานต์ วันสงกรานต์ของกะเหรี่ยงโปจะเป็นวันเดียวกับของไทย มีการแต่งตัวใส่เสื้อผ้ากะเหรี่ยง มีเล่นทอยสะบ้ากัน จากนั้นจะไปทีลำธารเอากระบอไม้ไฟใส่น้ำ รดน้ำกัน มีการร้องรำทำเพลง ถ้าร้องเพลงกะเหรี่ยงได้จะมีสาวตักรดให้ (เทวี สวรรยาธิปติ, 2525 : 59 ; วีรวัชร ปิ่นเขียน, 2524 : 47)

กินข้าวหอ ตามตำนานองชาวกะเหรี่ยง มีเรื่องเล่าว่า เมื่อครั้งที คนกะเหรี่ยงอยู่ทางภาคเหนือองเมืองจีน คนกะเหรี่ยงพบกับความทุกข์อย่างแสนสาหัส เกิดเจ็บป่วยเป็นไข้ และภัยจากธรรมชาติ คนกะเหรี่ยงเจ็บป่วยล้มตายจำนวนมาก จึงเกิดประเพณีเรียกขวัญเพื่อให้หายจากความทุกข์โศกเศร้าเพื่อสร้างขวัญกำลังใจให้กลับคืนมาโดยใช้ด้ายสีขาวผูก ทีข้อมือ เมื่อกะเหรี่ยงอพยพ ลงมาอยู่ในดินแดนลุ่มน้ำอิระวดี สาละวิน แม่น้ำโขง เจ้าพระยา การผูกแขนเรียกขวัญก็ยังคง สืบทอดกันมาพริดังกล่าวยังเป็นเครื่องหมายทีแสดงถึงความดำรงอยู่องเผ่าพันธุ์กะเหรี่ยง

จุดประสงค์ของการผูกแขนเรียกขวัญก็เพื่อให้ลูกหลานชาวกะเหรี่ยงปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีความสุขความเจริญ มีอายุยืนขวัญเย็น มีความรักสามัคคี งานจะจัดในช่วงเดือน 9 ชาวบ้านกะเหรี่ยงทุกครอบครัวจะจัดเตรียม ข้าวเหนียว ฟืน น้ำมันมะพร้าว น้ำตาล ใบตอง ที่จะใช้ทำข้าวห่อเตรียมไว้ให้พร้อม สมาชิกในครัวเรือนจะช่วยกันทำข้าวห่อ คือข้าวเหนียวที่ห่อเป็นรูปทรงกรวยด้วยใบตองและต้มนจนสุก ทำน้ำจิ้ม คือมะพร้าวเชื่อมกับน้ำตาล (กะเหรี่ยงเรียกหน้ากะฉิก) แต่ก่อนนี้ใช้จิ้มกินกับน้ำผึ้ง ตกตอนเย็นทั้งหมู่บ้านจะยิงปืนขึ้นฟ้า เคาะปิบ ตีกลอง เพื่อเรียกขวัญ ของคนให้กลับมา

งานศพ แต่เดิมนั้นกะเหรี่ยงโปจะเอาศพไว้บ้าน ไม่เกิน 18 ชม จากนั้นก็จะเอาไปฝัง เมื่อครบปีก็จะขุดขึ้นมาทำบุญไม่มีสวด แต่จะร้องรำทำเพลงส่งวิญญาณให้ผู้ตายให้มีความสุขไปทุกภพ (เทวี สวรรยาธิปติ. 2525 : 57) ต่อมาเมื่อมีคนตายก็จะนำผ้าฝ้ายมาห่มให้ผู้ตาย สำหรับผ้าห่ม ถ้าห่มคนเป็นจะใช้ริมผ้าไว้ทางหัวชายครุยเอาไว้ด้านเท้า แต่ถ้าเป็นคนตายจะต้องเอาชายครุยไว้ด้านหัว และด้านเย็บริมผ้าไว้ด้านเท้า เพื่อบอกวิญญาณให้รู้ว่าตายแล้ว จากนั้นก็ห่อด้วยเสื่อลำแพนเก็บไว้ 2-3 วัน ถ้ามีฐานะก็อาจจะเก็บไว้ถึง 5 วัน ในช่วงคำก็จะมีการร้องเพลงโต้ตอบกัน ที่เรียกว่า ทา เนื้อหาของคำร้องก็คือขอให้ผู้ตายนั้นไปดี ตอนดึกก็มีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตของกะเหรี่ยง เรื่องความรักของหนุ่มสาว มีการเกี่ยวกัน ซึ่งเป็นโอกาสของหนุ่มสาวที่จะได้พบกัน หลังจากนั้นนำไปฝังโดยนำเอาเท้าออกจากบ้านก่อน โดยหันศีรษะไปทางทิศตะวันตก มีข้าวของอะไรของผู้ตายก็อาจจะฝังไปด้วย ถ้าตายในวันแรมเดือนดับก็จะฝังเลย ถ้าเสียชีวิตข้ามคืนจะนำศพเข้าบ้านมาทำพิธีไม่ได้ (สุจริตลักษณ์ ศิพดุง และสรินยา คำเมือง , 2540:10-14 :33 ; สุรินทร์ เหลือสมัย และคณะ , 2545 :130 -154)

9) ภาษาของกะเหรี่ยงโป

ภาษากะเหรี่ยงบางแห่งบอกว่ามาจากต้นตระกูลทิเบต คือพวก การเร็นนิค (Karennic) แต่บางแห่งสันนิษฐานว่ามีความใกล้เคียงกับทิเบต-พม่า ภาษากะเหรี่ยงในแต่ละกลุ่มมีความใกล้เคียงกัน แต่ในกลุ่มกะเหรี่ยงโปน่าจะได้รับอิทธิพลมาจากภาษาในตระกูลมอญและเขมร โดยเฉพาะภาษามอญ (วีรวัชร ปิ่นเขียน, 2524 : 22-23 , สถาบันวิจัยและพัฒนา, 2533 :6)

ภาษากะเหรี่ยงโปจัดอยู่ในสาขาภาษากะเหรี่ยง Karenic อยู่ในตระกูลภาษาจีน-ทิเบต (Sino tibetan language family) เฮอ์เบอร์ต ซี เพอร์เนล ได้กล่าวไว้ในเอกสารการสัมมนาเกี่ยวกับเสียงของภาษาไทยที่จัดขึ้นเมื่อวันที่ 17-21 พฤษภาคม 2514 ที่สำนักงานขององค์การสนธิสัญญาป้องกันร่วมกันแห่งเอเชียอาคเนย์พระนคร เขาได้กล่าวถึงภาษากะเหรี่ยงโปนี้จัดอยู่ในตระกูล จีน-ทิเบต เช่นกัน ภาษาสาขากะเหรี่ยงจะมีการเรียงลำดับคำในประโยค เป็นประธาน กริยากรรม แต่ในสาขาทิเบตจะเป็นประธาน กรรม กริยา จากการศึกษาภาษากะเหรี่ยงในภาคกลางแยก

กลุ่มความเหมือนและความแตกต่างของระบบเสียงและคำศัพท์ได้สองกลุ่ม คือภาษากะเหรี่ยงที่ใช้พูดอยู่ในจังหวัดเพชรบุรี ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และภาษาพูดที่ใช้อยู่ในจังหวัดตาก กาญจนบุรี อุทัยธานี สุพรรณบุรี ภาษากะเหรี่ยงจะมีพยัญชนะต้นเดี่ยวจำนวน 23 เสียง มีสระ 9 หน่วยเสียง นอกจากสระเดี่ยวแล้วยังมีสระผสมอีก 5 หน่วยเสียง มีวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง (สุจิตลักษณ์ คีฬง และสรินยา คำเมือง , 2540 :16-18 ; เฮอร์เบิร์ต ซี เพอร์เนล 1971 อ้างใน วีรวัชร ดำรงจิตต์, 2516 :6)

ลักษณะการพูดจาของกะเหรี่ยงนั้นจะสังเกตได้ว่ากะเหรี่ยงจะพูดจาในสิ่งที่ตรงไปตรงมา ไม่พูดสอเสียดหรือให้ร้ายใคร ไม่คำทอเสียงดัง อีกทั้งจะไม่พูดโกหก ถ้าทำอาจจะถูกปรับไหมจากผู้อาวุโส (ชมรมบริการวิชาการ, 2541:6)

10) นันทนาการ

นันทนาการของกะเหรี่ยง สำหรับของเล่นเด็กๆจะเป็นของเล่นจากวัสดุที่ทำจากธรรมชาติ เช่นการกระโดดเชือก ตีวงล้อ ส่วนการแสดงที่พบก็จะเป็นการรำรำ เช่น รำดง ในจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งจะใช้เครื่องดนตรีเป็นแมนโดลิน และระนาดเหล็กซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากพม่า กลองยาว ฆ้อง ฉิ่ง ฉาบ และกระบอกไม้ไผ่ (สุจิตลักษณ์ คีฬง และสรินยา คำเมือง , 2540 :37)

2.4.5 คนตรีกับอัตลักษณ์

ไซมอน ฟริธ (Simon frith) นักวิชาการในสกุลวัฒนธรรมศึกษารุ่นบุกเบิก มีความเห็นว่าการศึกษาดนตรีสมัยนิยมควรหันไปศึกษาว่าดนตรีนั้นสร้างกลุ่มคนขึ้นมาได้อย่างไร อีกทั้งสร้างหรือก่อรูปประสบการณ์ชีวิตทั้งในส่วนที่เป็นอัตวิสัยและอัตลักษณ์ร่วมกันขึ้นมาได้อย่างไร ฟริธเห็นว่าอัตลักษณ์ (Identity) คือประเด็นสำคัญที่เราควรวิเคราะห์มันอย่างเคลื่อนไหว (mobile) ในส่วนของดนตรีก็เช่นเดียวกันเพราะดนตรีเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ดนตรีจึงเป็นได้ทั้งส่วนของปัจเจกชนและส่วนรวมเป็นทั้งในด้านจริยธรรมและสุนทรียะ ดนตรีและอัตลักษณ์จึงมีความสัมพันธ์กันในลักษณะของกระบวนการ (วิริยะ สร้างโชติ , 2549: 9-10)

ถ้าเรามองเรื่องราวของคนตรีกับอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ (Ethnic identity) แล้ว อาจจะบอกได้ว่า ดนตรีเป็นสัญลักษณ์ของชาติ ของกลุ่มชนที่มีนัยยะต่างๆแฝงอยู่ ซึ่งอาจจะแสดงออกมาในรูปแบบต่างๆ โดยมองวิถีชีวิตของแต่ละกลุ่มชนนั้นๆในมิติต่างๆ ผ่านดนตรีหรือมองวัฒนธรรมผ่านดนตรี อัลัน พี เมอริแอม (Alan P. Merriam , 1964 : 44-49) ได้เสนอแนวคิดด้านการวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของการมองวัฒนธรรมผ่านดนตรีดังนี้

1) เครื่องดนตรี เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่ม ที่ทำให้สังคมรู้จัก มีลักษณะเฉพาะของตนมีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและกิจกรรมในสังคม

2) เนื้อร้อง เป็นวัฒนธรรมทางภาษา บ่งบอกถึงความต้องการที่จะสื่อสารผ่านเสียงเพลง อีกทั้งยังบ่งบอกถึงความเป็นกลุ่มชน ลักษณะทั่วไปของคนในชาติ ประวัติศาสตร์ โดยเสียงโดยสำเนียงของภาษา เนื้อร้องแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรม โครงสร้างของสังคม วิถีชีวิต มีการสอดแทรกวัตถุประสงค์ คำสอน คุณค่าและเป้าหมายต่างๆ ผ่านเนื้อร้อง

3) นักดนตรี เป็นกลุ่มคนที่ต้องผ่านกระบวนการฝึกหัดจากครูผู้สอน การฝึกดนตรีของแต่ละกลุ่มชน ก็จะมี ความแตกต่างกันออกไป การฝึกดนตรีสำหรับคนที่มิพรสวรรค์กับคนลักษณะทั่วไปก็มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้การศึกษาแนวทางการฝึกหัด การแนะนำของครู การแก้ไขปัญหา การกำหนดเป้าหมาย การฝึกหัดและการเลือกประเภทของดนตรีเป็นวัฒนธรรมที่มีคุณค่า ที่จะผลิตนักดนตรีที่มีฝีมือ เป็นนักดนตรีที่มีคุณค่าของสังคมนั้นๆ และเป็นวัฒนธรรมที่มีมูลค่า เป็นนามธรรม จับต้องไม่ได้ (Intangible Goods) อีกทั้งยังเป็นการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมดนตรี เป็นการพัฒนาที่จะทำให้เกิดงานที่มีคุณค่าทางสังคม

4) รูปแบบของดนตรี ที่จัดขึ้นมาเพื่อรับชมรับฟังดนตรีจากการแสดงโดยตรง อาจบ่งบอกถึงการยังดำรงอยู่ของดนตรี

5) บทบาทของดนตรีมีหน้าที่และรับใช้สังคมแสดงออกถึงวัฒนธรรมเป็นมุมมองทางสังคมซึ่งเป็นส่วนพฤติกรรมมนุษย์ในเรื่องต่างๆ เช่น ศาสนาและพิธีกรรม ระบบเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง องค์กรทางสังคม มหรสพ นันทนาการ

6) การสร้างสรรค์งานดนตรีในสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เกิดจากนักดนตรี นักแสดงรวมไปถึงความต้องการทางสังคม ภาษาดนตรีที่นำเสนอออกมาเป็นพัฒนาการที่แสดงออกถึงสิ่งใหม่ สิ่งที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาในอดีต ทั้งนี้อาจจะมีเป้าหมายเพื่อการดำรงอยู่ รักษาวัฒนธรรมเดิมไว้ให้ได้มากที่สุดบนพื้นฐานวัฒนธรรมใหม่

สุกรี เจริญสุข (2538 : 30) ยังได้กล่าวว่า การศึกษาดนตรีทุกรูปแบบในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง เช่น ดนตรีของชนกลุ่มน้อย และการศึกษาที่ไม่ใช่ดนตรีตะวันตก เป็นการศึกษาดุริยางคศาสตร์ทางชาติพันธุ์ ที่รวมทั้งเรื่องดนตรีและองค์ประกอบทางวัฒนธรรมเข้าไปด้วย

“ เพลงพื้นบ้าน ” หรือ “ ดนตรีพื้นบ้าน ” จะพบได้ในทุกประเทศทั่วโลก เนื่องจากเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของชาติ อาจหมายถึง ดนตรี เพลง ตลอดจนการฟ้อนรำ ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของท้องถิ่น เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลง มีลักษณะเฉพาะที่เป็นของท้องถิ่นนั้นๆเป็นส่วนใหญ่ มีเนื้อหาความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งสิ่งนี้เป็นเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ที่ทำให้ทราบว่า ดนตรีที่ใช้นั้นเป็นของท้องถิ่นใดหรือของชนเผ่าใด ภาษาใด เป็นดนตรีของชาวบ้านหรือดนตรีที่แต่งขึ้นแล้วร้องบรรเลงโดยชาวบ้าน รูปแบบของเพลงไม่ซับซ้อน เป็นไปตามธรรมชาติและเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา เพื่อประกอบกิจกรรมตามความประสงค์ของ

เผ่าพันธุ์และถ่ายทอดสืบต่อกันมาด้วยการจดจำ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์ , 2546 :11 ; ประไพศรี สวงวงศ์ และคณะ , 2532 : 2 -3)

ส่วนประกอบที่จะทำให้เกิดดนตรีขึ้นมา อาจแบ่งได้เป็นสองส่วนใหญ่ๆคือส่วนที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ ได้แก่ ผู้ประพันธ์เพลง ผู้แสดง ผู้ฟัง ส่วนที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือ ได้แก่ เครื่องดนตรี (รวมทั้งเสียงของมนุษย์) คุณค่าของศิลปะนั้นย่อมมีอยู่ในตัวของมันเองตลอดกาลเวลาที่งานนั้นยังอยู่ แต่ปัญหาที่น่าคิดก็คือ ทำอย่างไรจะให้ผู้ฟังชื่นชมและติดใจในศิลปะนั้นได้ (ณรุทธ์ สุทธจิตต์ , 2546 : 4 ; พูนพิศ อมาตยกุล , 2529 :191)

ในสังคมเดิมที่เรียบง่ายของชาวกะเหรี่ยง ความรู้และทักษะทางดนตรีและเสียงเพลงนี้ ย่อมต้องอาศัยกาลเวลาและใจรักจึงจะเกิดการสืบทอดต่อเนื่องกันตลอดมา จากคนรุ่นหนึ่งถึงคนอีกรุ่นหนึ่ง ร่วมสายเลือด และเผ่าพันธุ์เดียวกัน แต่ดูเหมือนว่าการถ่ายทอดได้หยุดชะงักงันหรืออาจรอการสาบสูญแล้ว โดยนามธรรมชาตานที่เรียกว่า การพัฒนา (กรรณิการ์ พรหมเสาร์ และคณะ , 2541 : 39)

ผู้วิจัยจะได้นำแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ไปวิเคราะห์การสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี ว่ากะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวีเกิดวิกฤตทางอัตลักษณ์อย่างไร ทำไมกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวีจึงเลือกเอาดนตรีเป็นตัวแทนของการสร้างอัตลักษณ์ และมีกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ผ่านวัฒนธรรมดนตรีอย่างไร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง คนตรีกับการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของกะเหรี่ยงโปสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี เป็นการศึกษาทางมานุษยวิทยา (Anthropology) ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเน้นวิธีการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field research) จากหมู่บ้านบ่อหวี ตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี โดยใช้วิธีการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม (Participant observation) และสัมภาษณ์ระดับลึก (In-depth interview) ตลอดจนรวบรวมข้อมูลทางด้านเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary research) ซึ่งขั้นตอนดำเนินการวิจัย สามารถแบ่งออกตามลำดับได้ดังนี้

3.1 การเลือกพื้นที่ในการวิจัย

ผู้วิจัยเลือกพื้นที่ศึกษาแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกศึกษาคนตรีกะเหรี่ยงโป หมู่ 4 บ้านบ่อหวี ตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี โดยมีเหตุผลดังนี้

3 .1.1 กะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวี เป็นเพียงหมู่บ้านเดียวในตำบลตะนาวศรีที่ยังคงมีวงดนตรีอยู่และเป็นพื้นที่ที่ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคนตรีก่อน

3 .1.2 กะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวี เป็นหมู่บ้านที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาค่อนข้างมากจนสูญเสียอัตลักษณ์ของความเป็นกะเหรี่ยง

3 .1.3 ผู้วิจัยเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่บ้านจนเกิดความคุ้นเคยกับผู้นำท้องถิ่นและวงดนตรี สามารถอำนวยความสะดวกในการเข้าไปศึกษาและดูแลเรื่องความปลอดภัยขณะอยู่ในพื้นที่

3.2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา

ในการเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informant) เพื่อเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มบุคคลเป้าหมายที่มีความสำคัญและมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง ซึ่งพิจารณาตามประเด็นการศึกษาดังนี้

ในการเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informant) เพื่อเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มบุคคลเป้าหมายที่มีความสำคัญและมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง ซึ่งพิจารณาตามประเด็นการศึกษาดังนี้

3.2.1 ผู้นำชุมชนที่เป็นทางการ

กลุ่มนี้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมในหมู่บ้าน และแนวคิดในการสร้างวงดนตรีกะเหรี่ยง ซึ่งประกอบไปด้วย นายนิคม ศรีคำ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลตะนาวศรี นายจิบ จะนุ กำนันตำบลตะนาวศรี และนายัญพล วงษ์ทอง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 4 บ้านบ่อหวี ตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง

3.2.2 ผู้นำชุมชนที่ไม่เป็นทางการ

กลุ่มนี้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับศาสนาความเชื่อและประเพณีพิธีกรรม ซึ่งประกอบไปด้วย พระอธิการสุชิน จิฐธมโม เจ้าอาวาสวัดบ่อหวีให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมทางศาสนาในหมู่บ้าน ตลอดจนวิถีชีวิตของชาวบ้าน นายบุญมิตร ทองผาไฟ ผู้นำทางพิธีกรรมให้ข้อมูลเกี่ยวกับประเพณีกินข้าวห่อ

3.2.3 ผู้ก่อตั้งและควบคุมวงดนตรี หรือผู้ประสานงานวงดนตรี

กลุ่มนี้จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างวงและการดูแลวงดนตรีกะเหรี่ยง การคัดเลือกนักดนตรีและนักแสดง การจัดรูปแบบการแสดง การฝึกหัดตลอดจนเรื่องของทำนองเพลงและเนื้อร้องที่นำมาใช้ในการแสดง ประกอบไปด้วย นายทิพย์ เรือนใจดี ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านบ่อหวี (ผู้ประสานงานวงดนตรี) นายสุวรรณ บุญสุข ควบคุมักดนตรีและนักแสดง ผู้ดูแลเครื่องดนตรี นายรัชศักดิ์ เรือนใจดี ผู้ประสานงานวงดนตรีและล่ามแปลภาษากะเหรี่ยง

3.2.4 นักดนตรี

กลุ่มนี้จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องดนตรี ทำนองเพลงและการบรรเลงตลอดจนความรู้สึกเกี่ยวกับดนตรีกับการแสดงอัตลักษณ์ของกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี ซึ่งประกอบไปด้วย

- | | |
|-------------------|--|
| 1) นายลมชี่ ทองจี | ผู้บรรเลงปะทะหล่า (ระนาด) |
| 2) นายจี คามั่ง | ผู้บรรเลงมดั่ง (ฆ้อง) |
| 3) นายขาว บุญกอง | ผู้บรรเลงปะล้วย (ขลุ่ย) |
| 4) นายชัย ทองยุ | ผู้บรรเลงมิซาละ (พิณ 6 สาย) และกีบอร์ค |
| 5) นายชัน ซายี่ | ผู้บรรเลงโพลาคู้ (กลอง) |

- | | |
|--------------------|--|
| 6) นายยิ้ม ห้วยผาก | ผู้บรรเลงโพลั่ว (กลอง) |
| 7) นายพusche บุญนำ | ผู้บรรเลงซี้เค้า (เกราะ) และซ่าเซ่ย์ (ฉาบ) |
| 8) นายอิจัย คำดี | ผู้บรรเลงปะลู่ย (ขลุ่ย) |

3.2.5 นักร้องและนักแสดง

นักร้องและนักแสดงเป็นเด็กในหมู่บ้านที่มีความสนใจ และกำลังเรียนหนังสืออยู่ในหมู่บ้าน มีทั้งหมด 21 คน ผู้วิจัยเลือกสัมภาษณ์เพียง 7 คน กลุ่มนี้จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อร้องและรูปแบบการแสดง ซึ่งประกอบไปด้วย

- 1) ด.ญ. น้ำค้าง สวนผึ้ง
- 2) ด.ช. นพพร บุญสุข
- 3) ด.ญ. ณัฐสินี ทิงลิ้ง
- 4) ด.ญ.กรรณิการ์ สายี่
- 5) ด.ช. ทวีศักดิ์ ทองยู
- 6) ด.ช. มงคล บุญสุข
- 7) ด.ญ. เอ ช่วยหล้า

3.2.6 กลุ่มชาวบ้าน

กลุ่มชาวบ้านนี้จะแบ่งประเด็นการให้ข้อมูลเป็น 2 กลุ่ม

กลุ่มแรก จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับ ประวัติความเป็นมา เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมในหมู่บ้านบ่อหวี ประกอบไปด้วย

- 1) นายบี บั้งกี
- 2) นายอู่ม่อง นาดี
- 3) นาย อ่อนสา คำภาวะ

กลุ่มที่สอง จะให้ข้อมูลเรื่องมุมมองเกี่ยวกับดนตรีกะเหรี่ยงที่สร้างขึ้นมาเป็นตัวแทนของชาวกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี ซึ่งประกอบไปด้วย

- | | |
|-----------------------------|-----------------------|
| 1) นางรัตนา พิทักษ์ศิริ | 6) นางโอเม่ |
| 2) นายสอง คล้ายทิพย์ | 7) นางวันเพ็ญ สวนผึ้ง |
| 3) นายศักดิ์ชัย สิงห์สุวรรณ | 8) นางปายี่ |
| 4) นางย่าหมะ | 9) นางเปล กังพู |

3.2.7 กลุ่มคนภายนอกหมู่บ้านที่ไม่ใช่กะเหรี่ยง และนักท่องเที่ยว เป็นกลุ่มที่ได้มีโอกาสชมการแสดงดนตรีของกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี กลุ่มนี้จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับ มุมมองเรื่องดนตรีและการแสดงของกะเหรี่ยงโป

3.2.8 หน่วยงานราชการ

กลุ่มนี้จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อดนตรีกะเหรี่ยงโปในการเดินทางออกนอกพื้นที่ และบทบาทดนตรีกะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวีในสังคมภายนอกหมู่บ้านประกอบไปด้วย นายอำเภอสวนผึ้ง ชุดควบคุมทหารพรานจู่โจมจังหวัดราชบุรี

ในการเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลที่เป็นกะเหรี่ยง ผู้วิจัยจะใช้ล่ามซึ่งเป็นผู้ที่สามารถพูดได้ทั้งภาษาไทยและภาษากะเหรี่ยง นอกจากนั้นยังทำหน้าที่เป็นล่ามของวงดนตรีกะเหรี่ยง เป็นผู้ประสานงานและทำงานกับวงดนตรีมาตั้งแต่เริ่มมีการก่อตั้ง และเป็นผู้ที่มีภูมิถ้านาอยู่ในพื้นที่

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้จัดแบ่งการเก็บข้อมูลเพื่อนำมาศึกษาและเรียบเรียงในงานวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

3.3.1 การรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยในประเด็นที่ศึกษา

ผู้วิจัยได้ค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานในการวิจัยจากข้อมูลเอกสาร ประเภทเอกสารทางวิชาการ บทความ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็นประเด็นดังนี้

- 1) ประเด็นเกี่ยวกับกะเหรี่ยงโปสวนผึ้ง และกะเหรี่ยงโปในประเทศไทย
- 2) ประเด็นเกี่ยวกับดนตรีกะเหรี่ยง และดนตรีในส่วนที่เกี่ยวข้อง
- 3) ประเด็นเกี่ยวกับอัตลักษณ์ และอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์

3.3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลภาคสนามจากกลุ่มประชากรที่ศึกษา ด้วยการสอบถาม สัมภาษณ์ และสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม เพื่อรวบรวมรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นวิจัย โดยมีขั้นตอนและรายละเอียดดังนี้

3.3.2.1 การเข้าสำรวจพื้นที่และร่วมกิจกรรมอย่างไม่เป็นทางการ

- 1) เริ่มแรกผู้วิจัยได้เข้าสำรวจพื้นที่โดยเข้าไปร่วมงานบุญกฐิน ที่วัดบ่อหวี หมู่บ้านบ่อหวี ตำบลตะนาวศรี ในอำเภอสวนผึ้ง และได้พบวงดนตรีกะเหรี่ยงโป ที่มีนักดนตรีพร้อมกับนักแสดง แต่งกายด้วยชุดกะเหรี่ยงออกมาขับร้องและแสดงชุดแปลอักษรและसानเลื่อ การแสดงในวันนั้น ผู้วิจัยให้ความสนใจ โดยเริ่มสัมภาษณ์ข้อมูลเบื้องต้นจาก นายทิพย์ เรือนใจดี ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน บ่อหวี (ผู้ประสานงานวงดนตรี) และครูสุวรรณ บุญสุข ผู้ควบคุมวงและนักแสดง
- 2) ติดตามวงดนตรีกะเหรี่ยงโปในงานต้อนรับคณะต่างๆ ที่เข้าไปในพื้นที่ของอำเภอ สวนผึ้ง ตลอดจนการแสดงในหมู่บ้านใกล้เคียง โดยเป็นผู้สังเกตการณ์
- 3) ร่วมกิจกรรมบนเวทีกับวงดนตรีกะเหรี่ยงโปในการเผยแพร่ต่อสังคมเมือง โดยเฉพาะในการแสดงที่สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล ผู้วิจัยรับหน้าที่ เป็นผู้ดำเนินรายการ ได้สังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม
- 4) ร่วมงานประเพณีกินข้าวห่อ(อั้งหมีถ่อง)เดือนสิงหาคม ปี 2548 ที่ บ้านบ่อหวี ซึ่งเป็น ประเพณีที่สำคัญของกะเหรี่ยงโป ซึ่งจะจัดเพียงปีละหนึ่งครั้ง

จากการที่ผู้วิจัยได้ติดตามวงดนตรีกะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวี ผู้วิจัยพบว่าจะมีชุดการแสดงหลักที่ถูกจัดขึ้นมาเป็นการเฉพาะของหมู่บ้าน คือชุดแปลอักษร และชุดसानเลื่อ มีข้อคิดที่แฝงไว้ในการแสดง ดนตรีและการแสดงทั้ง 2 ชุดมีความสำคัญ มีบทบาทต่อกลุ่มกะเหรี่ยงโปบ้าน บ่อหวี อีกทั้งยังเป็นตัวแทนของกะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวี แสดงจิตวิญญาณที่สูญหายไป ปลุกความรู้สึกนึกคิดต่อวิถีชีวิตที่มีรากฐานมาจากวัฒนธรรมเดิมให้ยังปรากฏอยู่ในสังคมปัจจุบัน ผู้วิจัยเห็นว่าจะนำสิ่งต่างๆที่ผู้วิจัยได้พบเห็น ตลอดจนข้อมูลต่างๆที่น่าสนใจของกะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวีมาศึกษา แล้วนำเสนอสู่สังคมในรูปแบบของงานวิจัย การศึกษาคนตรีกุ่มชาติพันธุ์ในครั้งนี้จึงเป็นการศึกษาและบันทึกเรื่องราวกะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวีเพื่อเป็นการศึกษาแนวทางหนึ่งที่เราสามารถมองวัฒนธรรมผ่านดนตรี แสดงความเป็นตัวตนที่มีดนตรีเป็นของตน ย้ำเตือนความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ของตนและแสดงออกความเป็นตัวตนผ่านดนตรีให้สังคมทั่วไปได้ประจักษ์ ซึ่งงานด้านดนตรีของกลุ่มกะเหรี่ยงโปในปัจจุบันมีการศึกษาอยู่น้อยมากๆ ในขณะที่บางกลุ่มบางพื้นที่สูญหายไป การใส่ใจในการช่วยกันรักษาดนตรีที่ยังหลงเหลืออยู่ หรือเก็บเป็นร่องรอยทางวัฒนธรรมดนตรีในสภาพการณ์ที่เกิดการล่มสลายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชนจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ

3.3.2.2 ผู้วิจัยเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อกำหนดแนวทางในการศึกษา

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลเบื้องต้นจากภาคสนามที่เก็บรวบรวมได้อย่างไม่เป็นทางการ มาพบอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อกำหนดแนวทางและหัวข้อในการศึกษาวิจัย ตลอดจนค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้อง และกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย

3.3.2.3 ผู้วิจัยเข้าสำรวจพื้นที่และร่วมกิจกรรมอย่างเป็นทางการ ดังนี้

- 1) เข้าพบนายอำเภอสวนผึ้ง และมอบหนังสือเพื่อขออนุญาตเข้าไปอยู่ในพื้นที่ตลอดจนสัมภาษณ์ข้อมูล
- 2) เข้าพบนายจิบ จะนุ กำนันตำบลตะนาวศรี และนายฉัตรพล วงศ์ทอง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 4 บ้านบ่อหวี เพื่อแนะนำการเข้าทำงานวิจัยและขอบันทึกข้อมูล ตลอดจนสัมภาษณ์ข้อมูลและให้ผู้ใหญ่บ้านแนะนำบุคคลข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
- 3) เข้าพบนายนิกม ศรีคำ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลตะนาวศรีเพื่อแนะนำตัวและสัมภาษณ์ข้อมูล
- 4) เข้าพบหลวงพ่อดุชน จิฐธมโม เจ้าอาวาสวัดบ่อหวี สัมภาษณ์ข้อมูลและพักอาศัยที่วัดบ่อหวี ทำการสำรวจพื้นที่ตลอดจนที่ดั่งต่างๆ สร้างความคุ้นเคยกับคนในพื้นที่ ให้ความร่วมมือในการ นำของไปบริจาคในช่วงงานต่างๆตามสมควร
- 5) สัมภาษณ์กลุ่มคนที่ให้ข้อมูล และนัดหมายวันสัมภาษณ์ ในการนัดพบมีปัญหาและอุปสรรคอยู่บ้าง ต้องใช้เวลาอยู่พอสมควร เนื่องจากแต่ละท่านก็จะมีภารกิจที่แตกต่างกันออกไป เช่นผู้ใหญ่บ้านก็จะมิงงานราชการค่อนข้างมาก กลุ่มชาวบ้านตลอดจนนักดนตรีก็จะเข้าไปทำไร่ บางครั้งต้องรอนัดพบกันอยู่หลายครั้ง การสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะใช้การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ โดยมีนายรัชศักดิ์ เรือนใจดี เป็นผู้แปลภาษาให้
- 6) ร่วมงานประเพณีกินข้าวห่อ(อั้งหมี่ถ่อง)เดือนสิงหาคม ปี 2549 ที่บ้าน บ่อหวี ซึ่งเป็นประเพณีที่สำคัญของกะเหรี่ยงโป อีกครั้ง ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้สังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม เนื่องจากมีความคุ้นเคยกับชาวบ้านและได้ร่วมกิจกรรมทางดนตรีและการแสดงของวงดนตรีกะเหรี่ยงโป

7) นักหมายนักดนตรีและนักแสดงเพื่อทำการบันทึกเสียงทั้งคำร้องและทำนองที่บ้านของครูสุวรรณ บุญสุข เนื่องจากเครื่องดนตรีของหมู่บ้านจะเก็บรักษาไว้ที่บ้านครูสุวรรณ พร้อมทั้งถอดคำร้อง ซึ่งใช้เวลานักหมายกันอยู่หลายครั้ง การใช้เวลาในการพูดคุย ก็จะใช้เวลาสัมภาษณ์ต่อครั้งก็ใช้เวลาได้ไม่นานเท่าใดนัก ผู้วิจัยได้พยายามใช้ช่วงเวลาที่ขณะมีงานแสดง ร่วมเดินทางไปกับคณะดนตรีในงานต่างๆ เพื่อสังเกตการณ์ และใช้เวลาช่วงว่างๆ ก่อนถึงเวลาแสดง พุดคุยเพิ่มเติม

สำหรับการนัดหมายเพื่อเข้าพื้นที่นั้น ในหมู่บ้านจะไม่มีสัญญาณโทรศัพท์มือถือ ผู้วิจัยใช้การติดต่อโทรศัพท์นัดหมายได้เพียงจุดเดียว คือที่บ้านดาบตำรวจสุพจน์ พิทักษ์ศิริซึ่งเป็นบ้านร้านค้าติดตั้งเสาสูงอยู่เอียงกับสถานีอนามัยของหมู่บ้าน โดยขอความอนุเคราะห์ในการแจ้งการเดินทางเข้าพื้นที่เพื่อไปพบบุคคลข้อมูล ผู้วิจัยเลือกเดินทางโดยรถตู้โดยสารจากหน้าโรงแรมรัตนโกสินทร์ กรุงเทพฯ ไปลงที่หน้าอำเภอจอมบึง แล้วต่อรถเมล์ในพื้นที่ไปลงที่หน้าอำเภอสวนผึ้ง จากนั้นก็นั่งรถมอเตอร์ไซด์รับจ้างเข้าหมู่บ้าน สำหรับการเดินทางกลับลงจากหมู่บ้านนั้น ผู้วิจัยอาศัยลงมากับรถของชาวบ้านที่เข้ามาทำธุระในเมือง

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการบันทึกข้อมูลด้วยการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ช่วยในการเก็บข้อมูลภาคสนาม ได้แก่ แนวคำถาม , สมุดบันทึกข้อมูล , เครื่องบันทึกเสียง , กล้องดิจิทัลพร้อมแผ่นเก็บความจำภาพ , คอมพิวเตอร์เพื่อการจัดเก็บข้อมูล เขียนรายงานเพื่อนำเสนอผลการวิจัยโดยใช้โปรแกรม Microsoft Word XP และ Microsoft PowerPoint

3.5 การเรียบเรียงและการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้ข้อมูลเอกสารและภาคสนามแล้ว ผู้วิจัยได้นำมาเรียบเรียงเป็นหมวดหมู่ตามประเด็นที่ศึกษาในรูปแบบของงานวิจัยโดยแบ่งออกเป็นบทต่างๆ และนำกรอบแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์มาวิเคราะห์ เรื่องดนตรีกับการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์กะเหรี่ยงโป บ้านบ่อหวี ว่ามีกระบวนการอย่างไร แล้วทำไมถึงเลือกเอาวัฒนธรรมดนตรีเป็นตัวแทนในการสร้าง อัตลักษณ์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัย โดยเฉพาะข้อมูลทางด้านประวัติศาสตร์ โดยผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมจากเอกสารหลายเล่มแล้วสรุปประเด็นออกมา

2) วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยแบ่งออกเป็นประเด็นและหมวดหมู่ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของงานวิจัย วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงทางอัตลักษณ์ของหมู่บ้านในปัจจุบัน แนวคิดในการนำดนตรีมาสร้างอัตลักษณ์ให้กับหมู่บ้าน กระบวนการสร้างตลอดจนปัญหาอุปสรรคและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยมีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Data Triangulation) เพื่อความถูกต้องและนำข้อมูลไปเทียบเคียงกับข้อมูลทางเอกสาร

3) ประมวลเนื้อหาและเรียบเรียงข้อมูล เพื่อนำเสนอในลักษณะของการดำเนินงานภายใต้แนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์

3.6 สรุปผลการวิจัยและนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้แล้วอภิปรายผล นำผลที่ได้มาพิจารณาเสนอเป็นประเด็นสำหรับการนำไปใช้และการศึกษาเพิ่มเติม จัดพิมพ์เป็นรูปเล่มตามระเบียบการของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดลและนำเสนองานเป็น Power Point ต่อคณะกรรมการ

3.7 ระยะเวลาที่ใช้ในการทำวิจัย

ผู้วิจัยจะใช้ระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ดนตรีกับการสร้างอัตลักษณ์ ทางชาติพันธุ์ของกะเหรี่ยงโป : กรณีศึกษากะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวี ตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ” ตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2549 จนถึง เดือนสิงหาคม 2551 เป็นเวลา 2 ปี

3.8 ข้อจำกัดในการวิจัย

บ้านบ่อหวี หมู่ที่ 4 ตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี เป็นพื้นที่ที่ตั้งอยู่ติดชายแดนไทย-พม่า การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วิจัยกับกลุ่มเป้าหมายต้องใช้วิธีการเดินทางเข้าไปในพื้นที่เป็นหลัก บางครั้งต้องรอพบผู้บอกข้อมูล (Informant) ในครั้งแรกเพื่อที่จะได้นัดหมายในการพูดคุยในครั้งต่อไป หรือในบางครั้งก็อาจจะต้องใช้ระยะเวลานานเพื่อที่จะได้พบผู้ให้ข้อมูล

ในช่วงที่ว่างจากภารกิจ ในการบันทึกข้อมูลภาคสนามต้องอาศัยการเก็บข้อมูลเป็นช่วงๆแล้วนำมาเชื่อมโยงความสัมพันธ์กัน ทำให้ผู้วิจัยต้องใช้เวลาในภาคสนามเป็นเวลานาน นอกจากนั้นผู้วิจัยยังมีข้อจำกัดทางภาษา จึงต้องอาศัยล่ามของวงคือ นายรัชศักดิ์ เรือนใจดี ช่วยแปลเมื่อต้องสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลที่พูดภาษาไทยไม่ได้ และผู้ให้ข้อมูลที่พูดภาษาไทยพอได้บ้าง ต้องใช้เวลาอยู่พอสมควรในการสื่อสารและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

บทที่ 4

ประวัติและพัฒนาการกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี

กะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี ตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี เป็นพื้นที่ที่ผู้วิจัยได้เข้าไปศึกษาในภาคสนาม พบว่าเป็นพื้นที่ที่ได้รับความสำคัญจากทั้งภาครัฐและเอกชน อีกทั้งกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวียังเป็นชุมชนชายแดนที่เข้มแข็งซึ่งมีประวัติและความเป็นมาในการก้าวข้ามช่วงเวลาต่างๆ ที่มีผลต่อสังคมไทยจากอดีตมาจนถึงปัจจุบัน ถึงแม้ว่าจะเป็นกลุ่มชาติพันธุ์เล็กๆ แต่ก็กลุ่มหนึ่งที่มีความน่าสนใจที่จะสะท้อนถึงความแตกต่างบนวิถีแห่งวัฒนธรรม ที่อยู่ร่วมกันในสังคมไทย

4.1 ประวัติความเป็นมากะเหรี่ยงไปสวนผึ้ง

กะเหรี่ยง เป็นกลุ่มชนเผ่าหนึ่งที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยก่อนชนเผ่าอื่นๆ และมีจำนวนประชากรมากที่สุด กะเหรี่ยงสะกอ (S'kow Karen) กะเหรี่ยงโป (Pwo Karen) กะเหรี่ยงบเว แบร์ หรือคะยา (Bwe, B'ghwe, Kayah Karen) กะเหรี่ยงตองอูหรือปาโอ (Hu Tangthu, Pao Karen) เป็นกลุ่มกะเหรี่ยง 4 กลุ่มที่พบในประเทศไทย มีการอพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยหลายระลอก ดังนี้ (วุฒิ บุญเลิศและคณะ , 2546: 238-241)

ระลอกที่ 1 เมื่ออังกฤษยึดพม่าเหนือได้ อังกฤษได้ทำการปราบปรามชนเผ่ากะเหรี่ยงที่แข็งข้อ กะเหรี่ยงจึงอพยพหนีเข้ามาในไทย การอพยพของกะเหรี่ยงเข้ามาในประเทศไทยถึงแม้ว่าจะไม่ปรากฏหลักฐานเป็นที่แน่นอนว่าเข้ามาเมื่อไร แต่สันนิษฐานได้ว่าเข้ามาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา (กรมพระยาดำรงราชานุภาพ , อ่างในวุฒิ บุญเลิศ และคณะ , 2546: 37) ครั้งเมื่อพระนเรศวรมหาราชยกทัพไปตีเมืองตองอู ได้มีแม่ทัพกะเหรี่ยงคนหนึ่งชื่อ แสน ภูมิโลกเพชร

ระลอกที่ 2 ราวปี พ.ศ. 2318 ซึ่งถือว่าเป็นการอพยพครั้งสำคัญของกะเหรี่ยง เมื่อพระเจ้าอลองขยา กษัตริย์พม่าทำสงครามกับพวคมอญ (ขจัดภัย บุญพัฒน์ , 2528 : 73)

ระลอกที่ 3 ในตอนปลายศตวรรษที่ 18 รัชสมัยสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 411-2433) จำนวนกะเหรี่ยงที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น (สมัย สุทธิธรรม , 2541:11-13)



แผนผังที่ 1 แผนที่แสดงพื้นที่ที่กะเหรี่ยงอพยพเข้ามาอยู่ชายแดนไทย

กลุ่มกะเหรี่ยงที่ใหญ่ที่สุด คือ กะเหรี่ยงสะกอ (S'kaw Karen) รองลงมาคือ กะเหรี่ยงโป (Pwo Karen) ซึ่งทั้ง 2 กลุ่ม เรียกตัวเองว่า “ปวาเกอญอ” มีความหมายว่า “คน” กะเหรี่ยงสะกอ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในจังหวัดต่างๆ เช่น แม่ฮ่องสอน ลำพูน เชียงใหม่ พบมากที่ อำเภอแม่แจ่ม กะเหรี่ยงโปอาศัยอยู่ตามแนวชายแดนแถบตะวันตกของประเทศไทยกับพม่า พบมากอยู่ที่จังหวัด ตาก กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ คนไทยเรียก “ยางโป” พม่าเรียกว่า “ตะเลง

กะยิ่น” ซึ่งหมายถึง กะเหรี่ยงมอญ ทั้งนี้กะเหรี่ยงจะมีชุมชนปะชนกับชนชาติมอญ กะเหรี่ยงโพล้อเรียกตนเองว่า “โพลัว (Phlow), โพล่ง หรือพล้อตามสำเนียงของแต่ละท้องถิ่น (โกวิท แก้วสุวรรณ, 2542: 27)

กะเหรี่ยงโพล้ออพยพจากชายแดนพม่าเข้ามาอยู่ที่ด่านเจ้าขัวว้าเป็นด่านชายแดนตะวันตกของเมืองราชบุรี(อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี)ระหว่างปี พ.ศ. 2317-2336 ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาที่ไทยและพม่าเป็นคู่ศึกสงคราม เมื่ออพยพเข้ามาแล้วกะเหรี่ยงกลุ่มนี้ได้มีบทบาทต่อสังคมไทยในช่วงเวลาต่างๆ ดังนี้

1) ทำหน้าที่ตระเวนไพร่สืบข่าวชายแดนตะวันตก บริเวณด่านเจ้าขัวว้า ซึ่งเป็นด่านชายแดนที่กองทัพทั้งสองฝ่ายใช้เป็นเส้นทางเดินทัพในการบุก เมื่ออังกฤษเข้าครอบครองพม่าตอนใต้ได้ทั้งหมด ในช่วงเวลาดังกล่าวด่านเจ้าขัวว้าได้กลายเป็นเส้นทางการค้าของพ่อค้าชาวสยามและพม่า ระหว่างทวายเป็นเมืองราชบุรี

2) เป็นผู้นำท้องถิ่น กะเหรี่ยงที่เคยเป็นนายกองนายด่านได้เปลี่ยนหน้าที่มาเป็นกำนันผู้ใหญ่บ้านระหว่างปี พ.ศ. 2444-2510 เมื่อรัฐไทยปฏิรูประบบราชการแบ่งการปกครองออกเป็นมณฑล ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างกะเหรี่ยงสวนผึ้งกับรัฐไทยเกิดขึ้นผ่านผู้นำท้องถิ่นและตัวแทนอำนาจรัฐที่มีศูนย์อำนาจการปกครองอยู่ที่เมืองราชบุรี เป็นความสำคัญเชิงอุปถัมภ์ การค้นพบแหล่งแร่ดีบุกในสวนผึ้งเปิดประตูให้คนจีนเข้ามาทำเหมืองแร่ ชุมชนกะเหรี่ยงสวนผึ้ง เริ่มเปิดตัวและถูกดึงเข้ามาใกล้ชิดอำนาจรัฐ มีความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านคือคนลาวยวนจากเมืองราชบุรี กลุ่มชาติพันธุ์ที่ถูกกวาดต้อนมาจากเชียงแสนได้เข้ามาติดต่การค้าขายเป็นสะพานเชื่อมความสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรมระหว่างคนกะเหรี่ยงกับคนไทย

3) กะเหรี่ยงทำหน้าที่เป็นรัฐก้นชน เมื่อพรรคคอมมิวนิสต์แดงของพม่าและกลุ่มสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (K.N.U.) ถูกรัฐบาลพม่าปราบปรามเนื่องจากเกิดความขัดแย้งทางด้านการเมือง กะเหรี่ยงจากพม่าต้องอพยพเข้ามาที่สวนผึ้ง รัฐไทยจึงส่งกำลังตรวจตระเวนชายแดนเข้ามาอยู่ประจำที่สวนผึ้งเพื่อปกป้องชายแดน ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐไทยกับกะเหรี่ยงจึงได้เกิดขึ้นเป็นความสัมพันธ์ระหว่างสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (KNU) กับรัฐไทย ทั้งสองฝ่ายต่างพึ่งพากัน

ในปี พ.ศ. 2506 พื้นที่กะเหรี่ยงสวนผึ้งถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่พัฒนา เนื่องจากกองทัพปลดแอกแห่งประเทศไทยประกาศแนวทางการต่อสู้อำนาจรัฐ โดยใช้พื้นที่สวนผึ้งเป็นป้อมปราการและศูนย์รวมของสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย มีการใช้นโยบายป่าล้อมเมืองและจับอาวุธขึ้นสู้ รัฐไทยจึงส่งหน่วยพัฒนาเคลื่อนที่เข้ามาเพื่อแย่งชิงมวลชน โดยอาศัยพัฒนาการด้านเศรษฐกิจ สังคมการเมือง และผลของการแย่งชิงมวลชนระหว่างรัฐบาลกับพรรคคอมมิวนิสต์นี้เองจึงทำให้ชุมชนสวนผึ้ง เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม มีการเปิดรับผู้คน

หลากหลายจากนอกพื้นที่เข้ามาบุกเบิกที่ทำกิน มีการขยายพื้นที่สัมปทานเหมืองแร่ที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐ เอกชนไทยเข้าไปสัมปทานป่าไม้ในเขตยึดครองของสหภาพชาติกะเหรี่ยง (สมัยพลเอกฉัตรชัย สารภีสุข เป็นผู้นำรัฐบาล ได้สร้างสัมพันธภาพกับผู้นำรัฐบาลทหารพม่าเปิดช่องให้มีการตัดไม้ในเขตพม่า) รัฐบาลไทยร่วมลงนามในโครงการซื้อก๊าซเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าป้อนโรงงานไฟฟ้าราชบุรี ทหารพม่าเข้ากวาดล้างชาวกะเหรี่ยงเพื่อจัดระเบียบแนวท่อก๊าซผ่านตลอดแนวชายแดนสันเขาตะนาวศรี กะเหรี่ยงสัญชาติพม่าหนีภัยสงครามเข้ามาพักพิงในศูนย์ พักพิงชั่วคราวบ้านถ้ำหิน กว่า 8,200 คน (แรงกดดันจากรัฐพม่าและรัฐไทยนี้เองจึงทำให้กองกำลังก๊อดอาร์มี ดัดสินใจเข้ายึดโรงพยาบาลราชบุรี ในปี พ.ศ. 2543) กะเหรี่ยงสวนผึ้งจึงเป็นกลุ่มที่ รัฐบาลพยายามเข้าไปพัฒนาและเปลี่ยนแปลงโดยมีการบัญญัติศัพท์ใหม่ให้เรียกกะเหรี่ยง สวนผึ้ง ว่า “ ไทยตะนาวศรี ” เพื่อหลอมละลายจิตวิญญาณและสำนึกของคนชนเผ่าให้มีความเป็นไทย เหตุแห่งการพัฒนาทำให้กะเหรี่ยงสวนผึ้ง ได้รับผลกระทบอย่างมากทั้งในด้านภูมิศาสตร์และสังคม วิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยงเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม การคมนาคมสะดวกสบาย มีการติดต่อกับสังคมเมือง รับเอาวัฒนธรรมเมืองทั้งเรื่องที่อยู่อาศัย การแต่งกาย อาหาร เข้าไปใช้ในพื้นที่ มีการใช้ภาษาไทยมากขึ้น เด็กๆกะเหรี่ยงเข้าเรียนในระบบการศึกษาของไทย ชาวสาระบันเทิงผ่านสื่อโทรทัศน์เข้าถึงทุกครัวเรือน บทบาทของความเชื่อและพิธีกรรมต่าง ๆ มีความสำคัญน้อยลงไป โดยหันมาจัดกิจกรรมต่างๆคล้ายกับสังคมเมือง รัฐใช้การพัฒนาแข่งขันมวลชน กลับมาอยู่ภายใต้รัฐไทย



แผนผังที่ 2 แผนที่แสดงเส้นทางเข้าพื้นที่อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี

ที่มา : แผนที่ประเทศไทยฉบับนักศึกษา

ในปี พ.ศ. 2526 รัฐประกาศให้พื้นที่สวนผึ้งเป็นอำเภอสวนผึ้ง มีการปกครองในเขตพื้นที่ชายแดนเป็นหมู่บ้านอาสาพัฒนาป้องกันตนเอง (อพป.) และหมู่บ้านป้องกันชายแดนตนเอง (ปชด.) กะเหรี่ยงสวนผึ้ง ต้องปรับตัวและยอมรับการเปลี่ยนแปลงซึ่งรัฐเป็นผู้กำหนด ในด้านบวก รัฐได้พัฒนาอย่างทั่วถึง การบริการจากรัฐเข้าถึงทุกพื้นที่ แต่ในด้านลบ คนไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง

สวนฝั่งต้องทำงานหนัก ดิ้นรนหาเงินและมีหนี้สิน หนุ่มสาวเข้าเมืองเพื่อขายแรงงาน จิตวิญญาน
เริ่มสาบสูญ ภูมิปัญญาและวิถีชีวิตที่มีรากฐานมาจากวัฒนธรรมถูกกลืนหายไป

ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครอง และการสูญเสียวัฒนธรรม กะเหรี่ยง
สวนผึ้งได้สร้างและหาพื้นที่ใหม่ในสังคมเพื่อจะดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของตน ด้วยการหา
ความหมาย การตีความและอธิบายตัวตนโดยการรื้อฟื้น กิจกรรมทางประเพณีท้องถิ่น การสร้าง
เครือข่ายทางวัฒนธรรม และนำเสนอกิจกรรมผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อบอกกับสังคม
ว่ากะเหรี่ยงสวนผึ้งเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย มีตัวตนที่เหมือน และแตกต่างจากสังคมเมืองใน
ฐานะกลุ่มชนกะเหรี่ยงสัญชาติไทย (วุฒิ บุญเลิศและคณะ , 2546: 238-241)



แผนผังที่ 3 แผนที่แสดงการแบ่งเขตอำเภอ จังหวัดราชบุรี

4.2 ข้อมูลทั่วไปของบ้านบ่อหวี

กะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวี เป็นหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน (ปชด.) เป็น 1 ใน 7 หมู่บ้านของตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง ออกจากอำเภอสวนผึ้งไป 15 กิโลเมตร ซึ่งอยู่ห่างจากจังหวัดราชบุรีประมาณ 78 กิโลเมตร และพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง ทิศตะวันตกติดกับเทือกเขาตะนาวศรี ซึ่งกั้นชายแดนระหว่างไทยกับพม่า มีประชากรประมาณ 80 %เป็นชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง อยู่ในเขตการปกครององค์การบริหารส่วนตำบลตะนาวศรี ซึ่งประกอบไปด้วย

หมู่ที่ 1	บ้านสวนผึ้ง (อปพ.)	หมู่ที่ 5	บ้านห้วยแห้ง
หมู่ที่ 2	บ้านท่ามะขาม (อปพ.)	หมู่ที่ 6	บ้านห้วยน้ำหนัก (ปชด.)
หมู่ที่ 3	บ้านห้วยม่วง (ปชด.)	หมู่ที่ 7	บ้านบ่อเก่าบน
หมู่ที่ 4	บ้านบ่อหวี (ปชด.)		



แผนผังที่ 4 แสดงพื้นที่แต่ละหมู่บ้าน ตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี

4.2.1 ประวัติและความเป็นมา

ราวปี พ.ศ. 2483 มีชาวกะเหรี่ยงกลุ่มหนึ่งจำนวน 6 ครัวเรือน เป็นกะเหรี่ยงกลุ่มแรกที่ได้อพยพจาก สาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพเมียนมาร์ (ประเทศพม่า) มาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ห้วยบ่อหวี ประกอบไปด้วย

- 1) ครอบครัวนายบี ปู่เกี (ช่วงที่อพยพเข้ามาอายุ 12 ปี ปัจจุบันอายุ 80 ปี)
- 2) ครอบครัวนายอู่ม่อง นาติน (ช่วงที่อพยพเข้ามาอายุ 12 ปี ปัจจุบันอายุ 80 ปี)
- 3) ครอบครัวนางจู คำฟู (ช่วงที่อพยพเข้ามาอายุ 12 ปี ปัจจุบันอายุ 80 ปี)
- 4) ครอบครัวนายสะดั่ง สวนผึ้ง (เสียชีวิต)
- 5) ครอบครัวนายคู่ย ใจพระ(เสียชีวิต)
- 6) ครอบครัวนายคั่วะ ปู่เกี (เสียชีวิต)

โดยสภาพของหมู่บ้านในช่วงนั้น ยังเป็นป่า มีตำรวจชายแดนเข้ามาดูแลและในช่วงต่อมา มีการอพยพเข้ามามากขึ้นเป็นลำดับโดยมีนายเค็ง ช่อกง เป็นผู้นำของหมู่บ้านคนแรก สำหรับ ข้อเสนอพื้นฐานชื่อของบ้านบ่อหวีน่าจะมาจากแต่ก่อนนี้ ในพื้นที่นี้มีเหมืองแร่เป็นจำนวนมาก คำว่า “ บ่อ ” จึงน่าจะมาจากบ่อแร่ที่มีอยู่ในพื้นที่ ส่วนคำว่า “ หวี ” นั้น เนื่องจากแต่ก่อนนี้ชาวบ้านจะมีความเป็นอยู่ที่ลำบากยากจน ไม่มีแม้กระทั่งหวีที่จะเอาไปใช้สำหรับหวีผม ด้วยสาเหตุนี้จึงเป็นที่มาของชื่อบ้านบ่อหวี



ภาพที่ 1 สัญลักษณ์หวี บริเวณทางเข้าหมู่บ้านบ่อหวีในปัจจุบัน



ภาพที่ 2 โรงเรียนตามพระราชดำริของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

ในปี พ.ศ. 2514 สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีเสด็จมาบ้านบ่อหวี ทรงมีพระราชดำริให้สร้างโรงเรียนขึ้นหนึ่งหลัง โดยมีพระประสงค์ให้เด็กชาวเขาได้เรียนภาษาไทย โดยมีตำรวจชายแดนเป็นครูผู้สอน ซึ่งแต่เดิมนั้นบ้านบ่อหวีขึ้นอยู่กับบ้านท่ามะขาม หมู่ที่ 11 ตำบลสวนผึ้ง ต่อมากระทรวงมหาดไทยได้ประกาศแบ่งพื้นที่อำเภอจอมบึงตั้งเป็นกิ่งอำเภอตำบลสวนผึ้งจึงได้ยกฐานะ เป็นกิ่งอำเภอสวนผึ้ง ในวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2517 ซึ่งในขณะนั้นบ้านบ่อหวีมีจำนวนประชากรเพียง 150 คน (24 ครัวเรือน) และเมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2526 กิ่งอำเภอสวนผึ้ง ก็ได้รับการยกฐานะเป็นอำเภอสวนผึ้ง โดยแบ่งการปกครองออกเป็น 4 ตำบล ได้แก่

- | | |
|----------------|-----------------|
| 1) ตำบลสวนผึ้ง | 2) ตำบลตะนาวศรี |
| 3) ตำบลท่าเคย | 4) ตำบลป่าหวาย |

ใน 4 ตำบลนั้นรวมหมู่บ้านทั้งหมด 37 หมู่บ้าน มีเทศบาลตำบล 2 แห่ง มีองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) 4 แห่ง นอกจากนั้นยังแบ่งเป็นหมู่บ้านอาสาพัฒนาป้องกันตนเอง (อพป. หมู่บ้านที่อยู่ในความดูแลของทหาร) 19 หมู่บ้านและหมู่บ้านป้องกันชายแดนตนเอง (ปชด. หมู่บ้านติดชายแดนพม่าที่ตำรวจชายแดนและทหารเข้ามาจัดสรรที่อยู่และที่ทำกินให้) ซึ่งมี 3 หมู่บ้าน เริ่มแรกชุมชนบ่อหวีได้แยกจัดตั้งเป็นหมู่บ้าน (อพป.) หมู่ที่ 9 ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง ในขณะนั้นมีประชากรเพียง 402 คน มีนายจี กังฟู เป็นผู้ใหญ่บ้านและในปี พ.ศ. 2528 ก็ได้เปลี่ยนมาเป็นหมู่บ้านป้องกันชายแดนตนเอง (ปชด.) และในวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2530 นายฉัญพล (จะขุ) วงศ์ทองได้รับเลือกให้เป็นผู้ใหญ่บ้านคนต่อมาและได้แยกออกมาเป็นหมู่บ้านบ่อหวีเป็นหมู่ที่ 4 ตำบลตะนาวศรีมาจนถึงปัจจุบัน

4.2.2 ลักษณะภูมิประเทศ

บ้านบ่อหวีเป็นพื้นที่ชายแดน มีลักษณะภูมิประเทศและสภาพทั่วไปเป็นภูเขาสูงล้อมรอบ หมู่บ้าน มีธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ มีแหล่งน้ำที่มาจากธรรมชาติ มีลำห้วยบ่อหวีและลำห้วยคอกหมูไหลลงสู่ลำน้ำภาชี อากาศร้อนชื้นมีฝนตกชุก ในช่วงฤดูหนาวอากาศหนาวเย็น ทรัพยากรในเขตพื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นทรัพยากรไม้ หินและแร่บางชนิด มีอ่างเก็บน้ำที่สร้างขึ้นในตำบลตะนาวศรี ถึง 7 แห่ง ด้วยกันคือ อ่างเก็บน้ำบ้านสวนผึ้ง ,อ่างเก็บน้ำผาชนแดน ,อ่างเก็บน้ำห้วยจันทน์, อ่างเก็บน้ำบ้านห้วยม่วง , อ่างเก็บน้ำบ้านโป่งแห้ง , อ่างเก็บน้ำห้วยอะนะ และอ่างเก็บน้ำห้วยคอกหมูซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในหมู่บ้านบ่อหวี

หมู่บ้านบ่อหวีมีพื้นที่โดยรวมของหมู่บ้านจำนวน 62.90 ตารางกิโลเมตรหรือ39,312.5 ไร่ แยกเป็นที่อยู่อาศัย 120 แปลง พื้นที่ทำกิน 150 แปลง ที่สาธารณะ 4 แปลง หมู่บ้าน บ่อหวีตั้งอยู่ในพื้นที่ราชพัสดุ และตั้งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ห่างจากอำเภอสวนผึ้ง 15 กิโลเมตร สภาพเส้นทางคมนาคม มีถนนลาดยางตลอดสายจากอำเภอสวนผึ้งถึงบ้านบ่อหวี การคมนาคมที่จะเดินทางระหว่างหมู่บ้านกับสังคมภายนอก สามารถเดินทางได้ตลอดทั้งปี มีถนนสายหลัก 4 สาย คือ

- สายบ้านบ่อ-ห้วยม่วง การคมนาคมสะดวก ผิวจราจรลาดยาง
- สายบ้านบ่อ-ท่ามะขาม การคมนาคมผิวจราจรเป็นดินลูกรัง
- สายบ้านบ่อหวี-บ้านห้วยผาก การคมนาคมสะดวก ผิวจราจรลาดยาง
- สายบ้านสวนผึ้ง-บ้านบึง การคมนาคมผิวจราจรเป็นดินลูกรัง

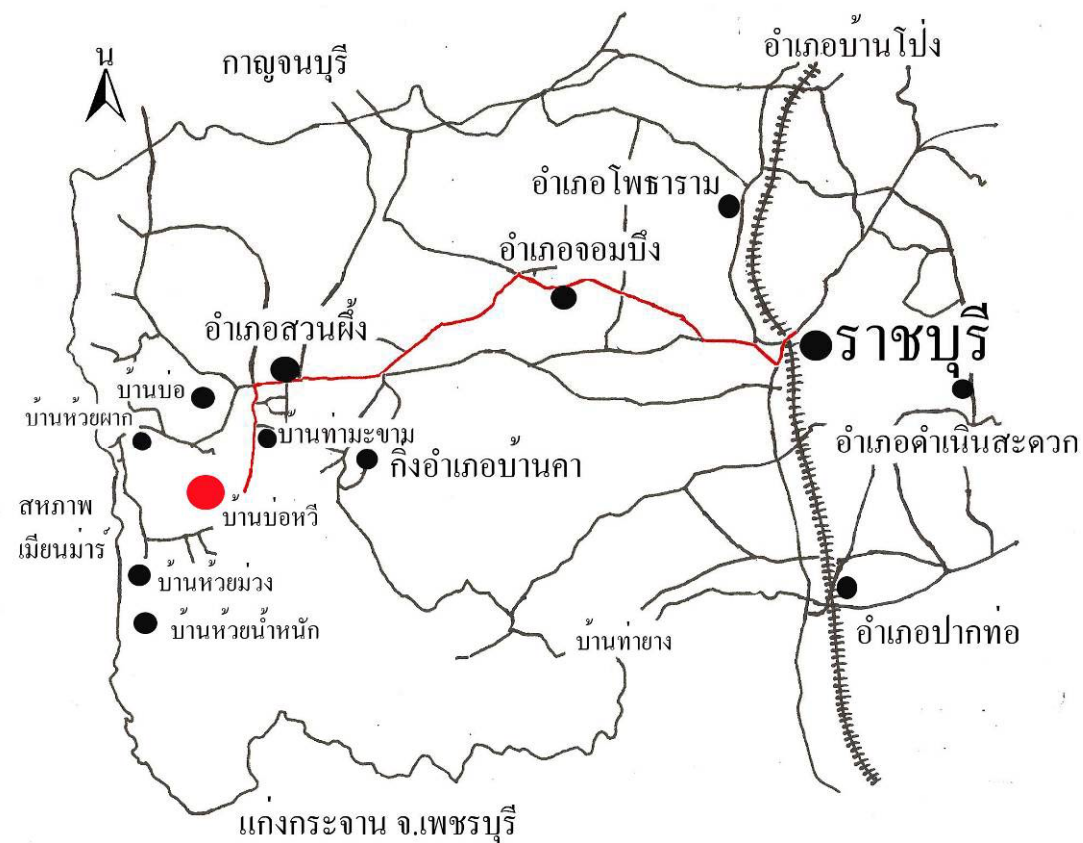


ภาพที่ 3 ลักษณะภูมิประเทศ
และสภาพทั่วไปของหมู่บ้านบ่อหวี



ภาพที่ 4 ทางเข้าหมู่บ้านบ่อหวี

หมู่บ้านบ่อหวีมีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียง ดังนี้



4.2.3 ประชากร

บ้านบ่อหวี มีจำนวนประชากรทั้งหมด 1,528 คน จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 572 ครัวเรือน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มกะเหรี่ยงที่ได้รับสัญชาติไทยมีบัตรประจำตัวประชาชนอย่างถูกต้องตามกฎหมาย จำนวน 312 ครัวเรือน แบ่งเป็นประชากรชาย 353 คน หญิง 298 คนและบุคคลพื้นที่สูง (ชาวเขา) ประเภทบัตรประจำตัวสีเขียวขอบแดง จำนวน 260 ครัวเรือน แบ่งเป็นประชากรชาย 464 คน หญิง 413 คน

4.3 ระบบเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

4.3.1 ศาสนาและความเชื่อ การนับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์

ชาวกะเหรี่ยงบ้านบ่อหวี ยังมีความเชื่อเรื่องผีตามขนบธรรมเนียมประเพณีที่เป็นความเชื่อแต่ดั้งเดิมของบรรพบุรุษ โดยจะมีการเลี้ยงผีหมู่บ้านในลักษณะของการทำบุญกลางหมู่บ้านซึ่งจะจัดในช่วงเดือนมกราคม แต่ในวิถีชีวิตปัจจุบัน กะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวีนับถือศาสนาพุทธ และ ความเลื่อมใสในศาสนาพุทธ ชาวบ้านยังได้ร่วมกันสร้างสำนักสงฆ์ บ้านบ่อหวี ซึ่งปัจจุบันเป็นวัดบ่อหวีมีพระภิกษุจำนวน 5 รูป มีหลวงพ่อดุชน ฐิตธมโม เป็นเจ้าอาวาส โดยวัดมีบทบาทต่อสังคมหมู่บ้าน คือ เป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา มีการทำบุญตามประเพณีเช่นเดียวกับคนไทย เช่น วันมาฆบูชา, วันวิสาขบูชา, วันอาสาฬหบูชา, วันเข้าพรรษา ออกพรรษา ทุกๆวันพระจะมีชาวบ้านราว 50 คนเข้ามาถือศีลอยู่ในวัด มีการทอดผ้าป่าและทอดกฐินประจำปี มีการบวชชีพรามณ์ เพื่อปฏิบัติธรรมของชาวบ้าน การบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนและการบวชชีพรามณ์ เพื่อปฏิบัติธรรมของเด็กๆในหมู่บ้าน เป็นสถานที่ในการณาปนกิจของชาวบ้าน เป็นพิพิธภัณฑ์ภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้



ภาพที่ 5 หลวงพ่อดุชน ฐิตธมโม



ภาพที่ 6 วัดบ่อหวี



ภาพที่ 7 การบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน



ภาพที่ 8 การปฏิบัติธรรมของเด็กๆในหมู่บ้าน



ภาพที่ 9 ศาลาปฏิบัติธรรมของชาวบ้านบ่อหวี



ภาพที่ 10 ผ้าป่าสามัคคีของชาวบ้าน



ภาพที่ 11 สถานที่เฝ้าปลงกิจในวัดบ่อหวี



ภาพที่ 12 พิพิธภัณฑ์ภูมิปัญญาชาวบ้าน

4.3.2 ระบบการปกครอง

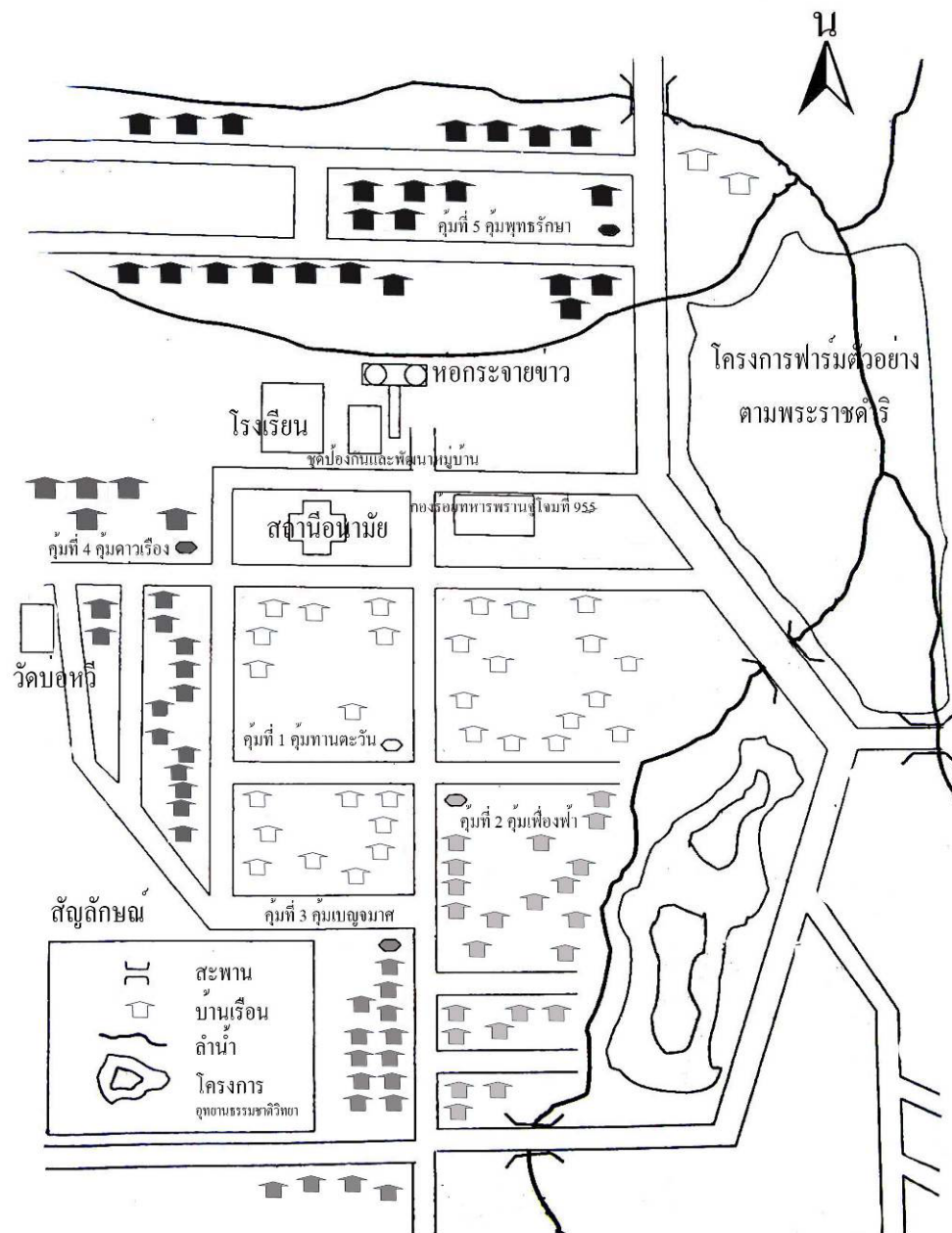
บ้านบ่อหวีเป็นหมู่บ้านป้องกันชายแดนตนเอง (ปชด. หมู่บ้านที่ตำรวจชายแดนและทหารเข้ามาจัดสรรที่อยู่และที่ทำกินให้) มีการปกครองที่มีลักษณะพิเศษเนื่องจากเป็นพื้นที่ชายแดน นอกจากการปกครองในระบบรัฐที่อยู่ภายใต้การดูแลของอำเภอสวนผึ้ง มีนายอำเภอ วังค์ทอง เป็นผู้ใหญ่บ้านแล้ว ยังมีการปกครองซึ่งอยู่ภายใต้การบริหารงานขององค์กรบริหารส่วนตำบล อีกด้วย นอกจากนี้บ้านบ่อหวียังมีการจัดการปกครองของตนเองภายในหมู่บ้าน เป็นการตกลงกันภายในเพื่อการจัดการดูแลหมู่บ้านให้เกิดความเรียบร้อย โดยแบ่งลักษณะงานออกเป็นดังนี้

4.3.2.1 งานด้านการบริหารหมู่บ้านทั่วไป

ชาวบ้านบ่อหวีมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเบื้องต้นเป็นอย่างดี มีความสนใจทางการเมือง การปกครอง ชาวบ้านมีการจัดตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ควบคุมการบริหารงานภายในหมู่บ้าน แบ่งความรับผิดชอบโดยพิจารณาจากความรู้ความสามารถ ความสนใจในงานที่รับผิดชอบเพื่อแบ่งงานกันดูแลหมู่บ้านเสมือนเป็นสภาหมู่บ้าน การคัดเลือกใช้วิธีการอาสาเพื่อเป็นการช่วยเหลืองานกันโดยไม่มีค่าตอบแทน คณะกรรมการต่างๆประกอบด้วย ฝ่ายปกครอง, ฝ่ายป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย, ฝ่ายการคลัง, ฝ่ายพัฒนา, ฝ่ายการสาธารณสุข, ฝ่ายการศึกษาและวัฒนธรรม, ฝ่ายสวัสดิการและสังคม, ฝ่ายสตรี, ฝ่ายส่งเสริมอาชีพ, ฝ่ายป่าไม้ โดยคณะกรรมการหมู่บ้านเหล่านี้จะมีการประชุมกันทุกวันที่ 6 ของเดือน

4.3.2.2 งานด้านการจัดการพื้นที่

บ้านบ่อหวีได้กำหนดพื้นที่ออกเป็นคุ้มต่างๆ โดยจำแนกตามพื้นที่ของหมู่บ้านมีหัวหน้าคอยดูแลคุ้มและมีการประชุมร่วมกับข้าราชการ, การประชุมประจำเดือนของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน, การประชุมของสภาองค์กรบริหารส่วนตำบลตะนาวศรี มีการจัดบันทึกการประชุม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง และได้แจ้งผลการประชุมให้ชาวบ้านในหมู่บ้านทราบด้วยการแบ่งคุ้มเพื่อดูแลการพัฒนางานในหมู่บ้านแบ่งออกเป็น 5 คุ้ม คือ คุ้มเฟื่องฟ้า คุ้มทานตะวัน คุ้มเบญจมาศ คุ้มดาวเรือง คุ้มพุทธรักษา



แผนผังที่ 6 แผนผังการแบ่งพื้นที่คุ้มต่างๆในบ้านบ่อหวี

4.3.3.3 งานด้านความมั่นคงและความปลอดภัย

คณะกรรมการของหมู่บ้านยังได้ร่วมกันตั้งระบบป้องกันและรักษาความปลอดภัยของหมู่บ้านบ่อหวี เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติของหมู่บ้านร่วมกับทางการ เนื่องด้วยบ้านบ่อหวีเป็นหมู่บ้านติดชายแดนสหภาพเมียนมาร์ จึงมีปัญหาเกี่ยวกับการลักลอบเข้าเมือง , การค้ายาเสพติด และการตัดไม้ทำลายป่า โดยแบ่งออกเป็นชุดปฏิบัติงานต่างๆ ดังนี้

- 1) ชุดรักษาความปลอดภัย จำนวน 10 ชุดๆ ละ 4 นาย รวม 40 นาย
- 2) ชุดออกลาดตระเวนหาข่าว จำนวน 5 ชุดๆ ละ 3 นาย รวม 15 นาย
- 3) ชุดอาสาป้องกันพลเรือน
- 4) ลูกเสือชาวบ้าน

หมู่บ้านบ่อหวีเป็นหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน จึงได้รับอนุญาตให้มีอาวุธปืนลูกซอง 5 นัดในการครอบครองของหมู่บ้านจำนวน 15 กระบอกโดยมีการฝึกอบรมจากโดยหน่วยเฉพาะกิจกรมทหารราบที่ 9



ภาพที่ 13 ปืนป้องกันประจำหมู่บ้านบ่อหวี

ภายในหมู่บ้านกำหนดให้มี ป้อมยามจุดตรวจในหมู่บ้านจำนวน 2 แห่ง และมีหลุมหลบภัย 1 แห่ง โดยให้ผู้ปฏิบัติงานฝึกใช้วิทยุสื่อสาร (จำนวน 5 เครื่อง) และมีสัญญาณเตือนภัย 1 แห่ง เพื่อเตือนเหตุร้าย โดยจัดซ้อมอยู่เวรรักษาความปลอดภัย ชุดละ 4 นาย เป็นประจำทุกวัน , จัดหน่วยหาข่าวสังเกตการณ์ในสภาวะปกติและชุดลาดตระเวนหาข่าวตามช่องทางเข้าออกชายแดน ชุดละ 3 นายเป็นประจำทุกวัน ทั้งนี้บ้านบ่อหวีจะจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านเดือนละ 1 ครั้งและมีการฝึกทบทวนทางยุทธวิธีกำลังหมวดป้องกันหมู่บ้าน ปีละ 1 ครั้งราษฎรสามารถป้องกันตนเองได้ มีการจัดกำลังหมวดป้องกันหมู่บ้านประชาชนซึ่งได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรชุมชนเข้มแข็งต่อต้านภัยยาเสพติด และฝึกอบรมด้านการข่าว โดยหน่วยเฉพาะกิจกรรมทหารราบที่ 9



ภาพที่ 14 กิจกรรมการอบรมชุดรักษาความปลอดภัยและป้องกันชายแดนในหมู่บ้าน



ภาพที่ 15 บริเวณกองร้อยทหารพรานจู่โจมที่ 955 ที่ตั้งอยู่ในหมู่บ้าน

4.3.2.4 งานด้านสังคมและเศรษฐกิจ

หมู่บ้านบ่อหวีแบ่งงานด้านสังคมและเศรษฐกิจออกเป็นกลุ่มงาน 3 กลุ่มใหญ่ดังนี้

1) กลุ่มสตรี มีบทบาทในการทำกิจกรรมของหมู่บ้านในทุกๆ โอกาสซึ่งก็พบว่าได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีในทุกๆ ครั้ง นอกจากนั้นยังรับผิดชอบเรื่องอาหารในการทำกิจกรรมหรือการต้อนรับแขกบ้านแขกเมือง มีการรวมตัวกันที่บ้านของผู้ใหญ่บ้านข้าง บ้านของผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านข้างตามวาระของงานต่างๆ

2) กลุ่มเยาวชน กลุ่มนี้ผู้นำหมู่บ้านค่อนข้างให้ความสำคัญ ด้วยเหตุเพราะเยาวชนในหมู่บ้านเปลี่ยนแปลงไปตามสังคมเมือง พยายามที่จะให้เยาวชนเข้ามามีโอกาสในกิจกรรมต่างๆ ซึ่งในปัจจุบันนี้ พบว่าได้รับความร่วมมืออยู่บ้างแต่ก็ยังไม่เต็มที่ จะอาศัยกลุ่มผู้ปกครองให้ช่วยเข้มงวดและดูแล เพื่อกระตุ้นเตือนเป็นการเพิ่มเติม โดยเฉพาะเรื่องของความประพฤติเยาวชนที่เริ่มเปลี่ยนแปลงมากขึ้นเรื่อยๆ มีการส่งเสริมการเรียนรู้ทางด้านการเกษตร เพราะในปัจจุบันนี้ เมื่อเด็กๆ เรียนจบก็จะออกมาทำงานรับจ้างอยู่นอกหมู่บ้านเสียเป็นส่วนใหญ่ มีการปลูกฝังให้เห็นถึงความสำคัญของป่าที่มีผลต่อหมู่บ้าน และปลูกจิตสำนึกลงไปตั้งแต่เด็ก ซึ่งจะมีหน่วยพิทักษ์ป่าสวนผึ้งในตำบลเป็นกำลังสำคัญของกิจกรรม

3) กลุ่มการอาชีพ ซึ่งจะดูแลเรื่องงานจักสานแข่งของสมาชิกภายในหมู่บ้าน มีการรวมตัวกันเพื่อการกู้ยืมจาก ธนาคารเพื่อการสงเคราะห์และการเกษตร (ชกส.) ในการลงทุน โดยมีคณะกรรมการตลอดจนที่ปรึกษาที่เป็นหน่วยงานของรัฐเข้ามาช่วยดูแล

จากการจัดการบริหารและการปกครองที่มีการช่วยเหลือกันภายในหมู่บ้าน ทำให้หมู่บ้านบ่อหวีเป็นที่ยอมรับจากภาครัฐจนได้รับรางวัลหมู่บ้านดีเด่นในกลุ่มงานต่างๆ เช่น หมู่บ้านแข็งแรง , หมู่บ้านปลอดยาเสพติด , หมู่บ้านระบบป้องกันดีเด่น เป็นต้น อีกทั้งผู้นำหมู่บ้านได้ประชุมคณะกรรมการหมู่บ้านให้มีการสร้างคณะกรรมการะเหรี่ยง ออกไปแสดงในวาระต่างๆ ที่หมู่บ้านได้รับรางวัล จึงทำให้กะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักเพิ่มมากยิ่งขึ้น



ภาพที่ 16 เกียรติบัตรดีเด่นของหมู่บ้าน0.



ภาพที่ 17 โล่รางวัลดีเด่นของหมู่บ้าน



ภาพที่ 18 ป้ายคำประกาศเจตนารมณ์ที่ติดไว้ในหมู่บ้านบ่อหวี

4.3.3 ระบบเศรษฐกิจ

กะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวีมีรายได้จากการประกอบอาชีพหลักในปัจจุบันที่ชาวบ้านบ่อหวีใช้ในการเลี้ยงชีพแบ่งเป็นดังนี้ คือ

4.3.3.1 จักสานแข่ง

สำหรับการสานแข่งนี้ได้รับงบประมาณจากรัฐบาลเป็นเงินทุนของกลุ่มและ เครื่องรีดตอ 6 ตัว เป็นเงิน 120,000 บาท กลุ่มจักสานมีสมาชิก 75 ครัวเรือน มีการประเมินรายได้ว่า หนึ่งครัวเรือนใช้ไม้ประมาณ 400 ลำต่อหนึ่งเดือน ไม้ไผ่จำนวน 400 ลำจะได้แข่งประมาณ 160 ใบๆ ละ

25 บาท ทำให้สมาชิกได้รับรายได้ไม่ต่ำกว่า 3,975 บาทต่อหนึ่งเดือน ซึ่งจะมีคณะกรรมการในฝ่ายการคลังของหมู่บ้านจะร่วมกันบริหารการเงินของหมู่บ้าน คอยจัดเก็บรายได้จากพ่อค้าที่มารับซื้อเงาะสวนภายในหมู่บ้าน โดยจัดเก็บใบละ 50 สตางค์ เข้าหมู่บ้าน เงินที่จัดเก็บได้นั้น จะนำมาใช้เกี่ยวกับพัฒนาหมู่บ้านเป็นหลัก ซึ่งการจัดเก็บรายได้ต่อเดือนนั้นจะมีรายได้ ขึ้นต่ำประมาณ 1,500 บาทและ สูงสุดประมาณ 3,000 บาทต่อเดือน ในการใช้จ่ายเงินกองคลังของหมู่บ้านนั้น จะต้องได้รับการอนุมัติ จากคณะกรรมการหมู่บ้านฝ่ายต่างๆ เห็นสมควร จึงนำเงินส่วนนี้มาใช้จ่ายได้เพื่อความถูกต้อง โดยคณะกรรมการการคลังจะต้องชี้แจง รายรับ-รายจ่าย ในการประชุมทุกวันที่ 6 ของเดือน ได้รับทราบทุกเดือน เพื่อให้คณะกรรมการฝ่ายต่างๆ และราษฎรได้รับทราบโดยทั่วกัน



ภาพที่ 19 เครื่องรีดดอก



ภาพที่ 20 การจักสานเข่งในหมู่บ้าน

4.3.3.2 แปลรูปพริกกะเหรี่ยง

กลุ่มสตรีของหมู่บ้านได้จัดตั้งกลุ่มแปรรูปพริกกะเหรี่ยง เป็นพริกแกงกะเหรี่ยงแกงเผ็ด แกงส้ม แกงเขียวหวาน ด้วยการร่วมหุ้นของสมาชิก หุ้นละ 100 บาท โดยได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546 และเคยได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดแกงเขียวหวานในงานราชบุรี 2004 ที่จังหวัดราชบุรี โดยมีการประชุมฝ่ายพัฒนาสตรีเป็นประจำทุกเดือน

4.3.3.3 รับจ้าง

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ มีพระราชดำริให้ดำเนินงานโครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ จังหวัดราชบุรี เริ่มเข้าดำเนินงานในเดือนสิงหาคม 2545 เป็นต้นมา เพื่อเป็นแหล่งผลิตอาหาร และขยายผลไปสู่การค้าให้กับประชาชนในพื้นที่ทั่วไปโดยไม่เน้นผล

ถ้าใคร เผยแพร่ความรู้ด้านการเกษตรให้ความรู้แก่ชาวบ้านที่เข้ามาทำงานเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้จากการที่ได้ปฏิบัติจริงในฟาร์มในลักษณะของการ “ LEARNING BY DOING ” ฝึกอาชีพภายในฟาร์มสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ ตลอดจนเป็นการจ้างแรงงาน เพื่อให้ชาวบ้านมีรายได้ นอกจากนี้โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ เดิมเป็นพื้นที่เหมืองแร่ร้างของบริษัทสินนันทวัฒน์ เนื้อที่ประมาณ 219 ไร่เศษ เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2545 สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระราชเสาวนีย์เกี่ยวกับการจัดตั้งฟาร์มตัวอย่าง ไว้ตอนหนึ่งความว่า “... ตอนนี้พยายาม จะเริ่มทำฟาร์มตัวอย่าง ที่อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี หวังให้เป็นแหล่งผลิตอาหาร เป็นคลังอาหารที่หล่อเลี้ยงคนไทย จะเป็นที่น่าหวาดเกรงว่า ต่อไปอาหารจะแพงมาก และคนที่ยากจนจะลำบาก ต้องตั้งคลังอาหารขึ้นตามที่ต่างๆ...” จากโครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ ทำให้ชาวบ้านบ่อหวีเข้ามามีอาชีพรับจ้างอยู่ในฟาร์มตัวอย่างนี้เป็นอาชีพหลักอีกอาชีพหนึ่ง



ภาพที่ 21 ฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์

4.3.3.4 การเกษตร

สำหรับอาชีพทางการเกษตรนั้น ชาวบ้านได้รับที่ดินจัดสรรตามโครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน แต่ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินโดยมีกรรมการฝ่ายส่งเสริมอาชีพของหมู่บ้านคอยช่วยติดต่อประสานงานระหว่างชุมชนกับหน่วยงานของรัฐบาล เช่น พัฒนาการอำเภอและเกษตรอำเภอ เป็นต้น มีโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยคอกหมู หน่วยดำเนินการชลประทาน ราษฎรได้รับการใช้น้ำเพื่อการเกษตร โดยแหล่งน้ำเพื่อเกษตรมี ใช้น้ำได้ตลอดทั้งปี ซึ่งแต่เดิมกะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวีจะทำอาชีพทางการเกษตรเป็นหลัก โดยปลูกข้าวไร่มากที่สุด แต่ในปัจจุบันการซื้อข้าวจากในเมืองเข้าไปบริโภคในหมู่บ้านสะดวกสบาย การทำข้าวไร่ก็ลดลง อาชีพทางการเกษตรก็ลดลง คงพอเหลือบ้างก็จะเป็นไร่ข้าวโพด มันสำปะหลังและปลูกผักสวนครัว

4.3.3.5 ค้าขาย

ภายในหมู่บ้านจะมีร้านค้าอยู่ 6 ร้านตั้งเป็นจุดๆ ไม่ห่างจากกันมากนัก มีร้านขายเครื่องอุปโภคบริโภค 4 ร้าน ร้านเพื่อการเกษตร 1 ร้าน และร้านตัดผม 1 ร้าน และในทุกๆ วันศุกร์จะมีตลาดนัดที่คนในเมืองจะนำของขึ้นมามาขายในหมู่บ้าน ก็จะมีชาวบ้านนำผักสวนครัวมาขายในตลาดนัดรวมอยู่ด้วย



ภาพที่ 22 ร้านค้าที่ตั้งอยู่ในหมู่บ้านบ่อหวี

4.3.3.6 ทอผ้า

ในปัจจุบัน อาชีพทอผ้าในหมู่บ้านมีเหลือเพียง นายอาทิตย์ ดาววัลย์เพียงบ้านเดียวที่ยังทอผ้าอยู่ แต่ก็จะเป็นการทอเพื่อสวมใส่เอง ซึ่งส่วนใหญ่คนในหมู่บ้านจะหันไปใส่เสื้อผ้าจากการซื้อหาในเมือง หรือจากร้านค้าที่มาเปิดตลาดนัดในหมู่บ้าน จึงทำให้อาชีพทอผ้าหายไปจากหมู่บ้าน

สำหรับกองทุนต่าง ๆ ของหมู่บ้านเพื่อช่วยเหลือสมาชิกหมู่บ้านเพื่อนำไปประกอบอาชีพให้มีรายได้เพิ่มขึ้นนั้น คณะกรรมการได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน (หนึ่งล้านบาท) ที่ได้รับอนุมัติเมื่อเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2544 เป็นเงินกองทุนเพิ่มเติม

4.3.4 ระบบการศึกษา

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีเสด็จมาบ้านบ่อหวี ทรงมีพระราชดำริให้สร้างโรงเรียนขึ้นหนึ่งหลัง โดยมีพระประสงค์ให้เด็กชาวเขาได้เรียนภาษาไทย โดยมีตำรวจชายแดนเป็นครูผู้สอน เริ่มสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2514 มาจนถึงปี 2538 จากนั้นก็โอนมาเป็น โรงเรียนกลุ่มนักข่าวหญิง 2 เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 แห่ง มีจำนวนบุคลากรครู 8 คน ชาย 6 คน หญิง 2 คน จำนวนนักเรียน 266 คน ชาย 120 คน หญิง 146 คน



ภาพที่ 23 บริเวณโรงเรียนในหมู่บ้านบ่อหวี

ชาวบ้านส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา สำหรับลูกหลานในรุ่นใหม่ที่เรียนจบจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในหมู่บ้านแล้ว ก็จะเข้ามาศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาที่โรงเรียนรุจิรภัทร (ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 3 หัวยม่วง) และโรงเรียนสวนผึ้งวิทยา จากนั้นก็จะเข้ามาศึกษาต่อที่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเขาเขียว จังหวัดราชบุรี



ภาพที่ 24 การเรียนในชั้นของเด็กๆหมู่บ้านบ่อหวี

สำหรับโรงเรียนกลุ่มนักข่าวหญิง 2 นี้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จเป็นการส่วนพระองค์หลายครั้ง เพื่อติดตามการศึกษาของชาวเขา ทรงรับสั่งให้ครูติดตามเด็กที่จบการศึกษาในระดับชั้นประถม 6 ที่ไม่เข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา ส่งชื่อนักเรียนชาวเขาที่ยังไม่มีบัตรประชาชน ไปยังสำนักพระราชวังเพื่อรับรองการเข้าศึกษาต่อวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเขาเขียว จังหวัดราชบุรี เพื่อเป็นการสานงานต่อ เนื่องจากโรงเรียนนี้ได้รับการก่อตั้งเพื่อพัฒนาการศึกษาให้ชาวเขา จากสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

4.3.5 การรักษาโรคและสุขอนามัย

ในตำบลตะนาวศรีมีสถานีนอนามัยจำนวน 2 แห่ง และตั้งอยู่ในหมู่บ้านบ่อหวี 1 แห่ง โดยมีพยาบาลประจำสถานีอนามัย 1 คน ทันตภิบาล 1 คนและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอีก 2 คน



ภาพที่ 25 สถานีอนามัย ที่ตั้งอยู่ในหมู่บ้านบ่อหวี

บ้านบ่อหวีได้จัดตั้งฝ่ายการสาธารณสุขในหมู่บ้าน มีหน้าที่คอยประสานงานกับเจ้าหน้าที่อนามัยและชาวบ้าน เช่น การณรงค์ป้องกันโรคโปลิโอ การฉีดวัคซีนในเด็ก หรือการป้องกันโรคเท้าช้าง ซึ่งได้รณรงค์ไปแล้ว และได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ในรายผู้สูงอายุ จะคอยดูแลตรวจสุขภาพ ทุก 3 เดือน โดยจัดตั้งเป็นกลุ่มผู้สูงอายุ มีการรณรงค์ต่อต้านไข้เลือดออก ร่วมกันกำจัดลูกน้ำยุงลายทำลายแหล่งน้ำขังที่จะเกิดลูกน้ำยุงลาย จัดรณรงค์ต่อต้านโรคโปลิโอ



ภาพที่ 26 การตรวจสุขภาพในหมู่บ้าน

สำหรับการรักษาแบบพื้นบ้านโดยสมุนไพร ในปัจจุบันไม่พบว่าในหมู่บ้านบ่อหวีมีหมอสมุนไพรเลย การรักษาในแผนปัจจุบันที่เข้าไปตั้งสถานีอนามัยในหมู่บ้าน มีบทบาทและได้รับการยอมรับจากชาวบ้านมากกว่า ถ้ามีอาการที่จะต้องรักษาเกินขีดความสามารถของสถานีอนามัย ก็จะส่งผู้ป่วยเข้าไปรักษาที่โรงพยาบาลสวนผึ้งซึ่งออกจากหมู่บ้านมาเพียง 25 กิโลเมตร ตลอดจนการคมนาคมก็สะดวกสบาย เส้นทางเป็นถนนลาดยางตลอดสาย

4.3.6 ระบบเครือญาติ

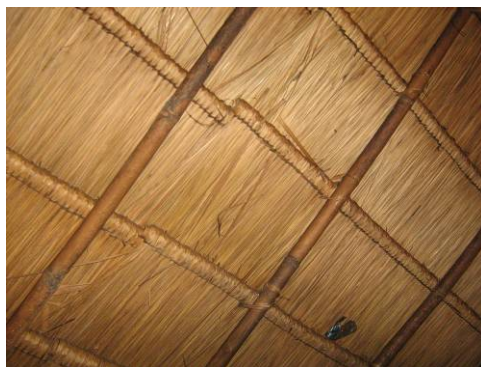
สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันสำคัญที่สุดของกะเหรี่ยงบ้านบ่อหวี เป็นแหล่งปลูกฝังสิ่งต่างๆ ให้กับลูกหลานตามความเชื่อ ตามประเพณี ให้อยู่ให้สังคมได้อย่างมีความสุข ความเชื่อเป็นสิ่งสำคัญลำดับแรกที่กำหนดสิ่งต่างๆ ให้อยู่ให้ครอบครัว ชาวกะเหรี่ยงบ้านบ่อหวียังมีความเชื่อในเรื่องสายตระกูล ซึ่งมีการนับถือเชื้อสายฝ่ายมารดา (Matrilineal descent) เป็นหลัก ผู้หญิงมีบทบาทหน้าที่สำคัญในครัวเรือนมาก ทั้งการดูแลกิจการต่างๆ ในครัวเรือน ดูแลบ้านเรือน หุงหาอาหาร และที่สำคัญคือการดูแลใส่ใจการไหว้ผีบรรพบุรุษและเป็นแกนนำของสายตระกูลในการประกอบพิธีกรรมต่างๆ ผู้หญิงเป็นผู้สืบทอดสายตระกูลในอนาคต ผู้ชายที่แต่งงานด้วยจะเป็นฝ่ายเข้ามาอาศัยอยู่ในครอบครัวของภรรยา และเมื่อถึงเวลาสมควรจึงแยกออกไปตั้งครอบครัวต่างหากได้ ลักษณะครอบครัวของชาวกะเหรี่ยงส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยว(nuclear family)และยังถือระบบผัวเดียวเมียเดียว(Monogamous) อย่างเคร่งครัด ปัญหาการหย่าร้างจึงไม่ค่อยมี

4.3.7 ที่อยู่อาศัย

บ้านของชาวกะเหรี่ยงบ้านบ่อหวีเดิม ส่วนใหญ่โครงสร้างของเรือนเป็นไม้ไผ่บง มีขนาดประมาณ 4 x 4 เมตร มีเสาสูง 3 เมตร ด้านข้างด้านละ 3 ต้น และมีเสาช่วงกลางสูง 4 เมตรอีก 3 ต้น ช่วงเท่าๆ กัน บางบ้านอาจมีเสาดัง 16 ต้น หลังคามุงด้วยใบจากหรือใบคาโดยใช้หวายผูก ส่วนฝาบ้านใช้ฟากไม้ไผ่บุตามแนวตั้ง อาจมีการเสริมความแข็งแรงของลวด โดยเพิ่มเสาดอมหัวทุกช่วงกลางของลวด ปลูกพื้นบ้านด้วยฟากไม้ไผ่ บางบ้านมีการสร้างชานหน้าบ้านออกไปอีกด้านละ 1 ช่วงเสา ใช้บันไดไม้ไผ่วางพาด เพื่อขึ้นเรือน พื้นใช้ฟากไม้ไผ่ปู ฝาฉาด



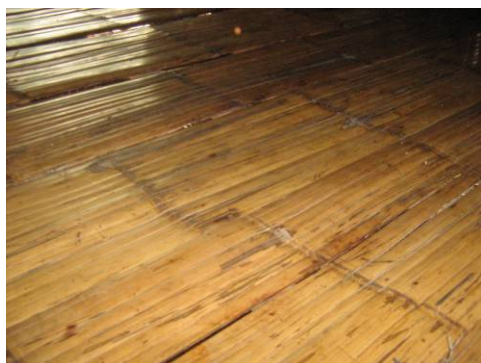
ภาพที่ 27 บ้านกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี



ภาพที่ 28 หลังคาบ้านด้านใน



ภาพที่ 29 หลังคาบ้านด้านนอกมองด้วยจาก



ภาพที่ 30 พื้นบ้านปูด้วยฟากไม้ไผ่



ภาพที่ 31 ฝาบ้านกั้นด้วยฟากไม้ไผ่



ภาพที่ 32 บันไดไม้ไผ่



ภาพที่ 33 กานไม้ไผ่

การยกระดับพื้นบ้านให้มีได้ถุนบ้าน บางบ้านยกบ้านได้ถุนสูง 1 เมตร 50 เซนติเมตร บางบ้านก็ยกเพียง 1 เมตร การกั้นห้องนอนจะใช้ฟากกั้นเป็นฝา เว้นช่องประตูและเว้นส่วนบนของฝาไว้ให้ห่างจากหลังคา ประมาณ 1-2 ฟุต ชาวกะเหรี่ยงเชื่อว่าเป็นทิศตะวันตกเป็นที่อยู่ของผี ดังนั้นจึงห้ามไม่ให้นอนหันหัวไปทางทิศตะวันตกโดยเด็ดขาด ทิศเหนือของบ้านจะทำเป็นหิ้งพระบูชา เนื่องจากด้วยกะเหรี่ยงบ้านบ่อหรีนับถือศาสนาพุทธ ห้องครัว หรือส่วนของเตาหุงข้าว อยู่ในตัวบ้านทำด้วยไม้ไผ่สับเป็นฟากปูพื้น มีเหล็กตั้งเป็นเตาสามเส้าสูงจากพื้นประมาณ 4-6 นิ้ว สำหรับวางหม้อใช้ไม้พินมาสวมบนพื้นเตาส่วนนี้ ในปัจจุบันมีบางบ้านก็แยกมาทำครัวอยู่นอกตัวบ้าน



ภาพที่ 34 หิ้งพระภายในบ้าน



ภาพที่ 35 บริเวณครัวภายในบ้าน

ส่วนประกอบเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยที่สำคัญทางความเชื่อของบ้านกะเหรี่ยงอย่างหนึ่งคือ บันได ชาวกะเหรี่ยงมีความเชื่อว่าบันไดของบ้านต้องมีจำนวนชั้นเป็นเลขคี่ ส่วนของเตาไฟ และบันไดบ้านนั้นเป็นส่วนที่สำคัญมากที่สุด ที่จะต้องใช้ประกอบพิธีเรียกขวัญ โดยการใช้ทัพพีเคาะที่

เสาไม้ไผ่ ที่บันไดและเตา พิธีกรรมนี้เป็นการประกอบพิธีเรียกขวัญประจำปีของชาวกะเหรี่ยง ใน ประเพณีกินข้าวห่อ

ปัจจุบันในหมู่บ้านบ่อหวิจะพบบ้านกะเหรี่ยงแบบเดิมอยู่เพียงไม่กี่หลัง ส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงหันไปใช้เสาปูน กำแพงอิฐ และใช้สังกะสีหรือกระเบื้องมุงหลังคา ใช้ไม้เนื้อแข็งแทน ไม้ไผ่และมีอุปกรณ์เครื่องใช้อำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น จานเคเบิล โทรทัศน์ เครื่องปรับอากาศ อย่างคนเมือง จากเดิมเรื่องฐานะของคนกะเหรี่ยงจะดูจากข้าวในยุ้งฉาง หรือจำนวน วัว ควาย ที่ เจ้าของบ้านมีอยู่ แต่ในปัจจุบันลักษณะของบ้านเรือนก็เริ่มมีบทบาทในการแสดงฐานะของเจ้าของ บ้าน โดยเฉพาะบ้านของผู้นำในหมู่บ้าน ร้านค้า ก็ก่อสร้างแบบบ้านในเมือง



ภาพที่ 36 บ้านมุงหลังคาสังกะสี



ภาพที่ 37 บ้านเสาปูน ฝาอิฐ



ภาพที่ 38 บ้าน 2 ชั้นแบบในเมือง



ภาพที่ 39 บ้านผู้ใหญ่น้ำพล วงศ์ทอง



ภาพที่ 40 จานเคเบิลในหมู่บ้านบ่อหวี



ภาพที่ 41 จานเคเบิลในหมู่บ้านบ่อหวี

4.3.8 อาหารและโภชนาการ

เดิมอาหารหลักของกะเหรี่ยงโปได้แก่ข้าวเจ้าหุงและผักต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะปลูกเอง นำมาผัดกับพริกและเกลือ อาจจะเป็นแกงและน้ำพริก พริกที่กะเหรี่ยงใช้ปลูกเป็นพันธุ์พริกที่นำมาจากฝั่งพม่า จะมีรสเผ็ดจัด จนมีคำเรียกพริกประเภทนี้ว่า “พริกกะเหรี่ยง” ในทุกมื้ออาหารของกะเหรี่ยงจะต้องมีพริกประกอบอยู่ด้วยเสมอ กะเหรี่ยงจะไม่ค่อยกินเนื้อสัตว์ในชีวิตประจำวัน เว้นเสียแต่จะมีการเซ่นผี แต่ในปัจจุบันอาหารของชาวกะเหรี่ยงในหมู่บ้านบ่อหวี มีการบริโภคอาหารแบบคนเมือง ใช้การจับจ่ายซื้อหาจากร้านค้าในหมู่บ้านหรือตลาดในเมืองแทนการปลูกกินเองเหมือนอย่างแต่ก่อน มีการบริโภคเนื้อสัตว์ ตลอดจนเครื่องดื่มประเภทต่างๆซึ่งหาซื้อได้จากร้านค้าในหมู่บ้าน

4.3.9 การแต่งกาย

ชาวกะเหรี่ยงบ้านบ่อหวีในปัจจุบัน มีการแต่งกายอย่างคนเมืองทั่วไป ในขณะที่ผู้วิจัยอยู่ในพื้นที่ สังเกตเห็นการแต่งกายของชาวกะเหรี่ยงในวิถีชีวิตประจำวันของหมู่บ้าน ไม่พบเห็นว่ามีใครในหมู่บ้านใส่ชุดกะเหรี่ยงเลย แม้กระทั่งผู้สูงอายุที่คาดว่ามันจะยังมีแต่งกายให้เห็นอยู่บ้างแต่ก็ไม่พบ อาจจะเป็นเพราะการคมนาคมที่สะดวกสบายในการเข้าเมืองที่จะซื้อหาเสื้อผ้าใส่อย่างคนเมือง หรือแม้กระทั่งตลาดนัดสัญจรที่เข้ามาในหมู่บ้านสัปดาห์ละครั้ง แต่ทั้งนี้สิ่งที่น่าเป็นห่วงก็คือ ชาวกะเหรี่ยงเริ่มรู้สึกว่าการแต่งกายแบบกะเหรี่ยงนั้น ทำให้ตนเองรู้สึกด้อยค่าในสังคม เป็นปัญหา

ด้านอัตลักษณ์ที่เกิดขึ้นจากความรู้สึกรักใคร่ของตัวตนกะเหรี่ยงที่อยู่ในสังคม สำหรับการแต่งกายด้วยชุดกะเหรี่ยงจะพบเห็นอยู่ก็เฉพาะในงานประเพณี เช่น งานประเพณีกินข้าวห่อ เทศกาลปีใหม่ สงกรานต์ เข้าพรรษา ทำบุญกลางบ้าน ซึ่งจะพบว่าคนที่เกี่ยวข้องกับพิธี สวมใส่ในการทำกิจกรรมหรือพิธีกรรม และก็พบว่าชาวบ้านทั่วไปก็สวมใส่ชุดกะเหรี่ยงอยู่บ้างแต่ไม่ทุกคน การแต่งกายที่เห็นก็จะพบว่าการประยุกต์เข้ากับเสื้อผ้าสมัยใหม่ เช่น ใส่เสื้อกะเหรี่ยงกับกางเกงยีนส์ สำหรับในงานประเพณีที่สำคัญ ผู้นำหมู่บ้านก็พยายามที่จะรักษาการแต่งกายเอาไว้ให้เห็นว่าพวกเราเป็นกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงโดยการขอความร่วมมือจากผู้ปกครองให้บุตรหลานแต่งกายด้วยเสื้อผ้ากะเหรี่ยง โดยเฉพาะเยาวชนที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นตัวแทนของพิธีกรรมก็จะแต่งกายด้วยชุดกะเหรี่ยงให้คงไว้แบบเดิมให้มากที่สุด



ภาพที่ 42 การแต่งกายชาวกะเหรี่ยงในหมู่บ้านบ่อหวี



ภาพที่ 43 การแต่งกายหนุ่มสาวชาวกะเหรี่ยงในหมู่บ้านบ่อหวีที่เข้าร่วมพิธีกรรม

ถ้ากล่าวถึงการแต่งกายของชาวกะเหรี่ยงบ้านบ่อหวีในงานประเพณีกินข้าวห่อซึ่งเป็นกิจกรรมที่ยังคงมีความสำคัญในรอบปี เป็นเพียงวาระเดียวที่จะยังพอเห็นการแต่งกายด้วยชุดกะเหรี่ยง แต่จะมีเพียงบุคคลต่างๆที่เป็นผู้เกี่ยวข้องในพิธีเท่านั้นที่สวมใส่ให้เห็น ซึ่งถ้าเป็นโอกาสในงานเทศกาลต่างๆ เช่น ปีใหม่ สงกรานต์ ที่จัดวันเดียวกับคนในเมือง เครื่องแต่งกายอย่างชาวกะเหรี่ยงก็แทบไม่ได้รับความสำคัญเลย ฉะนั้นเหตุเราจะพบการแต่งกายอย่างชาวกะเหรี่ยงในงานประเพณีกินข้าวห่อปีละครั้งเท่านั้น และที่สำคัญประเพณีกินข้าวห่อก็เริ่มแปรรูปไปจากเดิม มีเรื่องของการเมืองการปกครองเข้ามาแทรกแซงในช่วงต่างๆ อีกทั้งถูกนำมาประชาสัมพันธ์ให้เป็นเทศกาลท่องเที่ยวของจังหวัด ประเพณีเพื่อชาวกะเหรี่ยงเองก็ได้ถูกลดบทบาทลงไปมาก



ภาพที่ 44 การแต่งกายชาย ชาวกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี

สำหรับชุดการแต่งกายชาย ผู้ชายกะเหรี่ยงนั้นตามประเพณี ไม่มีการเปลี่ยนเครื่องแต่งกายเหมือนผู้หญิงหลังจากการสมรสแล้ว ที่ยังเห็นในปัจจุบัน ของงานประเพณีกินข้าวห่อ พบว่าเป็นชุดทรงกระสอบ สีแดงเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนั้นยังมีสีต่างๆ เช่น สีเขียว สีเหลือง สีนํ้าเงิน ซึ่งเสื้อแบบนี้หาซื้อง่ายในตลาด ไม่ได้ทอผ้าสวมใส่เองเหมือนอย่างแต่ก่อน คอเสื้อเป็น คั่ววี มีลายสีแดงขลิบขาวขลิบนํ้าเงินเป็นทางลง , ลายสีธงชาติไทย คอเสื้อเป็นลายผ้ากลางตัวลงมาถึงชายเสื้อ ด้านล่าง สวมเสื้อเชิ้ตสีขาวแขนยาวไว้ด้านใน นุ่งโสร่ง หรือสวมกางเกงขายาวสีดำ บางคนสวมเป็นกางเกงยีนส์ ชุดเด็กกับชุดผู้ใหญ่สามารถแต่งแบบเดียวกันได้ สำหรับในงานประเพณีกินข้าวห่อที่ผู้วิจัยได้เข้าไปร่วมสังเกตการณ์ในงาน พบว่ามีเพียงเด็กๆในคณะนักแสดงของดนตรีกะเหรี่ยงบ้านบ่อหวีที่จะต้องแสดงในงาน และเด็กๆที่ได้รับคัดเลือกให้เข้าร่วมพิธีกรรมเท่านั้นที่แต่งกายด้วยชุดกะเหรี่ยง

การแต่งกายของหญิงสาวกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี ยังคงพบการแต่งกายเป็นสองแบบ คือ

1) แต่เดิมชุดหญิงสาวที่ยังไม่ได้แต่งงาน เป็นชุดทรงกระสอบสีขาวยาวคลุมถึงข้อเท้า คอวี แขนสั้น ทอเส้นสีแดงเล็กๆ สีขาวก็เพื่อแสดงถึงความสาว ความสะอาดบริสุทธิ์ของผู้สวมใส่ เป็นชุดที่เด็กสาวชาวกะเหรี่ยง สวมใส่ตั้งแต่เด็กจนถึงแต่งงาน แต่ปัจจุบันที่พบในงานประเพณี กินข้าวห่อมีการอนุโลมให้เป็นชุดทรงกระสอบสีขาวยาวถึงเอวแล้วนุ่งผ้าซิ่น สำหรับเครื่องประดับ ที่เป็นลูกปัดนั้นไม่พบว่านำมาใส่ให้เห็นเลย



ภาพที่ 45 ชุดแต่งกายหญิงสาวชาวกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี

2) ชุดสำหรับหญิงสาวกะเหรี่ยงผู้ที่แต่งงานแล้ว หลังจากแต่งงานแล้ว การแต่งกายจะเปลี่ยนไปตามสถานภาพ คือ สวมเสื้อแขนสั้น สีแดง หรือสีต่างๆด้วยยาวแค่เอว มีลวดลายบริเวณ ส่วนบนของเสื้อตลอดไปถึงแขนทั้งสองข้าง นุ่งผ้าซิ่น



ภาพที่ 46 ชุดแต่งกายหญิงที่แต่งงานแล้วชาวกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี

4.3.10 ประเพณีและพิธีกรรม

ปัจจุบันนี้ประเพณีที่ยังหลงเหลืออยู่และยังมีความสำคัญกับหมู่บ้านบ่อหวี ได้แก่ ประเพณีกินข้าวห่อ ซึ่งเป็นประเพณีที่ชาวกะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวี ยังปฏิบัติ สืบต่อกันมาเป็นประจำทุกปี นับเป็นมรดกวัฒนธรรมทางชาติพันธุ์อันควรค่าสิ่งหนึ่งที่ควรอนุรักษ์สืบต่อไป ประเพณีกินข้าวห่อของกะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวีจะเริ่มในเดือน “หล่าค่อก” หรือ เดือนเก้า (เดือนสิงหาคม) ของทุกปี กะเหรี่ยงเชื่อว่าเดือนหล่าค่อกนี้ไม่ดีเป็นเดือนที่ภูตผีปีศาจ จะออกหากินโดยเฉพาะขวัญของชาวกะเหรี่ยงที่ไม่อยู่กับเจ้าของ และเมื่อขวัญของใครถูกภูตผีปีศาจจับกิน เจ้าของขวัญก็จะเกิดอาการเจ็บป่วยจนถึงตายได้

ตามตำนานของชาวกะเหรี่ยง มีเรื่องเล่าว่า เมื่อครั้งที่คนกะเหรี่ยงอยู่ทางภาคเหนือของเมืองจีน คนกะเหรี่ยงพบกับความทุกข์อย่างแสนสาหัส เกิดความป่วยไข้ และภัยจากธรรมชาติ คนกะเหรี่ยงเจ็บป่วยล้มตายจำนวนมาก จึงเกิดประเพณีเรียกขวัญเพื่อให้หายจากความทุกข์โศกเศร้าเพื่อสร้างขวัญกำลังใจให้กลับคืนมาโดยใช้ด้ายสีขาวผูกที่ข้อมือ เมื่อกะเหรี่ยงอพยพลงมาอยู่ในดินแดนลุ่มน้ำอิระวดีสาละวิน แม่น้ำโขง เจ้าพระยา การผูกแขนเรียกขวัญก็ยังคงสืบทอดกันมาพิสดังกล่าวยังเป็นเครื่องหมายที่แสดงถึงความดำรงอยู่ของเผ่าพันธุ์กะเหรี่ยง จุดประสงค์ของการผูกแขนเรียกขวัญก็เพื่อให้ลูกหลานชาวกะเหรี่ยงปราศจากโรคภัยไข้เจ็บมีความสุขความเจริญ มีอายุมั่นขวัญยืน อีกทั้งยังก่อให้เกิดความรักสามัคคีในกลุ่มของตนเองอีกด้วย สำหรับขั้นตอนของประเพณีกินข้าวห่อ แบ่งออกเป็นลำดับ

4.3.10.1 การเตรียมข้าวห่อ

ก่อนถึงวันกินข้าวห่อ ชาวบ้านกะเหรี่ยงทุกครอบครัวจะจัดเตรียม ข้าวเหนียว ฟืน น้ำมะพร้าว น้ำตาล ใบตอง ที่จะใช้ทำข้าวห่อเตรียมไว้ให้พร้อม สมาชิกในครัวเรือนจะช่วยกันทำข้าวห่อ คือข้าวเหนียวที่ห่อเป็นรูปทรงกรวยด้วยใบตองและดัมจนสุก ทำน้ำจิ้มคือมะพร้าวเกลียวกับน้ำตาล (กะเหรี่ยงเรียกหน้ากะฉิก) แต่ก่อนนี้ใช้จิ้มกินกับน้ำผึ้ง



ภาพที่ 47 การเคี่ยวไส้ข้าวห่อจากมะพร้าวกับน้ำตาล



ภาพที่ 48 การห่อข้าวเหนียวเป็นรูปทรงกรวยด้วยใบตองและต้มจนสุก

4.3.10.2 การเรียกขวัญในช่วงค่ำ

การเรียกขวัญในวันแรก จะเริ่มตอนเวลาค่ำประมาณ 2 ทุ่ม เมื่อทุกคนอยู่พร้อมกันแล้ว จะมีผู้เฒ่าที่เคารพนับถือเป็นผู้นำทางพิธีกรรม สำหรับการสังเกตการณ์ของผู้วิจัยที่บ้านผู้ใหญ่นัฏพล วงศ์ทอง พ่อบุญมิตร ทองผาไหล อาจารย์ทางศาสนาและวัฒนธรรมของหมู่บ้านจะเป็นผู้ทำพิธีเรียกขวัญ โดยนำสิ่งของทั้งหมดที่เตรียมไว้ใส่ลงในถาดหรือกระบุงไปวางไว้บริเวณบันไดบนชานบ้าน ทุกคนจะอยู่พร้อมกันตรงบริเวณหัวบันได ผู้เรียกขวัญถือทัพพีไม้เคาะที่หัวบันได จากนั้นก็จะยิงปืนขึ้นฟ้า ตีเกราะเคาะไม้เป็นการส่งสัญญาณเรียกขวัญที่อยู่ไกลให้ได้ยินเสียง เพื่อขวัญจะได้กลับมา การใช้ทัพพีไม้เคาะหัวบันไดจะเคาะไปพร้อมกับกล่าวคำเรียกขวัญ



ภาพที่ 49 สิ่งของทั้งหมดที่เตรียมไว้ใช้ในการเรียกขวัญ ในบ้านบ่อหวีปัจจุบัน

สิ่งของที่ใช้ในการเรียกขวัญเดือนหล่าค่อ(เดือนเก้า)

การเตรียมสิ่งของที่ใช้ในการเรียกขวัญแต่เดิมนั้นมี 10 อย่างและมีความหมาย ดังนี้

- 1) ข้าวเหนียวห่อต้มสุก ให้ความหมายถึงความสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน การหล่อหลอม รวมตัวกันเหนียวแน่น ไม่แตกแยกกัน
- 2) กล้วยน้ำว่าสุก ให้ความหมายถึงความรักการแพร่ขยายของกลุ่มชาติพันธุ์ เหมือนกล้วยที่แตกหน่อ ออกผลได้อย่างเจริญงอกงาม
- 3) ด้ายสีขาวปั่นจากฝ้าย ให้ความหมายของด้ายขาว คือ ความดี ความบริสุทธิ์แห่งจิตใจ ส่วนด้ายสีแดง ใช้ในการผูกแขนเรียกขวัญให้กลับมาอยู่กับเจ้าของขวัญ
- 4) อ้อย ให้ความหมาย การสืบเผ่าพันธุ์เป็นทอดๆ ต่อกันไปไม่ขาด เหมือนอ้อยที่มีลำข้อเป็นปล้องๆ เมื่อนำข้ออ้อยไปปลูกที่ไหน ก็จะงอกงามแตกกอใหม่ได้อย่างเจริญงอกงาม
- 5) ดอกเข็ม หมายถึง ความมั่นคง การดำรงอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์
- 6) น้ำ ให้ความหมายถึง ความร่มเย็น อยู่เย็นเป็นสุข
- 7) ข้าวปั้น ให้ความหมายถึงเผ่าพันธุ์อยู่รวมกัน เป็นกลุ่มเป็นก้อนเหมือนก้อนข้าวปั้น
- 8) น้ำผึ้ง ในปัจจุบันหายากขึ้นกว่าแต่ก่อน จึงใช้มะพร้าวชุดเคี้ยวน้ำตาลแทนน้ำผึ้ง
- 9) ทัพพี เป็นเครื่องใช้ภายในห้องครัว ใช้สำหรับดักข้าว ลักษณะของไม้ทัพพี มีด้ามไว้จับปลายทัพพีจะแบน เหตุที่ใช้ทัพพีเรียกขวัญก็เพราะว่าทัพพีมีลักษณะคล้ายกับลิ้นของมนุษย์ ที่มีหน้าที่ ชิมรสอาหาร การใช้ทัพพีไม้ในการเคาะหัวบันไดบ้านเรียกขวัญนั้น ทัพพี จึงเป็นเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ แทน ลิ้น ที่ส่งเสียงเรียกให้ขวัญกลับมา

10) สร้อยคอหรือเครื่องประดับ เพื่อให้ขวัญได้สวมใส่ในช่วงคำสมาธิของครอบครัวทุกคนจะต้องพร้อมหน้ากันทุกคน และเปิดประตู หน้าต่างทุกบานไว้รอรับขวัญของคนที่จะกลับมา ที่เหนือหัวนอนก็จะจัดเตรียมสำหรับสำหรับขวัญของตน

สำหรับการเตรียมสิ่งของที่ใช้ในการเรียกขวัญของหมู่บ้านบ่อหวี จะเหลือเพียงแค่ ข้าวเหนียวห่อต้มสุก , มะพร้าวชุดเคี้ยวน้ำตาลแทนน้ำผึ้ง , กล้วยน้ำว่าสุก , ด้ายสีขาวปั่นสำหรับผูกบ้านแขกเมืองที่เข้ามาท่องเที่ยวในงานประเพณี ส่วนด้ายสีแดง ใช้ในการผูกแขนเรียกขวัญให้กับเจ้าของขวัญ ,ทัพพี และจุดเทียนในขณะทำพิธี ทั้งนี้ชาวบ้านลดสิ่งของต่างๆออกไปเพื่อความสะดวกและประหยัด เพราะในปัจจุบันสิ่งของต่างๆที่เตรียมนั้น มาจากการซื้อหา จึงคงไว้แต่ที่สิ่งของสำคัญหลักๆ สำหรับพิธีเรียกขวัญในประเพณีกินข้าวห่อในปัจจุบัน บางบ้านก็ไม่ทำเหมือนแต่ก่อน เพียงแต่เข้าไปร่วมที่ส่วนกลางในงานของหมู่บ้าน เป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายของครอบครัว

ตัวอย่างคำกล่าวเรียกขวัญที่ใช้ในช่วงตอนค่ำ

ขวัญเอ๋ย... จงกลับมา ๆ ๆ ขวัญเอ๋ยขวัญอยู่ในป่ามา อยู่ในดงมา อยู่ในห้วยมา อยู่ในหนองมา อยู่ในทุ่งนามา ดันน้ำ ปลายน้ำ จงกลับมา ขวัญจงอย่าไปอยู่กับผีอยู่กับสาว ไม่ใช่เพื่อนไม่ใช่พวก ไม่ใช่ฝูงเรา กลับมาอยู่กับเนื้อกับตัว อยู่ในไร่นา อยู่ในเมือง จงกลับมา มาอยู่กับพ่อกับแม่ มาอยู่กับปู่ย่าตายาย มาอยู่กับเมียกับผัว มาอยู่กับลูกกับหลาน มาอยู่กับบ้านกับช่อง อยู่กับทรัพย์สิน กลับมาดูแลขี้จาง กลับมาดูแล ช้าง ม้า วัว ควาย อย่าได้ฟัง ภูต ผี ปีศาจ อย่าไปอยู่กับสิ่งชั่วร้าย อย่าไปเชื่อฟังคำยุแหย่ อย่าไปอยู่ในป่าช้า อย่าไปฟังคำคนชาติอื่น ขวัญเอ๋ยจงกลับมา นำเงินมา นำทองกลับมา กลับมามีความสุขกับพ่อกับแม่ กับพี่กับน้อง กลับมาอยู่กับบ้านกับช่อง จงกลับมาอยู่กับเนื้อกับตัว อย่าได้เที่ยวไปจนไกล กลับมาอยู่กับเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ของเราชั่วกาลนาน

กล่าวคำเรียกขวัญว่า ปฐู หล่า เ่ง ถ่าย... (ขวัญเอ๋ย...จงกลับมา...) 3 ครั้ง ผู้ที่เรียกขวัญจะถามทุกคนพร้อมกันว่า “ขวัญกลับมาหรือยัง” ทุกคนจะตอบพร้อมกันว่า “กลับมาแล้ว” ผู้เรียกขวัญก็จะหยุดเคาะหัวบันไดบ้าน ทุกคนก็จะไปรวมกันที่ครัวหน้าเตาไฟ พร้อมกับนำสำรับสิ่งของสำหรับขวัญไปด้วย ทุกคนอยู่ในอาการสงบครุ่นหนึ่ง เป็นการรอเวลาให้ขวัญได้หยุดพักให้หายเหนื่อยจากการเดินทาง จากนั้นก็จะเริ่มเรียกขวัญอีกครั้งเป็นการเชิญชวนให้ขวัญรับประทานอาหารที่เตรียมไว้ ในครั้งนี้จะใช้ทัพพีไม้เคาะที่เสาที่เป็นชั้นวางของเหนือเตาไฟ เมื่อขวัญรับประทานอาหารเสร็จแล้ว จะพาขวัญไปที่ห้องนอนเพื่อให้ขวัญได้พักผ่อนใช้ทัพพีไม้เคาะที่ประตูห้องนอนและนำสำรับสิ่งของสำหรับขวัญวางไว้บนชั้นวางของในห้องนอน เป็นการเสร็จพิธี เรียกขวัญในคำคืนแรก การเรียกขวัญในคืนนี้จะไม่มีการผูกแขน



ภาพที่ 50 พ่อบุญมิตร ทองผาเฒ่า อาจารย์ผู้ทำพิธีเรียกขวัญ

4.3.10.3 การเรียกขวัญในช่วงไกล่รุ่ง

เมื่อไกล่รุ่งก่อนที่ฟ้าจะสว่างประมาณ 5 นาฬิกา จะมีการเรียกขวัญอีกครั้งหนึ่ง กระทำเหมือนคำวันก่อน นาคอกไม้ กล้วย อ้อย ข้าวห่อ ถือไว้ นาค้ายสีแดงจุ่มน้ำในถ้วย 3 ครั้งใช้ค้ายสีแดงพันข้อมือผู้ที่เกิดในเดือนเก้าและเจ้าของบ้าน ผู้เรียกขวัญจะนำสิ่งของไปวางไว้บนกระหม่อมอันเป็นที่อยู่ของขวัญ เป็นการรับรู้ว่าคุณขวัญได้กลับมาอยู่กับเจ้าของแล้ว

ตัวอย่าง กล่าวคำเรียกขวัญในช่วงไกล่รุ่ง

ขวัญเอ๋ยจงกลับมา ขอให้ขวัญของ ... (เอ่ยชื่อผู้รับขวัญ) ... จงมาอยู่กับพ่อแม่ กับลูกหลานกับเมียกับพี่ว มารับการผูกแขน มากินข้าวห่อ ถึงเวลาเดือน 9 แล้ว ขวัญเราจะต้องมารวมกันอยู่ในบ้าน กลับมาพักผ่อน มาอยู่เย็นเป็นสุข มากินอร่อย มากินของหวาน มาทำมาหากินอย่าได้มีเจ็บไข้ อย่าได้มีอันตรายใด ๆ ขอให้ชนะพวกยักษ์พวกมาร เดือนนี้เราอย่าไปเที่ยวให้ไกลนัก มาอยู่กับบ้านมาอยู่มาเรือน มาอยู่กับขี้จาง อยู่กับวัวกับควาย อยู่กับม้ากับช้าง อยู่ในเมืองมา อยู่ในป่ามา อยู่ต้นน้ำ อยู่ปลายน้ำ อยู่ในไร่ อยู่ในนา จงกลับมา ให้อยู่ร่มเย็นเป็นสุข ขวัญเอ๋ยจงกลับมา

ชาวกะเหรี่ยงจะไม่ปล่อยให้ค้ายบนข้อมือ หลุดหรือขาดไปจากข้อมือต้องรักษาไว้ เพื่อสร้างกำลังใจให้อยู่กับเนื้อกับตัวอย่างน้อย 7 วัน อีกทั้งยังเป็นการยืนยันและประกาศตนว่าผู้นั้นเป็นคนเชื้อสายกะเหรี่ยง บางคนรักษาค้ายบนข้อมือไปถึงอีกปีหนึ่งของเทศกาลเรียกขวัญ

4.3.10.4 การผูกแขนและการกินข้าวห่อกลางบ้าน

ทุกคนในหมู่บ้าน เมื่อทำพิธีในบ้านของตนเองเสร็จแล้ว ก็จะไปรวมตัวกันเรือนวัฒนธรรมกลางหมู่บ้านซึ่งได้จัดสร้างไว้ ผู้เฒ่าจะผูกข้อมือลูกหลานด้วยค้ายสีแดง เรียก “ผูกขวัญ” นอกจากนั้นก็จะยังผูกให้กับผู้มาเยือนอีกด้วย จากนั้นทุกคนก็จะร่วมกันกินข้าวห่อพร้อมกัน มีดนตรีและการแสดงของกะเหรี่ยง เพื่อความสนุกสนาน เสร็จแล้วแต่ละครอบครัวก็จะออกไปเยี่ยมเยือนร่วมรับประทานอาหารกับครอบครัวอื่นที่คอยเตรียมต้อนรับ นอกจากนี้ยังมีชาวกะเหรี่ยงจากบ้านอื่นไกลๆ ในเขตจังหวัดราชบุรี กาญจนบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ มาร่วมกินข้าวห่อด้วยการกินข้าวห่อของแต่ละหมู่บ้านจะจัดไม่ให้ตรงกัน เพื่อจะได้มีการแลกเปลี่ยนกันไปเยี่ยมเยือนกินข้าวของกันและกัน



ภาพที่ 51 เรือนวัฒนธรรมกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี



ภาพที่ 52 ผู้สูงผูกข้อมือเรียก “สู่ขวัญ” ให้ลูกหลานผู้มาเยือน



ภาพที่ 53 ข้าวห่อและการร่วมกินข้าวห่อในงานประเพณีเรียกขวัญกินข้าวห่อ

ในอดีตประเพณีเรียกขวัญเดือนเก้าในชุมชนกะเหรี่ยง ได้ถูกละทิ้งอยู่ช่วงระยะเวลาหนึ่ง ประมาณ ปี พ.ศ. 2526 จึงเริ่มมีการรื้อฟื้นประเพณีดังกล่าวขึ้นที่วัดบ้านบ่อและในปี พ.ศ. 2535 ผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ตลอดจนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้เข้ามาสนับสนุนและจัดงานประเพณีไทยตะนาวศรี นับแต่นั้นมาประเพณีเรียกขวัญเดือน 9 ของชาวกะเหรี่ยงสวนผึ้งจึงเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ทำให้กะเหรี่ยงสวนผึ้งกลับมาฟื้นฟูประเพณีดังกล่าวต่อเนื่องจวบจนถึงปัจจุบัน การกินข้าวห่อบ้านบ่อห้วยได้แพร่หลายไปมาก คนไทยทั้งใกล้และไกลก็ได้มีโอกาสเข้าร่วมประเพณีนี้ด้วย การจัดประเพณีกินข้าวห่อของชาวกะเหรี่ยงในปัจจุบันยังได้รับการสนับสนุนจากส่วนราชการ เช่น สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดราชบุรี องค์การบริหารส่วนตำบล และอำเภอ เป็นต้น ร่วมจัดให้เป็นเทศกาลงานรื่นเริงประจำปีของหมู่บ้าน



ภาพที่ 54 ผู้ใหญ่นัฏพล วงศ์ทอง แนะนำวงดนตรีและการแสดงของกะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวี

สิ่งที่น่าสนใจในงานกินข้าวห่อของหมู่บ้านกะเหรี่ยงบ้านบ่อหวีอีกอย่างหนึ่งที่ทำให้ชาวกะเหรี่ยงสวนผึ้งเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ก็คือวงดนตรีพร้อมทั้งการแสดงที่พยายามจะบอกความเป็นกะเหรี่ยงของตนขึ้นมา เป็นการย้ำเตือนคนในกลุ่มให้เริ่มตระหนักถึงความสำคัญของ ชาติพันธุ์ ในขณะเดียวกันก็แสดงให้เห็นถึงความเป็นกะเหรี่ยงแก่ผู้ที่ไม่เคยเชื่อมเยื่อในงาน โอกาสที่จะเห็นดนตรีและการแสดงอย่างนี้ในงานประเพณีกินข้าวห่อปีละครั้ง การแสดงความเป็นตัวคนที่ยึดติดอยู่กับประเพณีในรอบปีอาจจะไม่เพียงพอ คณะนักดนตรีและนักแสดงจึงทำหน้าที่ นำภาพความเป็นกะเหรี่ยง ออกไปสู่สังคมในโอกาสต่างๆอีกมากมาย และอาจเป็นไปได้เช่นเดียวกันว่า ผู้คนในสังคมจะได้มีโอกาสรู้จักและถามไถ่ว่ากะเหรี่ยงบ่อหวีคือใคร จากวงดนตรีที่เห็นในงานนี้เอง



ภาพที่ 55 วงดนตรีกะเหรี่ยงบ้านบ่อหวี



ภาพที่ 56 การแสดงของเด็กๆนักแสดงชุดแปลอักษร



ภาพที่ 57 การแสดงของเด็กๆนักแสดงชุดสานเสื่อ

4.3.11 ภาษาและการสื่อสาร

ชาวบ้านกะเหรี่ยงหมู่บ้านบ่อหวี ส่วนใหญ่จะใช้ภาษาไทยในการสื่อสารกัน การติดต่อราชการต่างๆ และกับบุคคลภายนอก ชาวบ้านสามารถพูดภาษาไทยเป็นอย่างดี ยังพบมีการใช้ภาษากะเหรี่ยงไปในการสื่อสารระหว่างชาวกะเหรี่ยงด้วยกันบ้าง และมีเพียงบางส่วนที่เข้าใจภาษาไทยแต่พูดไม่ได้ ส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุในหมู่บ้าน สำหรับเด็กๆรุ่นใหม่ในหมู่บ้าน ทุกคนเข้าเรียน

ภาษาไทยในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในหมู่บ้านและออกมาเรียนต่อในเมืองโดยที่ไม่มีโอกาสได้เรียนภาษากะเหรี่ยงเลย ถ้าจะมีการฝึกพูดภาษากะเหรี่ยงก็ต้องฝึกพูดจากผู้ปกครองเมื่อกลับมาจากโรงเรียน ปัญหาสำหรับเด็กๆ รุ่นใหม่เกี่ยวกับภาษากะเหรี่ยงก็คือ การไม่รู้ความหมายของคำที่พูด ซึ่งโอกาสที่จะใช้ภาษาในชีวิตประจำวันก็มีอยู่น้อยมาก จากการพัฒนาที่ต้องการให้ชาวกะเหรี่ยงมีจิตสำนึกรู้สึกว่าเป็นคนไทย เพื่อแย่งมวลชนในพื้นที่ดังกล่าว วันนี้ในหมู่บ้านบ่อหวี ภาษาเกือบจะสูญหายไป ตามสังคมที่เปลี่ยนแปลง เมื่อภาษาเกิดภาวะล่มสลายแล้ว วิถีชีวิตของความเป็นกะเหรี่ยงก็เกิดภาวะล่มสลายตามไปด้วย

4.3.11 ความสัมพันธ์กับรัฐ

บ้านบ่อหวีเป็นหมู่บ้านป้องกันชายแดนตนเองที่มีหน่วยงานของรัฐเข้ามาในพื้นที่หลายหน่วยงาน เพื่อให้ชาวกะเหรี่ยงได้รับการพัฒนา และรู้สึกว่าได้รับการยอมรับจากรัฐไทย ปลุกสำนึกให้รู้สึกว่าเป็นคนไทย หวงแหนแผ่นดินและช่วยกันดูแลความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ ที่เป็นพื้นที่ชายแดน ทั้งนี้อยู่ในความดูแลของชุดปฏิบัติการ โครงการจัดระบบเพื่อจัดระเบียบพื้นที่ชายแดนที่ 106 และมีหน่วยงานหลักของรัฐที่เข้ามาในหมู่บ้าน คือ โรงเรียนนักข่าวหญิง 2 (โรงเรียนตามพระราชดำริของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี) โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริสมเด็จพระบรมราชินีนาถฯ ศูนย์ศึกษาพรรณไม้ป่าสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ ศูนย์โรคเมืองร้อนนานาชาติราชนครินทร์ มหาวิทยาลัยมหิดล สถานีอนามัยตำบลตะนาวศรีและสถานีอนามัยบ้านบ่อหวี สถานีควบคุมไฟป่า สถานีพัฒนาและส่งเสริมอนุรักษ์สัตว์ป่าราชบุรีหน่วยพิทักษ์ป่าสวนผึ้งป่าหนองยาว ป่าหนองตาดั้ง และป่าห้วยม่วง หน่วยป้องกันรักษาป่าที่ 2 (รบ. 2) หน่วยทหารพรานจู่โจม ที่ 955

หน่วยงานของรัฐเหล่านี้เข้าไปในพื้นที่ เพื่อให้ชาวกะเหรี่ยงได้รับการพัฒนา ทั้งนี้เป็นการพัฒนาเพื่อดูแลป้องกันและปราบปรามปัญหาหลัก คือ ปัญหายาเสพติดปัญหา การลักลอบเข้าเมือง การขนแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง และปัญหาการ ตัดไม้ทำลายป่า ซึ่งเป็นปัญหาในพื้นที่ชายแดน เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อย

4.3.12 สถานที่ท่องเที่ยว

สถานที่ท่องเที่ยวในหมู่บ้านได้รับการพัฒนาเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้าไปท่องเที่ยวในพื้นที่ บ่อยครั้งขึ้น นอกเหนือจากช่วงประเพณีกินข้าวห่อที่มีเพียงปีละครั้ง มีรีสอร์ทที่เอกชนเข้าไปลงทุน และใช้ดนตรีและการแสดงของกะเหรี่ยงต้อนรับแขกบ้านแขกเมือง และที่สำคัญนักแสดงก็จะสวมเสื้อกะเหรี่ยงลายธงชาติไทย เพื่อแสดงตัวตนและย้ำความมีตัวตนในฐานะกลุ่มชนกะเหรี่ยง

สัณฐานไทย ให้เกิดการยอมรับจากสังคมภายนอกที่เข้าไปเยือน ในหมู่บ้านบ่อหวีมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญหลายแห่ง อาทิ

4.3.13.1 จุดชมทิวทัศน์ชายแดนห้วยคอกหมู ออกจากหมู่บ้านบ่อหวีเลี้ยวซ้ายขึ้นไปประมาณ 12 กิโลเมตร เป็นจุดสุดแดนสยามที่เราสามารถมองเห็นประเทศเมียนมาร์ และชมทิวทัศน์ได้อย่างสวยงาม โดยมีหน่วยเฉพาะของตำรวจตระเวนชายแดนดูแลให้ความสะดวกสบาย



ภาพที่ 58 จุดชายแดนห้วยคอกหมู

4.3.13.2 น้ำตกบ่อหวี ตั้งอยู่บนเทือกเขาตะนาวศรี เป็นแหล่งต้นน้ำลำภาชีที่ไหลย้อนขึ้นไปทางทิศเหนือลงสู่แกว่น้อยที่จังหวัดกาญจนบุรี มีจำนวน 7 ชั้น ออกจากตัวหมู่บ้านไปประมาณ 2 กิโลเมตร



ภาพที่ 59 บริเวณทางขึ้นน้ำตกบ่อหวี



ภาพที่ 60 รีสอร์ทเอกชน ที่เข้าไปตั้งในพื้นที่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

4.3.14 ปัญหาของบ้านบ่อหวี

บ้านบ่อหวีจะมีฝ่ายพัฒนาและการบริการ คณะกรรมการกลางหมู่บ้านจะรวบรวมข้อมูล และศึกษาปัญหาของหมู่บ้าน ค้นหาสาเหตุของปัญหาที่แท้จริง และพิจารณาเลือกแนวทางแก้ไข ปัญหาที่เหมาะสมของหมู่บ้าน นำมาจัดทำโครงการพัฒนาหมู่บ้านตามลำดับความสำคัญของ โครงการ เพื่อรวบรวมเป็นแผนพัฒนาหมู่บ้าน ซึ่งแบ่งออกเป็นปัญหาหลักๆ ดังนี้

4.3.14.1 ปัญหายาเสพติด

เนื่องจากปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาระดับประเทศ คณะกรรมการหมู่บ้านเล็งเห็น ความสำคัญของยาเสพติด จึงได้รณรงค์ให้ความรู้และตรวจสอบผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และ ได้จัดตั้งเป็นหมู่บ้านปลอดยาเสพติด และเพื่อสนองนโยบายของรัฐ คณะกรรมการพร้อมชาวบ้าน ได้ร่วมใจกันจัดพิธีดื่มน้ำสาบานว่าจะไม่เสพ ไม่ค้า ไม่ผลิต โครงการนี้ได้รับความร่วมมือจาก ประชาชนทุกครัวเรือน เกิดกลุ่มแกนนำเยาวชน การเฝ้าระวังที่ออกไปทำงานนอกหมู่บ้าน การขยาย พื้นที่ดำเนินการไปยังหมู่บ้านใกล้เคียง ไม่มีผู้เสพ ไม่เกิดผู้ค้ารายใหม่ ไม่มีการลักลอบนำยาเสพติด เข้ามาจากต่างประเทศจนได้รับรางวัลหมู่บ้านดีเด่นจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

4.3.14.2 ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองสามารถเฝ้าระวัง ดูแลควบคุมและจับกุมทหารพม่าที่ รุกล้ำเข้ามา ควบคุมการขนแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง อีกทั้งตามแนวชายแดนก็ยังมีตำรวจ ตระเวนชายแดนชุดปฏิบัติการต่างๆคอยดูแลอีกด้วย

4.3.14.3 ปัญหาการตัดไม้ทำลายป่า บ้านบ่อหวีสามารถจัดการการใช้ทรัพยากรป่าไม้ได้เป็นอย่างดี โดยทำงานร่วมกับหน่วยพิทักษ์ป่าที่ดูแลและรับผิดชอบป่าในพื้นที่อำเภอ สวนผึ้ง การจัดการที่ทำกินของชาวบ้าน กะเหรี่ยงจะไม่โค่นต้นไม้ใหญ่ นอกจากนั้นกะเหรี่ยงจะมีการพักพื้นที่ทำกินอย่างน้อย 2-3 ปี เพื่อจะหมุนเวียนมาเพาะปลูกอีกครั้ง ผู้วิจัยเข้าไปในพื้นที่ ได้มีโอกาสเดินทางเข้าไปในป่าชายแดน พบว่ายังมีความอุดมสมบูรณ์อยู่มาก

4.3.14.4 ปัญหาอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ บ้านบ่อหวีได้มีการประชุมคณะกรรมการของหมู่บ้าน เพื่อรื้อฟื้นความเป็นตัวตน โดยเลือกเอาดนตรีและการแสดงของกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี ออกแสดงสู่สังคม ภายใต้นโยบาย เรื่องความเป็นตัวตนของกะเหรี่ยงและความสามัคคี โดยใช้วาระต่างๆ ทั้งภายในหมู่บ้านและนอกหมู่บ้าน ในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด เป็นเวทีการแสดง อีกทั้งยังเป็นตัวแทนในทุกครั้งที่หมู่บ้านได้รับรางวัลเกียรติคุณ

4.4 กะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวีกับการเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์

บ้านบ่อหวีมีลักษณะภูมิประเทศและสภาพทั่วไปเป็นภูเขาสูงล้อมรอบติดชายแดน ในเขตพื้นที่ส่วนใหญ่มีทรัพยากรไม้ หินและแร่บางชนิด จากลักษณะภูมิประเทศและแหล่งทรัพยากรดังกล่าว พื้นที่ในอาณาเขตติดต่อชายแดนจึงเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่พรรคคอมมิวนิสต์จะแทรกซึมเข้าไปในหมู่บ้านเขา แผนความมั่นคงแห่งชาติที่พยายามแย่งชิงมวลชน แย่งชิงพื้นที่จนเกิดการสู้รบและการปราบปราม ทำให้เกิดการพัฒนามวลชนและพื้นที่มาอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความจงรักภักดีต่อชาติบ้านเมือง ทำให้หน่วยงานของรัฐเข้ามามีบทบาทในพื้นที่หลายหน่วยงาน เพื่อพัฒนาอาชีพให้บริการด้านการศึกษา ด้านอนามัย ส่งเสริมการปลูกพืชอาหารเพื่อป้องกันการตัดไม้ทำลายป่า การเปลี่ยนแปลงของกะเหรี่ยงบ้านบ่อหวี เกิดขึ้นจากทั้งปัจจัยภายในและภายนอก ปัจจัยภายนอก คือนโยบายการพัฒนาของรัฐ และองค์กรพัฒนาเอกชน ที่เข้ามาด้วยเพื่อพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้คนบ่อหวี ส่วนปัจจัยภายใน คือตัวชาวกะเหรี่ยงเองที่ได้เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตไป เช่น ทัศนคติที่เปลี่ยนแปลงไปจากบรรพบุรุษ ไม่พอใจกับพื้นฐานชีวิตของตนและหมู่บ้าน ยอมรับค่านิยม ความเชื่อ และวิถีปฏิบัติจากภายนอก จนหมู่บ้านมีสภาพเหมือนเป็นเมือง และปัญหาที่หนักอีกอย่างหนึ่งก็คือ ความแปรปรวนของธรรมชาติ ฝนตกไม่ถูกต้องตามฤดูกาล ผลผลิตไม่เพียงพอจนต้องเปลี่ยนอาชีพ

จากประเด็นที่ได้กล่าวมาข้างต้น บ้านบ่อหวีหนึ่งในหมู่บ้านของอำเภอสวนผึ้งจึงได้รับผลกระทบจากการพัฒนาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อัตลักษณ์ของชาวกะเหรี่ยงบ้านบ่อหวี ค่อยๆ ถูกกลืนหายไปพร้อมกับการพัฒนา ชาวบ้านต้องปรับตัวและยอมรับการเปลี่ยนแปลงซึ่งรัฐเป็นผู้กำหนด

ถ้ามองในด้านพัฒนา การบริการจากรัฐเข้าถึงทุกพื้นที่อย่างทั่วถึง ระบบสาธารณสุขปโภคเข้าถึง หมู่บ้าน การคมนาคมสะดวกสบาย ชาวชนได้รับการศึกษา ชาวสารและความบันเทิงผ่านสื่อ โทรทัศน์เข้าถึงทุกครัวเรือน โรคประจำท้องถื่นลดลงสุขภาพดีขึ้น แต่ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง และการพัฒนา กะเหรี่ยงบ้านบ่อหวีได้สูญเสียวิถีชีวิตของความเป็นกะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวีอย่างใน อดีตไป ชาวกะเหรี่ยงในหมู่บ้านต้องทำงาน คำนวณหาเงินและมีหนี้สินมากขึ้นจากการจับจ่ายใช้ สอยอย่างคนเมือง การปลูกที่อยู่อาศัยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ที่อยู่อาศัยเป็นสิ่งแสดงออกซึ่งฐานะ ทางสังคม การแต่งกายซื้อหามาใส่อย่างคนเมือง ใช้ภาษาไทยสื่อสารในชีวิตประจำวัน ประเพณี พิธีกรรมไม่ได้รับการใส่ใจ มีความสำคัญน้อยลงบทบาทของประเพณีกลับกลายเป็นการรับใช้การ ท่องเที่ยวหรือหน่วยงานที่เข้ามาภายในหมู่บ้าน อย่างเช่นประเพณีกินข้าวห่อ ปัญหาจากการศึกษา ที่รัฐให้บริการ หลักสูตรไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ทำให้เด็กๆไม่สามารถกลับมาทำการเกษตรเพื่อ พัฒนาหมู่บ้านได้ พยายามดิ้นรนเข้าเมืองเพื่อขายแรงงาน พื้นที่ถูกบุกเบิกจากนายทุนเพื่อทำ สถานที่ท่องเที่ยว เส้นทางคมนาคมติดต่อกับสังคมเมืองถูกเปิดออกอย่างสะดวกสบาย การหัน มานับถือศาสนาพุทธและวิถีปฏิบัติอย่างชาวพุทธจนกระทั่งต้องปรับเปลี่ยนพิธีกรรมจากเดิม เช่น มี การบวชถือศีล สวดมนต์ไหว้พระ หิ้งที่ตั้งอยู่ในบ้านเปลี่ยนจากหิ้งผี เป็นหิ้งพระ มีการทำบุญตัก บาตรในวันสำคัญทางศาสนา และนิมนต์พระสวดในงานต่างๆ เช่น งานแต่งงาน งานขึ้นบ้านใหม่ อย่างสังคัมในเมือง มีการมาปลุกเสกภายในวัดที่ตั้งอยู่ในหมู่บ้าน จากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและ วัฒนธรรม จิตวิญญาณ ภูมิปัญญาและวิถีชีวิตที่มีรากฐานมาจากวัฒนธรรมเดิมถูกกลืนหายไป และ การสูญเสียอัตลักษณ์ของคนดังกล่าว กะเหรี่ยงบ้านบ่อหวีได้เลือกที่จะสร้างดนตรีและการแสดง ของกะเหรี่ยงตลอดจนหาพื้นที่ในสังคมเพื่อจะดำรงไว้ซึ่ง อัตลักษณ์ของตน ด้วยการแสดงออก และอธิบายตัวตนผ่านบทร้อง ทำนองเพลง เครื่องดนตรี การแต่งกาย ตลอดจนรูปแบบของการ แสดง โดยการรื้อฟื้น กิจกรรมทางประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญ คือ ประเพณีกินข้าวห่อ การสร้าง เครื่องขายทางวัฒนธรรม และนำเสนอกิจกรรมผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อบอกกับสังคม ว่ากะเหรี่ยงบ้านบ่อหวีเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย มีอัตลักษณ์เฉพาะที่แตกต่างจากคนเมือง

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยที่ทำให้อัตลักษณ์เดิมของกะเหรี่ยงโป บ้านบ่อหวีค่อยๆสูญหายไป ได้แก่

- 1) การพัฒนาจากหน่วยงานของรัฐที่เข้าไปในพื้นที่
- 2) การเข้าไปลงทุนของเอกชนในรูปแบบธุรกิจต่าง ๆ
- 3) การคมนาคมที่สะดวกสบาย ทำให้การติดต่อและรับอิทธิพลจากสังคมเมืองเป็นไป ได้โดยง่าย
- 4) เทคโนโลยีที่ทันสมัย สื่อวิทยุ โทรทัศน์ และเคเบิลทีวี

5) การศึกษาในระบบของรัฐที่ใช้ภาษาไทย ทำให้ภาษาจะเหลืงค่อยๆสูญหายไปจากชีวิตประจำวัน

6) การดำเนินกิจกรรมต่างๆเป็นไปเพื่อการต้อนรับนักท่องเที่ยวและคนนอกมากกว่าการให้ความสำคัญกับคนในพื้นที่

7) กิจกรรมต่างๆเป็นไปในรูปแบบของการแสดง การอนุรักษ์ มากกว่าที่จะเป็นวิถีชีวิตของคนในหมู่บ้าน มีขั้นตอนต่างๆของระบบราชการเข้าไปแทรกแซงวิถีที่เป็นไปแบบตามธรรมชาติ ซึ่งเป็นขั้นตอนเดิมๆ

บทที่ 5

กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ของกะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวี

การเปลี่ยนแปลงของชาวกะเหรี่ยงโปในหมู่บ้านบ่อหวี ทุกคนปรับตัวและยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน แต่การที่ได้สูญเสียวิถีชีวิตของความเป็นกะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวีอย่างในอดีตไป ภูมิปัญญาและวิถีชีวิตที่มีรากฐานมาจากวัฒนธรรมถูกกลืนหายไป เริ่มมีการตื่นตัวในการที่จะรื้อฟื้นและรวมตัวสร้างกลุ่มงานทางวัฒนธรรมเพื่อที่จะได้เป็นตัวแทนในการที่จะแสดงออกและดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของตน คนตรีกะเหรี่ยงโปและการแสดงของเด็กๆบ้านบ่อหวีคือตัวเลือก ที่ผู้นำและคณะกรรมการของหมู่บ้านได้นำมาเป็นตัวแทนทางวัฒนธรรม ที่จะเคลื่อนที่ไปกับการรักษาอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ โดยมีกระบวนการสร้างและความสำคัญ ดังนี้

5.1 อัตลักษณ์กะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวี

กะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวีเป็นที่รู้จักในฐานะหมู่บ้านดีเด่นหลายสาขา ไม่ว่าจะเป็นหมู่บ้านปลอดยาเสพติด หมู่บ้านแข็งแรง หมู่บ้านระบบป้องกันตนเองชายแดนดีเด่น ในโอกาสต่างๆที่หมู่บ้านนี้ได้รับเป็นเพียงระบบการจัดการดูแลในส่วนของการปกครองเท่านั้น แต่ในพื้นที่รากเดิมแห่งความเป็นตัวตนกะเหรี่ยง จากการพัฒนาพื้นที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามสังคมใหม่ที่หยิบยื่นเอาความทันสมัยต่างๆเข้าไปในหมู่บ้านจนสูญเสียอัตลักษณ์ ไม่ว่าจะเป็นภาษาไทยที่ใช้กันในหมู่บ้านแทนภาษากะเหรี่ยงอย่างแต่ก่อน ที่อยู่อาศัยที่เปลี่ยนแปลงเป็นอิฐ ซีเมนต์ หลังคามุงสังกะสี มุงกระเบื้อง มีวิทยุ โทรทัศน์ที่รับรู้ข่าวสาร รับเอาวัฒนธรรมต่างๆจากสื่อเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวัน การคมนาคมติดต่อสังคมเมืองสะดวกสบาย เครื่องแต่งกายหาซื้อในเมืองสวมใส่อย่างสมัยใหม่ ความสำคัญของประเพณีมีบทบาทน้อยลงไป จากการเปลี่ยนแปลงที่กล่าวมาข้างต้นทำให้เกิดแนวคิดที่จะฟื้นฟูความเป็นตัวตนของกะเหรี่ยงไม่ใช่แค่เพียงย้าเตือนกลุ่มชนเดียวกันเท่านั้น แต่หากว่าต้องการให้สังคมที่ยื่นการพัฒนาเข้าไปในหมู่บ้านได้รับรู้ว่าพวกเราคือกะเหรี่ยงซึ่งมีความต่างในวิถีชีวิต วัฒนธรรม และก็ยังภูมิใจในชาติพันธุ์ของตนเอง การสร้างคนตรีกะเหรี่ยง

จึงเป็นวาระที่สำคัญของหมู่บ้านที่จะสร้างอัตลักษณ์ใหม่ให้เกิดขึ้นแทนการสูญเสียอัตลักษณ์ที่มีพลังลดน้อยลงไป เพื่อรับใช้สังคมกะเหรี่ยง เป็นตัวแทนของกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี

5.2 กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ผ่านวัฒนธรรมดนตรี

การสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์กะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวีเป็นการสร้างขึ้นมาใหม่ โดยมีกระบวนการสร้างผ่านวัฒนธรรมดนตรี ดังนี้

5.2.1 แนวคิดในการสร้างอัตลักษณ์

ในปี พ.ศ. 2544 ผู้ใหญ่นันทพล วงศ์ทอง ซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้าน บ้านบ่อหวี มีแนวคิดที่จะปลูกจิตสำนึกให้ชาวกะเหรี่ยงในหมู่บ้านของตนเห็นความสำคัญและมีความภูมิใจในความเป็นตัวตนกะเหรี่ยง ถึงแม้ว่าหมู่บ้านจะมีการพัฒนาและมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสังคมเมือง วิถีชีวิต วัฒนธรรม อัตลักษณ์ของความเป็นกะเหรี่ยงสูญหายไป แต่กะเหรี่ยงก็มีประวัติศาสตร์ มีความเป็นมา มีความต่างจากสังคมอื่น การจะดำรงกลุ่มชาติพันธุ์ภายใต้การพัฒนาของประเทศไทย การหาพื้นที่ที่จะบอกกับสังคมและให้สังคมยอมรับว่าพวกเราเป็นชาวกะเหรี่ยง มีอัตลักษณ์ของตน จึงประชุมปรึกษาหารือกันเป็นวาระที่สำคัญระดมความคิดเห็นในกลุ่มคณะกรรมการของหมู่บ้าน มีความเห็นร่วมกันที่จะจัดตั้งวงดนตรีกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี เป็นตัวแทนในการฟื้นฟูและเผยแพร่ ซึ่งดนตรี สามารถผลิตซ้ำในรอบปีผ่านเวทีทางสังคมต่างๆซึ่งจะเป็นช่องทางในการนำเสนอตัวตน อีกทั้งเป็นการสร้างอัตลักษณ์ผ่านวัฒนธรรมที่ผู้คนสามารถรับได้ง่ายๆไม่ยุ่งยากและเป็นงานวัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรมน่าสนใจ สามารถเคลื่อนที่ได้ภายใต้ความสัมพันธ์ทางสังคม และผ่านการปฏิสังสรรค์ระหว่างบุคคล

ครูสุวรรณ บุญสุข นักดนตรีที่เคยรวมวงกันกับนักดนตรีอีกหลายคนในหมู่บ้านเมื่อครั้งยังอยู่ชายแดนพม่า มีหน้าที่หลักในการรับผิดชอบวงของหมู่บ้านที่จะสร้างขึ้นมา รวบรวมนักดนตรีที่มีอยู่ในหมู่บ้านแต่เดิม ประกอบกับลูกหลานๆในหมู่บ้านมาเป็นนักแสดงเพื่อสร้างชุดการแสดงของหมู่บ้านขึ้นมาใหม่ ความเป็นไปได้เกิดขึ้นเมื่อทุกคนในที่ประชุมพร้อมที่จะสนับสนุนให้ดนตรีกะเหรี่ยงที่จะเป็นตัวแทนของบ้านบ่อหวี นำออกแสดงในงานประเพณี และในวาระต่างๆของหมู่บ้าน โดยเลือกเอาจุดแข็งของหมู่บ้านเรื่องการจัดการ ในด้านการปกครองและการป้องกันปราบปรามยาเสพติดจนได้รับรางวัลดีเด่นจากหน่วยงานต่างๆของรัฐ ซึ่งเป็นทุนทางสังคมอยู่แล้วเป็นบันไดขั้นแรกในการนำเสนอแนวคิดนี้ผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จนเกิดกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี



ภาพที่ 61 ผู้ใหญ่นุพล วงศ์ทอง หนึ่งในผู้ให้ข้อมูลหลัก

นายจ๊ีบ จะนุ กำนันตำบลตะนาวศรีหนึ่งในผู้ให้การสนับสนุนการสร้างวงดนตรีกล่าวว่า

“ หมู่บ้านบ่อหวีมีความพร้อม เป็นเพราะว่าหมู่บ้านนี้มีคณะกรรมการทำงาน
ที่เข้มแข็ง มีการปกครองที่เป็นตัวอย่างที่ดี ใช้จ่ายเงินสนับสนุนที่มาจากส่วนกลาง
ได้อย่างเห็นผล อีกทั้งการจัดสร้างวงดนตรีก็จะเป็นการส่งเสริมความภูมิใจให้
ชาว กะเหรี่ยงทุกคน ไม่ใช่เฉพาะบ้านบ่อหวีเท่านั้น ความสำคัญของดนตรีบ้านบ่อหวี
ยังจะส่งผลไปถึงระดับอำเภอและระดับจังหวัด ในการต้อนรับแขกบ้านแขกเมือง
อีกด้วย ”



ภาพที่ 62 กำนันจ๊ีบ จะนุ ผู้ให้ข้อมูลหลัก

5.2.2 ขั้นตอนของการสร้างอัตลักษณ์ดนตรีกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี

เมื่อคณะกรรมการหมู่บ้านมีความเห็นตรงกันว่า ควรจะจัดตั้งวงดนตรีเพื่อเผยแพร่อัตลักษณ์ของกะเหรี่ยงไป ได้มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

5.2.2.1 การจัดหาทุน

การจัดหาทุนในการสร้างวงดนตรีกะเหรี่ยงไปของหมู่บ้านนั้น คณะกรรมการของหมู่บ้านได้ใช้เงินกองทุนที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดปี 2545 เป็นเงินสนับสนุนการจัดสร้างวงดนตรีกะเหรี่ยงบ้านบ่อหวี จำนวนเงิน 40,300 บาท โดยผู้ใหญ่บุญพล วงศ์ทองบอกว่า

“ วงดนตรีกะเหรี่ยงวงนี้ ไม่ได้เกิดขึ้นมาจากใครคนใดคนหนึ่ง แต่เป็นของพวกเราชาวหมู่บ้านบ่อหวีทุกคน เริ่มจากจุดที่ให้ทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกัน เป็นทรัพย์สินทางวัฒนธรรมที่จะสร้างขึ้นมาเป็นตัวแทนเพื่อจัดแสดงในงานต่างๆ โดยเฉพาะงานกินข้าวห่อประจำปี งานเทศกาล และที่สำคัญเอาไว้ต้อนรับแขกบ้านแขกเมือง ”

จากจุดเริ่มต้นที่ให้วงดนตรีนี้เป็นวาระสำคัญของหมู่บ้าน มีการผลักดันให้จุดแข็งของหมู่บ้านในการจัดหาทุนและให้ทุกคนมีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของร่วมกัน เป็นตัวแทนของกะเหรี่ยง ไม่ว่าจะเป็นนักดนตรีหรือเด็กที่มาร่วมแสดง ตลอดจนผู้ให้การสนับสนุน ให้รู้สึกว่ามีใจในทุกครั้งที่วงดนตรีวงนี้ได้แสดง แล้วเนื้อหาในการแสดงจะมีอะไรบ้าง ที่จะช่วยบอกย้ำความเป็นตัวตนของกะเหรี่ยงเป็นหน้าที่ที่ทุกคนจะต้องช่วยกัน

5.2.2.2 การรวบรวมนักดนตรี

นักดนตรีของวงดนตรีกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี เป็นกลุ่มนักดนตรีที่เคยบรรเลงดนตรีร่วมกันเมื่อครั้งอยู่ชายแดนพม่า ได้รับการถ่ายทอดจากครูพุด ซึ่งเป็นชาวกะเหรี่ยงที่ยังอาศัยอยู่ในเขตชายแดนพม่า นักดนตรีทุกคนปัจจุบันอาศัยอยู่ในหมู่บ้านมีอาชีพหลักคือการทำไร่และรับจ้างสามารถพูดภาษากะเหรี่ยงได้ โดยมีหน้าที่ในการบรรเลงเครื่องดนตรี ดังนี้

- 1) นายถมชิ ทองจี ผู้บรรเลงปะตะหล่า (ระนาด)
- 2) นายจี คามั่ง ผู้บรรเลงมวงดั่ง (ฆ้อง)
- 3) นายขาว บุญทอง ผู้บรรเลงปะลู่ย (ขลุ่ย)
- 4) นายชัย ทองยู ผู้บรรเลงมิซาละ (พิณ 6 สาย) และคียบอร์ด
- 5) นายชัน ซายี่ ผู้บรรเลงโพลาคู้ (กลอง)
- 6) นายยี่หม่อ ห้วยผาก ผู้บรรเลงโพลาคู้ (กลอง)

- 7) นายพุชะ บุญนำ ผู้บรรเลงซีเค้า (เกราะ) และซ่าเซ่ย์ (ฉาบ)
 8) นายอิจัย คำดี ผู้บรรเลงปะลู่ย (ขลุ่ย)

ด้วยเหตุเพราะว่าในหมู่บ้านป่อหวี มีนักดนตรีที่อยู่ในหมู่บ้านแล้วรวบรวมได้ครบวงพอที่จะจัดตั้งวงบรรเลงได้ มีความคุ้นเคยกัน ทักษะการบุคคลจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเกิดวงดนตรีกะเหรี่ยงโปบ้านป่อหวีในครั้งนี้

5.2.2.3 การสร้างเครื่องดนตรี

ครูสุวรรณ บุญสุข คนสำคัญที่รับผิดชอบในการดูแลวง รับผิดชอบบริหารเงินผ่านคณะกรรมการในการจัดซื้อเครื่องดนตรีชุดแรกซึ่งจัดซื้อมาจากชายแดนพม่าผ่านทางสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี การสร้างเครื่องดนตรีใช้วิธีหีบยืมเครื่องดนตรีจากพม่า เพราะว่าเป็นเครื่องดนตรีที่นักดนตรีคุ้นเคยและเคยใช้ในการบรรเลงเมื่อครั้งยังอยู่ชายแดนพม่า ซึ่งแต่เดิมในหมู่บ้านก็เคยมีวงดนตรีลักษณะแบบนี้อยู่ โดยมีนายอู่ม่อง นาดิน เป็นนักดนตรี แต่ยุบวงเลิกไปเมื่อ 60 ปีที่ผ่านมา จากนั้นก็ไม่มีวงดนตรีลักษณะนี้ในหมู่บ้านอีกเลย จะพอมีเครื่องดนตรี แคนอย่างอีสานที่เห็นผู้สูงอายุเป่าเล่นกันในหมู่บ้าน ฉะนั้นเครื่องดนตรีวงนี้จึงเป็นการรื้อฟื้นของเก่ากลับขึ้นมาใหม่ โดยกำหนดเครื่องดนตรีหลักแบ่งลักษณะตามหน้าที่ของเครื่องดนตรีได้ 2 กลุ่ม คือ

ก. เครื่องดนตรีประเภทดำเนินทำนอง

เครื่องดนตรีประเภทดำเนินทำนองเป็นเครื่องดนตรีที่สามารถบรรเลงออกมาเป็นเสียงในระดับต่าง ๆ กันตามท่วงทำนองของเพลง ได้แก่ ปะทะหล่า (ระนาด) , มงดั่ง (ฆ้องราว), ปะลู่ย (ขลุ่ย), มิซาเราะ (พิณ) และออร์แกน (รายละเอียดเกี่ยวกับเครื่องดนตรีอยู่ในภาคผนวก)

1) ปะทะหล่า



ภาพที่ 63 ปะทะหล่า (ระนาดหลัก)

2) มงดัง



ภาพที่ 64 มงดัง (ฆ้อง)

3) ปะลู่ย



ภาพที่ 65 ปะลู่ย (ขลุ่ย)

4) มิชาเราะ



ภาพที่ 66 มิชาเราะ (พิณ)

ข. เครื่องดนตรีประเภทกำกับจังหวะ ได้แก่ โพลาดู (กลอง) , มงดั่ง (โหม่ง) , ซี่เค้า (เกราะ) และฉาบ (รายละเอียดเกี่ยวกับเครื่องดนตรีอยู่ในภาคผนวก)

1) โพลาดู



ภาพที่ 67 โพลาดู (กลอง)

2) มงดั่ง



ภาพที่ 68 มงดั่ง (โหม่ง)

3) ซี่เค้า



ภาพที่ 69 ซี่เค้า (เกราะ)

4) ฉาบ**ภาพที่ 70 ฉาบ**

นอกจากนั้น ครูสุวรรณ บุญสุขยังได้จัดซื้อออร์แกนในเมืองนำเข้ามาใช้เพิ่มเติมในภายหลัง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความทันสมัยน่าสนใจและให้เกิดเสียงเป็นทำนองดังขึ้นเป็นการช่วยเสียงดำเนินทำนองของวง ผ่านตู้แอมป์ เมื่อมีการแสดงกลางแจ้งและมีเครื่องขยายเสียง ไมโครโฟนไม่เพียงพอ โดยยึดเสียงของเรื่องดนตรี ปะทะหล้า เป็นหลัก

**ภาพที่ 71 ครูสุวรรณ บุญสุข หัวหน้าวงดนตรีกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี****5.2.2.4 การจัดหาเครื่องแต่งกาย**

การจัดหาเครื่องแต่งกาย ครูสุวรรณ บุญสุข ได้หาซื้อผ้ากะเหรี่ยงที่ทอขายในศูนย์อพยพบ้านห้วยขลุ่ย อำเภอสวนผึ้ง เข้ามาเพื่อเป็นชุดสำหรับนักดนตรีและนักแสดง เพราะในหมู่บ้านไม่มีการทอผ้าเหมือนอย่างแต่ก่อน เครื่องแต่งกายมีหลายแบบ ได้แก่



ภาพที่ 72 เครื่องแต่งกายของนักดนตรี

ก. ชุดสำหรับนักดนตรีและนักแสดงผู้ชาย เป็นชุดทรงกระสอบสีแดง คอเสื้อเป็นตัววี มีลายสีแดงขลิบขาว ขลิบน้ำเงินเป็นทางลง ที่คอเสื้อเป็นลายผ้ากลางตัวลงมาถึงชายเสื้อด้านล่าง บางตัวก็เป็นลายสีธงชาติไทย บางคนก็สวมเสื้อเชิ้ตสีขาวแขนยาวไว้ด้านในข้างนุ่งโสร่งข้างกึ่งนุ่งกางเกงขายาว ชุดเด็กกับชุดผู้ใหญ่สามารถแต่งแบบเดียวกันได้

ข. ชุดนักแสดงเด็กผู้หญิงมีอยู่ 2 ลักษณะ ดังนี้

1) เสื้อเป็นผ้ากระฝายสีขาวและสีลายธงชาติ ขาวถึงเอว มีลวดลายบริเวณส่วนบนของเสื้อตลอดไปถึงแขนทั้งสองข้าง แล้วยุ่งผ้าซิ่น สริยะโพกผ้าแดงหรือขาว



ภาพที่ 73 การแต่งกายของนักแสดงเสื้อลายธงชาตินุ่งผ้าซิ่น

2) เสื้อเป็นผ้ากระฝ้ายสีแดงและสีน้ำเงิน ขาวจนถึงข้อเท้า เดินเส้นเป็นลายตั้งแต่บ่ายาวลง มาตลอดลำตัว ศรีษะโพกผ้าแดงหรือขาว



ภาพที่ 74 การแต่งกายของนักแสดงแบบชาวถึงข้อเท้า

การแต่งกายของนักแสดงเมื่อออกนอกพื้นที่ของหมู่บ้าน เป็นการแสดงในงานระดับอำเภอ ระดับจังหวัด หรือในทุกครั้งที่มีหมู่บ้านได้รับรางวัล นักแสดงจะสวมเสื้อลายธงชาติไทยในการแสดง เป็นการบ่งบอกถึงความเป็นกะเหรี่ยงที่มีพื้นที่อยู่อาศัยในประเทศไทย ถือสัญลักษณ์ไทย เพื่อให้เกิดการยอมรับจากสังคม อัตลักษณ์ในการแต่งกายจึงเป็นกระบวนการมากกว่าคุณลักษณะที่ตายตัว



ภาพที่ 75 การแต่งกายของนักแสดงในงานแสดงนอกหมู่บ้าน

5.2.2.5 การคัดเลือกนักแสดง

การคัดเลือกนักแสดง ผู้ใหญ่นักพล วงศ์ทองและครูสุวรรณ บุญสุข ได้เลือกเอาเด็กๆ ที่อยู่ในหมู่บ้านทุกคนที่มีใจรักและอยากเป็นนักแสดงของหมู่บ้าน โดยการฝึกหัดนั้นครูสุวรรณ บุญสุข ได้ฝึกหัดนอกเวลาเรียน โดยใช้พื้นที่บริเวณลานหน้าบ้านครู การเลือกเอาเด็กๆ มาเป็นจุดสร้างงานนั้น จะพบว่าสามารถขับเคลื่อนได้เร็วกว่าผู้ใหญ่ เนื่องจากผู้ใหญ่นั้นจะมีการงานตลอดจนการเป็นนักแสดงตัวแทนของหมู่บ้านนั้นก็ไม่ได้มีค่าจ้างตอบแทนเป็นที่แน่นอนเพราะฉะนั้นกลุ่มเด็กๆ จึงเป็นกลุ่มเป้าหมาย อนาคตได้ง่าย อีกทั้งยังเป็นเยาวชนรุ่นใหม่ที่จะได้ช่วยกันสืบทอดภาษาจากเนื้อร้อง การแต่งกายในขณะแสดง หรือแม้แต่จิตสำนึกในความเป็นกะเหรี่ยง เพื่อช่วยกันสืบทอดต่อไป



ภาพที่ 76 นักแสดงเด็กๆ ในหมู่บ้านบ่อหวี

5.2.2.6 บทร้องที่ใช้สำหรับการแสดง

บทร้องสำหรับการแสดงของกะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวีนั้น แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

- 1) ช่วงลำน้า เป็นช่วงของการขึ้นต้นอาจจะมีการไหว้ครูหรือกล่าวทักทายเป็นการเกริ่นนำ
- 2) ช่วงของการแสดง เป็นช่วงรายละเอียดของเนื้อหาและรูปแบบของการแสดงที่ต้องการจะนำเสนอ
- 3) ช่วงส่งท้าย เป็นช่วงลาหรือแสดงความขอบคุณก่อนที่จะจบการแสดง

สำหรับบทร้องสำหรับการแสดงของกะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวีนั้น ครูสุวรรณ บุญสุข ได้นำคำร้องที่มีอยู่เดิมมาปรับปรุงและแต่งเพิ่มขึ้นใหม่ โดยใช้เพลง โพลั่ว พรู้ อะ ชะ เกียะ เซอ เล่อ ซึ่งแปลว่า วัฒนธรรมของกะเหรี่ยง มาใช้ โดยความหมายของเนื้อร้องจะมีความหมายแฝงไว้ด้วย

วิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยง สำหรับคำร้องที่น้องๆ ได้ร้องซ้ำๆ เพื่อให้ผู้วิจัยได้บันทึกเป็นวรรณคดีนั้น พี่
รัชศักดิ์ เรือนใจดี ผู้ควบคุมวงและลำได้ช่วยผู้วิจัยแปลภาษาตลอดช่วงที่อยู่ในพื้นที่ ซึ่งแปล
ความออกมาโดยสรุป มีดังนี้

คำร้องที่อยู่ในช่วงลำนำ

โอ.....บู๊มีงกว่า เยท้องยาว พอยุ่หล่องคว่าหล่องเลื่อปาชา
เฮ..เฮ้..เฮ้.. มูเวอม่องไ้ มูเวื่อพริ๊ย เอ
เบื่อวนายโยเกอ เหม่อซี้กระคูหล่อง

ถ่ง โก่อ เบื่อ ยาว ลา เนยโย่ โจ ลำ เอ ที้ย โซ เอ โก่อ
เฮ..เฮ้..เฮ้.. บู๊ มีง คั่วะ
ถ่อง เบอ ยา เย่า ม้า โล ล่อง
ซ่อง เน่อ เอ ที้ย เก่งอ เอ ม่อง
เลอ เนย มื่อ โย่, โพล่ว สะกรียเลอ ม้าโล่ล่อง
เก๊ โหล่ ท้อง , เก๊ โหล่ ท้อง ไคว่ ตา เย่ เล่อ
จู เหล่อ ซี้ย พลี กา คูบ้า
โอ ท่อง เล้า ไ้ ฎีเง่อ เกื่อ
บู๊ วิ เม่อ กว้า, พอ เพล ล้า เดชาเดบะ
ชะ ต้อง พลี เค้ ฎี เง่อ เกื่อ

เนื้อร้องแสดงความหมายถึงการทำใจให้บริสุทธิ์ให้ครูอาจารย์ ขอพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์
พวกเราทุกคนที่มาแสดงจะขอให้ครูอาจารย์ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่นับถือ ลืบนิ้วพนมมือไหว้
ร่วมกันทุกคน ขอให้วันนี้วันที่พวกเราทุกคนมาอยู่ร่วมกัน แล้วยกจากสิ่งชั่วร้าย ขอให้พวก
เราคิดแต่สิ่งที่ดีดี ขอให้พวกเราใจที่บริสุทธิ์ พวกเราทั้งเพื่อนหญิง เพื่อนชาย พวกเราทุก
คนจะมาร้องรำเ้าได้ชมกัน

คำร้องที่อยู่ในช่วงของการแสดง

ทีย สู้ มึง คว้า , ถ่อง พลื้อ โย้ , ฮีย เอ๊ ว่า เอ๊
 เลื้อ เอื้อ หล่า เอื้อ เพลี้ยว มะ ไข่ เต็ง
 ล้า เอื้อ คา เว่ บู้ วี มึง โย้ เมื่อ ไข่ ท้อง กรุ
 ด้วย ไข่ ท้อง นู๋ , บู้ วี มึง โย้ได้ ซ่า ซี้ แบ มึง กะ ย่อง ชู

เฮ เอ๊ ช่วย ไข่ สู้ ช่วย นา ภู ซี้เย
 เง่ ยู เพลี้ยว เกวี่ ยู่ เพลี้ยว เกวี่
 บู้ วี เมื่อ เก๊ หม่า เบ้า ก้วย เก๊ ยู เพลี้ยว เก๊ ภู เกื้อ เค

ภู เค ท้า ภู ท้อง เอ สู้
 เกื้อ ซึ่ง พลื้อ หม่อ บล้าว ซ่า ภู
 ท้า โพล้ว ท้อง เซอ เง่ พล้าว พลื้อ ซะเมื้อ
 ท้า โพล้ว ท้อง เซอ ภู เว่อ เกื้อ

ไล่ ล่า เพลี้ยว เซอ เพลี้ยว ซะ ครี๊ยะ เลอะ
 เหลี้ยว เค๊ ก็ ม้า ล่อง เมอ
 ไล่ ล่า เพี้ยว เซอ ท้า พลื้อ เว
 ภู ลา ซา จ้า มู๋ บา เล๊ เง่ มะล่อง ฟา เค

ทะ ฟู เหว มื้อ เก๊ ท้อง ซ่า ภู เง่ เค
 มื้อ เซา มื้อ ไล่ บ้า ลา ยี่ ซา ลี โอ้ว เง่ มะ บ้า ลี
 ดู ท้อง ภู ม่อง ภู ท้อง เกวี่ ท้า คง ภู เว
 มื้อ ไล่ ลา ยี่ เลอ ย่า เลอ ย่า เง่ บ้า ลี

ทะ โพล้ว ท้อง เง่ เซอ พลื้อ ฐู
 เพลี้ยว ฐู ช่อง ฐู ถ้า โพล้ว ซ่า มา ลา เอ ภู
 เง่ เซอ ฐู ฐู เอ๊ ล่อง บ้อง
 ไล่ ล่า เพี้ยว เซอ หละ โอ้ว ล่อง
 คำ ก้อง เค๊ เค๊ว ต๊ะ ฐู เพลี้ยว

ชะ ครี๋ย ชะ เล่อ โอิ ท่อง ล่อง ไ้
 ละ เชื้อว ละ เชื้อว มะ ล่อง ไป
 โอิ ป่า ต้อง ท้อง หล่อง ไ้ ชะ ลู้ ชะ ไคร์
 ชะ ทะ ลี๋ย ทะ ทาย

เพลิว พริ้ว ช่อง พริ้ว ชีย เย
 มีย เก้ง ท้อง ซ่า กู้ เก่อ เด้
 เง่อ พล่าว พริ้ว โย่ว กง่า พริ้ว กง่า เมย
 ล่อง ช่อง เด้ ลู้ ใจี เวย เวย
 ใจี ล่อง ยู้ อะเค้ย ใจี ล่อง ยู้ อะ เค้ย

เลื่อ เนอ เตอ ว่อง บู วี มึง คว้า ท่อง เลื่อ บ้อง
 เด มี เด ที้ย เนอ ค้า อ้อง เซอ เกวี่ ดู เด้ มู เด้ ม่อง
 ชุม มี ยา หย่า ที หย่า ท้อง
 ฉ่า ยี่ ฉ่า อัว แป๊ เนอ ซา โอิ นอ ลอ
 เก้ง เด้ ยี่ เด้ เซอ เด้ มู เด้ ม่อง

เย่ ท่อง พล้อ เลื่อ เนอ หมี่ ย่า
 ทา โพลัว เป็ยว โพลัว ชะ ครี๋ย เลื่อ
 บู วี มึง เงื่อ ไ้ เออ เก่อ
 ท่อง เบื่อ หย่าว ชะ ยู เยอ ซ่า ยา ละ ยา เว
 โอ ท่อง เล้า ไ้ ไซ้ กู้ เก่อ เคะ

ความหมายของเนื้อร้องเป็นการดัดเตือน ปลุกใจ ให้ช่วยกันดูแลวัฒนธรรมของกะเหรี่ยง
 พวกเราเพื่อนชายเพื่อนหญิงพร้อมแล้ว ที่จะเริ่มแสดง ขอให้ลูกหลานทั้งกะเหรี่ยงและกะหร่าง
 อย่างมัวแต่หลับใหล ตื่นเถิดลูกหลาน วัฒนธรรมของกะเหรี่ยงภาษาของกะเหรี่ยง ขอให้พวกเรา
 ช่วยกันสืบทอดเอาไว้ ผู้นำทำไมถึงไม่ดูแลพวกเรา ทำไมพวกเราต้องอพยพเร่ร่อน กระจาย
 กระจายไปทั่วเรามาติมหาะทีก เปาเขาควาย ปลุกพี่น้องเราชาวกะเหรี่ยงให้ตื่น ปลุกใจอย่ามัว
 หลับใหล เราจะร้องให้ดี ร่าให้สวย ขอให้ตั้งใจ เดี่ยวคนชมเขาจะดูถูกเราชาวกะเหรี่ยงเอา
 กลับไปนิทาน

คำร้องที่อยู่ในช่วงส่งท้าย

เนอ ไท เอ้ ท่อง เนอ เตอ ว่อง
 ชะ นอง เบื่อ ยี พริย สู้ มือ คว่า
 ทีย สู้ มือ คว่า ยา ตะ ยา เว
 โอ ท่อง เลา ไซ่ กู้ เกอ เค้
 มือ มี ยา ล่อง เอ้ โย บ้อง
 แด้ เนอ แด้ เยอ น่อง ท้อง ใต้
 ก้อง เกวี่ กะบ้อง

เนื้อร้องแสดงถึงการขอความเห็นใจ ว่าเป็นคนป่าคนดอย เสื้อผ้าก็เป็นของพวกเราชาว
 กะเหรี่ยง ไม่เหมือนคนในเมือง ถ้าร้องรำไม่ดี แต่งตัวไม่สวย ก็ขออย่าได้มาว่ากันเลย

นักแสดงที่เป็นเด็กๆ ในหมู่บ้านจะใช้ลักษณะการท่องจำคำร้อง บางคนร้องได้แต่ก็ไม่รู้
 ความหมายเลย ซึ่งครูสุวรรณก็ใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ที่จะค่อยๆ สอนเด็กๆ เหล่านี้ให้มีความ
 เข้าใจกับภาษากะเหรี่ยง และส่วนหนึ่งที่เด็กๆ ยังให้ความสนใจกับภาษากะเหรี่ยงก็อาจจะเป็น
 เพราะว่าการใช้ภาษากะเหรี่ยงเป็นการเพลงร้องนี้เอง หรืออย่างน้อยก็เป็นช่องทางหนึ่งหรือเป็น
 การศึกษานอกระบบที่เลือกจะให้เด็กๆ ได้เรียนรู้ภาษากะเหรี่ยงผ่านการร้องเพลง เป็นการสืบ
 ทอดอัตลักษณ์ทางภาษา ซึ่งถ้าเราดูความหมายโดยสรุปของเนื้อเพลงแล้ว จะพบว่ามีการสะท้อน
 ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชาวกะเหรี่ยง ปลุกจิตสำนึกให้เห็นความยากลำบากในอดีต สอนให้
 มีการรวมกลุ่ม สามัคคีกัน ช่วยกันดูแลวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษได้สืบทอดต่อกันมาไม่ให้สูญหายไป
 การอยู่ร่วมกันในสังคมก็พยายามที่จะให้สังคมยอมรับ การที่ได้ยินเนื้อร้องที่มีความหมายซ่อนอยู่
 อย่างนี้ ซ้ำๆ บ่อยๆ เป็นเหมือนการตอกย้ำที่จะทำให้ชาวกะเหรี่ยงทุกคน หันมาใส่ใจในความเป็น
 ตัวตนของกะเหรี่ยงมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ภายได้สังคมที่เปลี่ยนแปลงโดยไม่ต้องมองว่า
 ตัวตนของชาวกะเหรี่ยงนั้นจะด้อยค่าไปกว่าคนเมือง

5.2.2.7 ทำนองเพลงที่ใช้ในการแสดง

ครูสุวรรณเลือกใช้เพลง โพล่ว พรู๊ อะ ชะ เคียะ เซอ เลอ ซึ่งแปลว่า วัฒนธรรมของ
 กะเหรี่ยงเป็นหลัก เป็นทำนองตามคำร้อง ที่นำของเดิมมาปรับแก้ไขและแต่งเพิ่มเติมขึ้นใหม่
 สำหรับการบรรเลงดนตรีในชุดการแสดง นั้น จะมีเครื่องดนตรีที่ดำเนินทำนอง บรรเลงเหมือนกัน
 ทุกเครื่องมือ เพียงแต่มีลักษณะของเสียงและวิธีการบรรเลงที่แตกต่างกันออกไป ผู้บรรเลงจะต้องได้

คำร้องที่เป็นภาษากะเหรี่ยงและสามารถร้องเพลงได้ ส่วนจังหวะจะที่มีช่วงเท่าๆกันไปตลอด โดยใช้ ซี่เค้าหรือเกราะตีเป็นการขึ้นพื้นจังหวะโดยตลอด และมีกลองคอยตีสอดแทรก

ตัวอย่างทำนองและคำร้องเพลงเก๋อ โพลั่ว พู๊ อะ สะ เกียะ เซอ เล่อ



ตัวอย่างโน้ตที่ 1 คำร้องและทำนองในห้องโน้ตที่ 20-24



ตัวอย่างโน้ตที่ 2 คำร้องและทำนองในห้องโน้ตที่ 102-106



ตัวอย่างโน้ตที่ 3 คำร้องและทำนองในห้องโน้ตที่ 118-192



ภาพที่ 77 นายลมชี ทองจิ บรรเลงปะตะหล่า เป็นทำนองเพลงเพื่อให้ผู้วิจัยบันทึก



ภาพที่ 78 นายขาว บุญทอง บรรเลงปะล่วย



ภาพที่ 79 กลุ่มนักดนตรี

5.2.3 รูปแบบการแสดง

รูปแบบของการแสดง ผู้ใหญ่นักพล วงศ์ทอง ได้ใช้แนวคิดเรื่องความสามัคคีเป็นหลักและนำเอาจุดเด่นในอาชีพสานแข่งของหมู่บ้านมาเสนอตัวตนโดยการประดิษฐ์ทำรำของ ครูสุวรรณ บุญสุข ใช้ทำรำง่ายๆ เน้นลักษณะของชุดการแสดง โดยแบ่งรูปแบบของการแสดงออกเป็น 2 ชุด ซึ่งมีลักษณะดังนี้

5.2.3.1 ชุดแปลอักษร ทำรำก็จะเน้นการยกมือทั้งสองข้างตั้งวงขึ้นในระดับอกและศีรษะ จากนั้นก็จะทิ้งมือลงไปจับทั้งสองข้างด้านหลัง บางท่าก็เพิ่มโดยการทำเอวธรรมดา ส่วนเท้าก็ใช้การเตะปลายเท้าตามจังหวะ ครูสุวรรณบอกว่าทำรำจะเป็นเพียงการเคลื่อนไหวให้เป็นจังหวะเท่านั้นแต่ที่สำคัญเด็กๆจะต้องจดจำการแปลแถว ให้เป็นอักษรภาษาอังกฤษทีละตัว เป็นคำว่า **Karen costum** ซึ่งแปลว่า วัฒนธรรมกะเหรี่ยง โดยร้องเพลง โพลั่ว พรู๊ อะ ชะ เกียะ เซอ เล่อ และแบ่งวรรคของเนื้อร้องให้เป็นการแปลแถว ดังนี้

บทนำนักแสดง ก็จะจัดแถวร้องออกมา เนื้อร้องช่วงต้น

โอ.....บู๊มีงก๊ว เยท้องยาว พอยุ่หล่องคว้าหล่องเลื่อปาซา
เฮ..เฮ้..เฮ้.. มูเวอม่องโจ้ มูเว้อพริ๊ย เอ... เบื่อนายโยเกอ เหม่อชีกระคูหล่อง
เมื่อเข้าเนื้อร้องหลักจะแบ่งออกเป็น 12 วรรค (ดูจากภาคผนวก)

วรรคที่ 1 และ วรรค 2 จะร้องแล้วเดินแปลแถวออกเป็นแถวตอน ในแต่ละวรรคจะร้อง 2 เที้ยว ในช่วงต้นจะเป็นการไหว้ครูอาจารย์และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่นับถือ ขอพร ขอให้แคล้วคลาดจากสิ่งชั่วร้าย จากนั้นในวรรคที่ 3-12 ก็จะเริ่มแปลแถวเป็นอักษรทีละตัว เคลื่อนที่เป็นจังหวะพร้อมกับร้องวรรคละ 2 รอบ ดังนี้

วรรค 3 (ร้องแล้วเดินแปลแถวเป็นอักษรตัว K)

วรรค 4 (ร้องแล้วเดินแปลแถวเป็นอักษรตัว A)

วรรค 5 (ร้องแล้วเดินแปลแถวเป็นอักษรตัว R)

วรรค 6 (ร้องแล้วเดินแปลแถวเป็นอักษรตัว E)

วรรค 7 (ร้องแล้วเดินแปลแถวเป็นอักษรตัว N)

วรรค 8 (ร้องแล้วเดินแปลแถวเป็นอักษรตัว C)

วรรค 9 (ร้องแล้วเดินแปลแถวเป็นอักษรตัว U)

วรรค 10 (ร้องแล้วเดินแปลแถวเป็นอักษรตัว S)

วรรค 11 (ร้องแล้วเดินแปลแถวเป็นอักษรตัว T)

วรรค 12 (ร้องแล้วเดินแปลแถวเป็นอักษรตัว O, M)

เมื่อครบทุกตัวอักษรแล้วก็จะลงท้ายโดยกลับมาขึ้นเรียงแถวเหมือนตอนต้น



ภาพที่ 80 การแสดงชุดแปลอักษรในงานประเพณีกินข้าวห่อในหมู่บ้านบ่อหวี



ภาพที่ 81 การแสดงชุดแปลอักษรในการแสดงนอกหมู่บ้าน
ที่สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล

5.2.3.2 ชุดสานเสื่อ การแสดงชุดนี้จะไม่นั่งทำรำ เด็กๆจะถือปลายเชือกที่ติดอยู่กับปลายเสื่อใช้การเตะปลายเท้าตามจังหวะ ที่สำคัญสำหรับชุดนี้ เด็กๆจะต้องจำการสลับไขว้เชือกในขณะที่ก้มรูดหรือยกมือข้าม เพื่อให้เชือกที่พันกับต้นเสื่อออกมามีลักษณะคล้ายกับการสานเสื่อ โดยร้องเพลงเก๋อ โพล่ว พู๊ อะ สะ เก๊ยะ เซอ เล่อ เช่นเดียวกัน โดยจะเริ่มสานตั้งแต่ปลายเสื่อลงมา เพื่อเป็นสัญลักษณ์บ่งบอกให้กะเหรี่ยงนั้นมีความสามัคคีกัน โดยเพิ่มเนื้อร้องในช่วงลำนำขึ้นต้น ดังนี้

บทนำ นักแสดงร้องลำนำ

เพล่ว สะ ครี๊ยะ เซอ เล่อ เน้ มา เอ๊ สะ ฆู๊ กู๊ เก่อ เด้
 มา เอ๊ สะ ฆู๊ กู๊ เก่อ เด้ เปอ เพล่ว พู๊ ซีย เอ้
 กู๊ เด้ กู๊ เก่อ เด้ เปอ เพล่ว สะ ไคล่ โม โอ๊ ท้าย
 ทา ท้า โล เปี้ยว กู๊ เก่อ เด้ ทา ท้า โล เปี้ยว กู๊ เก่อ เด้
 เพล่ว พู๊ เค ซ่อง พู๊ ซีย เอ้
 โอ ท่อง เล้า ไซ่ ล่อง ไซ่ กู๊ เก่อ เด้

เมื่อร้องจบแล้ว นักดนตรีเคาะซีเค้า (เกราะ) แล้วร้องคำว่าโอท่องเล้าเซ่ (สวัสดี) 3 ครั้ง จากนั้นนักแสดงร้องเพลงและถือเชือกในมือสองข้าง ดึงจากยอดเสาลงมาเป็นลักษณะกระโจม แล้วก็สลับมือข้ามหัวเพื่อสานเชือกจากยอดเสาลงมา



ภาพที่ 82 การแสดงชุดสานเสื่อในงานประเพณีกินข้าวห่อในหมู่บ้านบ่อหวี

ในช่วงที่เดินสลับไขว้มีอนั้น นักแสดงก็จะร้องเพลงจากวรรณคดี 1 จนถึงวรรณคดีที่ 10 เชื่อกันว่าจะไขว้ลงมาจนถึงโคนเสาพอดี นักแสดงเตรียมกลับหมุนตัวเพื่อคลายเชือกออกกลับให้ไปอยู่เหมือนเดิม



ภาพที่ 83 การแสดงชุดสานเสื่อในการแสดงนอกหมู่บ้าน
ที่สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล

จากนั้นก็ร้องต่อในวรรณคดีที่ 11 , 12 จนถึงช่วงเสริมท่ายเพลงที่ครูสุวรรณเพิ่มขึ้นมาแล้วก็จะค่อยแกะเชือกที่สานไว้ให้กลับมาเหมือนเดิม เป็นการบอกว่า เมื่อมีปัญหาและอุปสรรคใดๆเกิดขึ้นก็ให้ร่วมมือกัน สำหรับการแสดงในชุดนี้ จะเพิ่มคำร้องในส่วนท่ายขึ้นมาเพื่อให้การแกะเชือกที่สานไว้ นั้นมาจบลงพอดีที่ปลายเสาเหมือนเดิม ดังนี้

เสริมท่ายเพลง

วรรณคดี 1
 เย้ ถ่อง พลั่ว เป้ว เว้ ซ้าย โย
 ลา เน้ย โย เป้อ เต๋อ ลู ซ่า
 ท่า โพลั่ว ชะ ครี๋ย เล่อ เป้อ เว กู เออ เก้อ
 เย้ ถ่อง พลั่ว เป้ว เว้ ซ้าย โย
 ลา เน้ย โย เป้อ เต๋อ ลู ซ่า
 ชะ ครี๋ย พลู เต๋ มึง เต๋ คว่า
 ละ เน้ย โย เป้อ เต๋อ ลู ชะ
 กะ โพลั่ว ช่อง ชะ ครี๋ย เล่อ

- ชะ โม่่ว ชะ โย่ มะ โล่ว เปี้ย
 ช่อง เนื่อ ลาว ไซ่ ฎี เก่งอ เกื่อ (ซ้ำ 1 รอบ)
 วรรค 2 มองโย มองโย เต๊ เหล เต๊ เหล เต๊ เหล
 มองโย มองโย มองโย มองโย เล เล
 เพลั่ว ฎี เออ เกื่อ โอ๊ ฎี ช่อง เนื่อ
 ฎี เต๊ ฎี ช่องเนื่อ ลาล้าลาล้าลาล้าล้า
 ฎี ช่องเนื่อ มา โล่ว เปี้ย
 วรรค 3 ที้ย ค่อง พริ้ว เปื่อ เว๊ ก้า ล่า
 เมื่อ เนิ่ง เปื่อ คลอง เปื่อ พริ้ว ชา
 เหว่ อ้อง พริ้ว คล่อง เปื่อ เมื่อ เชื้อ
 ลาล้าลาล้าลาล้าลาล้า เห โอ๊ ซ่า ครัว
 ซ่า ครัวอง เป เว โย ลา โอ๊ บา
 เปอ เว เซย โย ลื่อง เบอ เปื่อ เตื่อว
 หม่อ ล้า เพล๊ เพล๊
 โอ๊ ท่อง เล่า ไซ่ ฎี เกื่อ เค



ภาพที่ 84 นักแสดงคล้ายเชือกถึงยอดเสาเป็นการแสดงออกว่าได้ร่วมกันแก้ไขปัญหา

ลงท้าย นักแสดงจะเดินกลับไปยืนเข้าแถว โดยร้องอ่าลา

ใจ๋ ล่อง ใจ๋ ล่อง บู วี มึง คว้า โม ใจ๋ ล่อง
 เหน่อ ยี่ เอ ท้อง ซา มู ภู ก้อง
 มู เจ ม่อง โจ เอ บู วี ปรู้ ด้ ท่อง เหล่อ ว่อง
 เปอ เบื่อ ท้า เหล่ย เหม่อ ท้า ครัว
 นีย น้า เออ ซา ภู ล่อง เวอ
 เข่ โง เลื่อ ซ่า เหล่อ ใจ๋ มู ไท ปรู้
 เต้ เพรอ ไท ปรู้ ลาล้าลาล้าลาล้าลาล้า (จบขึ้นเรียงแถวพоди)

5.2.4 รูปแบบของวงดนตรี

ดนตรีกะเหรี่ยงบ้านบ่อหวีจัดรูปแบบวงเป็นวงบรรเลง มีเครื่องดนตรีที่ดำเนินทำนองเป็นหลักคือ ปะตะหล่า (ระนาด) ส่วนปะลู่ย (ขลุ่ย) และมงดัง (ฆ้อง) นั้นจะทำหน้าที่บรรเลงร่วมเพื่อให้เกิดเสียงประสานเท่านั้น ไม่ได้มีลักษณะของทำนองที่แตกต่างกัน ส่วนออร์แกนนั้น ทางครูสุวรรณจัดเพิ่มขึ้นมาเอง เพื่อให้มีเสียงดังเพิ่มขึ้นเพราะว่าสามารถต่อออกเครื่องขยายเสียงได้ โดยมีตู้แอมป์โดยเฉพาะการแสดงในที่กลางแจ้งออร์แกนจะช่วยเริ่มทำนองได้เป็นอย่างดี เครื่องกำกับจังหวะแบ่งเป็นโพลาคูซึ่งเป็นเครื่องหนัง (กลอง) เป็นเครื่องดนตรีที่คอยเน้นย้ำจังหวะตกของทำนองให้ดูไพเราะยิ่งขึ้น โดยมีจีเค้า (เกราะ) และฉาบคอยขึ้นจังหวะไว้ การผสมวง ก็จะนำมิซาระซึ่งเป็นเครื่องดีดคล้ายกีตาร์เข้ามา ในบางโอกาสดังก็จะมีบรรเลงเดี่ยวบ้างแล้วแต่เวลาที่จะอำนวย ซึ่งในที่นี้ถ้ามีโอกาส ผู้สนใจก็น่าจะศึกษาเฉพาะมิซาระเพียงเครื่องดนตรีเดียวได้



ภาพที่ 85 ผู้ใหญ่นัฏพล วงศ์ทอง แนะนำวงดนตรีกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี

จากการแสดงที่แม้จะเป็นเพียงสองชุดที่คณะทำงานได้กำหนดขึ้นและเป็นรูปแบบการแสดงเฉพาะของบ้านบ่อหวี แนวคิดในการสร้างอัตลักษณ์ให้กับหมู่บ้านของตนเอง การจัดหาทุนเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย อุปกรณ์เครื่องเสียง และรับสมัครนักแสดงเด็กๆผ่านผู้ปกครอง รวบรวมนักดนตรีนักแสดงทั้งหมดเพื่อประหลุมนักสำคัญ เริ่มต้นการจัดตั้งคณะการแสดงของหมู่บ้าน การแสดงถูกรังสรรค์ขึ้นตามความคิดที่เป็นธรรมชาติ โดยมีประเด็นสำคัญคือ พวกเราก็คือชาวกะเหรี่ยง อย่าอายที่จะเป็นกะเหรี่ยง ขอให้ทุกคนจงภูมิใจ พวกเราต้องสามัคคีกัน มีปัญหาร่วมกันแก้ไข ใช้ภาษากะเหรี่ยงถ่ายทอดออกมาเป็นบทร้อง จุดเริ่มต้นได้เกิดขึ้นแล้ว เด็กทุกคนขยันขันแข็งที่จะฝึกรำ ฝึกร้อง หยิบจับชุดกะเหรี่ยงออกมาสวมใส่ ทุกคนใส่ใจเต็มที่เพราะว่าเป็นการแสดงเพื่อบอกตัวตนของชาวกะเหรี่ยงผ่านโครงการของหมู่บ้าน งานสำคัญที่ทุกๆครั้งจะมีแต่เพียงการประกาศชื่อของหมู่บ้าน แต่ในวันนี้ทุกคนจะจับต้องพวกเราชาวหมู่บ้านบ่อหวีได้จากการแสดง ดนตรีกะเหรี่ยงของหมู่บ้านได้เกิดขึ้นแล้ว เกิดขึ้นเพื่อรับใช้ตัวตนกะเหรี่ยงผ่านงานต่างๆที่จะเกิดขึ้นจากนี้เป็นต้นไป

5.3 กระบวนการผลิตซ้ำอัตลักษณ์ผ่านวัฒนธรรมดนตรี

ดนตรีกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี จัดตั้งขึ้นในรูปแบบง่ายๆไม่ซับซ้อนมากนัก การแสดงจะถูกกำหนดไว้แน่นอน วงดนตรีกะเหรี่ยงบ้านบ่อหวีนั่นจะเน้นงานที่จะเป็นตัวแทนของหมู่บ้าน กะเหรี่ยงมากกว่าที่จะรับจ้างแสดง ซึ่งโดยรูปแบบที่ถูกสร้างขึ้นให้เป็นตัวแทนนั้นผ่านการดูแลของคณะกรรมการในหมู่บ้าน ซึ่งผลิตซ้ำกระบวนการที่สร้างขึ้นผ่านการแสดงในโอกาสต่างๆ

5.3.1 โอกาสในการแสดง

5.3.1.1 การแสดงดนตรีกะเหรี่ยงภายในหมู่บ้านบ่อหวี โอกาสในการแสดงของดนตรีกะเหรี่ยงไปภายในหมู่บ้าน แบ่งออกเป็นลักษณะงานที่สำคัญได้ ดังนี้

1) งานประเพณีของหมู่บ้าน

ประเพณีกินข้าวห่อ ซึ่งเป็นประเพณีที่สำคัญที่ยังหลงเหลืออยู่เพียงประเพณีเดียวของหมู่บ้าน วงดนตรีของกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี จะแสดงบทบาทสำคัญเพื่อที่จะได้ถือฤกษ์ให้ได้รับความสำคัญและความสนใจจากคนภายในหมู่บ้านเองตลอดจนต้อนรับนักท่องเที่ยวและหน่วยงานต่างๆที่เข้าไปร่วมงาน

2) งานต้อนรับ

วงดนตรีกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี ได้ชื่อว่าเป็นตัวแทนที่สำคัญ จะได้รับบทบาทให้มีความสำคัญขึ้นตอนหนึ่งของงาน ไม่ว่าจะเป็นการรับเสด็จพระราชวงศ์ที่เสด็จพระราชดำเนินเข้าไป

ในหมู่บ้าน การเข้าไปเยี่ยมชมงานของหน่วยงานราชการต่างๆ แม้แต่คณะท่องเที่ยวที่มีโอกาสเข้าไปในพื้นที่แล้วมีการจัดงานสังสรรค์

3) งานบุญหรืองานสังสรรค์ของชาวกะเหรี่ยง

งานบุญที่สำคัญในวัดบ่อหวี วงดนตรีกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวีก็ได้มีบทบาทเข้าไปแสดง นอกจากนั้น ก็จะเป็นงานขึ้นบ้านใหม่บ้าง งานสังสรรค์บ้างตามแต่โอกาสที่คณะเจ้าภาพจะได้เชิญไป

การแสดงของวงดนตรีกะเหรี่ยงบ้านบ่อหวีไม่ได้ถูกจัดตั้งขึ้นมาเพื่อเป็นอาชีพ นักดนตรีแต่ละคน ก็จะวางมือจากไร่ จากงานที่ตนเองทำอยู่มาตามที่ได้นัดหมายในทุกๆ ครั้ง เด็กๆ ที่เป็นนักแสดงก็จะใช้เวลาหลังจากที่เลิกเรียน หรือถ้ามีงานที่สำคัญจริงๆ ก็จะลาเรียนโดยผู้ใหญ่บ้านจะเป็นผู้ขออนุญาตทางโรงเรียนให้ ฉะนั้นในการไปแสดงแต่ละครั้ง ก็ไม่ได้กำหนดราคาค่าแรงในการแสดง สิ่งที่สำคัญที่คณะเจ้าภาพต้องจัดเตรียมก็คือ ยานพาหนะในการเดินทาง อาหารสำหรับนักแสดง ส่วนค่าใช้จ่ามนั้น ก็แล้วแต่จะมีการจัดสรรให้ตามควร สำหรับการแสดงที่อยู่ภายในหมู่บ้านหรือในบริเวณใกล้เคียงที่เป็นชุมชนกะเหรี่ยง ชาวบ้านบ่อหวีมองว่าวงดนตรีกะเหรี่ยงวงนี้ได้กระตุ้นเตือนความทรงจำอย่างน้อย เสียงร้องที่เป็นภาษากะเหรี่ยง เสียงดนตรี เครื่องแต่งกายที่เด็กๆ ใส่ ครั้งแล้วครั้งเล่า ความบันเทิงที่จับต้องเป็นรูปธรรมได้โดยง่าย ยังเป็นการผลิตซ้ำความเป็นตัวตนของกะเหรี่ยงอย่างต่อเนื่อง และสัมผัสได้ อีกทั้งยังเป็นความภาคภูมิใจที่ทำให้หมู่บ้านมีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับจากสังคมเมือง

5.3.1.2 การแสดงนอกหมู่บ้าน

1) งานในระดับอำเภอและระดับจังหวัด

เมื่อมีงานที่ทางอำเภอหรือจังหวัดได้จัดขึ้นตามวาระและโอกาสต่างๆ วงดนตรีกะเหรี่ยงไปของหมู่บ้านจะได้รับเชิญให้เป็นตัวแทนในการแสดงมาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังทำหน้าที่เป็นทูตที่จะเชิญชวนให้ คนในสังคมเมืองเข้าไปเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในอำเภอ ตลอดจนงานประเพณี กินข้าวห่อของหมู่บ้านอีกด้วย

2) งานรับรางวัลเกียรติคุณ ของหมู่บ้าน

หมู่บ้านบ่อหวีเป็นหมู่บ้านที่ได้รับรางวัลดีเด่นในเรื่องการปกครอง ตลอดจนการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ทุกครั้งที่ผ่านมา บ้านบ่อหวี หมู่ 4 ที่มีผู้ใหญ่บ้านนัฏพล วงศ์ทอง เป็นตัวแทนไปรับ สังคมก็มองเป็นเพียงกลุ่มกะเหรี่ยงเล็กๆ อยู่ตามแนวชายแดน แต่เมื่อมีวงดนตรีกะเหรี่ยงของหมู่บ้านเป็นตัวแทนรวมอยู่ด้วย สังคมก็ให้ความสนใจ และเริ่มหันมาตั้งคำถามว่า

กะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวีเป็นอย่างไร อยู่ที่ไหน มีความรู้สึกเหมือนได้รับการยอมรับมากขึ้น อีกทั้งยังมีคณะติดตามเข้ามาศึกษาดูงานถึงในหมู่บ้านเลยทีเดียว

3) งานแสดงที่มีลักษณะต่างๆเชิญไปนอกพื้นที่

เนื่องจากนักดนตรีและนักแสดงเป็นกะเหรี่ยง ฉะนั้นในทุกๆครั้งที่ออกนอกพื้นที่จะต้องมีหนังสือถึงจังหวัด และแจ้งมาถึงอำเภอให้ทำหนังสือรับรอง การออกนอกพื้นที่ตามรายชื่อเพื่อภารกิจดังกล่าว อีกทั้งจะมีหน่วยงานของทหารพรานจู่โจมที่อยู่ในพื้นที่หมู่บ้าน จัดยานพาหนะดูแลการเดินทาง เช่นการเดินทางมาสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล

สำหรับคนนอกหรือคนในสังคมเมือง ได้ชมการแสดงของวงดนตรีกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวีแล้ว ส่วนใหญ่ก็จะมีแต่เพียงความชื่นชม มีความสนุกสนาน อัตลักษณ์ของกะเหรี่ยงที่ถ่ายทอดออกมาจากคำร้อง เสียงดนตรี เครื่องแต่งกายและวิธีนำเสนอ คนภายนอกไม่ได้รู้สึกถึงจิตวิญญาณแห่งวัฒนธรรมอย่างคนกะเหรี่ยงซึ่งเป็นคนในวัฒนธรรม ถึงแม้ว่าการแสดงในสังคมภายนอกจะเป็นเพียงความบันเทิง แต่อย่างน้อยก็ยังแสดงให้เห็นว่ามีกลุ่มชนกลุ่มหนึ่งที่อาศัยอยู่แนวชายแดนที่ถูกรัฐเข้าไปพัฒนา มีความเป็นตัวตนของกลุ่มชาติพันธุ์ อาจจะเป็นตัวแทนไม่ได้ทั้งหมดแต่อย่างน้อยก็เป็นแนวทางเพื่อให้เห็นพัฒนาอัตลักษณ์ของกลุ่มต่อไป

จากประเด็นดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าดนตรีกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี รัชใช้สังคมโดยมีผลต่อกลุ่มชาติพันธุ์ของตน ดังนี้

- 1) กระบวนการผลิตซ้ำของดนตรีกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี เป็นการย้ำให้เห็นว่าดนตรีถูกใช้เพื่อแสดงอัตลักษณ์ของกะเหรี่ยงไป
- 2) ดนตรีกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี ใช้ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว
- 3) ดนตรีกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี สร้างความเป็นกลุ่มเป็นพวกเดียวกันของชาวกะเหรี่ยงไป ซึ่งมีความแตกต่างจากกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มอื่น

5.3.2 การถ่ายทอดและความยั่งยืนของวงดนตรี

สำหรับนักดนตรีที่บรรเลงอยู่ในปัจจุบันนี้ เป็นเพียงรุ่นเดียวที่ยังคงหลงเหลืออยู่ มีความพยายามที่จะถ่ายทอดให้กับเด็กๆรุ่นหลัง แต่ก็ไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะนักดนตรีที่จะบรรเลงดนตรีจะต้องพูดภาษากะเหรี่ยงให้ได้ เพื่อที่จะบรรเลงตามคำร้อง ส่วนใหญ่วัยรุ่นก็จะหันไปฟังเพลงจากสื่อวิทยุ โทรทัศน์ ที่นิยมกันอย่างคนเมือง และก็ไปฝึกเล่นดนตรีสากล ที่มีความรู้สึกว่ามันง่ายกว่า ผู้วิจัยตั้งคำถามกับนักดนตรีทุกคนว่า ถ้าหมดรุ่นนี้แล้ว การบรรเลงดนตรีของวงจะไปต่อได้อย่างไร คำตอบที่ได้รับฟังก็ดูน่าตกใจอยู่พอสมควรก็คือ เก็บเครื่องดนตรีไว้ แล้วก็คงแต่การร้องรำ โดยก็มีเครื่องเคาะจังหวะ ซึ่งอาจจะแปรรูปไป เหมือนอย่างกะเหรี่ยงในหลายๆหมู่บ้านนั่นเอง

เด็กๆในหมู่บ้านซึ่งเป็นกลุ่มทรัพยากรที่สำคัญในหมู่บ้านที่ถูกเลือกให้ได้รับการถ่ายทอดจากครูนั่น เด็กๆก็เพียงอาศัยท่องจำให้ขึ้นใจแต่ไม่มีใครรู้ความหมายของเนื้อร้องเลยแม้แต่คนเดียว กลุ่มเด็กที่ฝึกหัด ครูก็ต้องฝึกขึ้นมาใหม่อยู่ตลอด เพราะว่าเมื่อเด็กจบการศึกษาในหมู่บ้านแล้ว ก็ไปศึกษาต่อในเมือง จากนั้นก็จะค่อยทิ้งวงไปที่ละคนๆ สำหรับการฝึกหัดก็จะมีแต่เพียงครูสุวรรณเพียงคนเดียว ผ่านมา 7 ปี วงดนตรีวงนี้ยังรับใช้หมู่บ้านในการสร้างอัตลักษณ์ต่อเนื่องมา แต่ในอนาคตข้างหน้าวงดนตรีวงนี้จะมืบทอดต่อไปได้อีกยาวนานแค่ไหน เป็นเรื่องที่ทั้งครู ตลอดจนนักดนตรีในวงก็ให้คำตอบไม่ได้ แต่อย่างน้อย ผู้วิจัยก็เป็นส่วนหนึ่งของผู้ที่ได้ทำหน้าที่นำประสบการณ์ทางการศึกษา บันทึกเรื่องราวของวงดนตรีกะเหรี่ยงบ้านบ่อหวีที่ยังคงทำหน้าที่อยู่ ให้หลงเหลือไว้เป็นเอกสารทางการศึกษางานในกลุ่มชาติพันธุ์ต่อไป

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องดนตรีกับการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของกะเหรี่ยงโป : กรณีศึกษา กะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวี ตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี เป็นการศึกษาในช่วงระยะเวลา เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2549 จนถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2551 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของกะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวี และศึกษากระบวนการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของกะเหรี่ยงโปผ่านดนตรี ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้นำชุมชนที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ หัวหน้าวงดนตรี นักดนตรีนักแสดง ชาวกะเหรี่ยงและบุคคลภายนอกที่ได้ชมดนตรีของกะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวี สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

6.1 สรุปผลการวิจัย

กะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวี เป็นหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน (ปชด.) เป็น 1 ใน 7 หมู่บ้านของตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง ออกจากอำเภอสวนผึ้งไป 15 กิโลเมตร ซึ่งอยู่ห่างจากจังหวัดราชบุรีประมาณ 78 กิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง ทิศตะวันตกติดกับเทือกเขาตะนาวศรี ซึ่งกั้นชายแดนระหว่างไทยกับพม่า อยู่ในเขตการปกครององค์การบริหารส่วนตำบลตะนาวศรี มีจำนวนประชากรทั้งหมด 1,528 คน จาก 572 ครัวเรือน แบ่งเป็นกะเหรี่ยงสัญชาติไทยมีบัตรประจำตัวประชาชนอย่างถูกต้องตามกฎหมาย จำนวน 312 ครัวเรือน เป็นประชากรชาย 353 คน หญิง 298 คน และเป็นบุคคลพื้นที่สูง (ชาวเขา) ได้บัตรประจำตัวสีเขียวขอบแดง จำนวน 260 ครัวเรือน แบ่งเป็นประชากรชาย 464 คน หญิง 413 คน ในปัจจุบันพบว่ากะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวีมีการสูญเสียอัตลักษณ์ไป จนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านสังคมและวัฒนธรรม จึงมีกระบวนการเลือกเอาวัฒนธรรมดนตรีมาสร้างอัตลักษณ์ เพื่อเป็นการแสดงตัวตนในสังคมและยึดเหนี่ยวกลุ่มชนของตนเอง แบ่งประเด็นตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

6.1.1 การเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์กะเหรี่ยงโปหมู่บ้านบ่อหวี

ด้วยลักษณะภูมิประเทศซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกับชายแดน บ้านบ่อหวีจึงเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ที่รัฐบาลไทยให้ความสำคัญ เป็นพื้นที่ที่หน่วยงานของรัฐเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาโครงสร้าง

พื้นฐาน อาชีพ การศึกษา สุขภาพอนามัย การส่งเสริมการปลูกพืชอาหารเพื่อป้องกันการตัดไม้ทำลายป่า โครงการพัฒนาต่างๆ เกิดขึ้นจำนวนมาก ส่งผลให้อัตลักษณ์ของชาวกะเหรี่ยงบ้านบ่อหวี ถูกกลืนหายไปกับการพัฒนา ชาวบ้านต้องปรับตัวและยอมรับการเปลี่ยนแปลงซึ่งรัฐเป็นผู้กำหนด ต้องทำงาน คำนวณเงินและมีหนี้สินมากขึ้นจากการใช้จ่ายใช้สอยอย่างคนเมือง การปลูกที่อยู่อาศัยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ลักษณะของที่อยู่อาศัยกลายเป็นสิ่งแสดงออกซึ่งฐานะทางสังคม ลักษณะการแต่งกายเลียนแบบคนเมือง ใช้ภาษากะเหรี่ยงในการสื่อสารในชีวิตประจำวันน้อยลง เด็กรุ่นใหม่ไม่เข้าใจภาษากะเหรี่ยง ประเพณีพิธีกรรมไม่ได้รับการใส่ใจและถูกให้ความสำคัญน้อยลง บทบาทของประเพณีกลับกลายเป็นการรับใช้นักท่องเที่ยวหรือหน่วยงานจากภายนอก เช่น ประเพณีกินข้าวห่อ การจัดการศึกษาที่ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ทำให้เด็กๆ ไม่สามารถกลับมาทำงานเพื่อพัฒนาหมู่บ้านได้ ต้องดิ้นรนเข้าไปขายแรงงานในเมือง พื้นที่หมู่บ้านถูกนายทุนกว้านซื้อเพื่อทำสถานที่ท่องเที่ยว รีสอร์ท เส้นทางการคมนาคมติดต่อกับสังคมเมืองถูกเปิดออกอย่างสะดวกสบาย ความเคร่งครัดในการนับถือศาสนาพุทธและวิถีปฏิบัติอย่างชาวพุทธ การนับถือผีค่อยๆ ลดน้อยลงตามลำดับ

6.1.2 กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ด้วยดนตรี

กะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวีมี กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ผ่านวัฒนธรรมดนตรี โดยมีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

6.1.2.1 แนวคิดในการสร้างอัตลักษณ์กะเหรี่ยงโป ชาวบ่อหวีมีแนวคิดที่จะปลูกจิตสำนึกให้ชาวกะเหรี่ยงในหมู่บ้านของตนเห็นความสำคัญและมีความภูมิใจในความเป็นตัวตนกะเหรี่ยง โดยเลือกเอาวัฒนธรรมดนตรีกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี เป็นตัวแทนในการฟื้นฟูและเผยแพร่อัตลักษณ์ของกะเหรี่ยง เพราะดนตรีเป็นสิ่งที่รื้อฟื้นได้ง่ายกว่าวัฒนธรรมอื่นๆ แสดงความเป็นตัวตนที่ชัดเจนของกะเหรี่ยงโป สามารถผลิตซ้ำได้หลายครั้งในรอบปี ผ่านเวทีทางสังคมทั้งในและนอกหมู่บ้าน เป็นรูปธรรมที่ผู้คนสามารถรับได้ง่าย ไม่ยุ่งยาก สามารถเคลื่อนย้ายไปแสดงตามที่ต่างๆ ได้ค่อนข้างสะดวก โดยมีครูสุวรรณ บุญสุข เป็นผู้รับผิดชอบ รวบรวมนักดนตรีที่มีอยู่ในหมู่บ้าน ซึ่งแต่เดิมเคยรวมวงกันเมื่อครั้งยังอยู่ชายแดนพม่า สำหรับนักร้องแสดงก็เป็นลูกหลานๆ ในหมู่บ้านที่มีความสนใจ การเลือกเอาเด็กๆ มาเป็นจุดสร้างงานนั้น พบว่าสามารถขับเคลื่อนได้เร็วกว่าผู้ใหญ่ เนื่องจากผู้ใหญ่จะมีภาระงานตลอดจนการเป็นนักแสดงตัวแทนของหมู่บ้านนั้นก็ไม่ได้มีค่าจ้างตอบแทนเป็นที่แน่นอนเพราะฉะนั้นกลุ่มเด็กๆ จึงเป็นกลุ่มเป้าหมาย นักร้องได้ง่าย อีกทั้งยังเป็นเยาวชนรุ่นใหม่ที่จะได้ช่วยกันสืบทอดภาษาจากเนื้อร้อง การแต่งกายในขณะแสดง หรือแม้แต่จิตสำนึกในความเป็นกะเหรี่ยง เพื่อช่วยกันสืบทอดต่อไป

6.1.2.2 ใช้ทุนทางสังคมเป็นตัวขับเคลื่อนอัตลักษณ์ คณะกรรมการบ้านบ่อหวีได้เลือกเอาทุนทางสังคมของหมู่บ้านในเรื่องการจัดการ การปกครอง และการป้องกันปราบปรามยาเสพติดจนได้รับรางวัลดีเด่นจากหน่วยงานต่างๆของรัฐ มาเป็นบันไดขั้นแรกในการนำเสนอแนวคิดนี้ผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จนได้รับการสนับสนุนทุนจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดปี 2545 ในการจัดสร้างวงดนตรีกะเหรี่ยงบ้านบ่อหวี จำนวนเงิน 40,300 บาท จากจุดเริ่มต้นที่ให้การสร้างวงดนตรีเป็นวาระสำคัญของหมู่บ้าน มีการจัดหาทุนและสร้างให้ทุกคนมีสำนึกของความเป็นเจ้าของร่วมกัน เป็นสัญลักษณ์ หรือตัวแทนของกะเหรี่ยงให้นักดนตรีหรือเด็กๆที่มาร่วมแสดง ชาวบ้าน ตลอดจนผู้ให้การสนับสนุนมีความรู้สึกรักภูมิใจในทุกครั้งที่วงดนตรีวงนี้ได้แสดง โดยการสอดแทรกประวัติศาสตร์การเคลื่อนย้าย ของกะเหรี่ยงเข้ามาที่อำเภอสวนผึ้ง ความรัก ความสามัคคีไว้ในเนื้อหาของเพลง ที่ช่วยผลิตซ้ำความเป็นตัวตนของกะเหรี่ยงอย่างต่อเนื่อง

6.1.2.3. การรื้อฟื้นเครื่องดนตรีกะเหรี่ยง แต่เดิมในหมู่บ้านเคยมีวงดนตรี กะเหรี่ยง แต่ยุบวงและหยุดการแสดงไปเมื่อ 60 ปีที่ผ่านมา ดังนั้นการสร้างเครื่องดนตรี จึงใช้วิธีการหยิบยืมเครื่องดนตรีของพม่าซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่นักดนตรีมีความคุ้นเคยเมื่อครั้งยังอยู่ชายแดนพม่า และหาซื้อได้ง่ายจากชายแดนพม่าด้านอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี เครื่องดนตรีที่นำกลับเข้ามาใหม่ มีทั้งเครื่องดนตรีประเภทดำเนินทำนอง ที่สามารถบรรเลงออกมาเป็นเสียงในระดับต่างๆ กันตามท่วงทำนองของเพลง ได้แก่ ปะทะหล่า (ระนาด) , มงดั่ง(ฆ้องราว), ปะลู่ย (ขลุ่ย), มิซาละ (พิณ) และออร์แกน เครื่องดนตรีประเภทกำกับจังหวะ ได้แก่ โปลาตุ (กลอง), มงดั่ง (โหม่ง), ซีเค้า(เกราะ) และฉาบ เป็นต้น

6.1.2.4. การจัดหาเครื่องแต่งกาย ครูสุวรรณ บุญสุข หัวหน้าวงได้หาซื้อผ้าทอกะเหรี่ยงที่มีขายในศูนย์อพยพ บ้านห้วยขลุ้งอำเภอสวนผึ้ง เข้ามาเพื่อเป็นชุดสำหรับนักดนตรีและนักแสดง เพราะในหมู่บ้านไม่มีการทอผ้าเหมือนอย่างแต่ก่อน โดยชุดสำหรับนักดนตรีและนักแสดงผู้ชายเป็นชุดทรงกระสอบสีแดง คอเสื้อเป็นตัววี มีลายสีแดงขลิบขาว ขลิบน้ำเงินเป็นทางลง ที่คอเสื้อเป็นลายผ้ากลางตัวลงมาถึงชายเสื้อด้านล่าง บางตัวเป็นลายสีธงชาติไทย บางคนก็สวมเสื้อเชิ้ตสีขาวแขนยาวไว้ด้านในข้างนุ่งโสร่งข้างกึ่งนุ่งกางเกงขาขาว ชุดเด็กกับชุดผู้ใหญ่สามารถแต่งแบบเดียวกันได้ ชุดนักแสดงเด็กผู้หญิงมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ ชุดที่เสื้อเป็นผ้าฝ้ายสีแดงและสี น้ำเงิน ขาว จนถึงข้อเท้า เดินเส้นเป็นลายตั้งแต่บ่ายาวลงมาตลอดลำตัว ศรีษะโพกผ้าแดงหรือขาว อีกชุดหนึ่งเป็นเสื้อผ้าฝ้ายสีขาวและชุดสีลายธงชาติ ขาวถึงเอว มีลวดลายบริเวณส่วนบนของเสื้อตลอดไปถึงแขนทั้งสองข้าง แล้วนุ่งผ้าซิ่น ศรีษะโพกผ้าแดงหรือขาว นักแสดงจะเลือกแต่งชุดนี้เมื่อออกนอก

พื้นที่ของหมู่บ้านเป็นการบ่งบอกถึงความเป็นกะเหรี่ยงที่อยู่ในประเทศไทย ถือสัญชาติไทย เพื่อให้เกิดการยอมรับจากสังคม

6.1.2.5. การแต่งบทร้องและทำนองเพลงสำหรับการแสดง ครูสุวรรณ บุญสุข ได้นำคำร้องและทำนองเพลงโพลั่ว พู้ อะ สะ เคียะ เซอ เล่อ ซึ่งแปลว่า วัฒนธรรมของกะเหรี่ยง ที่มีอยู่เดิมมาปรับปรุงและแต่งเพิ่มขึ้นใหม่ นักแสดงเด็กๆ จะใช้การท่องจำคำร้อง บางคนร้องได้แต่ก็ไม่ทราบความหมาย ซึ่งครูสุวรรณได้ใช้ความพยายามที่จะสอนเด็กๆ เหล่านี้ให้เรียนรู้ภาษากะเหรี่ยงโดยผ่านบทเพลง นอกจากการเรียนรู้ภาษากะเหรี่ยงแล้ว เด็กจะเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชาวกะเหรี่ยงผ่านเนื้อหาของเพลง ซึ่งสะท้อนถึงความยากลำบากของบรรพบุรุษกว่าจะมาถึงหลักปักฐาน ณ ที่แห่งนี้ ปลุกจิตสำนึกให้เห็นความสำคัญของการรวมกลุ่ม ความสามัคคี ความสำคัญของการรักษาวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษได้สืบทอดต่อกันมาไม่ให้สูญหาย การผลิตซ้ำคำร้องที่มีความหมายบ่อยๆ เป็นเหมือนการตอกย้ำให้ชาวกะเหรี่ยงทุกคน หันมาใส่ใจในความเป็นตัวตนของกะเหรี่ยงมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

6.1.2.6 การพัฒนารูปแบบการแสดง ในการพัฒนารูปแบบของการแสดง ผู้ใหญ่นักพลวงศ์ทอง ได้ใช้แนวคิดเรื่องความสามัคคีเป็นหลักและนำเอาจุดเด่นในอาชีพสวนแข่งของหมู่บ้านมาเสนอตัวตนโดยการประดิษฐ์ท่าร่ายของ ครูสุวรรณ บุญสุข รูปแบบของการแสดงออกเป็น 2 ชุด ได้แก่

2) ชุดสานเสื่อ 1) ชุดแปลอักษร ท่าร่ายจะเป็นเพียงการเคลื่อนไหวให้เป็นจังหวะเท่านั้นแต่ที่สำคัญเด็กๆ จะต้องจดจำการแปลแถว ให้เป็นอักษรภาษาอังกฤษทีละตัว เป็นคำว่า Karen costum ซึ่งแปลว่า วัฒนธรรมกะเหรี่ยง เป็นการผสมผสานความหมายในเนื้อร้องที่เป็นภาษากะเหรี่ยงที่พยายามบอกเรื่องราววัฒนธรรมของกะเหรี่ยง เข้ากับภาษาสากลที่แปลว่าวัฒนธรรมกะเหรี่ยง เช่นเดียวกันการแสดงชุดนี้จะไม่นับท่าร่าย เด็กๆ จะถือปลายเชือกที่ติดอยู่กับปลายเสาใช้การเตะปลายเท้าตามจังหวะ ที่สำคัญสำหรับชุดนี้ เด็กๆ จะต้องจำการสลับไขว้เชือกในขณะที่ก้มลอดหรือยกมือข้าม เพื่อให้เชือกที่พันกับต้นเสาออกมามีลักษณะคล้ายกับการสานเสื่อ เป็นการแสดงออกให้เห็นถึงความสามัคคีและช่วยกันแก้ไขปัญหา อีกทั้งยังแฝงลักษณะการประกอบอาชีพสวนแข่ง ซึ่งเป็นสินค้าที่มีชื่อเสียงของหมู่บ้านเอาไว้ด้วย

6.2 อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัยที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่ากะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหิวเป็นชุมชนชายแดนที่เข้มแข็ง มีประวัติและความเป็นมาในการก้าวข้ามช่วงเวลาต่างๆ ที่มีผลต่อสังคมไทยจากอดีตมาจนถึงปัจจุบัน ถึงแม้ว่าจะเป็นกลุ่มชาติพันธุ์เล็กๆ แต่ก็กลุ่มหนึ่งที่มีความสำคัญต่อ

การศึกษาเพราะได้สะท้อนให้เห็นกระบวนการจัดการ และใส่ใจวิถีชีวิตแห่งวัฒนธรรม ของคนที่จะอยู่ร่วมกับสังคมเมือง ด้วยเหตุปัจจัยต่างๆที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง กระเหรี่ยงบ้านบ่อหวีมีความพยายามที่จะพัฒนากระบวนการทางวัฒนธรรมที่จะต่อสู้กับปัจจัยเหล่านั้น ทั้งนี้เพื่อบอกกลุ่มชนเดียวกันให้เห็นความสำคัญและภูมิใจในเผ่าพันธุ์ ก่อนที่จะถูกกลืนหายไปกับสังคมเมือง และในขณะเดียวกัน ก็พยายามที่จะบอกสังคมภายนอกให้ยอมรับความเป็นกระเหรี่ยงที่ถือสัญชาติไทยโดยอธิบายตัวตนผ่านงานวัฒนธรรมดนตรี ที่จัดตั้งขึ้นมาในรูปแบบง่ายๆไม่ซับซ้อนมากนัก การแสดงถูกสร้างขึ้นใหม่ ภายใต้แนวคิดเรื่องวัฒนธรรมและความสามัคคีในกลุ่มของตน กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ผ่านวัฒนธรรมดนตรีของกระเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวีนั้น เป็นกรณีศึกษาที่น่าสนใจ ที่สามารถรื้อฟื้นและสร้างอัตลักษณ์ที่สูญหายไปของกระเหรี่ยงไป ให้กลับเข้ามามีบทบาทได้ใหม่อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆที่กำลังประสบปัญหาการถดถอยทางวัฒนธรรมสามารถใช้เป็นตัวอย่างในการรื้อฟื้นวัฒนธรรมของตนเองได้

วงดนตรีกระเหรี่ยงบ้านบ่อหวี ถูกนำออกแสดงในฐานะที่จะเป็นตัวแทนของหมู่บ้านกระเหรี่ยงไปมากกว่าที่จะรับจ้างแสดง ดังนั้นอัตลักษณ์ของกระเหรี่ยงจึงถูกผลิตซ้ำผ่านการแสดงในโอกาสต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกหมู่บ้าน เช่น งานประเพณีกินข้าวห่อของหมู่บ้าน งานบุญของชาวกระเหรี่ยง ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการกระตุ้นเตือนความรู้สึกนึกคิด ผ่านเสียงร้องที่เป็นภาษากระเหรี่ยง เสียงดนตรีกระเหรี่ยง รูปแบบการแสดง และเครื่องแต่งกายของกระเหรี่ยงที่เด็กๆและนักดนตรีสวมใส่ ความบันเทิงที่จับต้องเป็นรูปธรรมได้โดยง่าย อีกทั้งยังสามารถผลิตซ้ำความเป็นตัวตนของกระเหรี่ยงได้อย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี ดนตรีจึงถูกเลือกให้เป็นตัวแทนในการสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มจนทำให้หมู่บ้านมีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับจากสังคมภายนอก โดยได้รับเชิญให้ไปแสดงนอกหมู่บ้านทั้งในระดับอำเภอและระดับจังหวัดจังหวัด ถึงแม้ว่าคนภายนอกที่ชมการแสดงของวงดนตรีกระเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวีแล้ว ส่วนใหญ่มีเพียงความชื่นชม ความสนุกสนาน ความแปลกตา แต่อย่างน้อยก็เป็นแนวทางหนึ่งที่กระเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวีพยายามอธิบายตัวตนกับสังคม และเพื่อให้เกิดการยอมรับ

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมีข้อสังเกตเกี่ยวกับการแสดงของดนตรีกระเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวีว่าได้ถูกภาครัฐนำไปใช้เพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว เป็นทูตทางวัฒนธรรม เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาชมเมือง มากกว่าการนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งและความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนบ้านบ่อหวี อีกทั้งรูปแบบการแสดงของวงดนตรีกระเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี ควรมีการปรับปรุงและพัฒนาให้มีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้นไปกว่าเดิม โดยการรื้อฟื้นรูปแบบการแสดงที่เคยมีมาในอดีต เพื่อปลูกสำนึกของความเป็นกระเหรี่ยง ไปและเชื่อมโยงให้เห็นพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ และสังคมของกลุ่มชนได้มากขึ้น นอกจากนี้ รูปแบบการแสดงที่หลากหลายน่าจะ

ตอบสนองความต้องการสร้างอัตลักษณ์ของชาวกะเหรี่ยงโปได้ทั้งรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ นอกจากนั้น ควรมีการบรรยายเนื้อหาของเพลง รูปแบบการแสดงด้วยภาษาไทยเมื่อไปแสดงนอกหมู่บ้าน เพื่อให้ผู้ชมที่เป็นนอกวัฒนธรรมได้รู้ความหมายเพื่อให้มีความเข้าใจ อันจะนำไปสู่การยอมรับกลุ่มกะเหรี่ยงโปมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่ควรพิจารณาเรื่องกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ผ่านดนตรีของกะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวีว่าจะทำอย่างไรที่จะทำให้กระบวนการที่สร้างขึ้นนั้นมีความยั่งยืนและสามารถพัฒนาสืบต่อไป ก็คือ

1) เมื่อกลุ่มบุคคลที่รับผิดชอบวงดนตรีกะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวีในปัจจุบันไม่สามารถสืบสานงานส่วนนี้ได้ จะเกิดอะไรขึ้นกับกระบวนการสืบสานทางวัฒนธรรม ดังนั้นหน่วยงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง อาทิ โรงเรียน น่าจะเข้ามามีบทบาทในการสืบสานการแสดงนี้ ซึ่งหมายถึงการส่งเสริมการสอนภาษากะเหรี่ยงในโรงเรียน และสนับสนุนให้มีการพูดภาษากะเหรี่ยงในกลุ่มผู้สูงอายุกับเด็กๆ ให้มากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ สืบทอดการบรรเลงดนตรีและการร้องเพลงกะเหรี่ยงได้อย่างเข้าใจ

2) การแสดงดนตรี เพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมและอัตลักษณ์ เป็นงานอาสา ส่วนนี้องค์การบริหารส่วนตำบล น่าที่จะเข้ามารับผิดชอบ โดยการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการและจัดค่าตอบแทนสำหรับผู้ดำเนินการทั้งในส่วนครู นักดนตรีและนักแสดง

3) การส่งเสริมการแสดงนอกพื้นที่ เนื่องจากเป็นบุคคลในพื้นที่สูง ดังนั้นการออกไปนอกพื้นที่จึงต้องทำเรื่องขออนุญาตทุกครั้ง และต้องใช้เวลา ในส่วนนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลหรืออำเภอ ควรเข้ามาช่วยอำนวยความสะดวกและเป็นผู้ประสานงานให้กับทางคณะหรือหน่วยงานที่ติดต่อให้ดนตรีกะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวี ออกมาจัดการแสดงนอกพื้นที่

6.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาของชุมชนชาติพันธุ์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

6.3.1 การสร้างความไว้วางใจ การวิจัยกลุ่มชาติพันธุ์ เป็นการศึกษาที่จะต้องให้ความสำคัญกับการเข้าไปประจำอยู่ในพื้นที่เพราะต้องสร้างความไว้วางใจให้กับคนในหมู่บ้าน จึงจะได้รับความร่วมมือในการเก็บข้อมูล นอกจากนั้น การเข้าใจภาษาก็มีความจำเป็น เพราะจะทำให้นักวิจัยสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างลึกซึ้ง สามารถสื่อสาร และทำความเข้าใจกับข้อมูล

6.3.2 ควรมีการศึกษากะเหรี่ยงไปในภาคกลางและภาคตะวันตกในประเด็นต่างๆให้มากขึ้น เพราะการศึกษาเรื่องกะเหรี่ยง ส่วนใหญ่พบว่าเป็นการศึกษาในพื้นที่ภาคเหนือและศึกษากับกะเหรี่ยงสะกอ

6.3.3 การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นไปที่กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ของกะเหรี่ยงโปผ่านวัฒนธรรมดนตรี ผู้ที่สนใจงานในกลุ่มชาติพันธุ์สามารถที่จะศึกษาในเชิงลึกเฉพาะด้าน เช่น เครื่องดนตรีมิซาระของกะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวี ซึ่งจะเป็นงานศึกษาด้านดนตรีโดยเฉพาะ หรือการสร้างอัตลักษณ์ผ่านวัฒนธรรมดนตรีในกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ

ดนตรีกับการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของกะเหรี่ยงโป กรณีศึกษากะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวี
ตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี

(MUSIC AND ETHNIC IDENTITY CONSTRUCTION OF THE PWO KAREN : A CASE
STUDY OF PWO KAREN IN BOWEE VILLAGE, TANOWSRE SUB-DISTRICT, SAUNPAUNG
DISTRICT, RACHABURI PROVINCE)

วาทิตต์ คุริยอังกูร 4636802 LCCS/M

ศศ.ม. (วัฒนธรรมศึกษา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : เสาวภา พรศิริพงษ์, ศศ.บ., สม.ม., ศศ.ด.,
พรทิพย์ อุศุภรัตน์, ศศ.บ., ศศ.ม., นายอนันต์ สบฤกษ์ กศ.บ., กศ.ม

บทสรุปแบบสมบูรณ์

ความสำคัญของปัญหา

การศึกษาวัฒนธรรมผ่านดนตรีเป็นงานที่ละเอียดอ่อน มีคุณค่าอยู่ในคน มนุษยชาติ เกิด
มาล้วนต่างเผ่าต่างพันธุ์ ต่างเผ่าสีผิว ต่างศาสนาและมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ดนตรีเป็นสมบัติ
ของมนุษยชาติ เป็นภาษาสากลที่คนทุกกลุ่มชนชาติสามารถศึกษาได้โดยศรัทธา ดนตรี
แห่งมนุษยชาตินั้นมีอยู่หลากหลาย อาจจะถูกแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ ระดับต่างๆ มีชื่อเรียก
อันเป็นหมวดหมู่ แยกประเภทเพื่อการที่จะจดจำได้ง่าย ต่างกลุ่มต่างสังคม (ปนาพันธ์, 2534 : 8)
การศึกษาดนตรีในกลุ่มชาติพันธุ์นั้นเป็นการศึกษางานดนตรีที่น่าสนใจอย่างยิ่ง สามารถที่จะบ่ง
บอกวิถีวัฒนธรรมความเป็นมาของกลุ่มชน การดำรงชีวิต พิธีกรรม และความเชื่อ นอกจากนั้น
ดนตรียังเป็นเครื่องมือในการแสดงอัตลักษณ์ของแต่ละกลุ่ม

กะเหรี่ยง เป็นกลุ่มชนเผ่าหนึ่งที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยก่อนชนเผ่าอื่นๆ แบ่งออกเป็น 4
กลุ่มๆ ที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดคือ กะเหรี่ยงสะกอ (S'kow Karen) กะเหรี่ยงโป (Pwo
Karen) กะเหรี่ยง บเว แบร์ หรือกะยา(Bwe, B'ghwe, Kayah Karen) และกะเหรี่ยงตองอูหรือ
ปาโอ (Hu Tangthu, Pao Karen) กลุ่มกะเหรี่ยงได้อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยหลาย

กลุ่มกะเหรี่ยงสะกอ และกะเหรี่ยงโปทั้ง 2 กลุ่ม เรียกตัวเองว่า “ปวาเกอญอ” มีความหมายว่า “คน” กะเหรี่ยงสะกอ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในจังหวัดต่างๆ เช่น แม่ฮ่องสอน ลำพูน เชียงใหม่ พบมากที่ อำเภอแม่แจ่ม กะเหรี่ยงโปอาศัยอยู่ตามแนวชายแดนแถบตะวันตกของประเทศไทย กับพม่า พบมากอยู่ที่จังหวัดตาก กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ (โกวิท แก้วสุวรรณ , 2542: 27) กะเหรี่ยงโปได้อพยพจากชายแดนพม่าเข้ามาอยู่ที่ด่านเจ้าวัวซึ่งเป็นด่านชายแดนตะวันตก อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2317

ปัจจุบันพื้นที่กะเหรี่ยงสวนผึ้งถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่พัฒนา เนื่องจากกองทัพปลดแอกแห่งประเทศไทยประกาศแนวทางการต่อสู้อำนาจรัฐ โดยใช้พื้นที่สวนผึ้งเป็นป้อมปราการและศูนย์รวมของสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยใช้นโยบายป่าล้อมเมืองและจับอาวุธขึ้นสู้รัฐไทย จึงส่งหน่วยพัฒนาเคลื่อนที่เข้ามาเพื่อแย่งชิงมวลชน โดยอาศัยพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และผลของการแย่งชิงมวลชนระหว่างรัฐบาลกับพรรคคอมมิวนิสต์นี้เองจึงทำให้ชุมชนสวนผึ้ง เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม มีการเปิดรับผู้คนหลากหลายจากนอกพื้นที่เข้ามาบุกเบิกที่ทำกิน มีการขยายพื้นที่สัมปทานเหมืองแร่ที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐ เอกชนไทยเข้าไปสัมปทานป่าไม้ในเขตยึดครองของสหภาพชาติกะเหรี่ยง กะเหรี่ยงสวนผึ้งจึงเป็นกลุ่มที่รัฐพยายามเข้าไปพัฒนาและเปลี่ยนแปลงโดยมีการบัญญัติศัพท์ใหม่ให้เรียกกะเหรี่ยง สวนผึ้ง ว่า “ ไทยตะนาวศรี ” เพื่อหลอมละลายจิตวิญญาณและสำนึกของคนชนเผ่าให้มีความเป็นไทย

ผลการพัฒนาทำให้กะเหรี่ยงสวนผึ้ง ได้รับผลกระทบอย่างมากทั้งในด้านภูมิศาสตร์ และสังคม วิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยงเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม การคมนาคมสะดวกสบาย มีการติดต่อกับสังคมเมือง รับเอาวัฒนธรรมเมืองทั้งเรื่องที่อยู่อาศัย การแต่งกาย อาหาร เข้าไปใช้ในพื้นที่ มีการใช้ภาษาไทยมากขึ้น เด็กๆกะเหรี่ยงเข้าเรียนในระบบการศึกษาของไทย ข่าวดารความบันเทิงผ่านสื่อโทรทัศน์เข้าถึงทุกครัวเรือน บทบาทของวัฒนธรรม ความเชื่อและพิธีกรรมต่างมีความสำคัญน้อยลงไปตามลำดับ

ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครอง และการสูญเสียวัฒนธรรม กะเหรี่ยงสวนผึ้งได้สร้างและหาพื้นที่ใหม่ในสังคมเพื่อจะดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของตน ด้วยการค้นหาความหมาย การตีความและอธิบายตัวตนโดยการรื้อฟื้น กิจกรรมทางประเพณีท้องถิ่น การสร้างเครือข่ายทางวัฒนธรรม และนำเสนอกิจกรรมผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อบอกกับสังคมว่ากะเหรี่ยงสวนผึ้งเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย แต่มีอัตลักษณ์ที่แตกต่างกับคนไทย ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาอัตลักษณ์ของกะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวี กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของกะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวีผ่านดนตรี กลุ่มชนกะเหรี่ยงบ้านบ่อหวีมีวิธีการคิดในการที่จะสร้าง

อัตลักษณ์ผ่านวัฒนธรรมดนตรีอย่างไร และทำไมดนตรีจึงถูกเลือกให้มีบทบาทในการสร้างอัตลักษณ์ของกะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตลักษณ์และกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของกะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรีผ่านดนตรี

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยเลือกพื้นที่ศึกษาแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือก หมู่ 4 บ้านบ่อหวี ตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี เพราะเป็นหมู่บ้านที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาค่อนข้างมาก จนสูญเสียอัตลักษณ์ของความเป็นกะเหรี่ยงและเป็นเพียงหมู่บ้านเดียวในตำบลตะนาวศรีที่ยังคงมีคนต๋ออยู่และเป็นพื้นที่ที่ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับดนตรีมาก่อน

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informant) ประกอบด้วยกลุ่มด้วย (1) ผู้นำชุมชนทั้งที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ (2) ผู้ก่อตั้งและควบคุมวงดนตรี/ผู้ประสานงานวงดนตรี (3) นักดนตรี (4) นักร้องและนักแสดง (5) กลุ่มชาวบ้าน (6) กลุ่มคนภายนอกหมู่บ้านที่ได้มีโอกาสชมดนตรีของวงกะเหรี่ยงโป บ้านบ่อหวี รวมทั้งหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

การรวบรวมข้อมูลใช้การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยมีแนวคำถามในการสัมภาษณ์ กลุ่มเป้าหมายที่พูดภาษาไทยไม่ได้ ผู้วิจัยได้ใช้ล่ามของวงดนตรีกะเหรี่ยงเป็นผู้แปลภาษาให้ เนื่องจากเป็นผู้ประสานงานและทำงานกับวงดนตรีมาตั้งแต่เริ่มมีการก่อตั้ง เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่บ้านบ่อหวี สามารถพูดและเข้าใจภาษาไทยได้ดี

กะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวี

บ้านบ่อหวี เป็นหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน (ปชด.) เป็น 1 ใน 7 หมู่บ้านของตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง ออกจากอำเภอสวนผึ้งไป 15 กิโลเมตร ซึ่งอยู่ห่างจากจังหวัดราชบุรีประมาณ 78 กิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง ทิศตะวันตกติดกับเทือกเขาตะนาวศรี ซึ่งกั้นชายแดนระหว่างไทยกับพม่า อยู่ในเขตการปกครององค์การบริหารส่วนตำบลตะนาวศรี มีจำนวนประชากรทั้งหมด 1,528 คน จาก 572 ครัวเรือน แบ่งเป็นกะเหรี่ยงสัญชาติไทยมีบัตรประจำตัว

ประชาชนอย่างถูกต้องตามกฎหมาย จำนวน 312 ครัวเรือน เป็นประชากรชาย 353 คน หญิง 298 คน และเป็นบุคคลพื้นที่สูง (ชาวเขา) ได้บัตรประจำตัวสีเขียวขอบแดง จำนวน 260 ครัวเรือน แบ่งเป็นประชากรชาย 464 คน หญิง 413 คน

การเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์กะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี

ด้วยลักษณะภูมิประเทศซึ่งมีอาณาเขตติดต่อชายแดน บ้านบ่อหวีจึงเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ที่รัฐบาลไทยให้ความสำคัญ เป็นพื้นที่ที่หน่วยงานของรัฐเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อาชีพ การศึกษา สุขภาพอนามัย การส่งเสริมการปลูกพืชถั่วเพื่อป้องกันการตัดไม้ทำลายป่า โครงการพัฒนาต่างๆ เกิดขึ้นจำนวนมาก ส่งผลให้อัตลักษณ์ของชาวกะเหรี่ยงบ้านบ่อหวี ถูกกลืนหายไปกับการพัฒนา ชาวบ้านต้องปรับตัวและยอมรับการเปลี่ยนแปลงซึ่งรัฐเป็นผู้กำหนดต้องทำงาน ดิ้นรนหาเงินและมีหนี้สินมากขึ้นจากการใช้จ่ายอย่างคนเมือง การปลูกที่อยู่อาศัยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ลักษณะของที่อยู่อาศัยกลายเป็นสิ่งแสดงออกซึ่งฐานะทางสังคม ลักษณะการแต่งกายเลียนแบบคนเมือง ใช้ภาษากระเหรี่ยงในการสื่อสารในชีวิตประจำวันน้อยลง เด็กรุ่นใหม่ไม่เข้าใจภาษากระเหรี่ยง ประเพณีพิธีกรรมไม่ได้รับการใส่ใจและถูกให้ความสำคัญน้อยลง บทบาทของประเพณีกลับกลายเป็นการรับใช้นักท่องเที่ยวหรือหน่วยงานจากภายนอก เช่น ประเพณีกินข้าวห่อ การจัดการศึกษาที่ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ทำให้เด็กๆ ไม่สามารถกลับมาทำงานเพื่อพัฒนาหมู่บ้านได้ ต้องดิ้นรนเข้าไปขายแรงงานในเมือง พื้นที่หมู่บ้านถูกนายทุนกว้านซื้อเพื่อทำสถานที่ท่องเที่ยว รีสอร์ท เส้นทางคมนาคมติดต่อกับสังคมเมืองถูกเปิดออกอย่างสะดวกสบาย ความเคร่งครัดในการนับถือศาสนาพุทธและวิถีปฏิบัติอย่างชาวพุทธค่อยๆ ลดน้อยลงตามลำดับ

กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ด้วยดนตรี

กะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวีมี กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ผ่านวัฒนธรรมดนตรี โดยมีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

1) แนวคิดในการสร้างอัตลักษณ์กะเหรี่ยงไป ชาวบ่อหวีมีแนวคิดที่จะปลูกจิตสำนึกให้ชาวกะเหรี่ยงในหมู่บ้านของตนเห็นความสำคัญและมีความภูมิใจในความเป็นตัวตนกะเหรี่ยง โดยเลือกเอาวัฒนธรรมดนตรีกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี เป็นตัวแทนในการฟื้นฟูและเผยแพร่อัตลักษณ์ของกะเหรี่ยง เพราะดนตรีเป็นสิ่งที่รื้อฟื้นได้ง่ายกว่าวัฒนธรรมอื่นๆ แสดงความเป็นตัวตนที่ชัดเจน

ของกะเหรี่ยงโป สามารถผลิตซ้ำได้หลายครั้งในรอบปี ผ่านเวทีทางสังคมทั้งในและนอกหมู่บ้าน เป็นรูปธรรมที่ผู้คนสามารถรับได้ง่าย ไม่ยุ่งยาก สามารถเคลื่อนย้ายไปแสดงตามที่ต่างๆ ได้ค่อนข้างสะดวก โดยมีครูสุวรรณ บุญสุข เป็นผู้รับผิดชอบรวบรวมนักดนตรีที่มีอยู่ในหมู่บ้านซึ่งแต่เดิมเคยรวมวงกันเมื่อครั้งยังอยู่ชายแดนพม่า สำหรับนักนักแสดงก็เป็นลูกหลานๆ ในหมู่บ้านที่มีความสนใจ การเลือกเอาเด็กๆ มาเป็นจุดสร้างงานนั้น พบว่าสามารถขับเคลื่อนได้เร็วกว่าผู้ใหญ่ เนื่องจากผู้ใหญ่จะมีภาระงานตลอดจนการเป็นนักแสดงตัวแทนของหมู่บ้านนั้นก็ไม่ได้มีค่าจ้างตอบแทนเป็นที่แน่นอนเพราะฉะนั้นกลุ่มเด็กๆ จึงเป็นกลุ่มเป้าหมาย நடเวลาได้ง่าย อีกทั้งยังเป็นเยาวชนรุ่นใหม่ๆ ที่จะได้ช่วยกันสืบทอดภาษาจากเนื้อร้อง การแต่งกายในขณะแสดง หรือแม้แต่จิตสำนึกในความเป็นกะเหรี่ยง เพื่อช่วยกันสืบทอดต่อไป

2) ใช้ทุนทางสังคมเป็นตัวขับเคลื่อนอัตลักษณ์ คณะกรรมการบ้านบ่อหวีได้เลือกเอาทุนทางสังคมของหมู่บ้านในเรื่องการจัดการ การปกครอง และการป้องกันปราบปรามยาเสพติดจนได้รับรางวัลดีเด่นจากหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ มาเป็นบันไดขั้นแรกในการนำเสนอแนวคิดนี้ผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จนได้รับการสนับสนุนทุนจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดปี 2545 ในการจัดสร้างวงดนตรีกะเหรี่ยงบ้านบ่อหวี จำนวนเงิน 40,300 บาท จากจุดเริ่มต้นที่ให้การสร้างวงดนตรีเป็นวาระสำคัญของหมู่บ้าน มีการจัดหาทุนและสร้างให้ทุกคนมีสำนึกของความเป็นเจ้าของร่วมกัน เป็นสัญลักษณ์ หรือตัวแทนของกะเหรี่ยง ให้นักดนตรีหรือเด็กๆ ที่มาร่วมแสดง ชาวบ้าน ตลอดจนผู้ให้การสนับสนุนมีความรู้สึกภูมิใจในทุกครั้งที่วงดนตรีวงนี้ได้แสดง โดยการสอดแทรกประวัติศาสตร์การเคลื่อนย้าย ของกะเหรี่ยงเข้ามาที่อำเภอสวนผึ้ง ความรัก ความสามัคคีไว้ในเนื้อหาของเพลง ที่ช่วยผลิตซ้ำความเป็นตัวตนของกะเหรี่ยงอย่างต่อเนื่อง

3) การรื้อฟื้นเครื่องดนตรีกะเหรี่ยง แต่เดิมในหมู่บ้านเคยมีวงดนตรี กะเหรี่ยง แต่ยุบวงและหยุดการแสดงไปเมื่อ 60 ปีที่ผ่านมา ดังนั้นการสร้างเครื่องดนตรี จึงใช้วิธีการหยิบยืมเครื่องดนตรีของพม่าซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่นักดนตรีมีความคุ้นเคยเมื่อครั้งยังอยู่ชายแดนพม่า และหาซื้อได้ง่ายจากชายแดนพม่าด้านอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี เครื่องดนตรีที่นำกลับเข้ามาใหม่ มีทั้งเครื่องดนตรีประเภทดำเนินทำนอง ที่สามารถบรรเลงออกมาเป็นเสียงในระดับต่างๆ กันตามท่วงทำนองของเพลง ได้แก่ ปะตะหล่า (ระนาด) , มงคัง (ฆ้องราว) , ปะลู่ย (ขลุ่ย) , มิชะระ (พิณ) และออร์แกน เครื่องดนตรีประเภทกำกับจังหวะ ได้แก่ โพลาคู (กลอง) , มงคัง (โหม่ง) , ซีเก๊า (เกราะ) และฉาบ เป็นต้น

4) การจัดหาเครื่องแต่งกาย ครูสุวรรณ บุญสุข หัวหน้าวงได้หาซื้อผ้าทอกะเหรี่ยงที่มีขายในศูนย์อพยพ บ้านห้วยขลุ่ยอำเภอสวนผึ้ง เข้ามาเพื่อเป็นชุดสำหรับนักดนตรีและนักแสดง เพราะ

ในหมู่บ้านไม่มีการทอผ้าเหมือนอย่างแต่ก่อน โดยชุดสำหรับนักดนตรีและนักแสดงผู้ชาย เป็นชุดทรงกระสอบสีแดง คอเสื้อเป็นตัววี มีลายสีแดงขลิบขาว ขลิบน้ำเงินเป็นทางลง ที่คอเสื้อเป็นลายผ้ากลางตัวลงมาถึงชายเสื้อด้านล่าง บางตัวเป็นลายสีธงชาติไทย บางคนก็สวมเสื้อเชิ้ตสีขาวแขนยาว ไว้ค่านในข้างนุ่งโสร่งข้างก้นกางเกงขาขาว ชุดเด็กกับชุดผู้ใหญ่สามารถแต่งแบบเดียวกันได้ ชุดนักแสดงเด็กผู้หญิงมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ ชุดที่เสื้อเป็นผ้าฝ้ายสีแดงและ สี น้ำเงิน ขาวจนถึงข้อเท้า เติมนุ่งผ้าซิ่นสีแดงหรือขาว บางคนจะเลือกแต่งชุดนี้เมื่อออกนอกพื้นที่ของหมู่บ้าน เป็นการบ่งบอกถึงความเป็นกะเหรี่ยงที่อยู่ในประเทศไทย ถือสัญชาติไทย เพื่อให้เกิดการยอมรับจากสังคม

5) การแต่งบทร้องและทำนองเพลงสำหรับการแสดง ครูสุวรรณ บุญสุข ได้นำคำร้องและทำนองเพลงโพลั่ว พู้อะ สะ เคียะ เซอ เล่อ ซึ่งแปลว่า วัฒนธรรมของกะเหรี่ยง ที่มีอยู่เดิมมาปรับปรุงและแต่งเพิ่มขึ้นใหม่ นักแสดงเด็กจะใช้การท่องจำคำร้อง บางคนร้องได้แต่ก็ไม่ทราบความหมาย ซึ่งครูสุวรรณได้ใช้ความพยายามที่จะสอนเด็กๆ เหล่านี้ให้เรียนรู้ภาษากะเหรี่ยงโดยผ่านบทเพลง นอกจากการเรียนรู้ภาษากะเหรี่ยงแล้ว เด็กจะเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชาวกะเหรี่ยงผ่านเนื้อหาของเพลง ซึ่งสะท้อนถึงความยากลำบากของบรรพบุรุษกว่าจะมาลงหลักปักฐาน ณ ที่แห่งนี้ ปลุกจิตสำนึกให้เห็นความสำคัญของการรวมกลุ่ม ความสามัคคี ความสำคัญของการรักษาวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษได้สืบทอดต่อกันมาไม่ให้สูญหาย การผลิตซ้ำคำร้องที่มีความหมายบ่อยๆ เป็นเหมือนการตอกย้ำให้ชาวกะเหรี่ยงทุกคนหันมาใส่ใจในความเป็นตัวตนของกะเหรี่ยงมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

6) การพัฒนารูปแบบการแสดง ในการพัฒนารูปแบบของการแสดง ผู้ใหญ่นักพล วงศ์ทอง ได้ใช้แนวคิดเรื่องความสามัคคีเป็นหลักและนำเอาจุดเด่นในอาชีพสานแข่งของหมู่บ้านมาเสนอตัวตนโดยการประดิษฐ์ทำรำของ ครูสุวรรณ บุญสุข รูปแบบของการแสดงออกเป็น 2 ชุด ได้แก่ (1) ชุดแปลอักษร ทำรำจะเป็นเพียงการเคลื่อนไหวให้เป็นจังหวะเท่านั้นแต่ที่สำคัญเด็กๆ จะต้องจดจำการแปลแถว ให้เป็นอักษรภาษาอังกฤษทีละตัว เป็นคำว่า Karen costum ซึ่งแปลว่า วัฒนธรรมกะเหรี่ยง เป็นการผสมผสานความหมายในเนื้อร้องที่เป็นภาษากะเหรี่ยงที่พยายามบอกเรื่องราววัฒนธรรมของกะเหรี่ยง เข้ากับภาษาสากลที่แปลว่าวัฒนธรรมกะเหรี่ยงเช่นเดียวกัน (2) ชุดสานเสื้อ การแสดงชุดนี้จะไม่นับทำรำ เด็กๆ จะถือปลายเชือกที่ติดอยู่กับปลายเสาใช้การแตะปลายเท้าตามจังหวะ ที่สำคัญสำหรับชุดนี้ เด็กๆ จะต้องจำการสลับไขว้เชือกในขณะที่ก้มลงหรือยกมือข้าม เพื่อให้เชือกที่พันกับต้นเสาออกมามีลักษณะคล้ายกับการสานเสื้อ เป็นการ

แสดงออกให้เห็นถึงความสามัคคีและช่วยกันแก้ไขปัญหา อีกทั้งยังแฝงลักษณะการประกอบอาชีพ
สานแข่ง ซึ่งเป็นสินค้าที่มีชื่อเสียงของหมู่บ้านเอาไว้ด้วย

อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัยที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่ากะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวีเป็นชุมชน
ชายแดนที่เข้มแข็ง มีประวัติและความเป็นมาในการก้าวข้ามช่วงเวลาต่างๆ ที่มีผลต่อสังคมไทยจาก
อดีตมาจนถึงปัจจุบัน ถึงแม้ว่าจะเป็นกลุ่มชาติพันธุ์เล็กๆ แต่ก็กลุ่มหนึ่งที่มีความสำคัญต่อ
การศึกษาเพราะได้สะท้อนให้เห็นกระบวนการจัดการ และใส่ใจวิถีชีวิตแห่งวัฒนธรรม ของคนที่จะ
อยู่ร่วมกับสังคมเมือง ด้วยเหตุปัจจัยต่างๆที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง กะเหรี่ยงบ้านบ่อหวีมีความ
พยายามที่จะพัฒนากระบวนการทางวัฒนธรรมที่จะต่อสู้กับปัจจัยเหล่านั้น ทั้งนี้เพื่อบอกกลุ่มชน
เดียวกันให้เห็นความสำคัญและภูมิใจในเผ่าพันธุ์ ก่อนที่จะถูกกลืนหายไปกับสังคมเมือง และใน
ขณะเดียวกัน ก็พยายามที่จะบอกสังคมภายนอกให้ยอมรับความเป็นกะเหรี่ยงที่ถือสัญชาติไทยโดย
อธิบายตัวตนผ่านงานวัฒนธรรมดนตรี ที่จัดตั้งขึ้นมาในรูปแบบง่ายๆไม่ซับซ้อนมากนัก การแสดง
ถูกสร้างขึ้นใหม่ ภายใต้แนวคิดเรื่องวัฒนธรรมและความสามัคคีในกลุ่มของตน กระบวนการ
สร้างอัตลักษณ์ผ่านวัฒนธรรมดนตรีของกะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวีนั้น เป็นกรณีศึกษาที่น่าสนใจ ที่
สามารถรื้อฟื้นและสร้างอัตลักษณ์ที่สูญหายไปของกะเหรี่ยงโป ให้กลับเข้ามามีบทบาทได้ใหม่อีก
ครั้งหนึ่ง ซึ่งกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆที่กำลังประสบปัญหาการถดถอยทางวัฒนธรรมสามารถใช้เป็น
ตัวอย่างในการรื้อฟื้นวัฒนธรรมของตนเองได้

วงดนตรีกะเหรี่ยงบ้านบ่อหวี ถูกนำออกแสดงในฐานะที่จะเป็นตัวแทนของหมู่บ้าน
กะเหรี่ยงโปมากกว่าที่จะรับจ้างแสดง ดังนั้นอัตลักษณ์ของกะเหรี่ยงจึงถูกผลิตซ้ำผ่านการแสดงใน
โอกาสต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกหมู่บ้าน เช่น งานประเพณีกินข้าวห่อของหมู่บ้าน งานบุญของ
ชาวกะเหรี่ยง ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการกระตุ้นเตือนความรู้สึกร่วมกันผ่านเสียงร้องที่เป็นภาษา
กะเหรี่ยง เสียงดนตรีกะเหรี่ยง รูปแบบการแสดง และเครื่องแต่งกายของกะเหรี่ยงที่เด็กๆและนัก
ดนตรีสวมใส่ ความบันเทิงที่จับต้องเป็นรูปธรรมได้โดยง่าย อีกทั้งยังสามารถผลิตซ้ำความเป็น
ตัวตนของกะเหรี่ยงได้อย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี ดนตรีจึงถูกเลือกให้เป็นตัวแทนในการสร้าง
อัตลักษณ์ของกลุ่มจนทำให้หมู่บ้านมีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับจากสังคมภายนอก โดยได้รับ
เชิญให้ไปแสดงนอกหมู่บ้านทั้งในระดับอำเภอและระดับจังหวัดจังหวัด ถึงแม้ว่าคนภายนอกที่
ชมการแสดงของวงดนตรีกะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวีแล้ว ส่วนใหญ่มีเพียงความชื่นชม ความ

สนุกสนาน ความแปลกตา แต่อย่างน้อยก็เป็นแนวทางหนึ่งที่กะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวีพยายามอธิบายตัวตนกับสังคม และเพื่อให้เกิดการยอมรับ

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมีข้อสังเกตเกี่ยวกับการแสดงของดนตรีกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวีว่าได้ถูกภาครัฐนำไปใช้เพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว เป็นทูตทางวัฒนธรรม เพื่อต้อนรับแขกบ้านแขกเมือง มากกว่าการนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งและความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนบ้านบ่อหวี อีกทั้งรูปแบบการแสดงของวงดนตรีกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี ควรมีการปรับปรุงและพัฒนาให้มีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้นไปกว่าเดิม โดยการรื้อฟื้นรูปแบบการแสดงที่เคยมีมาในอดีต เพื่อปลูกสำนึกของความเป็นกะเหรี่ยงไปและเชื่อมโยงให้เห็นพัฒนาการทางประวัติศาสตร์และสังคมของกลุ่มชนได้มากขึ้น นอกจากนี้ รูปแบบการแสดงที่หลากหลายน่าจะสามารถตอบสนองความต้องการสร้างอัตลักษณ์ของชาวกะเหรี่ยงไปได้ทั้งรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ นอกจากนี้ ควรมีการบรรยายเนื้อหาของเพลง รูปแบบการแสดงด้วยภาษาไทยเมื่อไปแสดงนอกหมู่บ้าน เพื่อให้ผู้ชมที่เป็นนอกวัฒนธรรมได้รู้ความหมายเพื่อให้มีความเข้าใจ อันจะนำไปสู่การยอมรับกลุ่มกะเหรี่ยงไปมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่ควรพิจารณาเรื่องกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ผ่านดนตรีของกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี ว่าจะทำอย่างไรที่จะทำให้กระบวนการที่สร้างขึ้นนั้นมีความยั่งยืนและสามารถพัฒนาต่อไป ก็คือ

1) เมื่อกลุ่มบุคคลที่รับผิดชอบวงดนตรีกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวีในปัจจุบันไม่สามารถสืบสานงานส่วนนี้ได้ จะเกิดอะไรขึ้นกับกระบวนการสืบสานทางวัฒนธรรม ดังนั้นหน่วยงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง อาทิ โรงเรียน น่าจะเข้ามามีบทบาทในการสืบสานการแสดงนี้ ซึ่งหมายถึงการส่งเสริมการสอนภาษากะเหรี่ยงในโรงเรียน และสนับสนุนให้มีการพูดภาษากะเหรี่ยงในกลุ่มผู้สูงอายุกับเด็กๆให้มากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ สืบทอดการบรรเลงดนตรีและการร้องเพลงกะเหรี่ยงได้อย่างเข้าใจ

2) การแสดงดนตรี เพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมและอัตลักษณ์ เป็นงานอาสา ส่วนนี้องค์การบริหารส่วนตำบล น่าที่จะเข้ามารับผิดชอบ โดยการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการและจัดค่าตอบแทนสำหรับผู้ดำเนินการทั้งในส่วนครู นักดนตรีและนักแสดง

3) การส่งเสริมการแสดงนอกพื้นที่ เนื่องจากเป็นบุคคลในพื้นที่สูง ดังนั้นการออกไปนอกพื้นที่จึงต้องทำเรื่องขออนุญาตทุกครั้ง และต้องใช้เวลา ในส่วนนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลหรืออำเภอ ควรเข้ามาช่วยอำนวยความสะดวกและเป็นผู้ประสานงานให้กับทางคณะหรือหน่วยงานที่ติดต่อให้ดนตรีกะเหรี่ยงไปบ้านบ่อหวี ออกมาจัดการแสดงนอกพื้นที่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการศึกษางานของกลุ่มชาติพันธุ์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

- 1) การสร้างความไว้วางใจ การวิจัยกลุ่มชาติพันธุ์ เป็นการศึกษาที่จะต้องให้ความสำคัญกับการเข้าไปประจำอยู่ในพื้นที่เพราะต้องสร้างความไว้วางใจให้กับคนในหมู่บ้าน จึงจะได้รับความร่วมมือในการเก็บข้อมูล นอกจากนั้น การเข้าใจภาษาก็มีความจำเป็น เพราะจะทำให้นักวิจัยสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างลึกซึ้ง สามารถสื่อสาร และทำความเข้าใจกับข้อมูล
- 2) ควรมีการศึกษากะเหรี่ยงไปในภาคกลางและภาคตะวันตกในประเด็นต่างๆ ให้มากขึ้น เพราะการศึกษาเรื่องกะเหรี่ยง ส่วนใหญ่พบว่าเป็นการศึกษาในพื้นที่ภาคเหนือและศึกษากับกะเหรี่ยงสะกอ
- 3) การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นไปที่กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ของกะเหรี่ยงโปผ่านวัฒนธรรมดนตรี ผู้ที่สนใจงานในกลุ่มชาติพันธุ์สามารถที่จะศึกษาในเชิงลึกเฉพาะด้าน เช่น เครื่องดนตรีมิซาเระของกะเหรี่ยงโปบ้านบ่อหวี ซึ่งจะเป็นงานศึกษาด้านดนตรีโดยเฉพาะ หรือ การสร้างอัตลักษณ์ผ่านวัฒนธรรมดนตรีในกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ

MUSIC AND ETHNIC IDENTITY CONSTRUCTION OF THE PWO KAREN :
A CASE STUDY OF PWO KAREN IN BOWEE VILLAGE , TANOWSRI SUB-
DISTRICT , SUANPAUNG DISTRICT , RACHABURI PROVINCE

VATIT DURIYAUNGOON : 4636802 LCCS/M

M.A. (CULTURAL STUDIES)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: SAOWAPHA PORNSIRIPONG, B.A.,
M.A.(Sociology), Ph.D., PORNTHIP USUPHARAT, B.A., M.A., ANAN
SOPRUEK B.Ed., M.Ed

EXTENDED SUMMARY

Importance of Problems

The study of culture through music was a delicate work which showed internal value since mankind was originated from different races, colors, religions, and cultures. In addition, music is a property of mankind and it is a common language that every group of nations can study with faithfulness. The variety of music of mankind can be categorized in types and levels and called by category in order to be memorized easily for different groups and societies (Panapan, 1991:8). The study of music in ethnic group was an interesting musical study. The result can identify the cultural history of people, lifestyle, ritual rites, and beliefs. Moreover, the music is a tool for exhibiting the identity of each group.

Karen is a tribe residing in Thailand before other tribes. Karen is divided into 4 groups according to the number of population which are S'kow Karen, Pwo Karen, Bwe, B'ghwe, or Kayah Karen, and Hu Tangthu or Pao Karen. These groups of Karen have emigrated to Thailand for several.....

Both S'Kow Karen and Pwo Karen called themselves as "Pwakeyor", meaning as "People". S'Kow Karen mostly reside in several provinces such as Maehongson, Lampoon, and Chiangmai, especially in Mae Jam District. Pwo Karen lives along the western border between Thailand and Mynmar and mostly are found in provinces of Tak, Kanjanaburi, Rachaburi, Petchaburi, and Prachuabkirikan (Gowit Kaewsuan, 1999:27). Furthermore, Pwo Karen has emigrated from Mynmar border

to Chaokwao Customs House where is a boundary customs house in the western part, located in Suanpaung District, Rachaburi Province since 1774.

At present, the Karen area in Suanpaung District is determined as an developing area because the Liberation Army of Thailand announced the approach against government power by using Suanpaung area as a fort and a Center of Communism Members of Thailand. The army applied the decentralization policy and held the weapons in order to fight with Thai government. As a result, the mobile development unit was sent into the area in order to contend for people by developing economy, society, and politics. The result of such contending action for people between government and communism party caused the change of Suanpaung community rapidly in both economy and society. People from outside areas were accepted to explore earning area, while the mine concession area which was supported by the government was expanded. Thai private company was granted a concession for forest in dominant area of Karen Union. Suanpaung Karen therefore was a tribe that the government was attempting to develop and change by defining the new name of Suanpaung Karen as “Thai Tanowsri” in order to melt down people’s soul and consciousness to be Thai.

The result of such development highly affected Suanpaung Karen in both geography and society. Karen’s lifestyle was changed and the transportation was more convenient. People had contacted with the society in the city and accepted the city culture, including the style of residence, costume, and food. Karen people used more Thai language, while Karen children attended the class under Thai educational system. In addition, entertainment news through television can be reached in every house. On the other hand, the roles of cultures, beliefs, and ritual rites were lessened respectively.

Amid the change of politics and loss of culture, Suanpaung Karen has built and found the new area in society in order to maintain their identity by finding out the meaning, interpreting, and explaining their identity. In addition, the local and traditional activities were revived; cultural network was created; and the activities were presented through local administration organization in order to inform the society that Suanpaung Karen was a part of Thai society, but Suanpaung Karen had their own identity different from Thai people. Therefore, the researcher was interested in studying the identity of Pwo Karen in Bowee Village and process of ethnic identity construction of Pwo Karen in Bowee Village through music. The group of Pwo Karen

had conceptual method on how to construct their identity through music and the reason why the music was chosen to play a role in creating identity of Pwo Karen in Bowee Village.

Objectives

The objective of this research was to study ethnic identity and ethnic identity construction process of Pwo Karen in Bowee Village, Suanpaung Village, Rachaburi Province, through music.

Research Methodology

The research has chosen the studying area by purposive sampling by selecting Moo 4 in Bowee Village, Tanowsri Sub-district, Suanpaung District, Rachaburi Province. The reason was that this village was highly affected by the development. As a result, it lost their identity of being Karen and it was only one village in Tanowsri Sub-district that has maintained the music. In addition, it was an area where has never had any study or research about music before.

As for the target group of the research, the key informant consisted of (1) both official and unofficial leaders of community, (2) founders and controllers of music band/ music band coordinators, (3) musicians, (4) singers and performers, (5) villagers, and (6) third party who had a chance to see the performance of such mentioned music band of Pwo Karen in Bowee Villager, including related government agencies.

Data were gathered by using both official and unofficial interview. The questions were asked in interviewing session. In case that target group couldn't speak Thai, the researcher used an interpreter of Karen music band in order to interpret the meaning of language because the interpreter acted as a coordinator and worked with the music band since it was established. Furthermore, the interpreter had a domicile in the area of Bowee Village; therefore, he/she could speak and understand Thai language well.

Pwo Karen in Bowee Village

Bowee Village is a self-defendant boundary village (PorChorDor) which is one of seven villages located in Tanowsri Sub-district, Suanpaung District, 15 kilometers from Suanpaung District, and about 78 kilometers from Rachaburi Province. Most areas are plateau. The West is next to Tanowsri Mountain Range which is divided the border between Thailand and Mynmar. In addition, it is in the area of Tanowsri Sub-district Administration Organization. There are 1,528 populations from 572 families. Karen are divided by legal possession of identification

card, totaling 312 families, 353 males and 298 females, while people who live in the plateau (hill tribes) possess green identification card with red edge, totaling 260 families, 464 males and 413 females.

Change of Identity of Pwo Karen in Bowee Village

With the geographical feature which its area connects to the border, Bowee Village therefore is a strategic area where Thai government had paid attention on and it is an area where the government agency has played a role in the development of infrastructure, occupation, education, health sanitation, and encouragement of growing sustainable plants in order to prevent deforestation. Many development projects have established. As a result the identity of Karen people in Bowee Village was disappeared by such development. The villagers must adapt themselves and accept such change, while the government acts as a determiner, in order to work and to struggle on income earning. The debt has increased from the expenses like urban people. The residence construction has been changed, while the style of residence became a sign showing social status. The costume was copied from urban people, while the usage of Karen language was lessened in daily communication. The new generation did not understand Karen language and tradition, and ritual rites were neglected. The tradition was presented in order to serve tourists or outside agencies such as Rice-wrapped Tradition. Moreover, the educational management which was not consistent with lifestyle caused young generation unable to work for developing the villager, but they must struggle in the city in order to earn their living. The village areas were bought up by capitalists in order to construct as tourist attraction and resort. The route of transportation connecting to urban society was opened for convenience purpose, while the concentration on Buddhism and practices for Buddhists were gradually reduced respectively.

Ethnic Identity Construction Process through Music

Pwo Karen in Bowee Village has provided the process of ethnic identity construction through musical culture. The interesting issues were as follows:

1) Concept on Identity Construction of Pwo Karen – The concept of Bowee villagers was to urge Karen people in the village to realize the importance and pride of being Karen. This concept has therefore selected the musical culture of Pwo Karen in Bowee Village as a representative of revitalization and dissemination of Karen

identity because the musical culture can be referred easier than other cultures. In addition, the music clearly showed the identity of Pwo Karen; enables to reproduce for several times in one year round; has passed the social forum both inside and outside village, is concrete concept which people can easily understand; and is convenient to move to other places. Teacher Suwan Boonsuk who is responsible for the music band has gathered musicians in the village, who previously were members in the music band when lived near Myanmar border, the performers were children in the village who were interesting in the music. According to selection of children for establishing the music band, it found that children can be driven faster than adults because adults had a burden of work. In addition, being representative performer of the village did not get any actual remuneration or salary. Therefore, children were target group who were easy to make an appointment. Furthermore, the new generation can inherit Karen language from lyrics, costume, or even consciousness of being Karen in order to carry on Karen culture in the future.

2) Usage of Social Capital as Identity Driver – Bowee Village Committees has used the social capital of the village on management, administration, and narcotics prevention and suppression. As a result, they were granted the best reward from many governmental organizations. The first step was to present this idea through local administration organization and got the financial support from the Office of Narcotics Prevention and Suppression in 2002 for establishment of Karen music band in Bowee Village, in the amount of 40,300 baht. According to the starting point by establishing the music band as an important agenda of the village, the fund was raised and people were cultivated the consciousness of being owner of the music band. Additionally, the music band presented as symbol and representative of Karen. The musician or performing children, villagers, and supporters can be proud every time that the music band has performed. The performance has inserted some histories of immigration of Karen into Suanpaung District, including love and harmony in lyrics. This continuously reproduced Karen's individuality.

3) Revitalization of Karen Musical Instruments –Previously the village had ever had a Karen music band; however, it had terminated for 60 years ago. In this regard, to establish a music band, Myanmar's musical instruments were borrowed. The musicians were familiar with such musical instruments because they used to play

when they lived near Myanmar border and such musical instruments can be purchased easily from Sangklaburi District, Kanjanaburi Province. The revived musical instruments included melody-generated type which can play various sound levels according to rhythm of songs which are Pa Ta La (xylophone), Mong Dung (Gong Lao), Pa Lui (reed pipe), Misare (Indian lute), and pipe organ. Whereas the rhythm-controlled type included Poladoo (drum), Mong Dung (a kind of Gong), Shekao (wooden rhythm clappers), and cymbals.

4)Provision of Costume – Teacher Suwan Boonsuk, the band leader, has provided and bought woven Karen clothes which were sold in the Immigration Center at Huayklung Village, Suanpaung District, in order to be costumes for musicians and performers. Since the village didn't have cloth weaving process as previously had, the costume for musicians and male performer were red sack-like dress with V-collar, red feature with white border, and blue vertical border. The collar was embedded by cloth design from the middle to lower edge of a strip of cloth. Some costumes were designed with Thai national flag. Some people wore white shirt with long sleeves, some wore sarong and some wore long trousers. The costume for children and for adults can be in the same style. The costume for girls was divided into 2 styles. The first style was red and blue cotton shirts long to ankles. The costume was drawn a line vertically from shoulder to body. The red or white cloth was wrapped around the head. Another style was white cotton shirt and flag-colored dress long to the waist with fabric features on the upper part of the shirt along arms, wearing with sarong and red or white cloths wrapped around the head. The performers wore this costume when going out side the village's area in order to identify the Karen who lived in Thailand and held Thai nationality and to make a social acceptance.

5)Composition of Lyrics and Rhythm for Performance – Teacher Suwan Boonsuk has improved and recomposed lyrics and rhythm of Plou-Plu-A-Sa-Kia-Se-Le, meaning Culture of Karen. The children performers will memorize the lyrics. Some can sing but they don't know the meaning. Teacher Suwan attempted to teach those children to learn Karen language through song. In addition to learn Karen song, the children will learn about history and background of Karen people from the content of the song which reflected the hardship of ancestors when they settled down at this area. Moreover, the composition of lyrics can encourage every Karen people to have

consciousness on importance of integration, harmony, and maintenance of culture successively inherited, and reproduction of meaningful and often used lyrics, as well as, to urge Karen people to pay more attention on their own identity.

6)Development of Performance Style – As for the development of the style of performance, Mr.Nuttapon Wongsethong, the village headman, has applied an idea on harmony and showed the outstanding point of basket-making occupation of the village for creating postures for Thai classical dance of Teacher Suwan Boonsuk. The performance style was divided into 2 sets: (1) Letter Transformation Set – The posture of Thai classical dance was only the rhythmic movement. The point is that children must memorize transformation of the line when dancing in order to represent each English alphabet into the words of “Karen Custom” which means Culture of Karen. The meaning of these words was blended in Karen lyrics which tried to tell the background of Karen culture, together with common language in the same meaning, and (2) Mat Intertwine Set – This performance did not focus on the posture of Thai classical dance. Children will hold the end of rope connected to the end of the post and step their tiptoes rhythmically. The important point for this set was children must memorize crossed rope when bending down or raising hand across the rope in order such rope can be bound with the post in the form of mat intertwining. This performance showed the harmony and cooperation on problem solving as well as implied the character of basket weaving process which was a famous product of the village.

Discussion

According to the research result as mentioned above, Pwo Karen at Bowee Village was a strong boundary community, having history and background for many period of times, and effecting to Thai society from the past to the present. Although this Karen was a small ethnic group, this group was important to education because it reflected to the management process and paid attention on their own cultural lifestyle when living with urban society. With several factors causing the change in Karen culture, Karen people in Bowee Village have attempted to develop the cultural process against those factors and to inform the same group to recognize the importance and pride of the tribe before being forgotten by living in the urban society. Meanwhile, Karen people in Bowee Village tried to inform outside society to accept Karen by supporting Karen to hold Thai nationality and by explaining their individuality through musical culture which was simply established. The

performance was recreated under the concept of culture and harmony in their own group. The process of identity construction through musical culture of Pwo Karen in Bowee Village was an interesting study case which can be revived and bring back the lost identity of Karen to play a major role again. Other ethnic groups that encountered the problem on cultural deterioration can use this process as an example of cultural revitalization.

Karen music band in Bowee Village was performed as representative of Pwo Karen Village more than just played for money. Therefore, the identity of Karen was reproduced through the performance in several occasions, both inside and outside village such as Rice-wrapped Tradition of the village, and an occasion of Karen's making merit. This was a guideline encouraging the Karen to recognize by singing a song in Karen language, Karen music and performance, and costume that children and performers have worn. This was also a touchable entertainment and the music can reproduce Karen's individuality throughout the year. Therefore, the music were selected as representative of identity construction of the group which caused the village's reputation and acceptance from outside society. The music band was invited to perform outside the village at both district level and provincial level. Even third parties, who have seen the performance of Karen music band in Bowee Village, mostly admired and enjoyed with an exotic style only. At least, this was an approach that Karen people in Bowee Village tried to explain themselves for social acceptance.

Nevertheless, the researcher had an observation about musical performance of Karen in Bowee Village being used by the government for tourism publication. Such performance was also presented as cultural ambassador in order to welcome all guests from other cities rather than being used as a tool for strengthening the stability and coordination on community development in Bowee Village. Moreover, the performance style of Karen music band in Bowee Village should be improved and developed with diversified styles. The revitalization of the past and previous performance shall be made in order to cultivate the consciousness of being Karen and to recognize the development of history and group of society. The various performance styles should respond Pwo Karen's need on identity construction, both existing and new generation. In addition, the lyrics of songs should be explained, while the performance style should be in Thai language when performing outside the village. In this regard, other audiences who had different culture could learn and understand the meaning of such performance leading to an acceptance of Pwo Karen.

However, the issues to be considered on how to create the process of identity construction through music of Pwo Karen in Bowee Village to be sustainable and continuous development were presented below.

1) In case the in-charge persons who are currently responsible for Pwo Karen music band in Bowee Village cannot continue the work, what will happen to the cultural succession process? This included the encouragement on Karen language teaching in the school and the support to speak Karen language between elderly group and children. The result caused learning and understanding of music playing and singing a Karen song.

2) The musical performance for disseminating culture and identity was deemed as voluntary work which the Sub-district Administration Organization was in charge by allocating operational budget and remuneration for operators, including teachers, musicians, and performers.

3) The outside performance was encouraged because Karen people lived in the highland; therefore, to go outside the area must get prior approval every time and this process took times. Sub-district or District Administration Organization was in charge and was a coordinator with a group of people or agencies that contacted the Pwo Karen music band in Bowee Village to perform outside the village.

Recommendations

The researcher had some recommendations for the study of ethnic group as follows:

1) Making reliability – The research of ethnic group was a study by staying in the area; therefore the researcher must make reliability to the villagers. The respondents had well cooperated in data gathering. In addition, it was necessary to understand the language because the researcher can deeply access, communicate, and understand the data.

2) The study of Pwo Karen in the central and western parts should be studied broadly because the Karen study mostly found in the northern area and with S'kow Karen.

3) The researcher's objective for this research has been focused on the process of identity construction of Pwo Karen through musical culture. A person who was interested in the research of ethnic group can study in some specific fields. For example, the study of Misare musical instrument (Indian lute) of Pwo Karen in Bowee Village was a specific study or the study of identity construction through musical culture in others ethnic groups.

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กรมพัฒนาและสวัสดิการสังคม. (2545). ทำเนียบชุมชนบนพื้นที่สูง 20 จังหวัดในประเทศไทย พ.ศ.2545. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ร่วมกับองค์การกองทุนสำหรับเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF). กรุงเทพฯ.
- กรรณิการ์ พรหมเสาร์ และคณะ. (2541). เพลงดนตรีชีวิตชาวดอย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บีเอสการพิมพ์.
- กองสงเคราะห์ชาวเขา. (2541). ทำเนียบชุมชนบนพื้นที่สูงปี 2540. กรมประชาสงเคราะห์, กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม .
- โกวิท แก้วสุวรรณ. (2542). “คู่มือ” ในพิธีเรียกชื่อของชาวกะเหรี่ยงไป : กรณีศึกษากะเหรี่ยงไป บ้านเกาะสะเตง ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ขจัตถ์ บุรุษพัฒน์. (2528). ชาวเขา. สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ พิมพ์ครั้งที่ 2 .กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เจริญรัฐการพิมพ์.
- ขจัตถ์ บุรุษพัฒน์. (2538). ชาวเขา. กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์แพร่วิทยา.
- ขวัญชีวัน บัวแดง. (2545). ขบวนการลัทธิผีและพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ของคนกะเหรี่ยงในบริเวณชายแดน ไทย-พม่า อ่างใน สังคมศาสตร์. วารสารทางวิชาการ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่. นพบุรีการพิมพ์.
- ขวัญชีวัน บัวแดง. (2546). ชาติพันธุ์และมายาคติ. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- เกศิลป์ คงแก้ว. (2537). ชีวิตบนเส้นด้ายของ 13 เผ่าไทย.
- จัญญ์ กาญจนดิษฐ์. (2547). การศึกษาดนตรีชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกองม่องทะ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขามนุษยดุริยางควิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ฉลาดชาย รมิตานนท์. (2542). แนวคิดในการศึกษาอัตลักษณ์ความเป็น “ไท” เอกสารประกอบการประชุมวิชาการเรื่องการศึกษาประวัติศาสตร์และวรรณกรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไท วันที่ 22-23 มีนาคม 2544 ณ ห้องช้างกระ โรงแรมเชียงใหม่ออกคิด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่ : นพบุรีการพิมพ์.
- ฉวีวรรณ ประจวบเหมาะ. (2546). “อดีตถึงปัจจุบัน: แนวทางการศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ในสามยุคก่อนมโนทัศน์ชาติพันธุ์ธำรง (Pre-ethnity) สมัยนิยมศึกษาชาติพันธุ์ธำรง (Ethnity) และหลังชาติพันธุ์ธำรง (Post-ethnity) กับการศึกษาสังคมไทย” ในเอกสารประกอบการประชุมประจำปีทางมานุษยวิทยา ครั้งที่ 2 เรื่องชาติและชาติพันธุ์ 26-28 มีนาคม 2546 ชมรมบริการวิชาการ. (2541). ชาวเขาความเข้าใจกับชนเผ่าต่างวัฒนธรรม. สถาบันวิจัยชาวเขา เชียงใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2 : นันกานต์ กราฟฟิค การพิมพ์.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2546). สังคมนิยมความซาบซึ้งในดนตรีตะวันตก. กรุงเทพฯ. พิมพ์ครั้งที่ 4 : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถาวร พู่เฟื่อง. (2543). ชาวเขา ดำเนินชนเผ่าต่างวัฒนธรรม. ม.ป.พ.
- ทวิช จตุรพถกย์. (2543). การสร้างอัตลักษณ์ของชาวลีซอในเมืองเชียงใหม่. สถาบันวิจัยชาวเขา ในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการระดับชาติ สาขาสังคมวิทยา ครั้งที่ 1.
- เทวี สวรรยาธิปดี. (2525). แบบแผนชีวิตชุมชนที่มีผลกระทบต่อภาวะเจริญพันธุ์ของสตรีกะเหรี่ยงที่กิ่งอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมวิทยามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธรรมรัตน์ ทองเรือง. (2543). กะเหรี่ยง. นนทบุรี : สำนักพิมพ์ธารบัวแก้ว.
- นิภา ลาซโรจน์. (2533). กะเหรี่ยงในประเทศไทย. รายงานการวิจัย สถาบันวิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม.
- ป้อพอ. (2538). ชีวิตข้าป่ากะเหรี่ยง วิถีธรรมชาติของอิสลามบนภูเขาสูง. กรุงเทพฯ : บริษัท เพาเวอร์พริ้นท์ จำกัด.
- ปดมา เอี่ยมสะอาด. (2539). กระจับปี่ : การศึกษาด้านวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ทางดนตรี วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวัฒนธรรมศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปนาพันธ์. (2534). ดนตรีวิวัฒน์ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ดอกเบี๋ย สำนักพิมพ์ป่าดิ.
- ประวิตร โพธิอาสน์. (2527). คู่มือการทำงานกับชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง. สถาบันวิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์.

- ประไพศรี สงวนวงศ์ , วราภรณ์ รุจิเพชร และจุฑารัตน์ จารุรัตน์.(2532).นาฏดุริยางคศิลป์ของชาวเขาในภาคเหนือ.รายงานการวิจัย วิทยาลัยนาฏศิลป์สมทบ
ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.
- ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี. (2539). ภูมิปัญญาในเวทีอาชนพื้นเมือง:กรณีศึกษาชุมชนกะเหรี่ยงในป่าทุ่งนเรศวร.นนทบุรี :สำนักพิมพ์โลกดูลยภาพ.
- ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี บรรณาธิการ. (2546). อัตลักษณ์ชาติพันธุ์และความเป็นชายขอบ. กรุงเทพฯ : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)โรงพิมพ์ แพลน พรินดิง.
- ผอบ นมะตร์และคนอื่นๆ.(2544). รายงานการวิจัยเรื่อง ผ้าและการสืบทอดความรู้เรื่องผ้า
กรณีศึกษากะเหรี่ยงโปว์ ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรี และสุพรรณบุรี.นครปฐม :
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร
- พิพิธภัณฑชาวเขา. (ม.ป.ป.) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- พิศิษฐ์ คุ้มวโรตม์. (2545). “ อัตลักษณ์และกระบวนการต่อสู้เพื่อชีวิตของผู้ติดเชื้อ HIV ในเอกสาร
ประกอบการประชุมประจำปีทางมานุษยวิทยา เรื่องคนมองคน: นานาชีวิตในกระแส
ความเปลี่ยนแปลง”. 27-29 มีนาคม 2545 .
- พูนพิศ อมาตยกุล. (2529) .ดนตรีวิจัย: ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับดนตรีของไทยเพื่อความชื่นชม.
พิมพ์ครั้งที่ 2 .กรุงเทพฯ: บริษัท สยามสมัย จำกัด.
- ยศ สันตสมบัติ และคณะ. (2551) . อำนาจ พื้นที่ และอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์: การเมืองวัฒนธรรม
ของรฐชาติในสังคมไทย. กรุงเทพฯ:ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) .
- ราตรี ปิ่นแก้ว .(2548) อัตลักษณ์หมออนามัย เสี่ยงชายขอบจากระบบสุขภาพไทย นนทบุรี :
สำนักวิจัยสังคมและสุขภาพ .
- วันดี สันติวุฒิมะธี . (2545).กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวไทยใหญ่ชายแดน
ไทย-พม่า กรณีศึกษาเรื่อง หมู่บ้านเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ .
อ้างใน สังคมศาสตร์ . วารสารทางวิชาการ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ . เชียงใหม่ : นพบุรีการพิมพ์.
- วิทย์ เทียงบุญธรรม .(2527). พจนานุกรมไทย-อังกฤษ . รวมสาส์น.
- วิมลรัตน์ ทวีสิทธิ์. (2546). การปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ความเป็นจีนของชาวไทยเชื้อสายจีนในบริบท
ขององค์กรประชาสังคมของกลุ่มชาติพันธุ์จีน .ศึกษากรณีองค์กรในจังหวัดอุบลราชธานี .
วิทยานิพนธ์มานุษยวิทยามหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยวิทยา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วิริยะ สร้างโชติ. (2549). ดนตรีบนหนทางของวัฒนธรรมศึกษา.นนทบุรี : บริษัท จรัสสินทวงศ์
การพิมพ์ จำกัด.

วิเชียร ไทยเจริญ . (มปป.) อัตลักษณ์และการดำรงอยู่ของแพทย์พื้นบ้านภาคใต้ : กรณีศึกษาแพทย์พื้นบ้าน อำเภอฟิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช .สาขาวัฒนธรรมศึกษา

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.

วิโรจน์ พรหมสุก , พระมหา. (2547) การบวช : กระบวนการจัดเถาเพื่อความเป็นศาสนทายาท

คุณภาพ .เอกสารวิชาการสัมมนาเครือข่ายนักศึกษาปริญญาโท-เอก สาขาสังคมวิทยาและ

มานุษยวิทยา ครั้งที่ 4 วันที่ 26-27 มิถุนายน 2547 . สำนักวิชาศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

วีรวัชร ปิ่นเจียน. (2524). วรรณกรรมกะเหรี่ยงจากตำบลสวนผึ้ง ถึงอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี.

ราชบุรี: ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง.

วีรวัชร ตำราญจิตต์. (2516). ระบบหน่วยเสียงของภาษากะเหรี่ยงในตำบลสวนผึ้ง. หน่วยศึกษา

นิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

วุฒิ บุญเลิศ และคณะ. (2546). เมื่อกะเหรี่ยงสวนผึ้งถูกขังมาพูด. สำนักงานกองทุนสนับสนุน

การวิจัย โครงการวิจัย ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ภาคกลาง.

วารสารสังคมศาสตร์. (2550). มานุษยวิทยา, อนุภาษณ์ และชาวลี คายส์ ฉบับที่ 1 ปีที่ 19.

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สรพงษ์ วิชัยดิษฐ์. (2547). กระบวนการก่อรูปอัตลักษณ์ของผู้อพยพชาวกะเหรี่ยง : กรณีศึกษา

กะเหรี่ยงในพื้นที่พักพิงชั่วคราว บ้านแม่ละ อำเภอสองยาง จังหวัดตาก.

วิทยานิพนธ์ มานุษยวิทยามหาบัณฑิต สาขามานุษยวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สังคิต จันทะโพธิ์ .(2544) .เทพะเหรี่ยงคำเมืองลับแล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธารบัวแก้ว.

สถาบันวิจัยชาวเขา. (2526). บรรณนิทัศน์ 5 สภาพของชาวเขาในประเทศไทย. เชียงใหม่.

สถาบันวิจัยและพัฒนา. (2533). สังคมและวัฒนธรรมกะเหรี่ยง กาญจนบุรี. นครปฐม: โรงพิมพ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์.

สมภพ ลาขโรจน์. (2525) . ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงไป (เอกสารเผยแพร่ สถาบันวิจัยชาวเขา, อุดลำนานา

สวัสดิ์ อ่องสกุล และ โขชัยกิ มาชูฮารา .(2545). การศึกษาประวัติศาสตร์และวรรณกรรมของกลุ่ม

ชาติพันธุ์ไท. ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ :บริษัท

อมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.

สมัย สุทธิธรรม. (2541). กะเหรี่ยง. กรุงเทพฯ:บริษัท เลิฟแอนด์ลิฟเพรส จำกัด.

สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย (2542). ดนตรีไทยอุดมศึกษาครั้งที่ 30.

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. กรุงเทพฯ: จามจุรี โปรดักท์.

สาละวินโพสท์. (2548). คนกะเหรี่ยงบนเส้นพรมแดนตะวันตก. ฉบับที่ 21 วันที่ 16 ก.พ.- 1 เม.ย. 2548 www.salweennews.ort.

สายพิรุณ สีนฤกษ์. (2546). ดนตรีในสังคมวัฒนธรรมของชาวหอง ตำบลตะเคียนทอง จังหวัด จันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุกรี เจริญสุข. (2538). ดนตรีชาวสยาม. โครงการจัดตั้งวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล. สุจิตต์ลักษณ์ ดีผดุง และสรินยา คำเมือง. (2540). สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ กะเหรี่ยงโป. สำนัก งานวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์ สถาบันวิจัยภาษา และวัฒนธรรมเพื่อพัฒนา ชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล : โรงพิมพ์ บริษัทสหธรรมิก จำกัด.

สุทิน สมองคัน .(2545). การศึกษาเปรียบเทียบสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมใน ชุมชนกะเหรี่ยงในเขตชายแดนไทยและพม่าระหว่าง พ.ศ. 2490-2543. สำนักงานกองทุน สนับสนุนการวิจัย ชุดโครงการอาณาบริเวณศึกษา 5 ภูมิภาค.

สุนทรี ศิลพิพัฒน์ .(2524). ชาวเขาในประเทศไทย. คณะสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุรินทร์ เหลือสมัย และคณะ. (2545). ความหลากหลายทางวัฒนธรรม กรณีศึกษากลุ่มมอญ- กะเหรี่ยงภูมิภาคตะวันตก. งานวิจัยเสมอ ณ ห้องประชุม ชั้น 4 ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (มหาชน) ถนนบรมราชชนนี ตำบลจตุรพักตรพิมาน กรุงเทพมหานคร 10300 วันที่ 22 สิงหาคม 2545.

สุริยา รัตนกุล. (2539). เพลงกะเหรี่ยง. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ บริษัทสหธรรมิก จำกัด.

สุริรัตน์ เทมวรรณ. (2548). อัตลักษณ์และการนำเสนอภาพตัวแทนของการจัดการป่าชุมชน: กรณีศึกษาเปรียบเทียบสองชุมชนต่างชาติพันธุ์ วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการภูมิศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สุเทพ สุนทรเกสซ์ .(2536). ระบบชาติพันธุ์:แนวความคิดพื้นฐานและการศึกษา. บทความในการ เสวนาเรื่อง ไทยศึกษา ศูนย์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วันที่ 25 มีนาคม 2536.

สุเทพ สุนทรเกสซ์ .(2548).ชาติพันธุ์สัมพันธ์ : แนวคิดพื้นฐานทางมานุษยวิทยาในการศึกษาอัตลักษณ์ กลุ่มชาติพันธุ์ ประชาชาติและการจัดองค์กรความสัมพันธ์ทางชาติพันธุ์. กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ

เสกสรร สรรสพิสุทธิ์. (2546). อัตลักษณ์ของไทยและการปรับตัวเพื่อความอยู่รอดภายใต้ระบบเศรษฐกิจทุนนิยม : กรณีศึกษาบ้านแม่สาบ ตำบลสะเมิงใต้ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่
วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ .(2546). ชาติพันธุ์และมายาคติ. กระทรวงวัฒนธรรม
โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ. (2519). ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง.
กรุงเทพฯ โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร.

ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร องค์การมหาชน.(2546). อัตลักษณ์และกระบวนการต่อสู้เพื่อชีวิตของผู้ที่
ติดเชื้อ HIV / พิษณุ คุ้มโรจน์. กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์ แพลน พรินติ้ง.

อนรรฆ จรรย์ยานนท์ และคนอื่นๆ. (2542). รายงานการวิจัยทางเพลงร้องของชนเผ่ากะเหรี่ยงสะกอ.
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

อภิญา เพื่องฟูสกุล. (2546). อัตลักษณ์ การทบทวนทพียและกรอบแนวคิด. คณะกรรมการสภา
วิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. กรุงเทพฯ.

อรอนงค์ แสนยากุล. (2548). อัตลักษณ์และตัวตนของผู้หญิงลี้ซู่ 3 รุ่น กรณีศึกษาประสบการณ์
ชีวิตผู้ลี้ซู่คนหนึ่ง วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสตรีศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

อานันท์ กาญจนพันธุ์. (2542). การวิจัยในมิติวัฒนธรรม : บทความงานวิจัยและประสบการณ์
นักวิชาการ แสวงหาแนวทางและทิศทางการวิจัยวัฒนธรรม. คณะอนุกรรมการวิจัย
วัฒนธรรมภาคเหนือ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติร่วมกับสำนักงาน
ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่: โรงพิมพ์มิ่งเมือง.

ภาษาอังกฤษ

Alan P. Merriam .(1964). The Anthropology of Music. Northwestern University Press.

Smith , Martin. (1999). Burma:Insurgency and the Politics of Ethnicity. London:Zed Books

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
บทร้องในการแสดง
บทร้องภาษากะเหรี่ยงการแสดงชุด แปลอักษร

ผู้บอกคำร้อง ครูสุวรรณ บุญสุข

บทนำ (ร้องเดินแถวออกมา)

โอ.....บู้มีงก๊ว เยท้องยาว พอยุ่หล่องคว่าหล่องเลื่อปาซา
 เฮ..เฮ้..เฮ้.. บูเวอม่องไ้ บูเวื่อพริ๊ย เอ....
 เปื่อวนายโยเกอ เหม่อชีกระคูหล่อง (ร้อง 3 รอบ)

วรรค 1. (ร้องแล้วเดินแปลแถวเป็นแถวตอน)

ถ่ง โก่อ๋ เบื่อ ยาว ลา เน่ยโย่ โจ ต่า เอ ทึย โซ เอ โก่อ๋ (ซ้ำ)
 เฮ..เฮ้..เฮ้.. บู้ มีง คั่วะ
 ถ่อง เบอ ยา เย่า ม้า โล ล่อง
 ช่อง เน่อ เอ ทึย เก่งอ เอ ม่อง
 เลอ เนย มื่อ โย่, โพล่ว สะครึยเลอ ม้าโล่ล่อง (ร้อง 2 รอบ)

วรรค 2. (ร้องแล้วเดินแปลแถวเป็นแถวตอน)

เก้ โหล่ ท้อง , เก้ โหล่ ท้อง โค้ว ตา เย เล่อ
 จู เหล่อ ชึย พลี กา คู บ้า
 โอ ท่อง เล้า ไ้ กูเง่อ เก้อ ลาถ้าลาหล่าหล่าลาถ้า
 บู้ วิ เม่อ ก๊ว , พอ เฟล ล้า เดชาเดบะ
 ชะ ต้อง พลี เค่ กู เง่อ เก้อ (ร้อง 2 รอบ)

วรรค 3. (ร้องแล้วเดินแปลแถวเป็นอักษรตัว K)

ทึย สุ มีง คว่าถ่อง พลื่อ โย่ , ฮึย เอ๊ ว่า เอ๊
 เลื่อ เอื่อ หล่า เอื่อ เฟลั่ว มะ ไ้ เต็ง ลาถ้าลาหล่าหล่าลาถ้า
 ล้า เอื่อ ตา เว่ บู้ มีง โย่ เม่อ ไ้ ท้อง กรุ
 ค้าย ไ้ ท้อง นู , บู้ มีง โย่ได้ ซ่า ชี๊ แบ มีง กะ ย่อง ชู (ร้อง 2 รอบ)

วรรค 4. (ร้องแล้วเดินแปลแถวเป็นอักษรตัว A)

เฮ เฮ ช่วย ไหม นู ช่วย นา ภู ชัยเย
 เเง ยู เพลี้ยว เกวี่ ยู เพลี้ยว เกวี่ ลา ล้า ลาหล่าหล่าล้า
 มู วิ เมอ เก๊ หมา เบ้า ก้วย เก๊ ยู เพลี้ยว เก๊ ภู เก๊อ เค้ (ร้อง 2 รอบ)

วรรค 5. (ร้องแล้วเดินแปลแถวเป็นอักษรตัว R)

ภู เค้ ทำ ภู ท้อง เอ ลู
 เกอ ซึ่ง พลุ้ หม่อ บล้าว ซ่า ภู ลา ล้า ลาหล่าหล่าล้า
 ทำ โพล่ว ท้อง เซอ เงอ พล้าว พลุ้ ชะเมือ
 ทำ โพล่ว ท้อง เซอ ภู เวอ เกอ (ร้อง 2 รอบ)

วรรค 6. (ร้องแล้วเดินแปลแถวเป็นอักษรตัว E)

ไต้ ล่า เพลี้ยว เซอ เพลี้ยว ชะ ครี๊ยะ เลอะ
 เหลว เต้ กี่ ม้า ล่อง เมอ ลา ล้า ลาหล่าหล่าล้า
 ไต้ ล่า เพลี้ยว เซอ ทำ พลุ้ เว
 ภู ลา ซา จ้า มู บา เล้ เงอ มะล่อง ฟา เต (ร้อง 2 รอบ)

วรรค 7. (ร้องแล้วเดินแปลแถวเป็นอักษรตัว N)

ทะ พู๊ เหว มี่เย เก๊ ท้อง ซ่า ภู เงอ เค้
 มี่เย เซา มี่เย ไค้ บ้า ลา ยี่ ซา ลี้อ์ เงอ มะ บ้า ลี้อ์ ลา ล้า ลาหล่าหล่าล้า
 ดู ท้อง ภู ม่อง อู๊ ท้อง เกวี่ ทำ คง ลู๊ เว
 เมี้ย ไค้ ลา ยี่ เลอ ย่า เลอ ย่า เงอ บ้า ลี้อ์ (ร้อง 2 รอบ)

วรรค 8. (ร้องแล้วเดินแปลแถวเป็นอักษรตัว C)

ทะ โพล๊ ท้อง เงอ เซอ พลุ้ ฐู
 เพลี้ยว พลุ้ ช่อง พลุ้ ถ้า โพล๊ว ซ่า มา ลา เอ ภู ลา ล้า ลาหล่าหล่าล้า
 เงอ เซอ ภู ฐู เอ ล่อง บ้อง
 ไต้ ลา เพลี้ยว เซอ หละ โอ้ ล่อง ค่ะ หว่อง เค้ เคี้ยว ต๊ะ ว่อง เพลี้ยว (ร้อง 2 รอบ)

วรรค 9. (ร้องแล้วเดินแปลแถวเป็นอักษรตัว U)

ชะ ครี๊ยะ ชะ เลอ โอ้ ท้อง ล่อง ไท้
 ละ เชื้อว ละ เชื้อว มะ ล่อง ไบ้ ลา ล้า ลาหล่าหล่าล้า
 โอ้ ป่า ต้อง ท้อง หล่อง ไท้ ชะ ลู๊ ชะ ไคร์
 ชะ ทะ ลี๊ยะ ทะ ทาย (ร้อง 2 รอบ)

วรรค 10. (ร้องแล้วเดินแปลแถวเป็นอักษรตัว S)

เพลิว พฐู ช่อง พฐู ชีย เย
 มีย เก้ง ท้อง ซ่า ภู เก้อ เต้ ลาล้าลาล่าลาลาล้า
 เงอ พล่าว พฐู โยว อือกะ พฐู อือกะ เมย
 ล่อง ช่อง เต้ สู้ ใจ เวย เวย
 ใจ ล่อง ชู อะเคย ใจ ล่อง ชู อะ เคย (ร้อง 2 รอบ)

วรรค 11. (ร้องแล้วเดินแปลแถวเป็นอักษรตัว T)

เลื่อ เนอ เตอ ว่อง บู วี มึง คว่า ท่อง เลื่อ บ้อง
 เด มี เด ทีย เนอ ค้า อ้อง เซอ เกวี่ ดู เต้ มู เต้ ม่อง ลาล้าลาล่าลาลาล้า
 ชุม มี ยา หย่า ทีย หย่า ท้อง
 นำ ยี่ นำ อัว แบ๊ เนอ ซา โอ้ นอ ลอ
 เก้ง เต้ ยี่ เต้ เซอ เต้ มู เต้ ม่อง (ร้อง 2 รอบ)

วรรค 12. (ร้องแล้วเดินแปลแถวเป็นอักษรตัว O, M)

เย่ ท่อง พล้อ เลื่อ เนอ หมี ยา
 ทา โพล้ว เปี้ยว โพล้ว สะ ครีย เลื่อ ลาล้าลาล่าลาลาลาล้า
 บู วี มึง เงอ ไท เออ เกอ
 ท่อง เบื่อ หย่าว สะ ชู เยอ ซ่า ยา ละ ยา เว
 โอ ท่อง เล้า ไช้ ภู อือเกอะ เต้ (ร้อง 2 รอบ)

ลงท้าย (กลับมาขึ้นเรียงแถว)

วรรค 1. เนอ ไท เอ๊ ท่อง เนอ เตอ ว่อง
 สะ นอง เบื่อ ยี่ พริย สุ มือ คว่า (ซ้ำ)
วรรค 2. ทีย สู้ มือ คว่า ยา ตะ ยา เว
 โอ ท่อง เล้า ไช้ ภู เก้อ เต้ (ซ้ำ)
วรรค 3. มือ มี ยา ล่อง เอ๊ โย บ้อง
 เต้ เนอ เต้ เยอ น่อง ท้อง ได้
 ก้อง เกวี่ กะบ้อง (ซ้ำ 3 รอบ)

บทร้องภาษากะเหรี่ยงการแสดงชุด สถานเลื้อ

ผู้บอกคำร้อง ครูสุวรรณ บุญสุข

บทนำ (ร้องจนกว่าจะเดินถึงเชือก)

เพลั่ว ชะ ครี๊ยะ เซ่อ เล่อ เน๊ ไหม เอ๊ ชะ มู๊ กู๊ เง่อ เด้
 ไหม เอ๊ ชะ มู๊ กู๊ เง่อ เด้ เปอ เพลั่ว พู๊ ชี๊ยะ เย้
 กู๊ เด้ กู๊ เก่งอ เด้ เปอ เพลั่ว ชะ ไคล่ โม โอ๊ ท้าย
 ทา ท้า โล เปี้ยว กู๊ เก่งอ เด้ ทา ท้า โล เปี้ยว กู๊ เกล่อ เด้
 เพลั่ว พู๊ เด ช่อง พู๊ ชี๊ยะ เย้ โอ ท่อง เล้า ไซ่ ล่อง ไซ่ กู๊ เหง่อ เด้

วรรค 1. ล่ง โก่อ๊ เบื่อ ยาว ลา เน้ยโย๊ โจ ล่า เอ ที้ย โซ เอ โก่อ๊ (ซ้ำ)

เฮ..เฮ้..เฮ้.. บู๊วี่ มึง คั่วะ ถ่อง เบอ ยา เย้า ม้า โล ล่อง
 ช่อง เนอ เอ ที้ย เก่งอ เอ ม่อง
 เลอ เนย มื่อ โย๊, โพลั่ว สะครี๊ยะเลอ ม้าโล่ล่อง (ร้อง 2 รอบ)
 หมุนตัวเริ่มสถานเชือก (ท่อนที่ 1 เที้ยว 2)

วรรค 2. เก๊ โหล่ ท้อง , เก๊ โหล่ ท้อง โค้ว ดา เย เล่อ

จู เหล่อ ชี๊ยะ พลี กา คูบ้า โอ ท่อง เล้า ไซ่ กู๊เง่อ เกื่อ ลาล้าลาล้าลาลาลาล้า
 บู๊ วิ เมอ กว้า, พอ เพลล้า เดชาเด บะ
 ชะ ต้อง พลี เด้ กู๊ เง่อ เกื่อ (ร้อง 2 รอบ)

วรรค 3. ที้ย สู้ มึง คว้าถ่อง พลื้อ โย๊ , ฮี๊ยะ เอ๊ ว่า เอ๊

เลื่อ เอื่อ หล่า เอื่อ เพลั่ว มะ ไข่ เด็ง ลาล้าลาล้าลาลาลาล้า
 ล้า เอื่อ ดา เว้ บู๊วี่ มึง โย๊ เมอ ไข่ ท้อง กรุ
 ด้วย ไข่ ท้อง ญู , บู๊วี่ มึง โย๊ได้ ซ่า ชี๊ แบ มึง กะ ช่อง ชู (ร้อง 2 รอบ)

วรรค 4. เฮ เฮ๊ ช่วย ไม้ ญู ช่วย นา ญู ชี๊ยะเย

เง๊ ยู เพลั่วเก้ว ยู เพลั่ว เก้ว ลาล้าลาล้าลาลาลาล้า
 มู วิ เมอ เก๊ หม่า เบ้า ก้วย เก๊ ยู เพลั่ว เก๊ กู๊ เกื่อ เด้ (ร้อง 2 รอบ)

วรรณคดี 5. กู้ เค้ ท้า กู้ ท้อง เอ้ สู้

เก้อ ซึ่ง พลุ้ หม่อ บล้าว ซ่า มู้ ลาล้าลาหล่าหล่าลาล้า
 ท้า โพล่ว ท้อง เซ้อ เง่อ พล้าว พลุ้ ซะเม้อ
 ท้า โพล่ว ท้อง เซ้อ กู้ เว้อ เก้อ (ร้อง 2 รอบ)

วรรณคดี 6. ไล่ล่า เพี้ยว เซ้อ เพี้ยว ซะ ครี๊ยะ เลอะ

เพี้ยว เต้ กี้ ม้า ล่อง เมอ ลาล้าลาหล่าหล่าลาล้า
 ไล่ล่า เพี้ยว เซ้อ ท้า พลุ้ เว้
 กู ลา ซา จ้า มู๋ บา เล้ เง่อ มะล่อง ฟา เต (ร้อง 2 รอบ)

วรรณคดี 7. ทะ พู้ เหว มีย เก้ ท้อง ซ่า กู้ เง่อ เค้

มีย เซ้า มีย ไค้ บ้า ลา ยี่ ซา ลี้อั๊ว เง่อ มะ บ้า ลี้อั๊ว ลาล้าลาหล่าหล่าลาล้า
 ดู ท้อง กู้ ม่อง อู้ ท้อง เกวี่ ท้า คง สู้ เว
 เมี้ย ไค้ ลา ยี่ เลอ ย่า เลอ ย่า เง่อ บ้า ลี้อั๊ว (ร้อง 2 รอบ)

วรรณคดี 8. ทะ โพล้ ท้อง เง่อ เซอ พลุ้ ฐู้

เพี้ยว พลุ้ ซ่อง พลุ้ ถ้า โพล่ว ซ่า มา ลา เอ้ กู้ ลาล้าลาหล่าหล่าลาล้า
 เง่อ เซอ ฐู้ ฐู้ เอ้ ล่อง บ้อง
 ไล่ล่า เพี้ยว เซ้อ หละ โอ้ ล่อง ค่ะ หว่อง เต้ เคี้ยว ต๊ะ ว่อง เพี้ยว (ร้อง 2 รอบ)

วรรณคดี 9. ซะ ครี๊ยะ ซะ เลอะ โอ้ ท้อง ล่อง ไข่

ละ เซี้ยว ละ เซี้ยว มะ ล่อง ไข่ ลาล้าลาหล่าหล่าลาล้า
 โอ้ ป้า ค้อง ท้อง หล่อง ไข่ ซะ ฐู้ ซะ ไคร้
 ซะ ทะ ลี๊ยะ ทะ ทาย (ร้อง 2 รอบ)

วรรณคดี 10. เพี้ยว พลุ้ ซ่อง พลุ้ ซีย เย

มีย เก้ง ท้อง ซ่า กู้ เก้อ เค้ ลาล้าลาหล่าหล่าลาล้า
 เง่อ พล้าว พลุ้ โย้ว อื้อกะ พลุ้ อื้อกะ เมย
 ล่อง ซ่อง เค้ ฐู้ ใจ้ เวย เวย ใจ้ ล่อง ยู้ อะเกย ใจ้ ล่อง ยู้ อะ เกย (ร้อง 2 รอบ)
 หมุนตัวกลับเพื่อแก้เชือกที่สาน (ท่อนที่ 10 เที้ยว 2)

วรรค 11. เลื้อ เน่อ เต่อ ว่อง บู้ วี มิ่ง คว้า ท่อง เลื้อ บ้อง
 เด มี เด ทึย เน่อ ค้า อ้อง เซอ เคว้ว ดู เต้ มู เต้ ม่อง ลาล้าลาหล่าหล่าล้า
 ชุม มี ยา หย่า ที่ หย่า ท้อง
 ฉ่า ยี้ ฉ่า อัว แบ๊ เนอ ซา โอ๊ นอ ลอ
 เก้ง เต้ ยี้ เต้ เซอ เต้ มู เต้ ม่อง (ร้อง 2 รอบ)

วรรค 12. เย้ ท่อง พล้อ เลื้อ เนอ หมี ย่า
 ทา โพลัว เปี้ยว โพลัว ชะ ครี๊ยะ เล่อ ลาล้าลาหล่าหล่าล้า
 บู้ วี มิ่ง เง้อ ไท้ เออ เก่อ
 ท่อง เป้อ หย่าว ชะ ยู เย่อ ซ่า ยา ละ ยา เว
 โอ ท่อง เล้า ไช้ ฎี อื้อเกอะ เคะ (ร้อง 2 รอบ)

เสริมท้ายเพลง

วรรค 1 เย้ ถ่อง พล้อ เป้ว เว้ ซึ๊ยะ โย ล่า เนี้ย โย เป้อ เตื้อ ฎุ ชะ
 ทา โพลัว ชะ ครี๊ยะ เล่อ เปอ เว ฎุ เออ เกื้อ
 . เย้ ถ่อง พล้อ เป้ว เว้ ซึ๊ยะ โย ล่า เนี้ย โย เป้อ เตื้อ ฎุ ซ่า
 ทา โพลัว ชะ ครี๊ยะ เล่อ เปอ เว ฎุ เออ เก่งอ
 ชะ ครี๊ยะ พลู เต้ มิ่ง เต้ คว้า ล่า เนี้ย โย เป้อ เตื้อ ฎุ ชะ
 ถ้า โพลัว ท้องเซอว ชะ คุ้ยเลอะะ ชะ โม่่ว ชะ หย่อ ม้า หลู่เปีย
 ช่อง เนื่อ เล้า ไช้ ฎี เอ เก่อว

วรรค 2 เย้ ถ่อง พล้อ เป้ว เว้ ซึ๊ยะ โย
 ล่า เนี้ย โย เป้อ เตื้อ ฎุ ซ่า
 ถ้า โพลัว ชะ ครี๊ยะ เล่อ เปอ เว ฎุ เออ เกื้อ
 ชะ ครี๊ยะ พลู เต้ มิ่ง เต้ คว้า
 ละ เนี้ย โย เป้อ เตื้อ ฎี ชะ
 ถ้า โพลัว ท่อง ชะ ครี๊ยะ เล่อ
 ชะ โม่่ว ชะ โย มะ โล่ว เปี้ย
 ช่อง เนื่อ ลาว ไช้ ฎี เก่งอ เกื้อ (ซ้ำ 1 รอบ)

วรรค 3 มองโย มองโย เล้ เหล เล้ เหล เล้ เหล

มองโย มองโย มองโย มองโย เล เล
 เพลี้ยว ฎี เออ เก้อ โอ้ ฎี ช่อง เน้อ
 ฎี เล้ ฎี ช่องเน้อ ลาล้าลาหล่าหล่าลาล้า
 ฎี ช่องเน้อ มา โล้วเปี้ย (ซ้ำ 2 รอบ)

วรรค 4. ท้าย ค่อง พริ้ว เปื่อ เว้ กำ ล่า
 เม่อ เน้ง เปื่อ คลอง เปื่อ พริ้ว ชา
 เหว่ อ้อง พริ้ว คล่อง เปื่อ เม่อ เชื้อ ลาล้าลาหล่าหล่าลาล้า
 เห์ โอ้ ช่า ครู้ ช่า ครื่อง เป เว โย ลา โอ้ บา
 เปอ เว เซย โย ล้อง เบอ เปื่อ เตื่อว
 หม่อ ล้า เพล่ เพล่ โอ้ ท้อง เล่า ไซ้ ฎี เก้อ เค (ซ้ำ 2 รอบ)
 เชือกที่สานไว้จะหมดลงพอดี นักแสดงยืนอยู่เป็นวง

ลงท้าย นักแสดงเดินกลับไปยืนเข้าแถว

ใจี ล่อง ใจี ล่อง บู วี มึง กว่า โม ใจี ล่อง
 อือเก้อ ยี่ เอ ท้อง ชา มู ฎี ก้อง
 มู เกอ ม่อง โจ เอ้ บู วี พริ้ว ฎี ท้อง เหล่อ ว่อง
 เปอ เบื่อ ท้า เหล่ย หม่อ ท่า ครู้
 นีย นำ เออ ชา ชู้ ล่อง เวอ
 เหย้ โง เลื่อ ช่า เหล่อ โอ้ มู ไท พริ้ว
 เค้ เพรอ ไท พริ้ว ลาล้าลาหล่าหล่าลาล้า (จบยืนเรียงแถวพอดี)

ภาคผนวก ข

โน้ตทำนองหลักของเพลงที่ใช้ในการแสดง
บันทึกลงโดยปะทะหล้า ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีหลักของวง
ทำนองของเพลงกับทำนองร้องเป็นทำนองเดียวกัน
การบรรเลงของเครื่องดนตรีจะบรรเลงทำนองเดียวกันทั้งวง

โน้ตทำนองเพลง โพลั่ว พู้ ชะ เค๋ย เซอ เล่อ (วัฒนธรรมกะเหรี่ยง)

ผู้บอกทำนอง นายสมชิ ทองจิ

ผู้บันทึกโน้ต นายวาทิตต์ ดุริยอังกูร

ลำนํ้า



40 วรรค 2.

44 45 46 47

48 49 50 51

52 53 54 55

56 57 58 59

60 วรรคที่ 3.

64 65 66 67

68 69 70 71

72 73 74 75

76 77 78 79

วรัท 4.

วรัท 5.

วรัท 6.

124 124 125 126 127

128 128 129 130

131 วรรค 7. 131 132 133 134

135 135 136 137 138

139 139 140 141 142

143 143 144 145 146

147 147 148 149 150 150

151 151

152 วรรค 8. 152 153 154 155

156 156 157 158 159

160 160 161 162 163

164 164 165 166 167

168 168 169

170 วรรค 9. 170 171 172 173

174 174 175 176 177

178 178 179 180 181

182 182 183 184 185

186 วรรค 10. 186 187 188 189

190 190 191 192 193

194 194 195 196 197

198 198 199 200 201

202 202 203

204 วรรค 11.

204 204 205 206 207

208 208 209 210 211

212 212 213 214 215

216 216 217 218 219

220 220 221 222 223

224 224 225

226 วรรค 12.

226 226 227 228 229

230 230 231 232 233

234 234 235 236 237

238 238 239 240 241

242 242 243 244 245

ภาคผนวก ค
นักดนตรีและนักแสดง
ภาพนักดนตรีบ้านป่อหวี



ครูสุวรรณ บุญสุข หัวหน้าผู้ควบคุมวงดนตรีกะเหรี่ยงบ้านป่อหวี



บ้านครูสุวรรณ บุญสุข ที่เก็บรักษาเครื่องดนตรีกะเหรี่ยงบ้านป่อหวี



นายลมชี ทองจี
ผู้บรรเลงปะทะหล่า (ระนาด)



นายขาว บุญกอง
ผู้บรรเลงปะลู่ย (ขลุ่ย)



นายจี๋ ดามั่ง
ผู้บรรเลงมวงดั่ง (ซอ)



นายชัย ทองยุ
ผู้บรรเลงมิชาเราะ (พิณ 6 สาย) และกีบอร์ด



นายอีหม่อ ห้วยผาก
ผู้บรรเลงโพลาคู้ (กลอง)



นายชัน ซายี
ผู้บรรเลงโพลาคู้ (กลอง)



นายพูชะ บุญนำ
ผู้บรรเลงซี้เก้า (เกราะ) และซ่าเซ่ย (ฉาบ)



นายอิจ๊ย กำดี
ผู้บรรเลงมงดั่ง (โหม่ง)

ภาพนักแสดงเด็กบ้านป่อหวี



ค.ญ. น้ำค้าง สวนผึ้ง



ค.ญ. ณัฐสินี ทังถึง



ค.ญ. จันทรเพ็ญ พูลิบุ



ค.ญ.กรรณิการ์ สายี่



ค.ญ.ยุพา ดีแดง



ค.ญ. วิภาดี จี๋ช่วย



ค.ญ.ปที ช้วยหล้า



ค.ญ. นุสดา นัยกอง



ค.ญ. กา ดีแดง



ค.ญ. วณิดา ทองยู



ค.ญ. แม่ย เจ้ายัง



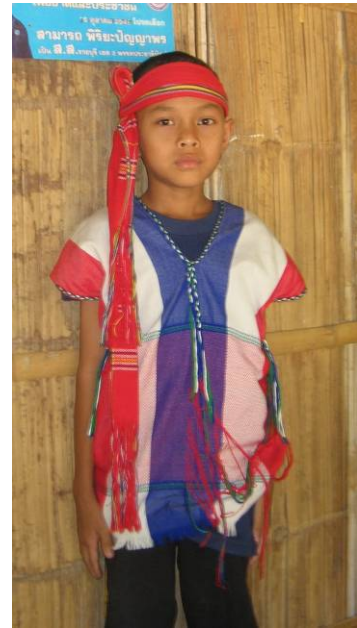
ค.ช. นพพร บุญสุข



ค.ช. ทินกร คำพา



ค.ช. สมชัย ทับถิ่น



ค.ช. ทวีศักดิ์ ทองยู



ค.ช. มงคล บุญสุข



ค.ญ. พรพรรณ บึงกี



ค.ญ. เอ ช่วยหล้า



ค.ญ.สาริน พึ่งลิ่ง



ค.ญ. ผานิต กังพู



ค.ญ. หญิง บุญนำ



นักแสดงกะเหรี่ยงบ้านป่อหวี มาแสดงที่สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล

ภาคผนวก ง

เครื่องดนตรีกะเหรี่ยงโป บ้านป้อหวี

1) ปะทะหล่า เครื่องดนตรีที่มีลักษณะคล้ายระนาดเหล็ก ตัวรางทำจากไม้เนื้อแข็ง มีลูกทำจากเหล็ก 18 ลูก



รางระนาดทำหน้าที่เป็นกล่องเสียง ประกอบปิดด้านข้างยาวสองด้าน ปิดด้านล่าง หัวท้ายมีไม้ลักษณะเป็นโขนปิด แล้วเปิดด้านบนเป็นรางสำหรับนำลูกเหล็กมาวางเรียงตามระดับเสียงจากซ้ายของภาพเสียงสูงลงมาทางขวาของภาพเป็นเสียงต่ำ โดยเจาะแผ่นเหล็กเป็นรูหัวท้ายวางลงบนเดือยที่เป็นตะปูบนขอบราง ความยาวของตัวราง 115 เซนติเมตร ความกว้างด้านหัว 17 เซนติเมตร ความกว้างด้านท้าย 12 เซนติเมตร ความสูงของตัวราง 15 เซนติเมตร ขนาดของลูก ในการบรรเลงผู้บรรเลงจะใช้ไม้ตีที่ทำจากไม้เนื้อแข็งตีลงบนลูกเหล็ก



2) มงดัง เป็นเครื่องดนตรีที่สามารถบรรเลงเป็นทำนองลักษณะคล้ายกับฆ้อง ลูกฆ้องทำจากโลหะ มีเชือกสำหรับยึดติดโครงไม้เพื่อให้ลูกฆ้องลอยตัว เมื่อตีแล้วทำให้เสียงกังวาน



กรอบไม้สี่เหลี่ยมซึ่งแบ่งออกเป็นสองช่อง ชั้นบนยึดลูกฆ้องจำนวน 3 ลูก ชั้นล่างยึดลูกฆ้องจำนวน 4 ลูก ลักษณะของลูกฆ้องมีปุ่มอยู่ตรงกลาง เสียงจากซ้ายของภาพเสียงต่ำถัดมาทางขวาของภาพเป็นเสียงสูง ใช้ไม้ที่มีปุ่มเป็นฝ่าฟันเป็นไม้สำหรับตี

3) ปะลุ่ย เป็นเครื่องเป่าคล้ายขลุ่ยทำด้วยเหล็ก มี 7 รู ขนาดยาว 14 เซนติเมตรไล่ระดับเสียงจากต่ำเสียงต่ำขึ้นไปเสียงสูง



4) มิซาระ เป็นเครื่องดีดคล้ายแมนดาริน ประกอบด้วยส่วนต่างๆที่ทำจากวัสดุต่างกันไป โดยมีตัวมิซาระ รูปทรงคล้ายใบไม้ทำด้วยไม้มีลักษณะเป็นกล่องเสียงทำให้เกิดเสียงกังวาน บริเวณคอมิซาระแบ่งสะพานพาดสายเป็นระยะทำจากเหล็ก ใช้ลูกบิดม้วนสายโลหะคล้ายกับกีตาร์



ส่วนแถบของลูกบิด 16x6 เซนติเมตร ความยาวส่วนคอ 28 เซนติเมตร ลำตัวกล่องเสียง 38x28 เซนติเมตร มีลูกบิด 6 ตัว เพื่อหมุนปรับเสียง 6 สาย

5) โพลาดู เป็นกลองเครื่องหนัง 1 ชุด แบ่งเป็นกลองใหญ่กับกลองเล็ก เสียงเกิดจากการตีให้หนังสั่นสะเทือน หุ่นกลองทำจากไม้เนื้อแข็ง จึงด้วยหนังสองด้าน



ก่อนตีใช้ขนมโก๋ติดหน้ากลอง (แทนข้าวสุกบดผสมขี้เถ้า) หุ่นกลองรูปทรงป่องกลาง ขุดเนื้อไม้ให้เป็นโพรง จึงด้วยหนังสองข้าง มีไม้ยึดกลองชุดเล็กเวลาตีคล้ายเปิงมาง และมีขาตั้ง สำหรับกลองชุดใหญ่



6) มงดัง ลักษณะคล้ายโหม่งใช้ตีเป็นจังหวะใบเดียว



7) ซี่เค้าและฉาบ ซี่เค้า เป็นไม้เนื้อแข็งตีคล้ายเกราะ ส่วนฉาบเป็นโลหะ



ภาคผนวก จ
หนังสืออนุญาตให้บุคคลพื้นที่สูงออกนอกพื้นที่
แบบรับรองรายการทะเบียนราษฎร ท.ร. 14 / 1



หนังสืออนุญาต

ให้บุคคลบนพื้นที่สูงออกนอกพื้นที่พักอาศัยเป็นการชั่วคราว

11733
ฉบับที่ 2551

วันที่ 27 สิงหาคม 2551

อำเภอสวนผึ้ง ได้อนุญาตให้บุคคลผู้มีรายชื่อดังต่อไปนี้ จำนวน 15 ราย เดินทางจากที่ว่าการ
อำเภอสวนผึ้ง ไปยัง บ้านเลขที่ 159 หมู่ที่ 3 ตำบลเกาะพลับพลา อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี เพื่อไปร่วมงาน
ทำบุญบ้าน ในวันที่ 30 สิงหาคม 2551 ประกอบด้วย

1. นายชัน สายี่	ที่อยู่ 232/ข	หมู่ที่ 4	ต.ตะนาวศรี	อ.สวนผึ้ง	จ.ราชบุรี
2. นายลมชิ ทองจี	ที่อยู่ 84/ข	หมู่ที่ 4	ต.ตะนาวศรี	อ.สวนผึ้ง	จ.ราชบุรี
3. นายพุดชา บุญนำ	ที่อยู่ 190/ข	หมู่ที่ 4	ต.ตะนาวศรี	อ.สวนผึ้ง	จ.ราชบุรี
4. นายธีระบอง ทองอี	ที่อยู่ 1/8พ	หมู่ที่ 4	ต.ตะนาวศรี	อ.สวนผึ้ง	จ.ราชบุรี
5. นายพุฒ เตี	ที่อยู่ 154 ข	หมู่ที่ 4	ต.ตะนาวศรี	อ.สวนผึ้ง	จ.ราชบุรี
6. นายอึ้งชัย กะดิ	ที่อยู่ 85/ข	หมู่ที่ 4	ต.ตะนาวศรี	อ.สวนผึ้ง	จ.ราชบุรี
7. นายวิ ชะบางาม	ที่อยู่ 119/ข	หมู่ที่ 2	ต.ตะนาวศรี	อ.สวนผึ้ง	จ.ราชบุรี
8. นายไจ้ก กะดิ	ที่อยู่ 85/ข	หมู่ที่ 4	ต.ตะนาวศรี	อ.สวนผึ้ง	จ.ราชบุรี
9. นางสาวพาจิต กะดิ	ที่อยู่ 85/ข	หมู่ที่ 4	ต.ตะนาวศรี	อ.สวนผึ้ง	จ.ราชบุรี
10. นางสาวดา คีแดง	ที่อยู่ 196/ข	หมู่ที่ 4	ต.ตะนาวศรี	อ.สวนผึ้ง	จ.ราชบุรี
11. เด็กหญิง ณัฐา พู่ออง	ที่อยู่ 185/ข	หมู่ที่ 4	ต.ตะนาวศรี	อ.สวนผึ้ง	จ.ราชบุรี
12. นางสาววาสนา พาตะ	ที่อยู่ 85/ข	หมู่ที่ 4	ต.ตะนาวศรี	อ.สวนผึ้ง	จ.ราชบุรี
13. เด็กหญิงวิภาพร จีช่วย	ที่อยู่ 297/ส	หมู่ที่ 4	ต.ตะนาวศรี	อ.สวนผึ้ง	จ.ราชบุรี
14. เด็กหญิงจันจิรา จะเหม้า	ที่อยู่ 159/ข	หมู่ที่ 4	ต.ตะนาวศรี	อ.สวนผึ้ง	จ.ราชบุรี
15. เด็กหญิงเดือน ไผ่คง	ที่อยู่ -	หมู่ที่ 4	ต.ตะนาวศรี	อ.สวนผึ้ง	จ.ราชบุรี

ออกให้ ณ วันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ. 2551

(นายอรรถพล บันลือฤทธิ์)

ปลัดอำเภอ (อำนวยการ) อำเภอเมือง
 นายอำเภอสวนผึ้ง

56-30-15



(อำเภอสวนผึ้ง)

แบบรับรองรายการทะเบียนราษฎร จากฐานข้อมูลการทะเบียน
สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

ท.ร. 14/1

เลขประจำตัวประชาชน	6-7003-71039-31-5	เลขรหัสประจำบ้าน	7003-902897-6
ชื่อ	นายชั้น สายี่	เพศ	ชาย สัญชาติ กะเหรี่ยง
เกิดเมื่อ	2512 อายุ 39 ปี	สถานภาพ	เจ้าบ้าน
มารดาชื่อ	นาง	สัญชาติ	กะเหรี่ยง
บิดาชื่อ	กล้าย	สัญชาติ	กะเหรี่ยง
ที่อยู่	232/ซ หมู่ที่ 4 ตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี		
สำนักทะเบียน	อำเภอสวนผึ้ง		
เข้ามาอยู่เมื่อวันที่	14 เดือน กันยายน พ.ศ. 2542		
บันทึกเพิ่มเติม	เป็นบุคคลที่อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทย โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือในลักษณะชั่วคราว		

ปรับปรุงข้อมูลครั้งสุดท้าย

วันที่ 18 เดือน

มิถุนายน

พ.ศ. 2551

รับรองว่าเป็นรายการจากฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร

วันที่ 19 เดือน มิ.ย. พ.ศ. 2551

(นางนงนุช ทอนวรรณกุล)

ผู้ลงนามแทนนายทะเบียน

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล

นายวาติตต์ ดุริยอังกูร

วัน เดือน ปีเกิด

6 พฤษภาคม 2513

สถานที่เกิด

จังหวัดเพชรบุรี

ประวัติการศึกษา

ประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูง

วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร

ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ดุริยางค์ไทย)

วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร

สมทบคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วัฒนธรรมศึกษา)

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท

มหาวิทยาลัยมหิดล

ประวัติการทำงาน

2536 เข้ารับราชการสังกัดกองการศึกษา

เทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

2542 คณะศิลปนาฏดุริยางค์

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

วิทยากรฝึกอบรมให้หน่วยงานของรัฐและเอกชน

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้

12 / 6 ซอยชัยวัฒน์ ถนนวุฒากาศ แขวงบางค้อ

เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร 10150

E – mail : vatitt @ hotmail.com